CONTABILITATEA SOCIETĂȚILOR BANCARE

Elena Zaharciuc

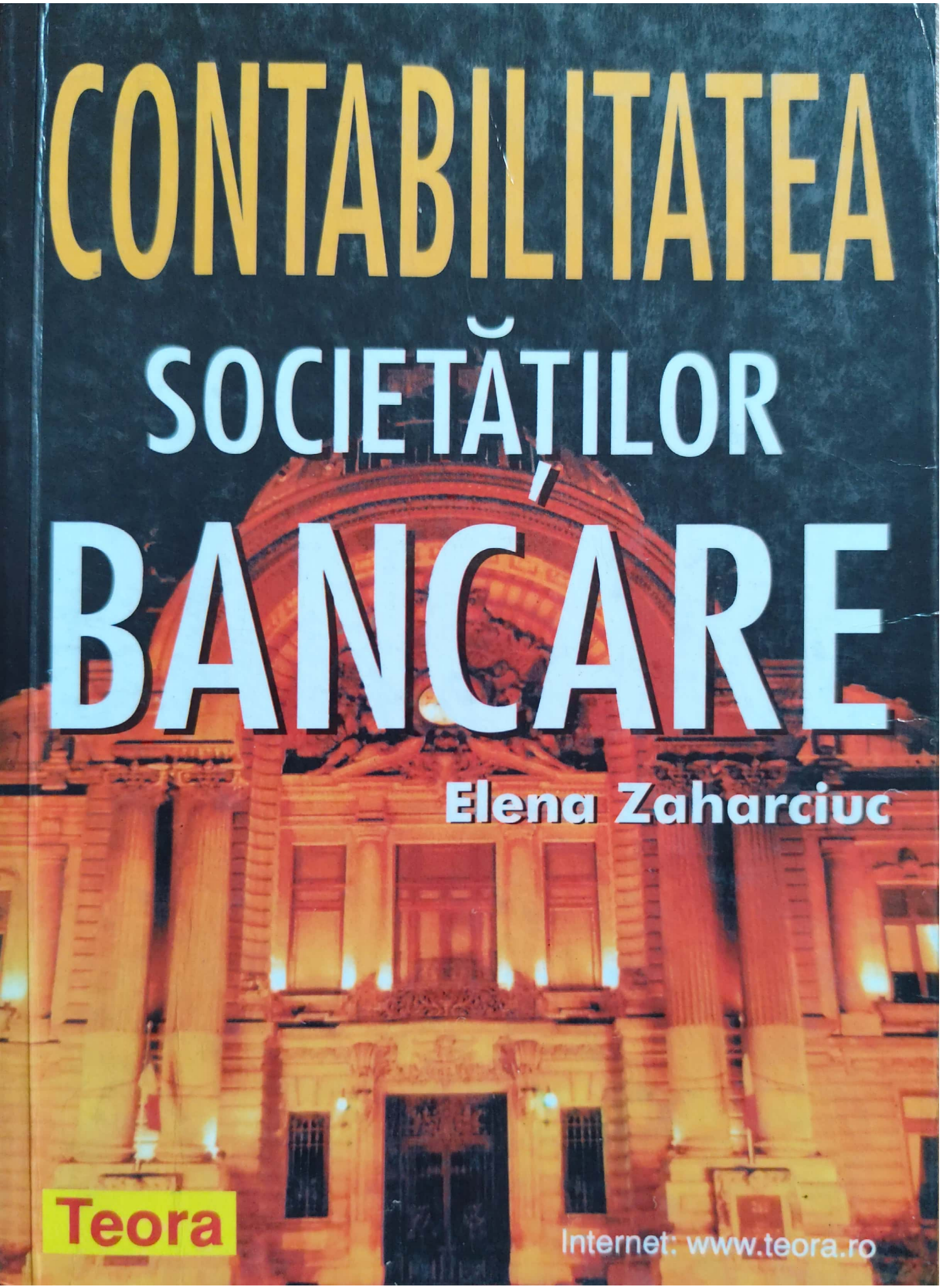

Teora

Internet: www.teora.ro

Scanned with OKEN Scanner

CONTABILITATEA SOCIETĂȚILOR BANCARE

Elena Zaharciuc

Teora

Scanned with OKEN Scanner

Titlul: Contabilitatea societăților bancare

Copyright © 2000 **Teora**
Toate drepturile asupra acestei cărți aparțin Editurii **Teora**.
Reproducerea integrală sau parțială a textului sau a ilustrațiilor din această carte este posibilă numai cu acordul prealabil scris al Editurii **Teora**.

Coperta I: Palatul Casei de Economii și Consemnațiuni, București

Distribuție

București: B-dul Al. I. Cuza nr. 39; tel./fax: 222.45.33
Sibiu: Șos. Alba Iulia nr. 40; tel.: 069/21.04.72; fax: 069/23.51.27

Teora – Cartea prin poștă

CP 79-30, cod 72450 București, România
Tel./Fax: 252.14.31
e-mail: cpp@teora.kappa.ro

Teora

CP 79-30, cod 72450 București, România
Fax: 210.38.28
e-mail: teora@teora.kappa.ro

Coperta: Gheorghe Popescu
Foto copertă: Dana Cristescu
Tehnoredactare: Techno Media
Secretar de redacție: Daniela Ciocîrlan
Director Editorial: Diana Rotaru

Președinte: Teodor RĂDUCANU

NOT 3578 ECO CONTABILITATE BANCARA
ISBN 973-601-862-8
Printed in Romania

Scanned with OKEN Scanner

Cuprins

Cuvânt înainte 8

Capitolul I: Organizarea sistemului bancar din România 9

1.1. Structura sistemului bancar din România 9
1.2. Structura organizatorică a societăților bancare 17
1.3. Conturile anuale ale băncilor comerciale 20
1.4. Particularitățile planului de conturi al băncilor 27

Capitolul II: Contabilitatea decontărilor bancare 64

2.1. Forme și instrumente de plată 64
2.2. Decontări intrabancare 70
2.2.1. Contabilitatea decontărilor intrabancare 74
2.3. Contabilitatea decontărilor interbancare 76
2.3.1. Decontări între băncile comerciale 76
2.3.1.1. Decontări între băncile comerciale care nu au legături directe .. 77
2.3.1.2. Decontări între băncile comerciale care utilizează sistemul conturilor corespondente 85
2.3.2. Împrumuturi acordate reciproc între băncile comerciale 88
2.3.3. Contabilitatea împrumuturilor de refinanțare acordate de Banca Națională a României 94
2.3.4. Contabilitatea creanțelor și a datoriilor atașate 97
2.3.5. Contabilitatea depozitelor băncilor și a valorilor primite în pensiune interbancară 98
2.3.6. Contabilitatea depozitelor la bănci și a valorilor primite în pensiune interbancară 101
2.3.7. Contabilitatea valorilor de recuperat și a sumelor datorate altor bănci 104
2.3.8. Contabilitatea creanțelor interbancare restante și îndoielnice 107
2.3.9. Contabilitatea provizioanelor pentru creanțe din operațiuni interbancare 110

Capitolul III: Contabilitatea operațiunilor de trezorerie 113

3.1. Structura operațiunilor de trezorerie 113
3.2. Contabilitatea operațiunilor de casă 113
3.2.1. Contabilitatea operațiunilor de casă în lei 114
3.2.2. Contabilitatea operațiunilor de casă în devize 116
3.3. Contabilitatea operațiunilor cu cecuri 119
3.4. Contabilitatea operațiilor cu numerar prin cărți de plată 128

Scanned with OKEN Scanner

Capitolul IV: Contabilitatea operațiunilor cu clientela 132
4.1. Contabilitatea operațiunilor de încasări și plăți prin conturile curente ale clientelei 132
4.2. Contabilitatea depozitelor constituite de clientelă 139
4.3. Contabilitatea creditelor acordate clientelei 146
4.3.1. Structura creditelor 146
4.3.2. Analiza bonității agenților economici 149
4.3.3. Aprobarea și acordarea creditelor 152
4.3.4. Contabilitatea creanțelor (creditelor) comerciale 154
4.3.5. Contabilitatea creditelor acordate clientelei nefinanciare 160
4.4. Contabilitatea creditelor acordate și a împrumuturilor privind clientela financiară 170
4.5. Contabilitatea valorilor primite sau date în pensiune 173
4.6. Contabilitatea valorilor de recuperat și a sumelor datorate 176
4.7. Contabilitatea creanțelor restante și a celor îndoielnice 179
4.8. Contabilitatea provizioanelor pentru creanțe din operațiuni cu clientela 182
4.9. Contabilitatea operațiunilor în devize 184
4.9.1. Contabilitatea operațiunilor prin conturile curente, de corespondent, de depozite, credite și împrumuturi în devize .. 184
4.9.2. Contabilitatea operațiunilor de schimb valutar la vedere 191
4.9.3. Contabilitatea operațiunilor de schimb la termen 196
4.9.3.1. Operațiuni la termen sec 198
4.9.3.2. Operațiuni de schimb la termen de acoperire 203

Capitolul V: Contabilitatea operațiunilor bancare cu titluri 215
5.1. Structura titlurilor și a operațiunilor bancare cu titluri 215
5.2. Contabilitatea titlurilor primite sau date în pensiune livrată 217
5.3. Contabilitatea titlurilor de tranzacție 223
5.4. Contabilitatea titlurilor de plasament 228
5.5. Contabilitatea titlurilor de investiții 231
5.6. Contabilitatea operațiunilor de vânzare și cumpărare de titluri cu posibilitate de răscumpărare 233
5.7. Contabilitatea emisiunii de titluri 237

Capitolul VI: Contabilitatea resurselor materiale și a operațiilor de gestiune internă 246
6.1. Contabilitatea stocurilor 246
6.2. Contabilitatea datoriilor și a creanțelor diverse 252
6.2.1. Contabilitatea datoriilor și creanțelor privind personalul 253

Scanned with OKEN Scanner

6.2.2. Contabilitatea datoriilor și creanțelor privind asigurarea și protecția socială 256
6.2.3. Contabilitatea datoriilor și a creanțelor față de bugetul statului 259

Capitolul VII: Contabilitatea valorilor imobilizate 265

7.1. Structura valorilor imobilizate 265
7.2. Contabilitatea imobilizărilor financiare 265
7.3. Contabilitatea imobilizărilor în curs 275
7.4. Contabilitatea imobilizărilor necorporale 276
7.5. Contabilitatea imobilizărilor corporale 279
7.6. Contabilitatea operațiilor de leasing și locație simplă 281
7.7. Contabilitatea provizioanelor pentru valori imobilizate 288

Capitolul VIII: Contabilitatea capitalurilor proprii și asimilate 292

8.1. Contabilitatea capitalului social 292
8.2. Contabilitatea primelor legate de capital 296
8.3. Contabilitatea rezervelor 298
8.4. Contabilitatea subvențiilor pentru investiții 300
8.5. Contabilitatea rezultatelor 302
8.6. Contabilitatea provizioanelor asimilate capitalului 304
8.7. Contabilitatea datoriilor subordonate 307

Capitolul IX: Contabilitatea cheltuielilor și veniturilor 311

9.1. Structura cheltuielilor și organizarea contabilității lor 311
9.1.1. Cheltuielile de exploatare bancară 312
9.1.2. Cheltuielile cu personalul 315
9.1.3. Cheltuielile cu impozitele și taxele suportate de bancă 316
9.1.4. Cheltuielile cu materialele, lucrări și servicii prestate de terți 317
9.1.5. Cheltuieli diverse de exploatare 318
9.1.6. Cheltuielile cu amortizările privind imobilizările necorporale și corporale 320
9.1.7. Cheltuieli cu provizioanele și pierderile din creanțe nerecuperabile .. 321
9.1.8. Cheltuielile excepționale 324
9.2. Structura veniturilor și organizarea contabilității lor 327
9.2.1. Venituri din activitatea de exploatare bancară 328
9.2.2. Venituri diverse din exploatare 331
9.2.3. Venituri din provizioane 333
9.2.4. Venituri excepționale 334
9.2.5. Venituri din reluarea rezervei generale pentru riscul de credit 335

Bibliografie 336

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Cuvânt înainte

Lucrarea *„Contabilitatea societăților bancare"* este elaborată pentru pregătirea studenților și a celor ce doresc să se inițieze în acest domeniu.

Lucrarea prezintă problemele de contabilitate bancară în conformitate cu planul de conturi și normele metodologice nr. 344/1 august 1997, elaborate de Banca Națională a României.

Ținând seama de mediul economic și social în plină transformare, contabilitatea societăților bancare trebuie să se înscrie în contextul noului statut juridic al băncilor, în armonie cu modelul contabil al băncilor din țările cu economie de piață.

Lucrarea de față prezintă o problematică detaliată în conformitate cu legislația actuală din domeniul bancar, dar și în perspectivă, aspect la care mă voi referi în capitolul V, „Contabilitatea operațiunilor bancare cu titluri".

Fără a scuti cartea de critică, consider că specialiștii în domeniu vor găsi în lucrare idei și soluții, dar fac precizarea că o reformă în contabilitate înseamnă studiu permanent și perfecționare continuă.

Am scris această carte pentru a veni în sprijinul celor care studiază, care doresc să se inițieze în acest domeniu sau lucrează în bănci, dar se limitează numai la o lucrare, fără a cunoaște și a realiza conexiunile între capitolele contabilității bancare.

În final, consider binevenite observațiile criticilor în vederea perfecționării lucrării elaborate, într-o nouă structură.

Autoarea

Scanned with OKEN Scanner

Capitolul I

Organizarea sistemului bancar din România

1.1. STRUCTURA SISTEMULUI BANCAR DIN ROMÂNIA

În organizarea aparatului bancar din țara noastră s-au avut în vedere: experiența altor țări, a țării noastre înainte de 1945, recomandările Fondului Monetar Internațional și ale Băncii de Reconstrucție și Dezvoltare.

În acest sens, sistemul bancar are două componente:

1) Banca Națională a României, ca bancă centrală și de emisiune.
2) Societățile bancare reprezentate de băncile comerciale.

1) **Banca Națională a României** este o instituție bancară cu personalitate juridică, ce asigură emisiunea de monedă, elaborează și aplică politica monetară și de credit a României.

Activitatea Băncii Naționale a României se desfășoară pe baza Legii 101/1998 privind Statutul Băncii Naționale a României, care grupează operațiile pe care le desfășoară în corelație cu funcțiile acesteia, astfel:

1) Emisiunea monetară, ce conferă Băncii Naționale a României funcția de bancă centrală. Banca Națională a României este unica instituție autorizată să emită bancnote și monedă metalică. Ea elaborează programe de emisiune monetară și asigură emisiunea regulată, cu scopul menținerii stabilității monedei naționale.

2) Efectuează operațiuni cu societățile bancare și cu alte instituții de credit. Această funcție rezultă din rolul de „bancă a băncilor" și de creditare a acestora, referindu-se, în principal, la:

a) rescontarea efectelor de comerț și a bonurilor de casă prezentate de societățile bancare.
Banca Națională a României stabilește taxa oficială a scontului și rescontului, precum și condițiile în care au loc operațiunile de scontare și rescontare.

b) acordarea de credite societăților bancare și altor instituții financiare, sub forma creditelor de refinanțare, stabilind și nivelul ratei (dobânzii) de refinanțare.

c) stabilirea regimului rezervelor minime obligatorii, reprezentând sumele de bani pe care toate băncile sunt obligate să le păstreze în conturi special deschise la Banca Națională a României.
Sistemul rezervelor reprezintă unul din principalele instrumente de supraveghere și asigurare a lichidității bancare.
Banca Națională a României reglementează autorizarea funcționării tuturor societăților bancare și instituțiilor financiare. În acest sens, Banca Națională a României elaborează reglementări privind acordarea autorizației, retragerea acesteia și controlul desfășurării activității de către băncile autorizate.

3) Efectuează operațiuni cu Trezoreria statului, ceea ce conferă Băncii Naționale a României rolul de bancă a statului. Banca Națională a României ține evidența contului curent al Trezoreriei statului, efectuând încasări și plăți în/din contul acesteia.
În acest grup de operațiuni intră și emisiunea de obligațiuni și alte înscrisuri în numele statului. Rolul Băncii Naționale a României este de a emite, de a vinde și de a răscumpăra înscrisurile emise pe numele statului și de a plăti dobânda creditelor. Toate operațiile legate de Trezoreria statului sunt menite să acopere deficitul bugetar. Banca Națională a României poate acorda împrumut statului până la concurența a 7% din veniturile bugetului realizat în anul precedent, fără ca acesta să depășească dublul capitalului social al Băncii Naționale a României plus fondurile sale de rezervă. Pentru această operație efectuată cu Trezoreria statului, Banca Națională a României nu percepe comision, dar acordă dobânzi pentru disponibilitățile din cont.

4) Efectuează operațiuni cu aur și valute, expresie a funcției de centru valutar a Băncii Naționale a României.
Banca Națională a României stabilește și conduce politica valutară a statului, elaborează reglementări legate de operații cu aur și valute,

Scanned with OKEN Scanner

elaborează balanța de plăți externe, balanța creanțelor și angajamentelor monetare externe, stabilește și publică cursul de schimb al aurului și al principalelor valute, păstrează și administrează rezervele internaționale ale statului.

5) Reglementează și controlează tranzacțiile valutare pe teritoriul României. În acest scop, Banca Națională a României elaborează regulamentul operațiilor în valută, supraveghează și autorizează casele de schimb valutar și toate tranzacțiile efectuate pe piața valutară internă.
6) Efectuează operațiuni cu titluri de stat în conformitate cu reglementările proprii, Banca Națională a României acționând ca agent pe contul statului în ceea ce privește:
   - plasarea emisiunilor de titluri de stat și alte efecte negociabile de îndatorare a statului român;
   - exercitarea funcțiilor de agent de înregistrare, depozitare și transfer al titlurilor de stat;
   - plata capitalului, dobânzilor și comisioanelor aferente.

Statutul Băncii Naționale a României prevede următoarele operațiuni:
- operațiuni active;
- operațiuni pasive.

A. Operațiunile active ale Băncii Naționale a României sunt:

a) Operațiuni referitoare la aur și active externe;
b) Creanțele asupra statului;
c) Creanțele asupra economiei.

a) Operațiunile de achiziționare a aurului și valutelor efective sunt operații frecvente care se regăsesc în bilanț în următoarele posturi: aur, disponibil la vedere în străinătate, alte disponibilități în străinătate.

Aurul se referă la aurul monetar cumpărat de pe piața internațională a aurului sau existent la bănci și instituții financiare din străinătate.

Disponibilitățile la vedere în străinătate cuprind valute în cont deținute de Banca Națională a României la corespondenții săi externi (alte bănci centrale din lume) și la instituții financiare din străinătate.

Alte disponibilități în străinătate reprezintă și contribuția statului român la Fondul Monetar Internațional.

Scanned with OKEN Scanner

b) Creanțele asupra statului sunt reprezentate de sumele pe care Banca Națională a României le pune la dispoziția statului pentru nevoile sale curente sau pentru acoperirea deficitului bugetar temporar.

c) Creanțele asupra economiei provin din operațiuni de refinanțare bancară. Acestea sunt operațiuni prin care Banca Națională a României acordă credite băncilor comerciale, care la rândul lor creditează agenții economici.

În această categorie, sunt incluse și creditele acordate direct de către Banca Națională a României unor agenți economici cu rol strategic în economia națională.

Aceste operațiuni au un caracter cu totul excepțional și dețin o pondere foarte mică în totalul creanțelor asupra economiei.

Operațiunile generatoare de creanțe sunt:
– rescontarea efectelor de comerț;
– achiziționarea de efecte publice;
– acordarea de credite pe gaj de titluri.

Rescontarea efectelor de comerț este principala modalitate de refinanțare a băncilor comerciale, prin care Banca Națională a României acordă acestora valoarea actuală a efectelor de comerț prezentate pentru rescontare.

Rescontarea presupune existența efectelor de comerț în portofoliul băncii comerciale, astfel:

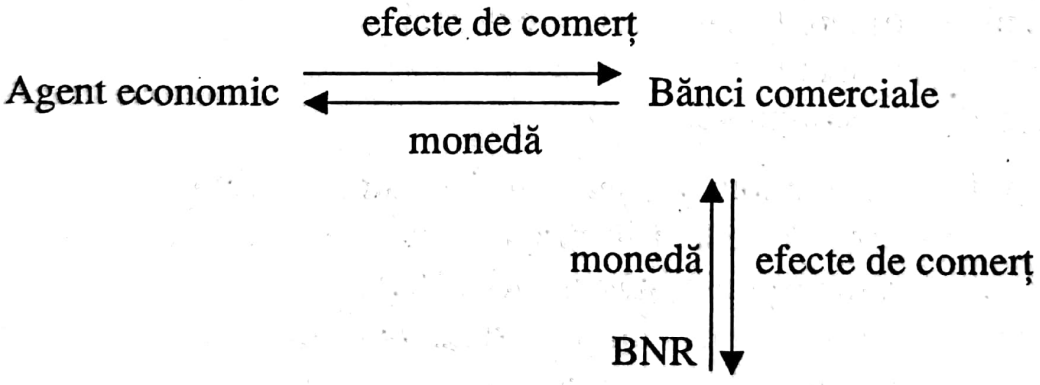

Achiziția de efecte publice are loc prin intermediul procedeului OPEN MARKET (piață deschisă), ce semnifică intervenția directă pe piața financiară a Băncii Naționale a României, în scopul achiziționării de efecte publice care pot fi reprezentate de: bonuri de tezaur, certificate de trezorerie, obligațiuni.

Împrumuturi pe gaj de titluri. Acordarea de astfel de împrumuturi se numește lombardare și constă în avansurile acordate în contul curent de către Banca Națională a României băncilor comerciale, societăților financiare publice

Scanned with OKEN Scanner

sau private, în schimbul depunerii de către acestea, drept garanție, a unor efecte publice.

B. Operațiunile pasive ale BNR sunt determinate de mobilizarea resurselor prin:

a) biletele de bancă puse în circulație;
b) angajamentele externe;
c) conturile curente ale Trezoreriei statului;
d) conturile curente ale agenților financiari;
e) capitalul propriu;
f) fondul de rezervă.

a) Biletele de bancă puse în circulație, reprezintă masa monetară existentă în circulație la un moment dat. Ele sunt angajamente ale BNR asumate față de deținătorii biletelor de bancă.

b) Angajamentele externe corespund disponibilităților în conturi ale agenților financiari externi (Fondul Monetar Internațional, Banca de Reconstrucție și Dezvoltare) și ale băncilor centrale corespondente din străinătate.

c) Contul curent al Trezoreriei statului reprezintă sursa pentru Banca Națională a României în cazul când în contul Trezoreriei există disponibil (are sold creditor).

d) Conturile curente ale agenților financiari sunt reprezentate de conturile deschise de băncile comerciale, care sunt obligate să păstreze în cont la Banca Națională a României rezerve minime obligatorii. Aceste conturi sunt purtătoare de dobânzi cel puțin la nivelul ratei dobânzii la vedere a băncilor comerciale. Banca Națională a României este obligată să verifice periodic existența soldului creditor al conturilor reprezentând rezervele minime obligatorii.

e) Capitalul propriu reprezintă obligația față de acționarul care l-a subscris (statul). El nu reprezintă principala sursă pentru efectuarea operațiilor proprii pentru Banca Națională a României.
Pentru creșterea capitalului propriu, se alocă din profitul net până la 5% din pasivele monetare agregate din bilanțul de la sfârșitul fiecărui exercițiu financiar anual.

f) Fondul de rezervă al Băncii Naționale a României se constituie în limita unei cote de 20% din profitul brut, până când acesta ajunge să fie egal cu capitalul propriu, după care cota respectivă se reduce la 10% până când fondul de rezervă ajunge să fie egal cu capitalul propriu și, ulterior, cota se stabilește la 5%.

Scanned with OKEN Scanner

2) Băncile comerciale

Din punct de vedere juridic, băncile comerciale sunt persoane juridice române constituite sub formă de societăți pe acțiuni în baza autorizației eliberate de Banca Națională a României, în conformitate cu Legea 58/1998.

Spre deosebire de celelalte societăți comerciale, societățile bancare se înființează prin subscriere și emisiune exclusiv de acțiuni, ce reprezintă capitalul social care se varsă obligatoriu în numerar.

Activitatea desfășurată de băncile comerciale este reglementată de Banca Națională a României în privința politicii monetare, valutare, de credit, de plăți și din punct de vedere contabil.

Băncile comerciale joacă rolul de intermediar între agenții economici și sistemul bancar.

Pentru realizarea acestui rol, băncile comerciale îndeplinesc următoarele funcții:

a) de mobilizare a activelor monetare disponibile în economie;
b) de utilizare a resurselor proprii și atrase prin distribuirea de credite către clientelă, persoane fizice sau juridice, pe termen scurt, pe termen mediu sau lung;
c) de decontare între titularii de cont.

Pentru îndeplinirea acestor funcții, băncile comerciale efectuează fie operațiuni de mobilizare a resurselor (operațiuni pasive), fie operațiuni de plasare a acestora (operațiuni active).

A. Operațiunile pasive ale băncilor comerciale:

a) Constituirea de depozite;
b) Rescontarea și alte tehnici specifice;
c) Constituirea capitalului propriu și a fondului de rezervă.

a) ***Constituirea depozitelor*** reprezintă principala modalitate de atragere a activelor monetare disponibile. Depozitele bancare se pot constitui, în funcție de lichiditate, la vedere și la termen.

Depozitele la vedere au un grad mare de elasticitate, în sensul că sumele din depozit fluctuează frecvent, datorită posibilității titularului de cont de a dispune în orice moment de ele. Din cauza acestei fluctuații, depozitele la vedere sunt purtătoare de dobândă relativ mică.

Depozitele la termen au la bază un contract încheiat între bancă și titularul depozitului, contract în care se prevăd valoarea depozitului, termenul de păstrare, rata dobânzii și modalitățile de plată a dobânzii.

Scanned with OKEN Scanner

Dobânda se poate plăti:
- prin deschiderea unui cont curent adiacent depozitului la termen, în care se varsă lunar dobânzile depozitului la termen. Acest cont este, la rândul său, purtător de dobândă la vedere.
- prin recapitalizarea dobânzii (la expirarea termenului din contract, deponentul nu retrage depozitul, banca constituie din proprie inițiativă un nou depozit pentru acest termen, care echivalează cu valoarea depozitului inițial plus dobânda acordată inițial).

b) ***Rescontarea și alte tehnici specifice.*** Rescontarea este operația prin care băncile comerciale obțin credite de scont de la Banca Națională a României. Similară operației de rescontare este operația de lombardare, prin care băncile comerciale obțin împrumuturi pe termen scurt prin valorificarea portofoliilor de efecte publice.

c) ***Constituirea capitalului propriu***. Capitalul propriu constituie, într-o mică măsură, sursa pentru finanțarea operațiilor băncilor comerciale. Capitalul social se formează prin emisiunea și subscrierea de acțiuni purtătoare de dividende variabile și prin operațiuni interne.

Alături de capitalul social, băncile își constituie fonduri de rezervă și fonduri de risc.

Fondurile de rezervă se constituie din profitul brut, astfel:
- 20% din profitul brut, până când fondul de rezervă este egal cu capitalul social;
- 10% din profitul brut, până când fondul de rezervă este egal cu dublul capitalului social.

După această limită, fondul de rezervă este alimentat din profitul net într-un procent stabilit de Consiliul de Administrație.

Fondul de risc se constituie pentru acoperirea eventualelor credite nerecuperabile. Se constituie din profitul brut pentru o valoare de 2% din soldul creditelor acordate. Fondul de risc poate fi alimentat și din profitul net, într-un procent stabilit de Consiliul de Administrație.

B. Operațiunile active ale băncilor comerciale:

a) Acordări de credite;
b) Avansuri în contul curent;
c) Operațiuni cambiale;

Scanned with OKEN Scanner

d) Achiziția de efecte publice;
e) Alte operațiuni active.

a) ***Acordarea de credite*** se face de către băncile comerciale către clientelă pe termen scurt, mediu sau lung. Creditele acordate se restituie băncilor prin rate eșalonate sau integral la scadență.

Pe lângă creditele clasice acordate de băncile comerciale, există și credite specifice:

- credite pe gaj de mărfuri – acordate proprietarilor de bunuri aflate în terțe depozite sau în curs de transport. Se garantează prin documentele prin care se atestă proprietatea asupra acestor bunuri: warantul, conosamentul și scrisoarea de trăsură.
- credite pe gaj de efecte publice – acordate deținătorilor de efecte publice, atunci când aceștia au nevoie de lichidități, dar nu doresc să renunțe la veniturile produse de efectele publice. Aceste credite se acordă prin depunerea drept garanție a efectelor și acoperă o mică parte din valoarea efectelor gajate.

b) ***Avansurile în contul curent*** reprezintă creditele acordate de bănci în descoperire de cont (credite overdraft).

c) ***Operațiunile cambiale*** sunt:
- scontarea;
- acordarea de credite pe gaj de efecte comerciale;
- pensiunea.

Scontarea este operațiunea prin care băncile comerciale cumpără de la agenții economici efecte comerciale, în schimbul cărora acordă credite de scont. Creditul de scont este egal cu valoarea nominală a efectului comercial minus agio. Agio = scont + comisioane percepute de bănci.

Credite pe gaj de efecte comerciale se acordă numai atunci când băncile apreciază pozitiv solvabilitatea beneficiarului efectului, dar are rezerve referitoare la capacitatea de plată a celorlalți semnatari ai efectului de comerț.

Pensiunea se utilizează în relațiile băncilor comerciale cu firme mari sau în relațiile interbancare.

Pensiunea reprezintă operația prin care o bancă preia în gestiune efecte comerciale sau publice, cu condiția răscumpărării lor la scadență de către posesorul inițial.

Scanned with OKEN Scanner

d) ***Achiziția de efecte publice*** reprezintă plasarea de fonduri pe piața financiară prin cumpărarea de efecte publice, cu scopul revânzării acestora și al obținerii de venituri.

Conform Legii 58/1998 privind activitatea bancară, băncile comerciale mai pot efectua operațiuni pe cont propriu și în conturile clienților, cum sunt:

- operațiuni valutare;
- operațiuni cu metale prețioase;
- subscriere, păstrare și tranzacții cu titluri;
- operații de consulting bancar;
- garanții.

Conform Legii 58/1998, societăților bancare le sunt interzise următoarele genuri de operațiuni:

- angajarea de tranzacții cu bunuri mobile și imobile;
- achiziționarea propriilor acțiuni sau gajarea lor în contul datoriei băncii;
- acordarea de credite condiționate de vânzarea-cumpărarea acțiunilor băncii;
- primirea de depozite, titluri sau alte valori în cazul când banca se află în stare de încetare a plăților;
- angajarea și acceptarea de depozite, dacă majoritatea acestora provin din depuneri ale angajaților băncii.

1.2. STRUCTURA ORGANIZATORICĂ A SOCIETĂȚILOR BANCARE

Structura organizatorică a unei bănci se dezvoltă pe două niveluri:

a) Structura pe orizontală;
b) Structura pe verticală.

1.2.1. Structura pe orizontală a unei bănci comerciale variază de la bancă la bancă, fiind influențată, pe de o parte, de politica proprie a fiecăreia, iar pe de altă parte, de ansamblul mijloacelor materiale și umane de care dispune.

În funcție de obiectivele propuse de conducere, la nivelul unei bănci comerciale se disting patru funcțiuni distincte:

1) Funcțiunea de conducere generală, cea care asigură managementul băncii și orientarea de ansamblu a activității acesteia;
2) Funcțiunea comercială, care asigură cadrul normativ al relațiilor cu clientela;

Scanned with OKEN Scanner

3) Funcțiunea de execuție, care asigură finalizarea operațiilor specifice activităților bancare generate de funcțiunea comercială;
4) Funcțiunea administrativă, care asigură buna realizare a tuturor celorlalte funcțiuni.

Cele patru funcțiuni generează organizarea băncii pe patru direcții distincte:

1. ***Direcția comercială*** se dezvoltă, în general, pe două niveluri:
   a) Direcția comercială tradițională;
   b) Direcția comercială specializată.

   a) Direcția comercială tradițională asigură realizarea contractelor cu clientela tradițională, adică agenții economici, indiferent de forma de organizare, sau persoanele fizice române ori străine.

   b) Direcția comercială specializată asigură deservirea unui segment al clientelei ce prezintă particularități fie din punctul de vedere al normelor bancare ce guvernează activitățile dintre bănci și clienți, fie din punctul de vedere al modului efectiv de realizare a tranzacțiilor.

Astfel, putem deosebi trei structuri distincte:

- *serviciul operațiilor internaționale,* prin care se realizează deservirea agenților economici străini;
- *serviciul operațiilor bancare,* care deservește celelalte bănci aflate în postura de client;
- *serviciul operațiilor de personal,* specializată în derularea relațiilor cu angajații băncii.

2. ***Direcția financiară de piață și afaceri*** are ca scop realizarea tranzacțiilor cu titluri și efecte comerciale atât pe plan intern, cât și în relațiile internaționale. În acest sens, se pot constitui servicii operative, și anume:
   - serviciul operațiilor financiare naționale, prin care se derulează tranzacțiile cu titluri și efecte comerciale pe piața de capital națională;
   - serviciul operațiilor financiare internaționale, prin care se derulează tranzacțiile cu titluri pe piața de capital internațională;
   - serviciul de portofoliu gestionează titlurile de participație deținute de bancă;
   - serviciul de comerț exterior urmărește derularea creditelor externe.

Scanned with OKEN Scanner

3. ***Direcția de execuție*** are ca scop realizarea efectivă a operațiilor inițiate de primele două.

   La nivelul acestora, putem deosebi următoarele structuri:
   - serviciul de execuție națională, care se ocupă cu realizarea efectivă a tuturor operațiilor financiare pe piața de capital românească;
   - serviciul de titluri, care asigură realizarea operațiilor cu titluri și efecte de comerț;
   - inspectoratul bancar, în sarcina căruia se află gestionarea garanțiilor materiale, controlul clientelei din punctul de vedere al bonității acesteia;
   - serviciul operațiilor cu străinătatea, prin intermediul căruia se realizează tranzacțiile internaționale.

4. ***Direcția de intendență*** are rolul de a asigura condițiile optime de funcționare a celorlalte trei direcții și cuprinde:
   - serviciul financiar-contabil;
   - serviciul de prelucrare a datelor;
   - serviciul juridic și contencios;
   - serviciul personal;
   - serviciul administrativ.

1.2.2. Structura pe verticală a unei bănci comerciale conferă acesteia configurația unei rețele care are următoarea componență: centrala bancară, sucursalele și sediile secundare, conform Legii bancare 58/1998.

Centrala bancară este o unitate bancară ce are în subordine toate verigile inferioare și nu are relații directe cu clientela. Centrala bancară are rolul de a îndruma, analiza și controla întreaga activitate.

Sucursalele sunt unități bancare operaționale fără personalitate juridică și care efectuează operațiuni în limita mandatului dat de centrala bancară.

Agențiile bancare sunt unități bancare fără personalitate juridică, cu rol exclusiv operativ și care funcționează acolo unde sucursalele nu acoperă volumul de operații.

Punctele de lucru sunt unități bancare operative care funcționează în locuri cu afluență mare de public (magazine, hoteluri).

Legea bancară nr. 58/1998 introduce o verigă intermediară – ***filiala*** – ca persoană juridică, în care banca deține o participație de capital de 50% sau mai mult, ceea ce permite băncii să exercite controlul efectiv asupra conducerii sau politicilor filialei.

Scanned with OKEN Scanner

Între componentele rețelei se stabilesc legături atât de ordin ierarhic, cât și prin prisma realizării decontărilor cu clientela. Din punctul de vedere al relațiilor cu clientela, operațiile care au loc la nivelul rețelei bancare (între unitățile aceleiași bănci) poartă denumirea de decontări intrabancare, utilizându-se contul 341 „Decontări intrabancare".

Relațiile care au loc între unități bancare aparținând unor rețele diferite sunt decontări interbancare, care din punct de vedere contabil se evidențiază cu ajutorul conturilor:

111 „Cont curent la BNR"– care participă la compensarea multilaterală;
121 „Conturi de corespondent la bănci (nostro)";
122 „Conturi de corespondent ale băncilor (loro)".

1.3. CONTURILE ANUALE ALE BĂNCILOR COMERCIALE

Conturile anuale ale băncilor sunt:
- bilanțul;
- contul de profit și pierdere;
- situația elementelor în afara bilanțului;
- anexa.

Bilanțul contabil al băncilor comerciale este întocmit în forma sa agregată de către Banca Națională a României. Bilanțul agregat cuprinde bilanțurile consolidate ale tuturor băncilor comerciale din România. Structura bilanțului agregat are în vedere locul de existență, respectiv proveniența surselor băncilor comerciale, astfel:

Activul bilanțului cuprinde utilizări de resurse și este structurat în două grupe:

a) active externe;
b) active interne.

Activele externe cuprind bunuri și creanțe aparținând băncilor comerciale, dar existente în afara granițelor țării. Activele externe se exprimă în lei și valută. În componența activelor intră: numerar și cecuri, depozite la bănci în străinătate, titluri de participare sau plasamente externe.

Activele interne cuprind bunuri și creanțe care aparțin băncilor comerciale și care se găsesc în interiorul țării. În componența activelor interne intră:

Scanned with OKEN Scanner

a) numerar în casieriile băncilor;
b) credite interne;
c) sume în tranzit între sedii;
d) active interbancare;
e) alte active.

a) *Numerarul în casieriile băncilor* reprezintă o pondere de circa 80% din totalul activelor lichide ale băncilor.

b) *Creditele* reflectă totalitatea plasamentelor băncilor sub forma împrumuturilor și au o pondere de 55% din activele bancare.

În bilanțul agregat al Băncii Naționale a României creditele interne se împart în:

- credite neguvernamentale;
- credite guvernamentale.

Creditele neguvernamentale au următoarele caracteristici:

- se acordă în general pentru activitatea de producție și comerț;
- pot fi credite restante sau credite cu scadență întârziată. Creditul restant este creditul nerambursat în mai mult de 30 de zile de la scadența inițială. Creditul cu scadență întârziată este creditul nerambursat în mai puțin de 30 de zile de la scadența inițială.
- se acordă, în marea lor majoritate, societăților comerciale.

Creditele guvernamentale reprezintă contrapartida datoriei publice a Trezoreriei statului. Această poziție bilanțieră apare numai în bilanțul băncilor cu capital integral sau majoritar de stat.

În bilanțul agregat al băncilor comerciale creditele se clasifică și din alte puncte de vedere:

- din punctul de vedere al monedei de referință:
  - credite în lei;
  - credite în valută.
- din punctul de vedere al calității creditorului:
  - credite curente rambursate conform tabloului de eșalonare;
  - credite restante (unde intră creditele nerambursate conform tabloului de eșalonare indiferent de numărul de zile scurs de la scadență);
  - credite în pierdere sau înghețate, care sunt credite nerecuperabile.

Scanned with OKEN Scanner

- din punctul de vedere al utilizatorului creditului sunt:
  - credite utilizate de agenții economici (au o pondere de la 85-95% din totalul creditelor);
  - credite utilizate de populație.
- din punctul de vedere al scadenței:
  - credite pe termen scurt;
  - credite pe termen mediu și lung.

c) Sumele în tranzit între sedii mai poartă denumirea de active intrabancare și rezultă din decontările între sediile aceleiași bănci. În cazul activelor, ele sunt reprezentate de ***creanțe*** rezultate din decontările între sedii.

d) Activele interbancare sunt decontări rezultate din operații efectuate între bănci. În bilanț ele se regăsesc sub formă de:
- depuneri constituite la alte bănci;
- credite acordate altor bănci.

e) *Alte active* reprezintă o grupare eterogenă formată din:
- credite preluate de la alte bănci;
- materiale, obiecte de inventar;
- imobilizări financiare, necorporale și corporale..

Concluzie:
Criteriul de reflectare în bilanț a activelor este cel al lichidității, dar spre deosebire de agenții economici, activele cele mai lichide apar în partea superioară a bilanțului, iar activele cel mai puțin lichide în partea inferioară.

Pasivul bilanțului agregat cuprinde sursele proprii și atrase, evidențiate în funcție de locul unde există.

Ca și în activ, grupele pasivului sunt:
a) pasive externe;
b) pasive interne.

Pasivele externe sunt surse atrase de către bănci, exprimate în lei sau în valută, care provin din afara granițelor țării.

Pasivele externe pot fi:
- împrumuturi de la bănci din străinătate;
- depozite ale băncilor străine constituite la băncile comerciale românești;
- depozite ale persoanelor nerezidente.

Scanned with OKEN Scanner

Indiferent de forma pe care o îmbracă, pasivele externe pot fi, în funcție de exigibilitate:

- pasive pe termen scurt;
- pasive pe termen lung.

Pasivele interne sunt surse proprii și atrase ale băncilor, exprimate în lei și valută, provenite din interiorul granițelor țării.

În această categorie intră:

a) depozite ale clienților;
b) depozite ale instituțiilor financiare;
c) depozite publice;
d) sume în tranzit între sediile băncilor;
e) pasive interbancare;
f) capitaluri proprii, asimilate și provizioane;
g) alte pasive.

Depozitele au o pondere de peste 50% în totalul pasivelor bancare.

În bilanțul agregat, depozitele se clasifică după mai multe criterii:

a) din punctul de vedere al creditorilor:
   - depozite ale agenților economici;
   - depozite ale populației;
   - depozite ale altor instituții financiare;
   - depozite ale statului.

Primele două se găsesc în bilanțul agregat la poziția „Depozite ale clienților". Acestea sunt structurate în funcție de scopul pentru care au fost create în: depozite propriu-zise și depozite pentru investiții.

Depozitele altor instituții financiare sunt reprezentate de :

- depozite deschise de alte bănci;
- fonduri mutuale;
- societăți de investiții.

Depozitele statului apar în bilanț la poziția „Depozite publice" și sunt constituite pe seama fondurilor cuvenite statului și a disponibilităților bugetului central și ale bugetelor locale.

Scanned with OKEN Scanner

b) din punctul de vedere al scadenței (exigibilității) sunt:
   - depozite la vedere;
   - depozite la termen.

c) din punctul de vedere al monedei de referință sunt:
   - depozite în lei;
   - depozite în valute.

Sumele în tranzit între sediile băncilor se mai numesc pasive intrabancare și provin din relațiile între sedii generatoare de ***datorii.***

Pasivele interbancare rezultă din relațiile dintre băncile comerciale sau dintre acestea și Banca Națională a României. Ele pot îmbrăca forma de:
- împrumuturi obținute de la bănci românești;
- depozite constituite de bănci românești.

La această poziție bilanțieră se cuprind și împrumuturi de refinanțare, care pentru băncile comerciale reprezintă surse atrase de la Banca Națională a României și, de aceea, se înscriu în pasiv, iar pentru Banca Națională a României reprezintă plasament de resurse, deci apar în activul bilanțului.

Fondurile proprii, conform normelor elaborate de BNR, cuprind:
- capital propriu;
- capital suplimentar.

Capitalul propriu se compune din:
a) capitalul social vărsat;
b) elemente asimilate capitalului;
c) prime legate de capital, integral vărsate;
d) rezerve legale;
e) rezerve statutare;
f) rezerva generală pentru riscul de credit;
g) alte rezerve:
   - rezerve din influențe de curs valutar, aferente aprecierii disponibilităților în valută;
   - rezerve din diferențe favorabile din reevaluarea patrimoniului.
h) fonduri:
   - fondul imobilizărilor corporale;
   - fondul pentru creșterea surselor proprii de finanțare;

Scanned with OKEN Scanner

– fonduri cu caracter permanent, puse la dispoziția unităților proprii din străinătate.

i) rezultatul net al exercițiului curent;
j) rezultatul reportat reprezentând profit nerepartizat.

Capitalul suplimentar se compune din:
a) datoria subordonată;
b) subvențiile pentru investiții;
c) diferențele favorabile din reevaluarea patrimoniului.

Alte pasive reprezintă o grupare bilanțieră care conține:
– datorii față de personal și asimilate acestora;
– creditori diverși;
– venituri de repartizat.

Elementele de pasiv sunt ordonate în bilanț în funcție de exigibilitate:
– pasivele imediat exigibile se găsesc în partea superioară a pasivului bilanțier;
– pasivele greu exigibile se găsesc în partea inferioară a bilanțului.

Contul de profit și pierdere este documentul de sinteză prin care se realizează analiza dinamică a veniturilor și cheltuielilor generate de procesele economice și financiare speci- fice activității bancare.

Datorită specificului activității bancare, determinarea performanței bancare implică, pe de o parte, stabilirea rentabilității, iar pe de altă parte, determinarea riscurilor bancare.

Contul de profit și pierdere al societăților bancare structurează veniturile și cheltuielile după natura lor, astfel:

I. VENITURI:
1) Venituri din activitatea de exploatare bancară;
2) Venituri diverse din exploatare;
3) Venituri din provizioane și recuperări de creanțe amortizate;
4) Venituri excepționale;
5) Venituri din reluarea rezervei generale pentru riscul de credit.

II. CHELTUIELI:
1) Cheltuieli de exploatare bancară;
2) Cheltuieli de personal;
3) Impozite și taxe;

Scanned with OKEN Scanner

4) Cheltuieli cu materialele, lucrările și serviciile executate de terți;
5) Cheltuieli diverse de exploatare;
6) Cheltuieli cu amortizările privind imobilizările necorporale și corporale;
7) Cheltuieli excepționale.

III. REZULTATUL CURENT (I.1+I.2+I.3+I.5-II.1-II.2-II.3-II.4-II.5-II.6)
IV. REZULTATUL EXCEPȚIONAL (I.4-II.7)
V. REZULTATUL EXERCIȚIULUI (III+IV)
VI. REZERVE ȘI FONDURI DE RISC
VII. PROFIT IMPOZABIL (V-VI)
VIII. IMPOZIT PE PROFIT
IX. PROFIT NET (VII-VIII)

Elemente în afara bilanțului reprezintă un document specific, care se elaborează anual și care sintetizează elementele cu care banca are o anumită legătură, dar care, până la momentul întocmirii, nu grevează patrimoniul băncii.

Aceste elemente îmbracă, în principal, forma angajamentelor și garanțiilor asumate de bănci.

Situația elementelor în afara bilanțului furnizează informații pentru determinarea ratei de solvabilitate a băncii.

Solvabilitatea băncii exprimă posibilitatea acesteia de a acoperi din sursele proprii creditele avansate și angajamentele acordate.

Rata solvabilității se calculează conform normelor emise de Banca Națională a României, prevăzând și ponderile minime și de risc pe care le prezintă pentru bancă.

Anexa reprezintă un document care are rolul de a detalia informațiile prezentate global în bilanț și contul de rezultate.

Ea cuprinde, pe lângă explicarea elementelor, și o serie de indicatori statistici, care alături de informațiile contabile oferă o imagine de ansamblu a situației sistemului bancar.

Scanned with OKEN Scanner

1.4. PARTICULARITĂȚILE PLANULUI DE CONTURI AL BĂNCILOR

Planul de conturi bancar este structurat în clase, grupe, conturi sintetice de gradul I (3 cifre), gradul II (4 cifre) și gradul III (5 cifre), astfel:

Clasa 1 Operațiuni de trezorerie și operațiuni interbancare
Clasa 2 Operațiuni cu clientela
Clasa 3 Operațiuni cu titluri și operațiuni diverse
Clasa 4 Valori imobilizate
Clasa 5 Capitaluri proprii, asimilate și provizioane
Clasa 6 Cheltuieli
Clasa 7 Venituri
Clasa 9 Operațiuni în afara bilanțului

Clasa 1, „Operații de trezorerie și operațiuni interbancare", cuprinde conturile utilizate în contabilitatea centralei bancare și conturile care evidențiază disponibilitățile sub formă de lichidități și din contul curent la Banca Națională a României.

„Contul curent la Banca Națională a României" (111) este destinat reflectării disponibilităților societății bancare. Acest cont figurează și în contabilitatea unităților operative, pentru reflectarea operațiunilor de încasări și plăți prin casele de compensație și unele decontări cu furnizorii, însă la sfârșitul zilei aceste conturi se soldează, prin transferarea soldurilor debitoare sau creditoare în conturile societăților bancare deschise la Centrala Băncii Naționale a României.

Dobânzile calculate și neîncasate reprezintă venituri și se înregistrează în conturi de „Creanțe atașate", aferente fiecărui cont de credite acordate.

Dobânzile calculate și neplătite reprezintă cheltuieli și se înregistrează în conturi de „Datorii atașate", aferente fiecărui cont de împrumuturi primite.

Contabilitatea bancară face o delimitare precisă între credite și împrumuturi, și anume: creditele sunt acordate, iar conturile de evidență a lor sunt conturi de creanțe, în timp ce împrumuturile se primesc, iar conturile de evidență a lor sunt conturi de datorii.

Clasa 2, „Operațiuni cu clientela", cuprinde conturile utilizate de unitățile operative ale băncilor (sucursale și filiale) destinate reflectării operațiunilor bancare cu clientela, și anume:

– operațiuni de creditare;

Scanned with OKEN Scanner

- operațiuni de încasare și plăți în conturile curente ale clientelei, constituire de depozite, operațiuni de scontare a efectelor comerciale, operațiuni de factoring;
- operațiuni privind valorile primite sau date în pensiune etc.

În această clasă există conturi de creanțe atașate creditelor și de datorii atașate împrumuturilor, precum și conturi de provizioane pentru creanțe.

Clasa 3, „Operațiuni cu titluri și operațiuni diverse", cuprinde două categorii de conturi, și anume:

- conturi de operațiuni cu titluri;
- conturi care reflectă operațiuni de gestiune internă a băncii.

Conturile care reflectă operațiuni cu titluri se referă la operațiuni de vânzare-cumpărare de titluri date sau primite în pensiune livrată, date sau primite cu împrumut. Și în această clasă există conturi de creanțe atașate, adică dobânzi de încasat, și conturi de datorii atașate, adică dobânzi de plătit.

Conturile destinate reflectării operațiunilor de gestiune internă a băncii se referă la conturile de stocuri, decontări cu personalul, cu asigurările sociale, cu bugetul statului și cu alți debitori și creditori.

Clasa 4, „Valori imobilizate", cuprinde conturile destinate reflectării imobilizărilor, amortizării lor și a operațiunilor de leasing și locație.

În cadrul băncilor comerciale, imobilizările se grupează în: imobilizări financiare, corporale și necorporale.

Imobilizările corporale și necorporale sunt regrupate în conturi distincte, privind:

- imobilizări destinate activității de exploatare;
- imobilizări în afara activității de exploatare.

Conturile care evidențiază amortizarea imobilizărilor sunt regrupate după aceleași criterii ca și imobilizările.

Clasa 5, „Capitaluri proprii, asimilate și provizioane", cuprinde conturile care evidențiază capitalul social, rezervele, fondurile constituite din profitul net și provizioanele reglementate, precum și provizioanele pentru riscuri și cheltuieli.

Clasa 6, „Cheltuieli", cuprinde conturile care reflectă cheltuielile aferente, structurate potrivit specificului activității bancare.

Cea mai mare pondere în cadrul cheltuielilor cu activitatea de exploatare bancară o au dobânzile și costul serviciilor bancare. Pentru fiecare gen de

Scanned with OKEN Scanner

împrumut, este rezervat câte un cont de cheltuieli cu dobânzile și cheltuieli cu comisioanele.

Clasa 7, „Venituri", cuprinde conturile care reflectă veniturile realizate, structurate potrivit specificului activității bancare.

Și în cadrul veniturilor, ponderea cea mai însemnată o au veniturile din activitatea de exploatare bancară structurate pe feluri de servicii bancare; pentru fiecare gen de credit acordat sau serviciu bancar efectuat este asimilat un cont de venituri din dobânzi și venituri din comisioane.

Clasa 9, „Operațiuni în afara bilanțului", cuprinde conturile care reflectă în special angajamentele primite sau date în favoarea altor bănci sau a clientului, drepturi sau datorii.

O particularitate a acestor conturi este aceea că ele funcționează în partidă dublă, pentru reflectarea contabilă a operațiunilor bancare stabilindu-se reguli de funcționare ca și pentru conturile bilanțiere.

Dezvoltarea analitică a conturilor de gradul I are în vedere următoarele criterii:

1) exprimarea unității monetare în care se desfășoară operațiunea, deschizându-se conturi distincte pentru fiecare client, pe feluri de operațiuni și pe feluri de devize;
2) categoria de clienți implicată în tranzacție:
   - clientela financiară: instituții financiare, societăți de valori mobiliare, societăți de bursă, fonduri mutuale, societăți de investiții financiare;
   - clientela nefinanciară:
     a) persoane juridice: regii autonome, societăți comerciale, instituții publice;
     b) persoane fizice.
3) forma de proprietate: de stat, privată, mixtă.
4) categoria de operațiuni efectuate se atribuie pentru decontările interbancare, indicându-se luna în care a avut loc decontarea, numărul de ordine al băncii cu care s-a intrat în decontare, natura decontării (plăți, operații de casă, credite).

Scanned with OKEN Scanner

BILANȚ AGREGAT AL BĂNCILOR COMERCIALE

ACTIV	PASIV
I. ACTIVE EXTERNE 1. Numerar și cecuri 2. Depozite la bănci în străinătate 3. Titluri de participație și plăți externe II. ACTIVE INTERNE 1. Numerar în casierii 2. Credite 2.1. Negubernamentale 2.1.1. Credite curente 2.1.2. Credite restante 2.1.3. Credite cu scadență întârziată 2.1.4. Credite pierdere 2.2. Guvernamentale 2.2.1. Curente 2.2.2. Restante 3. Sume în tranzit între sedii 4. Active interbancare 4.1. Depuneri la alte bănci 4.2. Credite acordate altor bănci 5. Alte active 5.1. Credite preluate de la alte bănci 5.2. Creanțe proprii băncii 5.3. Valori materiale (materiale, obiecte de inventar) 5.4. Imobilizări financiare, necorporale, corporale 5.5. Valori de regularizare	I. PASIVE EXTERNE 1. Împrumuturi de la bănci străine 2. Depozite ale băncilor străine 3. Depozite ale persoanelor nerezidente II. PASIVE INTERNE 1. Depozite ale clienților 1.1. Depozite ale agenților economici 1.1.1. Depozite propriu-zise 1.1.2. Depozite pentru investiții 1.2. Depozite ale populației 1.2.1. Depozite la vedere 1.2.2. Depozite la termen 2. Depozitele instituțiilor financiare 2.1. Depozite deschise de alte bănci 2.2. Depozite ale fondurilor mutuale 2.3. Depozite ale societăților de investiții (SIF) 3. Depozite publice 4. Sume în tranzit între sedii 5. Pasive interbancare 5.1. Împrumuturi de la alte bănci românești 5.2. Depozite constituite de bănci corespondente 5.3. Împrumuturi de refinanțare de la BNR 5.3.1. Împrumuturi lombard 5.3.2. Împrumuturi overdraft 5.3.3. Împrumuturi din rescontarea efectelor comerciale 6. Fonduri proprii 6.1. Capitaluri proprii 6.1.1. Capital social 6.1.2. Elemente asociate capitalului 6.1.3. Prime legate de capital 6.1.4. Rezerve 6.1.5. Fonduri 6.1.6. Rezultatul reportat 6.1.7. Rezultatul exercițiului 6.1.8. Repartizarea profitului (-) 6.2. Capital suplimentar 6.2.1. Datorii subordonate 6.2.2. Subvenții pentru investiții 6.2.3. Diferențe din reevaluare 6.2.4. Provizioane reglementate 6.2.5. Provizioane pentru riscuri și cheltuieli 7. Alte pasive 7.1. Datorii față de personal și asimilate 7.2. Datorii fiscale 7.3. Creditori diverși 7.4. Valori de regularizare
TOTAL ACTIV	TOTAL PASIV

Scanned with OKEN Scanner

PLANUL DE CONTURI PENTRU SOCIETĂȚILE BANCARE

Clasa 1 – Operațiuni de trezorerie și operațiuni interbancare
Clasa 2 – Operațiuni cu clientela
Clasa 3 – Operațiuni cu titluri și operațiuni diverse
Clasa 4 – Valori imobilizate
Clasa 5 – Capitaluri proprii, asimilate și provizioane
Clasa 6 – Cheltuieli
Clasa 7 – Venituri
Clasa 9 – Operațiuni în afara bilanțului

Clasa 1 – OPERAȚIUNI DE TREZORERIE ȘI OPERAȚIUNI INTERBANCARE

Grupa 10 – CASA ȘI ALTE VALORI

A 101 – Casa
A 109 – Alte valori

Grupa 11 – DECONTĂRI CU BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

A 111 – Cont curent la Banca Națională a României
P 112 – Împrumuturi de refinanțare de la Banca Națională a României
P 1121 – Împrumuturi structurale
P 1122 – Împrumuturi de licitație
P 1123 – Împrumuturi speciale
P 1124 – Împrumuturi lombard (overdraft)
B 117 – Creanțe și datorii atașate
A 1171 – Creanțe atașate
P 1172 – Datorii atașate

Grupa 12 – CONTURI DE CORESPONDENT

A 121 – Conturi de corespondent la bănci (nostro)
P 122 – Conturi de corespondent ale băncilor (loro)
B 127 – Creanțe și datorii atașate
A 1271 – Creanțe atașate
P 1272 – Datorii atașate

Scanned with OKEN Scanner

Grupa 13 – DEPOZITE INTERBANCARE

A 131 – Depozite la bănci
- A 1311 – Depozite la vedere la bănci
- A 1312 – Depozite la termen la bănci
- A 1313 – Depozite colaterale la bănci
- A 1317 – Creanțe atașate

P 132 – Depozite ale băncilor
- P 1321 – Depozite la vedere ale băncilor
- P 1322 – Depozite la termen ale băncilor
- P 1323 – Depozite colaterale ale băncilor
- P 1327 – Datorii atașate

Grupa 14 – CREDITE ȘI ÎMPRUMUTURI INTERBANCARE

A 141 – Credite acordate băncilor
- A 1411 – Credite de pe o zi pe alta acordate băncilor
- A 1412 – Credite la termen acordate băncilor
- A 1413 – Credite financiare acordate băncilor
- A 1417 – Creanțe atașate

P 142 – Împrumuturi primite de la bănci
- P 1421 – Împrumuturi de pe o zi pe alta primite de la bănci
- P 1422 – Împrumuturi la termen primite de la bănci
- P 1423 – Împrumuturi financiare primite de la bănci
- P 1427 – Datorii atașate

Grupa 15 – VALORI PRIMITE SAU DATE ÎN PENSIUNE

A 151 – Valori primite în pensiune
- A 1511 – Valori primite în pensiune de pe o zi pe alta
- A 1512 – Valori primite în pensiune la termen
- A 1517 – Creanțe atașate

P 152 – Valori date în pensiune
- P 1521 – Valori date în pensiune de pe o zi pe alta
- P 1522 – Valori date în pensiune la termen
- P 1527 – Datorii atașate

Grupa 16 – VALORI DE RECUPERAT ȘI ALTE SUME DATORATE

A 161 – Valori de recuperat
- A 1611 – Valori de recuperat

Scanned with OKEN Scanner

A 1617 – Creanțe atașate
P 162 – Alte sume datorate
P 1621 – Alte sume datorate
P 1627 – Datorii atașate

Grupa 18 – CREANȚE RESTANTE ȘI ÎNDOIELNICE
A 181 – Creanțe restante
A 1811 – Creanțe restante
A 1812 – Dobânzi restante
A 1817 – Creanțe atașate
A 182 – Creanțe îndoielnice
A 1821 – Creanțe îndoielnice
A 1822 – Dobânzi îndoielnice
A 1827 – Creanțe atașate

Grupa 19 – PROVIZIOANE PENTRU CREANȚE DIN OPERAȚIUNI INTERBANCARE
P 191 – Provizioane pentru creanțe din operațiuni interbancare
P 1911 – Provizioane specifice de risc de credit
P 1912 – Provizioane specifice de risc de dobândă

Clasa 2 – OPERAȚIUNI CU CLIENTELA

Grupa 20 – CREDITE ACORDATE CLIENTELEI
A 201 – Creanțe comerciale
A 2011 – Creanțe comerciale
A 20111 – Scont și operațiuni asimilate
A 20112 – Factoring
A 20119 – Alte creanțe comerciale
A 2017 – Creanțe atașate
A 202 – Credite de trezorerie
A 2021 – Credite de trezorerie
A 20211 – Vânzări în rate
A 20212 – Credite acordate persoanelor fizice
A 20213 – Diferențe de rambursat legate de utilizarea cărților de plată
A 20214 – Utilizări din deschideri de credite permanente
A 20215 – Credit global de exploatare

Scanned with OKEN Scanner

A 20216 – Credite pentru finanțarea stocurilor
A 20217 – Credite garantate cu valori financiare
A 20218 – Credite acordate importatorilor
A 20219 – Alte credite de trezorerie
A 2027 – Creanțe atașate

A 203 – Credite pentru export
A 2031 – Credite pentru export
A 20311 – Credite garantate cu creanțe asupra străinătății
A 20312 – Credite furnizori
A 20313 – Credite comerciale acordate nerezidenților
A 20319 – Alte credite pentru export
A 2037 – Creanțe atașate

A 204 – Credite pentru echipament
A 2041 – Credite pentru echipament
A 2047 – Creanțe atașate

A 205 – Credite pentru bunuri imobiliare
A 2051 – Credite investitori
A 2052 – Credite promotori
A 2057 – Creanțe atașate

A 206 – Alte credite acordate clientelei
A 2061 – Alte credite acordate clientelei
A 2067 – Creanțe atașate

Grupa 23 – CREDITE ȘI ÎMPRUMUTURI PRIVIND CLIENTELA FINANCIARĂ

A 231 – Credite acordate clientelei financiare
A 2311 – Credite de pe o zi pe alta acordate clientelei financiare
A 2312 – Credite la termen acordate clientelei financiare
A 2317 – Creanțe atașate

P 232 – Împrumuturi primite de la clientela financiară
P 2321 – Împrumuturi de pe o zi pe alta de la clientela financiară
P 2322 – Împrumuturi la termen de la clientela financiară
P 2327 – Datorii atașate

Grupa 24 – VALORI PRIMITE SAU DATE ÎN PENSIUNE

A 241 – Valori primite în pensiune
A 2411 – Valori primite în pensiune de pe o zi pe alta
A 2412 – Valori primite în pensiune la termen

Scanned with OKEN Scanner

A 2417 – Creanțe atașate

P 243 – Valori date în pensiune

P 2431 – Valori date în pensiune de pe o zi pe alta

P 2432 – Valori date în pensiune la termen

P 2437 – Datorii atașate

Grupa 25 – CONTURILE CLIENTELEI

B 251 – Conturi curente

B 2511 – Conturi curente

B 2517 – Creanțe și datorii atașate

A 25171 – Creanțe atașate

P 25172 – Datorii atașate

P 252 – Conturi de factoring

P 2521 – Conturi de factoring

P 25211 – Conturi de factoring disponibile

P 25212 – Conturi de factoring indisponibile

P 2527 – Datorii atașate

P 253 – Conturi de depozite

P 2531 – Depozite la vedere

P 2532 – Depozite la termen

P 2533 – Depozite colaterale

P 25331 – Depozite pentru deschiderea de acreditive

P 25332 – Depozite pentru emiterea de scrisori de garanție

P 25333 – Depozite pentru cecuri certificate

P 25334 – Depozite pentru ordine de plată cu scadență

P 25335 – Depozite pentru garanții gestionari

P 25336 – Alte depozite colaterale

P 2537 – Datorii atașate

P 254 – Certificate de depozit, carnete și librete de economii

P 2541 – Certificate de depozit

P 2542 – Carnete și librete de economii

P 2547 – Datorii atașate

Grupa 26 – VALORI DE RECUPERAT ȘI ALTE SUME DATORATE

A 261 – Valori de recuperat

A 2611 – Valori de recuperat

A 2617 – Creanțe atașate

Scanned with OKEN Scanner

P 262 – Alte sume datorate
P 2621 – Alte sume datorate
P 2627 – Datorii atașate

Grupa 28 – CREANȚE RESTANTE ȘI ÎNDOIELNICE
A 281 – Creanțe restante
A 2811 – Creanțe restante
A 2812 – Dobânzi restante
A 2817 – Creanțe atașate
A 282 – Creanțe îndoielnice
A 2821 – Creanțe îndoielnice
A 2822 – Dobânzi îndoielnice
A 2827 – Creanțe atașate

Grupa 29 – PROVIZIOANE PENTRU CREANȚE DIN OPERAȚIUNI CU CLIENTELA
P 291 – Provizioane pentru creanțe din operațiuni cu clientela
P 2911 – Provizioane specifice de risc de credit
P 2912 – Provizioane specifice de risc de dobândă

Clasa 3 – OPERAȚIUNI CU TITLURI ȘI OPERAȚIUNI DIVERSE

Grupa 30 – OPERAȚIUNI CU TITLURI
B 301 – Titluri primite sau date în pensiune livrată
A 3011 – Titluri primite în pensiune livrată
A 30111 – Titluri primite în pensiune livrată
A 30117 – Creanțe atașate
P 3012 – Titluri date în pensiune livrată
P 30121 – Titluri date în pensiune livrată
P 30127 – Datorii atașate
A 302 – Titluri de tranzacție
A 3021 – Titluri de tranzacție
A 30211 – Efecte publice și valori asimilate
A 30212 – Obligațiuni și alte titluri cu venit fix
A 30213 – Acțiuni și alte titluri cu venit variabil
A 30214 – Acțiuni proprii
A 3025 – Titluri date cu împrumut
A 30251 – Efecte publice și valori asimilate

Scanned with OKEN Scanner

A 30252 – Obligațiuni și alte titluri cu venit fix
A 30253 – Acțiuni și alte titluri cu venit variabil
A 30254 – Acțiuni proprii
A 30257 – Creanțe atașate
A 3026 – Titluri luate cu împrumut
A 30261 – Efecte publice și valori asimilate
A 30262 – Obligațiuni și alte titluri cu venit fix
A 30263 – Acțiuni și alte titluri cu venit variabil
A 30264 – Acțiuni proprii
P 3027 – Datorii privind titlurile
P 30271 – Datorii privind titlurile luate cu împrumut
P 30272 – Alte datorii privind titlurile
P 30277 – Datorii atașate

A 303 – Titluri de plasament

A 3031 – Titluri de plasament
A 30311 – Efecte publice și valori asimilate
A 30312 – Obligațiuni și alte titluri cu venit fix
A 30313 – Acțiuni și alte titluri cu venit variabil
A 30314 – Acțiuni proprii
A 3035 – Titluri date cu împrumut
A 30351 – Efecte publice și valori asimilate
A 30352 – Obligațiuni și alte titluri cu venit fix
A 30353 – Acțiuni și alte titluri cu venit variabil
A 30354 – Acțiuni proprii
P 3036 – Vărsăminte de efectuat privind titlurile de plasament
A 3037 – Creanțe atașate
A 30371 – Efecte publice și valori asimilate
A 30372 – Obligațiuni și alte titluri cu venit fix
A 30373 – Acțiuni și alte titluri cu venit variabil
A 30374 – Acțiuni proprii

A 304 – Titluri de investiții

A 3041 – Titluri de investiții
A 30411 – Efecte publice și valori asimilate
A 30412 – Obligațiuni și alte titluri cu venit fix
A 3045 – Titluri date cu împrumut
A 30451 – Efecte publice și valori asimilate
A 30452 – Obligațiuni și alte titluri cu venit fix

Scanned with OKEN Scanner

B 3046 – Diferențe de conversie
B 30461 – Efecte publice și valori asimilate
B 30462 – Obligațiuni și alte titluri cu venit fix
A 3047 – Creanțe atașate
A 30471 – Efecte publice și valori asimilate
A 30472 – Obligațiuni și alte titluri cu venit fix

Grupa 32 – DATORII CONSTITUITE PRIN TITLURI

P 321 – Titluri de piață interbancară
P 3211 – Titluri de piață interbancară
P 3217 – Datorii atașate

P 322 – Titluri de creanțe negociabile
P 3221 – Titluri de creanțe negociabile
P 3227 – Datorii atașate

P 325 – Obligațiuni
P 3251 – Obligațiuni
P 3257 – Datorii atașate

P 326 – Alte datorii constituite prin titluri
P 3261 – Alte datorii constituite prin titluri
P 3267 – Datorii atașate

Grupa 33 – CONȚURI DE DECONTARE PRIVIND OPERAȚIUNILE CU TITLURI

P 331 – Conturile societăților bancare

P 332 – Conturile organismelor de plasament colectiv de valori mobiliare (OPCVM)*

B 333 – Conturile societăților de bursă

P 334 – Conturile altor instituții financiare*

P 335 – Conturile clientelei

B 336 – Alte conturi de decontare privind operațiunile cu titluri
P 3361 – Alte sume de plătit privind operațiunile cu titluri
A 3362 – Alte sume de încasat privind operațiunile cu titluri

B 337 – Creanțe și datorii atașate
A 3371 – Creanțe atașate
P 3372 – Datorii atașate

* Se utilizează potrivit instrucțiunilor emise de Ministerul Finanțelor și Banca Națională a României

Scanned with OKEN Scanner

Grupa 34 – DECONTĂRI INTRABANCARE

B 341 – Decontări intrabancare

Grupa 35 – DEBITORI ȘI CREDITORI

B 351 – Personal și conturi asimilate

P 3511 – Personal – remunerații datorate
P 3512 – Personal – ajutoare materiale datorate
P 3513 – Participarea personalului la profit
A 3514 – Avansuri acordate personalului
P 3515 – Drepturi de personal neridicate
P 3516 – Reținere din remunerații datorate terților
B 3519 – Alte datorii și creanțe în legătură cu personalul
P 35191 – Alte datorii în legătură cu personalul
A 35192 – Alte creanțe în legătură cu personalul

B 352 – Asigurări sociale, protecție socială și conturi asimilate

P 3521 – Asigurări sociale
P 35211 – Contribuția unității la asigurările sociale
P 35212 – Contribuția personalului pentru pensia suplimentară
P 3522 – Ajutor de șomaj
P 35221 – Contribuția unității la fondul de șomaj
P 35222 – Contribuția personalului la fondul de șomaj
B 3526 – Alte datorii și creanțe sociale
P 35261 – Alte datorii sociale
A 35262 – Alte creanțe sociale

B 353 – Bugetul statului, fonduri speciale și conturi asimilate

P 3531 – Impozitul pe profit
B 3532 – Taxa pe valoarea adăugată
P 35323 – TVA de plată
A 35324 – TVA de recuperat
A 35326 – TVA deductibilă
P 35327 – TVA colectată
B 35328 – TVA neexigibilă
P 3533 – Impozitul pe salarii
A 3534 – Subvenții
P 3536 – Alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate
P 3538 – Fonduri speciale – taxe și vărsăminte asimilate
B 3539 – Alte datorii și creanțe cu bugetul statului

Scanned with OKEN Scanner

P 35391 – Alte datorii față de bugetul statului
A 35392 – Alte creanțe privind bugetul statului
P 35393 – Datorii față de stat*
A 35394 – Creanțe în legătură cu statul*

P 354 – Dividende de plată

A 355 – Debitori diverși
A 3551 – Depozite de garanții vărsate
A 3552 – Debitori din avansuri spre decontare
A 3556 – Alți debitori diverși
A 3557 – Creanțe atașate

P 356 – Creditori diverși
P 3561 – Depozite de garanții pentru leasing și locație simplă
P 3566 – Alți creditori diverși
P 3567 – Datorii atașate

Grupa 36 – CONTURI DE STOCURI

A 361 – Valori din aur, metale și pietre prețioase

A 362 – Materiale

A 363 – Obiecte de inventar

P 364 – Uzura obiectelor de inventar

A 365 – Stocuri aflate la terți

A 367 – Alte stocuri și asimilate

A 368 – Alte bunuri diverse

Grupa 37 – CONTURI DE REGULARIZARE

B 371 – Conturi privind valori la încasare
A 3712 – Valori primite la încasare
P 3716 – Conturi indisponibile privind valori la încasare

B 372 – Conturi de ajustare
B 3721 – Poziție de schimb
B 3722 – Contravaloarea poziției de schimb
B 3723 – Conturi de ajustare devize
B 3729 – Conturi de ajustare privind alte elemente din afara bilanțului

B 373 – Conturi de diferențe
B 3731 – Diferențe privind devizele

* Se utilizează potrivit instrucțiunilor emise de Ministerul Finanțelor și Banca Națională a României

Scanned with OKEN Scanner

B 3732 – Diferențe privind vânzările de titluri cu posibilitate de răscumpărare
B 3739 – Alte conturi de diferențe

A 374 – Cheltuieli de repartizat
A 3741 – Prime de emisiune privind titlurile cu venit fix
A 3742 – Prime de rambursare privind titlurile cu venit fix
A 3749 – Alte cheltuieli de repartizat

A 375 – Cheltuieli înregistrate în avans
P 376 – Venituri înregistrate în avans
P 377 – Cheltuieli de plătit
A 378 – Venituri de primit
B 379 – Alte conturi de regularizare

Grupa 38 – CREANȚE RESTANTE ȘI ÎNDOIELNICE

A 381 – Creanțe restante
A 3811 – Creanțe restante
A 3812 – Dobânzi restante
A 3817 – Creanțe atașate

A 382 – Creanțe îndoielnice
A 3821 – Creanțe îndoielnice
A 3822 – Dobânzi îndoielnice
A 3827 – Creanțe atașate

Grupa 39 – PROVIZIOANE PRIVIND OPERAȚIUNI CU TITLURI ȘI OPERAȚIUNI DIVERSE

P 391 – Provizioane pentru deprecierea titlurilor
P 3911 – Provizioane pentru deprecierea titlurilor de plasament
P 39111 – Provizioane pentru deprecierea efectelor publice și a altor valori asimilate
P 39112 – Provizioane pentru deprecierea obligațiunilor și a altor titluri cu venit fix
P 39113 – Provizioane pentru deprecierea acțiunilor și a altor titluri cu venit variabil
P 39114 – Provizioane pentru deprecierea acțiunilor proprii
P 3912 – Provizioane pentru deprecierea titlurilor de investiții
P 39121 – Provizioane pentru deprecierea efectelor publice și a altor valori asimilate

Scanned with OKEN Scanner

P 39122 – Provizioane pentru deprecierea obligațiunilor și a altor titluri cu venit fix

P 393 – Provizioane pentru deprecierea stocurilor

P 399 – Provizioane pentru creanțe restante și îndoielnice

Clasa 4 – VALORI IMOBILIZATE

Grupa 40 – CREDITE SUBORDONATE

A 401 – Credite subordonate la termen

A 4011 – Credite participative

A 4019 – Alte credite subordonate la termen

A 402 – Credite subordonate pe durată nedeterminată

A 407 – Creanțe atașate

Grupa 41 – PĂRȚI ÎN CADRUL SOCIETĂȚILOR COMERCIALE LEGATE, TITLURI DE PARTICIPARE ȘI TITLURI ALE ACTIVITĂȚII DE PORTOFOLIU

A 411 – Părți în societățile comerciale legate

A 4111 – Părți în societăți bancare

A 4112 – Părți în societăți cu caracter financiar

A 4113 – Părți în alte societăți cu caracter nefinanciar

A 412 – Titluri de participare

A 4121 – Titluri de participare la societăți bancare

A 4122 – Titluri de participare la societăți cu caracter financiar

A 4123 – Titluri de participare la alte societăți cu caracter nefinanciar

A 413 – Titluri ale activității de portofoliu

B 414 – Diferențe de conversie

A 415 – Titluri date cu împrumut

A 417 – Creanțe atașate

P 418 – Vărsăminte de efectuat pentru părți în societățile comerciale legate, pentru titluri de participare și pentru titluri ale activității de portofoliu

Grupa 42 – DOTĂRI PENTRU UNITĂȚILE PROPRII DIN STRĂINĂTATE

A 421 – Dotări pentru unitățile proprii din străinătate

B 424 – Diferențe de conversie

Scanned with OKEN Scanner

Grupa 43 – IMOBILIZĂRI ÎN CURS

A 431 – Imobilizări necorporale în curs

A 432 – Imobilizări corporale în curs

Grupa 44 – IMOBILIZĂRI ALE ACTIVITĂȚII DE EXPLOATARE

A 441 – Imobilizări necorporale ale activității de exploatare

A 4411 – Fondul comercial

A 4412 – Cheltuieli de constituire

A 4419 – Alte imobilizări ale activității de exploatare

A 442 – Imobilizări corporale ale activității de exploatare

A 4421 – Terenuri

A 44211 – Terenuri

A 44212 – Amenajări de terenuri

A 4422 – Mijloace fixe

A 44221 – Clădiri

A 44222 – Construcții speciale

A 44223 – Mașini, utilaje și instalații de lucru

A 44224 – Aparate și instalații de măsurare, control și reglare

A 44225 – Mijloace de transport

A 44227 – Unelte, dispozitive, instrumente, mobilier și aparatură birotică

A 44228 – Alte active corporale mobile

Grupa 45 – IMOBILIZĂRI ÎN AFARA ACTIVITĂȚII DE EXPLOATARE

A 451 – Imobilizări necorporale în afara activității de exploatare

A 452 – Imobilizări corporale în afara activității de exploatare

A 4521 – Terenuri

A 45211 – Terenuri

A 45212 – Amenajări de terenuri

A 4522 – Mijloace fixe

A 45221 – Clădiri

A 45222 – Construcții speciale

A 45223 – Mașini, utilaje și instalații de lucru

A 45224 – Aparate și instalații de măsurare, control și reglare

A 45225 – Mijloace de transport

A 45226 – Animale și plantații

Scanned with OKEN Scanner

A 45227 – Unelte, dispozitive, instrumente, mobilier și aparatură birotică
A 45228 – Alte active corporale mobile

Grupa 46 – AMORTIZĂRI PRIVIND IMOBILIZĂRILE

P 461 – Amortizări privind imobilizările activității de exploatare
P 4611 – Amortizarea imobilizărilor necorporale
P 46111 – Amortizarea fondului comercial
P 46112 – Amortizarea cheltuielilor de constituire
P 46119 – Amortizarea altor imobilizări necorporale
P 4612 – Amortizarea imobilizărilor corporale
P 46121 – Amortizarea amenajărilor de terenuri
P 46122 – Amortizarea clădirilor
P 46123 – Amortizarea construcțiilor speciale
P 46124 – Amortizarea mașinilor, utilajelor și instalațiilor de lucru
P 46125 – Amortizarea aparatelor și instalațiilor de măsurare, control și reglare
P 46126 – Amortizarea mijloacelor de transport
P 46128 – Amortizarea uneltelor, dispozitivelor, instrumentelor, mobilierului și aparaturii birotice
P 46129 – Amortizarea altor active corporale mobile

P 462 – Amortizări privind imobilizările în afara activității de exploatare
P 4621 – Amortizarea imobilizărilor necorporale
P 4622 – Amortizarea imobilizărilor corporale
P 46221 – Amortizarea amenajărilor de terenuri
P 46222 – Amortizarea clădirilor
P 46223 – Amortizarea construcțiilor speciale
P 46224 – Amortizarea mașinilor, utilajelor și instalațiilor de lucru
P 46225 – Amortizarea aparatelor și instalațiilor de măsurare, control și reglare
P 46226 – Amortizarea mijloacelor de transport
P 46227 – Amortizarea animalelor și plantațiilor
P 46228 – Amortizarea uneltelor, dispozitivelor, instrumentelor, mobilierului și aparaturii birotice
P 46229 – Amortizarea altor active corporale mobile

Scanned with OKEN Scanner

Grupa 47 – LEASING, LOCAȚIE SIMPLĂ ȘI OPERAȚIUNI ASIMILATE

A 471 – Operațiuni de leasing și asimilate
- A 4711 – Leasing mobiliar
- A 4712 – Leasing imobiliar
- A 4713 – Leasing cu active necorporale
- A 4717 – Creanțe atașate

A 472 – Operațiuni de leasing privind imobilizările în curs
- A 4721 – Leasing mobiliar
- A 4722 – Leasing imobiliar
- A 4723 – Leasing cu active necorporale

A 473 – Imobilizări neînchiriate din leasing reziliat

A 474 – Bunuri date în locație simplă
- A 4741 – Bunuri date în locație simplă
- A 4747 – Creanțe atașate

P 476 – Amortizări
- P 4761 – Amortizări privind operațiuni de leasing
- P 4762 – Amortizări privind operațiuni de locație simplă

Grupa 48 – CREANȚE RESTANTE ȘI ÎNDOIELNICE

A 481 – Creanțe restante
- A 4811 – Creanțe restante
- A 4812 – Dobânzi restante
- A 4817 – Creanțe atașate

A 482 – Creanțe îndoielnice
- A 4821 – Creanțe îndoielnice
- A 4822 – Dobânzi îndoielnice
- A 4827 – Creanțe atașate

Grupa 49 – PROVIZIOANE PENTRU VALORI IMOBILIZATE

P 491 – Provizioane pentru deprecierea părților deținute în cadrul societăților comerciale legate, a titlurilor de participare și a titlurilor activității de portofoliu

P 492 – Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor
- P 4921 – Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor în curs
  - P 49211 – Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor necorporale în curs

Scanned with OKEN Scanner

P 49212 – Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor corporale în curs
P 4922 – Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor activității de exploatare
P 49221 – Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor necorporale ale activității de exploatare
P 49222 – Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor corporale ale activității de exploatare
P 4923 – Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor în afara activității de exploatare
P 49231 – Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor necorporale în afara activității de exploatare
P 49232 – Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor corporale în afara activității de exploatare

P 493 – Provizioane pentru operațiuni de leasing
P 494 – Provizioane pentru operațiuni de locație simplă
P 499 – Provizioane pentru creanțe restante și îndoielnice

Clasa 5 – CAPITALURI PROPRII, ASIMILATE ȘI PROVIZIOANE

Grupa 50 – CAPITAL

P 501 – Capital social
P 5011 – Capital subscris nevărsat
P 5012 – Capital subscris vărsat
P 502 – Elemente asimilate capitalului
B 503 – Diferențe de conversie*
A 508 – Acționari sau asociați

Grupa 51 – PRIME LEGATE DE CAPITAL ȘI REZERVE

P 511 – Prime legate de capital
P 5111 – Prime de emisiune sau de aport
P 5112 – Prime de fuziune, de sciziune, de conversie
P 5119 – Alte prime
P 512 – Rezerve legale
P 5121 – Rezerve legale din profitul brut
P 5122 – Rezerve legale din profitul net

* Se utilizează potrivit instrucțiunilor emise de Ministerul Finanțelor și Banca Națională a României

Scanned with OKEN Scanner

P 513 – Rezerve statutare
P 514 – Rezerva generală pentru riscul de credit
P 5141 – Rezerva generală pentru riscul de credit din profitul brut
P 5142 – Rezerva generală pentru riscul de credit din profitul net
P 516 – Diferențe din reevaluare*
P 519 – Alte rezerve

Grupa 52 – FONDURI
P 521 – Fondul de dezvoltare
P 528 – Alte fonduri
A 529 – Repartizări la fondul de dezvoltare

Grupa 53 – DATORII SUBORDONATE
P 531 – Datorii subordonate la termen
P 5311 – Titluri subordonate la termen
P 5312 – Împrumuturi participative
P 5319 – Alte împrumuturi subordonate la termen
P 532 – Datorii subordonate pe durată nedeterminată
P 5321 – Titluri subordonate pe durată nedeterminată
P 5322 – Împrumuturi subordonate pe durată nedeterminată
P 537 – Datorii atașate

Grupa 54 – SUBVENȚII ȘI FONDURI PUBLICE ALOCATE
P 541 – Subvenții pentru investiții
P 5411 – Subvenții pentru investiții
A 5412 – Subvenții pentru investiții înregistrate la venituri
P 542 – Fonduri publice alocate**

Grupa 55 – PROVIZIOANE PENTRU RISCURI ȘI CHELUTIELI
P 551 – Provizioane pentru riscuri de executare a angajamentelor prin semnătură
P 552 – Provizioane pentru facilități acordate personalului
P 553 – Provizioane pentru riscuri de țară
P 559 – Alte provizioane

* Se utilizează potrivit instrucțiunilor emise de Ministerul Finanțelor și Banca Națională a României
** Se utilizează potrivit dispozițiilor legale.

Scanned with OKEN Scanner

Grupa 56 – PROVIZIOANE REGLEMENTATE

P 561 – Provizioane reglementate*

Grupa 58 – REZULTATUL REPORTAT

B 581 – Rezultatul reportat

Grupa 59 – REZULTATUL EXERCIȚIULUI

B 591 – Profit sau pierdere

A 592 – Repartizarea profitului

Clasa 6 – CHELTUIELI

Grupa 60 – CHELTUIELI DE EXPLOATARE BANCARĂ

A 601 – Cheltuieli cu operațiunile de trezorerie și operațiunile interbancare

A 6011 – Dobânzi la Banca Națională a României

A 6012 – Dobânzi la conturile de corespondent

A 6013 – Dobânzi la depozitele băncilor

A 60131 – Dobânzi la depozitele la vedere

A 60132 – Dobânzi la depozitele la termen

A 60133 – Dobânzi la depozitele colaterale

A 6014 – Dobânzi la împrumuturile de la bănci

A 60141 – Dobânzi la împrumuturile de pe o zi pe alta

A 60142 – Dobânzi la împrumuturile la termen

A 60143 – Dobânzi la împrumuturile financiare

A 6015 – Dobânzi la valorile date în pensiune

A 60151 – Dobânzi la valorile date în pensiune de pe o zi pe alta

A 60152 – Dobânzi la valorile date în pensiune la termen

A 6017 – Alte cheltuieli cu dobânzile

A 60171 – Dobânzi privind titlurile cu posibilitate de răscumpărare

A 60172 – Report/deport

A 60179 – Cheltuieli diverse cu dobânzile

A 6019 – Comisioane

A 602 – Cheltuieli cu operațiunile cu clientela

A 6021 – Dobânzi la conturile de factoring

* Se utilizează potrivit dispozițiilor legale.

Scanned with OKEN Scanner

A 6022 – Dobânzi la împrumuturile primite de la clientela financiară
A 60221 – Dobânzi la împrumuturile de pe o zi pe alta
A 60222 – Dobânzi la împrumuturile la termen
A 6023 – Dobânzi la valorile date în pensiune
A 60231 – Dobânzi la valorile date în pensiune de pe o zi pe alta
A 60232 – Dobânzi la valorile date în pensiune la termen
A 6024 – Dobânzi la conturile curente
A 6025 – Dobânzi la conturile de depozite
A 60251 – Dobânzi la depozitele la vedere
A 60252 – Dobânzi la depozitele la termen
A 60253 – Dobânzi la depozitele colaterale
A 6026 – Dobânzi la certificatele de depozit, carnetele și libretele de economii
A 6027 – Alte cheltuieli cu dobânzile
A 60271 – Dobânzi privind titlurile cu posibilitate de răscumpărare
A 60272 – Report/deport
A 60279 – Cheltuieli diverse cu dobânzile
A 6029 – Comisioane

A 603 – Cheltuieli pentru operațiunile cu titluri

A 6031 – Dobânzi la titlurile date în pensiune livrată
A 6032 – Pierderi la titlurile de tranzacție
A 6033 – Cheltuieli cu titlurile de plasament
A 60331 – Cheltuieli de achiziție
A 60336 – Pierderi din cesiune
A 6034 – Cheltuieli cu titlurile de investiții
A 60341 – Cheltuieli de achiziție
A 60342 – Cheltuieli cu amortizarea primelor
A 6036 – Cheltuieli privind datorii constituite prin titluri
A 60361 – Dobânzi privind titlurile de piață interbancare
A 60362 – Dobânzi privind titlurile de creanțe negociabile
A 60363 – Dobânzi privind obligațiunile
A 60369 – Cheltuieli diverse privind datoriile constituite prin titluri
A 6037 – Cheltuieli diverse privind operațiunile cu titluri
A 6039 – Comisioane

Scanned with OKEN Scanner

A 604 – Cheltuieli cu operațiunile de leasing, locație simplă și asimilate
- A 6041 – Cheltuieli cu operațiunile de leasing și asimilate
  - A 60411 – Cheltuieli cu amortizarea
  - A 60412 – Pierderi din deprecierea imobilizărilor date în leasing și asimilate
  - A 60413 – Pierderi din cesiunea imobilizărilor date în leasing și asimilate
  - A 60414 – Cheltuieli cu provizioane pentru operațiunile de leasing și asimilate
  - A 60419 – Alte cheltuieli cu operațiunile de leasing și asimilate
- A 6042 – Cheltuieli cu operațiunile de locație simplă
  - A 60421 – Cheltuieli cu amortizarea
  - A 60422 – Pierderi din deprecierea imobilizărilor date în locație simplă
  - A 60423 – Pierderi din cesiunea imobilizărilor date în locație simplă
  - A 60424 – Cheltuieli cu provizioane pentru operațiunile de locație simplă
  - A 60429 – Alte cheltuieli cu operațiunile de locație simplă

A 605 – Cheltuieli privind datoriile subordonate și fondurile publice alocate
- A 6051 – Cheltuieli privind datoriile subordonate la termen
- A 6052 – Cheltuieli privind datoriile subordonate pe durată nedeterminată
- A 6053 – Cheltuieli privind fondurile publice alocate

A 606 – Cheltuieli privind operațiunile de schimb
- A 6061 – Pierderi din operațiunile de schimb și arbitraj
- A 6069 – Comisioane

A 607 – Cheltuieli privind operațiunile în afara bilanțului
- A 6071 – Cheltuieli cu angajamentele de finanțare
  - A 60711 – Cheltuieli cu angajamentele de finanțare primite de la alte bănci
  - A 60712 – Cheltuieli cu angajamentele de finanțare primite de la clientelă
- A 6072 – Cheltuieli cu angajamentele de garanție

Scanned with OKEN Scanner

A 60721 – Cheltuieli cu angajamentele de garanție primite de la alte bănci
A 60722 – Cheltuieli cu angajamentele de garanție primite de la clientelă
A 6077 – Cheltuieli cu alte angajamente primite
A 608 – Cheltuieli cu prestațiile de servicii financiare
A 6081 – Cheltuieli cu mijloacele de plată
A 6087 – Alte cheltuieli cu prestațiile de servicii financiare
A 609 – Alte cheltuieli de exploatare bancară
A 6092 – Cota-parte privind operațiunile de exploatare bancară efectuate în comun
A 6093 – Venituri retrocedate privind operațiunile de exploatare bancară efectuate în comun
A 6099 – Cheltuieli diverse de exploatare bancară

Grupa 61 – CHELTUIELI CU PERSONALUL
A 611 – Cheltuieli cu remunerațiile personalului
A 612 – Cheltuieli privind asigurările și protecția socială
A 6121 – Cheltuieli privind contribuția unității la asigurările sociale
A 6122 – Cheltuieli privind contribuția unității pentru ajutorul de șomaj
A 6127 – Alte cheltuieli privind asigurările și protecția socială
A 617 – Alte cheltuieli privind personalul

Grupa 62 – IMPOZITE ȘI TAXE
A 621 – Cheltuieli cu impozitul pe salarii*
A 627 – Cheltuieli cu alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate

Grupa 63 – CHELTUIELI CU MATERIALELE, LUCRĂRILE ȘI SERVICIILE EXECUTATE DE TERȚI
A 631 – Cheltuieli cu materialele
A 6311 – Cheltuieli cu materialele consumabile
A 6312 – Cheltuieli privind combustibilii
A 6313 – Cheltuieli privind piesele de schimb
A 6317 – Cheltuieli privind alte materiale
A 632 – Cheltuieli privind obiectele de inventar

* Se utilizează potrivit dispozițiilor legale.

Scanned with OKEN Scanner

A 633 – Cheltuieli privind alte stocuri
A 634 – Cheltuieli cu lucrările și serviciile executate de terți
A 6341 – Cheltuieli de întreținere și reparații
A 6342 – Cheltuieli privind energia și apa
A 6343 – Cheltuieli poștale și taxe de telecomunicație
A 6344 – Cheltuieli cu colaboratorii și de intermediere
A 6345 – Cheltuieli cu deplasări, detașări, transferări și transportul personalului și bunurilor
A 6346 – Cheltuieli cu serviciile furnizate de societățile grupului
A 6347 – Alte cheltuieli cu lucrările și serviciile executate de terți
A 63471 – Cheltuieli cu primele de asigurare
A 63472 – Cheltuieli cu redevențele privind operațiunile de leasing și asimilate
A 63473 – Cheltuieli cu redevențele privind concesiunile, locațiile de gestiune și chiriile
A 63479 – Alte cheltuieli
A 635 – Cheltuieli de protocol, reclamă și publicitate

Grupa 64 – CHELTUIELI DIVERSE DE EXPLOATARE
A 641 – Venituri retrocedate privind operațiunile de exploatare nebancară efectuate în comun
A 642 – Cota-parte privind operațiunile de exploatare nebancară efectuate în comun
A 643 – Cota-parte din cheltuielile sediului social
A 646 – Pierderi din cesiunea imobilizărilor
A 6461 – Pierderi din cesiunea imobilizărilor necorporale și corporale
A 6462 – Pierderi din cesiunea imobilizărilor financiare
A 649 – Alte cheltuieli diverse de exploatare

Grupa 65 – CHELTUIELILE CU AMORTIZĂRILE PRIVIND IMOBILIZĂRILE NECORPORALE ȘI CORPORALE
A 651 – Cheltuieli cu amortizările imobilizărilor necorporale
A 652 – Cheltuieli cu amortizările imobilizărilor corporale

Scanned with OKEN Scanner

Grupa 66 – CHELTUIELI CU PROVIZIOANE ȘI PIERDERI DIN CREANȚE NERECUPERABILE

A 661 – Cheltuieli cu provizioane pentru creanțe din operațiuni interbancare

A 6611 – Cheltuieli cu provizioane specifice de risc de credit

A 6612 – Cheltuieli cu provizioane specifice de risc de dobândă

A 662 – Cheltuieli cu provizioane pentru creanțe din operațiuni cu clientela

A 6621 – Cheltuieli cu provizioane specifice de risc de credit

A 6622 – Cheltuieli cu provizioane specifice de risc de dobândă

A 663 – Cheltuieli cu provizioane privind operațiuni cu titluri și operațiuni diverse

A 6631 – Cheltuieli cu provizioane pentru deprecierea titlurilor

A 66311 – Cheltuieli cu provizioane pentru deprecierea titlurilor de plasament

A 66312 – Cheltuieli cu provizioane pentru deprecierea titlurilor de investiții

A 6633 – Cheltuieli cu provizioane pentru deprecierea stocurilor

A 6637 – Cheltuieli cu provizioane pentru creanțe restante și îndoielnice

A 664 – Cheltuieli cu provizioane pentru valori imobilizate

A 6641 – Cheltuieli cu provizioane pentru deprecierea părților deținute în cadrul societăților comerciale legate, a titlurilor de participare și a titlurilor activității de portofoliu

A 6642 – Cheltuieli cu provizioane pentru deprecierea imobilizărilor

A 66421 – Cheltuieli cu provizioane pentru deprecierea imobilizărilor în curs

A 66422 – Cheltuieli cu provizioane pentru deprecierea imobilizărilor activității de exploatare

A 66423 – Cheltuieli cu provizioane pentru deprecierea imobilizărilor în afara activității de exploatare

A 6647 – Cheltuieli cu provizioane pentru creanțe restante și îndoielnice

A 665 – Cheltuieli cu provizioane pentru riscuri și cheltuieli

Scanned with OKEN Scanner

A 6651 – Cheltuieli cu provizioane pentru riscuri de executare a angajamentelor prin semnătură
A 6652 – Cheltuieli cu provizioane pentru facilități acordate personalului
A 6653 – Cheltuieli cu provizioane pentru risc de țară
A 6657 – Cheltuieli cu provizioane pentru alte riscuri și cheltuieli

A 666 – Cheltuieli cu provizioane reglementate

A 667 – Pierderi din creanțe nerecuperabile acoperite cu provizioane

A 668 – Pierderi din creanțe nerecuperabile neacoperite cu provizioane

Grupa 67 – CHELTUIELI EXCEPȚIONALE

A 671 – Cheltuieli excepționale privind operațiunile de gestiune

A 6711 – Despăgubiri, amenzi și penalități
A 6712 – Donații și subvenții acordate
A 6713 – Cheltuieli privind sponsorizările
A 6714 – Pierderi din debitori diverși
A 6717 – Alte cheltuieli excepționale privind operațiunile de gestiune

A 673 – Cheltuieli excepționale privind amortizările și provizioanele

A 6731 – Cheltuieli excepționale privind amortizarea imobilizărilor
A 6732 – Cheltuieli excepționale privind provizioane pentru riscuri și cheltuieli
A 6733 – Cheltuieli excepționale privind provizioane pentru deprecieri
A 6734 – Cheltuieli excepționale privind provizioane reglementate

A 677 – Alte cheltuieli excepționale

Grupa 69 – CHELTUIELI CU IMPOZITUL PE PROFIT

A 691 – Cheltuieli cu impozitul pe profit

Scanned with OKEN Scanner

Clasa 7 – VENITURI

Grupa 70 – VENITURI DIN ACTIVITATEA DE EXPLOATARE BANCARĂ

P 701 – Venituri din operațiunile de trezorerie și operațiunile interbancare

P 7011 – Dobânzi de la Banca Națională a României
P 7012 – Dobânzi de la conturile de corespondent
P 7013 – Dobânzi de la conturile de depozite la bănci
P 70131 – Dobânzi de la depozitele la vedere
P 70132 – Dobânzi de la depozitele la termen
P 70133 – Dobânzi de la depozitele colaterale
P 7014 – Dobânzi de la creditele acordate băncilor
P 70141 – Dobânzi de la creditele de pe o zi pe alta
P 70142 – Dobânzi de la creditele la termen
P 70143 – Dobânzi de la creditele financiare
P 7015 – Dobânzi de la valorile primite în pensiune
P 70151 – Dobânzi de la valorile primite în pensiune de pe o zi pe alta
P 70152 – Dobânzi de la valorile primite în pensiune la termen
P 7017 – Alte venituri din dobânzi
P 70171 – Dobânzi privind titlurile cu posibilitate de răscumpărare
P 70172 – Report/deport
P 70179 – Venituri diverse din dobânzi
P 7018 – Dobânzi din creanțe restante și îndoielnice
P 7019 – Comisioane

P 702 – Venituri din operațiuni cu clientela

P 7021 – Dobânzi de la creanțe comerciale și credite acordate clientelei
P 70211 – Dobânzi de la operațiunile de scont, asimilate și alte creanțe comerciale
P 70212 – Dobânzi de la operațiunile factoring
P 70213 – Dobânzi de la creditele de trezorerie
P 70214 – Dobânzi de la creditele pentru export
P 70215 – Dobânzi de la creditele pentru echipament
P 70216 – Dobânzi de la creditele pentru bunuri imobiliare

Scanned with OKEN Scanner

P 70217 – Dobânzi de la alte credite acordate clientelei
P 7022 – Dobânzi de la creditele acordate clientelei financiare
P 70221 – Dobânzi de la creditele de pe o zi pe alta
P 70222 – Dobânzi de la creditele la termen
P 7023 – Dobânzi de la valorile primite în pensiune
P 70231 – Dobânzi de la valorile primite în pensiune de pe o zi pe alta
P 70232 – Dobânzi de la valorile primite în pensiune la termen
P 7024 – Dobânzi de la conturile curente debitoare
P 7027 – Alte venituri din dobânzi
P 70271 – Dobânzi privind titlurile cu posibilitate de răscumpărare
P 70272 – Report/deport
P 70279 – Venituri diverse din dobânzi
P 7028 – Dobânzi din creanțe restante și îndoielnice
P 7029 – Comisioane

P 703 – Venituri din operațiunile cu titluri

P 7031 – Dobânzi de la titlurile primite în pensiune livrată
P 7032 – Venituri din titlurile de tranzacție
P 7033 – Venituri din titlurile de plasament
P 70331 – Dobânzi
P 70333 – Dividende și venituri asimilate
P 70336 – Venituri din cesiune
P 7034 – Venituri din titlurile de investiții
P 70341 – Dobânzi
P 70342 – Venituri din prime
P 7036 – Venituri din datorii constituite prin titluri
P 7037 – Venituri diverse din operațiunile cu titluri
P 7038 – Dobânzi din creanțe restante și îndoielnice
P 7039 – Comisioane

P 704 – Venituri din operațiunile de leasing, locație simplă și asimilate

P 7041 – Venituri din operațiuni de leasing și asimilate
P 70411 – Venituri din chirii
P 70413 – Venituri din cesiunea imobilizărilor date în leasing și asimilate

Scanned with OKEN Scanner

P 70414 – Venituri din provizioane pentru operațiunile de leasing și asimilate
P 70419 – Alte venituri din operațiunile de leasing și asimilate
P 7042 – Venituri din operațiunile de locație simplă
P 70421 – Venituri din chirii
P 70423 – Venituri din cesiunea imobilizărilor date în locație simplă
P 70424 – Venituri din provizioane pentru operațiunile de locație simplă
P 70429 – Alte venituri din operațiunile de locație simplă
P 7048 – Venituri din creanțe restante și îndoielnice
P 705 – Venituri din credite subordonate, părți în cadrul societăților comerciale legate, titluri de participare și titluri ale activității de portofoliu
P 7051 – Dobânzi de la creditele subordonate la termen
P 7052 – Dobânzi de la creditele subordonate pe durată nedeterminată
P 7053 – Dividende și venituri asimilate
P 7058 – Dobânzi din creanțe restante și îndoielnice
P 706 – Venituri din operațiunile de schimb
P 7061 – Venituri din operațiunile de schimb și arbitraj
P 7069 – Comisioane
P 707 – Venituri din operațiunile în afara bilanțului
P 7071 – Venituri din angajamentele de finanțare
P 70711 – Venituri din angajamentele de finanțare în favoarea altor bănci
P 70712 – Venituri din angajamentele de finanțare în favoarea clientelei
P 7072 – Venituri din angajamentele de garanție
P 70721 – Venituri din angajamentele de garanție în favoarea altor bănci
P 70722 – Venituri din angajamentele de garanție în favoarea clientelei
P 7077 – Venituri din alte angajamente
P 708 – Venituri din prestațiile de servicii financiare
P 7083 – Comisioane din activitățile de asistență și de consultanță

Scanned with OKEN Scanner

P 70831 – Comisioane din activitățile de asistență și de consultanță pentru persoane fizice
P 70832 – Comisioane din activitățile de asistență și de consultanță pentru persoane juridice
P 70839 – Alte comisioane
P 7085 – Venituri privind mijloacele de plată
P 7087 – Alte venituri din prestațiile de servicii financiare

P 709 – Alte venituri din activitatea de exploatare bancară
P 7092 – Cota-parte privind operațiunile de exploatare bancară efectuate în comun
P 7093 – Cheltuieli refacturate privind operațiunile de exploatare bancară efectuate în comun
P 7094 – Transferuri de cheltuieli de exploatare bancară
P 7099 – Venituri diverse de exploatare bancară

Grupa 74 – VENITURI DIVERSE DIN EXPLOATARE

P 741 – Cheltuieli refacturate
P 7411 – Cheltuieli refacturate societăților grupului
P 7412 – Cheltuieli refacturate altor societăți

P 742 – Cota-parte privind operațiunile de exploatare nebancară efectuate în comun

P 743 – Cota-parte din cheltuielile sediului social

P 746 – Venituri din cesiunea imobilizărilor
P 7461 – Venituri din cesiunea imobilizărilor necorporale și corporale
P 7462 – Venituri din cesiunea imobilizărilor financiare

P 747 – Venituri accesorii
P 7471 – Venituri privind imobilele legate de exploatare
P 7472 – Venituri din activități nebancare
P 7479 – Alte venituri accesorii

P 749 – Alte venituri diverse de exploatare
P 7491 – Transferuri de cheltuieli de exploatare nebancară
P 7492 – Cota-parte din subvențiile de investiții trecută la venituri
P 7493 – Venituri din subvenții de exploatare
P 7494 – Venituri din producția de imobilizări
P 7495 – Venituri privind bunurile mobile și imobile din executarea creanțelor
P 7499 – Alte venituri

Scanned with OKEN Scanner

Grupa 76 – VENITURI DIN PROVIZIOANE ȘI RECUPERĂRI DE CREANȚE AMORTIZATE

P 761 – Venituri din provizioane pentru creanțe din operațiuni interbancare

P 7611 – Venituri din provizioane specifice de risc de credit

P 7612 – Venituri din provizioane specifice de risc de dobândă

P 762 – Venituri din provizioane pentru creanțe din operațiuni cu clientela

P 7621 – Venituri din provizioane specifice de risc de credit

P 7622 – Venituri din provizioane specifice de risc de dobândă

P 763 – Venituri din provizioane privind operațiuni cu titluri și operațiuni diverse

P 7631 – Venituri din provizioane pentru deprecierea titlurilor

P 76311 – Venituri din provizioane pentru deprecierea titlurilor de plasament

P 76312 – Venituri din provizioane pentru deprecierea titlurilor de investiții

P 7633 – Venituri din provizioane pentru deprecierea stocurilor

P 7637 – Venituri din provizioane pentru creanțe restante și îndoielnice

P 764 – Venituri din provizioane pentru valori imobilizate

P 7641 – Venituri din provizioane pentru deprecierea părților deținute în cadrul societăților comerciale legate, a titlurilor de participare și a titlurilor activității de portofoliu

P 7642 – Venituri din provizioane pentru deprecierea imobilizărilor

P 76421 – Venituri din provizioane pentru deprecierea imobilizărilor în curs

P 76422 – Venituri din provizioane pentru deprecierea imobilizărilor activității de exploatare

P 76423 – Venituri din provizioane pentru deprecierea imobilizărilor în afara activității de exploatare

P 7647 – Venituri din provizioane pentru creanțe restante și îndoielnice

P 765 – Venituri din provizioane pentru riscuri și cheltuieli

Scanned with OKEN Scanner

P 7651 – Venituri din provizioane pentru riscuri de executare a angajamentelor prin semnătură
P 7652 – Venituri din provizioane pentru facilități acordate personalului
P 7653 – Venituri din provizioane pentru risc de țară
P 7657 – Venituri din provizioane pentru alte riscuri și cheltuieli

P 766 – Venituri din provizioane reglementate
P 767 – Venituri din recuperări de creanțe amortizate

Grupa 77 – VENITURI EXCEPȚIONALE

P 771 – Venituri excepționale din operațiunile de gestiune
P 7711 – Venituri din despăgubiri și penalități
P 7717 – Alte venituri excepționale din operațiuni de gestiune

P 773 – Venituri excepționale din provizioane
P 7731 – Venituri excepționale din provizioane pentru riscuri și cheltuieli
P 7732 – Venituri excepționale din provizioane pentru deprecieri
P 7734 – Venituri excepționale din provizioane reglementate

P 777 – Alte venituri excepționale

Grupa 78 – VENITURI DIN RELUAREA REZERVEI GENERALE PENTRU RISCUL DE CREDIT

P 781 – Venituri din reluarea rezervei generale pentru riscul de credit

Clasa 9 – OPERAȚIUNI ÎN AFARA BILANȚULUI

Grupa 90 – ANGAJAMENTE DE FINANȚARE

A 901 – Angajamente în favoarea altor bănci
P 902 – Angajamente primite de la alte bănci
A 903 – Angajamente în favoarea clientelei
A 9031 – Deschideri de credite confirmate
A 90311 – Garanții imobiliare
A 90312 – Deschideri de credite documentare
A 90319 – Alte deschideri de credite confirmate
A 9032 – Acceptări sau angajamente de plată
A 9039 – Alte angajamente în favoarea clientelei
P 904 – Angajamente primite de la clientela financiară și instituțiile administrației publice

Scanned with OKEN Scanner

Grupa 91 – ANGAJAMENTE DE GARANȚIE

A 911 – Cauțiuni, avaluri și alte garanții date altor bănci

A 9111 – Confirmări de deschideri de credite documentare

A 9112 – Acceptări de plată

A 9119 – Alte garanții date altor bănci

P 912 – Cauțiuni, avaluri și alte garanții primite de la alte bănci

A 913 – Garanții date pentru clientelă

A 9131 – Cauțiuni, avaluri și alte garanții

A 91311 – Cauțiuni imobiliare

A 91312 – Cauțiuni administrative și fiscale

A 91313 – Garanții financiare

A 91314 – Garanții de rambursare a creditelor acordate de alte bănci

A 9139 – Alte garanții date pentru clientelă

P 914 – Garanții primite de la clientelă

P 9141 – Garanții primite de la instituțiile administrației publice și asimilate

P 9142 – Garanții primite de la societăți de asigurare și capitalizare

P 9143 – Garanții primite de la clientela financiară

P 9144 – Ipoteci imobiliare

P 9145 – Gajuri cu deposedare

P 9146 – Gajuri fără deposedare

P 9149 – Alte garanții primite de la clientelă

Grupa 92 – ANGAJAMENTE PRIVIND TITLURILE

A 921 – Titluri de primit

A 9211 – Titluri vândute cu posibilitate de răscumpărare

A 9219 – Alte titluri de primit

P 922 – Titluri de livrat

P 9221 – Titluri cumpărate cu posibilitate de răscumpărare

P 9229 – Alte titluri de livrat

Grupa 93 – OPERAȚIUNI ÎN DEVIZE

B 931 – Operațiuni de schimb la vedere

A 9311 – Lei cumpărați și încă neprimiți

A 9312 – Devize cumpărate și încă neprimite

P 9313 – Lei vânduți și încă nelivrați

Scanned with OKEN Scanner

P 9314 – Devize vândute și încă nelivrate

B 932 – Operațiuni privind devizele date și luate cu împrumut

A 9321 – Devize date cu împrumut și încă nelivrate

A 9322 – Devize luate cu împrumut și încă neprimite

B 933 – Operațiuni de schimb la termen

B 9331 – Lei de primit contra devize de livrat

B 9332 – Devize de livrat contra lei de primit

B 9333 – Devize de primit contra lei de livrat

B 9334 – Lei de livrat contra devize de primit

B 9335 – Devize de primit contra devize de livrat

B 9336 – Devize de livrat contra devize de primit

B 934 – Report/deport calculat anticipat

P 9341 – Report/deport de primit

A 9342 – Report/deport de plătit

B 935 – Dobânzi neajunse la scadență în devize acoperite la termen

A 9351 – Dobânzi în devize acoperite la termen de încasat

P 9352 – Contravaloarea în lei a dobânzilor în devize acoperite la termen de încasat

A 9353 – Dobânzi în devize acoperite la termen de plătit

A 9354 – Contravaloarea în lei a dobânzilor în devize acoperite la termen de plătit

B 936 – Conturi de ajustare devize în afara bilanțului

B 9361 – Poziție de schimb

B 9362 – Contravaloarea poziției de schimb

B 9363 – Conturi de ajustare devize

Grupa 95 – ANGAJAMENTE DIVERSE

P 951 – Redevențe, locații de gestiune, chirii și alte datorii asimilate

P 952 – Titluri primite în garanție

A 953 – Titluri date în garanție

B 959 – Alte angajamente diverse

A 9591 – Alte angajamente date

P 9592 – Alte angajamente primite

Grupa 98 – ANGAJAMENTE ÎNDOIELNICE

A 981 – Angajamente îndoielnice

Scanned with OKEN Scanner

Grupa 99 – CONTURI DE EVIDENȚĂ

P 991 – Mijloace fixe luate cu chirie
P 992 – Valori primite în păstrare sau custodie
A 993 – Creanțe scoase din activ, urmărite în continuare
A 994 – Debitori din penalități pretinse
P 995 – Amortizarea aferentă gradului de neutilizare a mijloacelor fixe
B 998 – Alte conturi de evidență
P 9981 – Alte valori primite
A 9982 – Alte valori date
B 999 – Contrapartida

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Capitolul II
Contabilitatea decontărilor bancare

2.1. FORME ȘI INSTRUMENTE DE PLATĂ

Decontarea este o operație bancară prin care se virează mijloace bănești din și în contul unităților patrimoniale sau al persoanelor fizice deschise la bănci.

În urma acestei operațiuni, se sting creanțe și datorii dintre părți.

Principalele forme de decontare dintre părți sunt:

a) Acceptarea;

b) Asigurarea cu anticipație a sumelor necesare efectuării unei plăți.

a) ***Acceptarea*** este o formă de decontare prin care plățile dintre agenții economici se efectuează pe baza ***consimțământului plătitorului***, consimțământ dat prin depunerea la bancă a documentelor de decontare emise de către plătitor sau acceptate de către acesta în urma inițierii de către beneficiar.

Acceptarea poate fi:

- ***expresă,*** atunci când plătitorul își dă acordul scris prin care ordonă băncii să plătească, din contul său, suma de bani cuvenită beneficiarului;
- ***parțială,*** în cazul în care consimțământul dat de plătitor se referă doar la o parte din valoarea sau la o parte din cantitatea de bunuri prevăzută în documentul inițial de decontare (plată parțială);
- ***tacită,*** atunci când plătitorul nu s-a adresat băncii în interiorul termenului de prezentare pentru a autoriza efectuarea plății.

b) ***Asigurarea cu anticipație a sumelor necesare efectuării plății*** se face de către plătitor în următoarele forme:

1) ***Acreditivul*** este o formă de decontare prin care plățile se efectuează pe măsura livrării mărfurilor, a executării lucrărilor sau a prestării serviciilor, dintr-o sumă rezervată în acest scop și aflată la dispoziția băncii furnizorului.

2) ***Scrisoarea de garanție*** este un document prin care banca plătitorului confirmă, la cererea acestuia, că în anumite cazuri bine precizate va asigura, pentru o anumită perioadă de timp și în limita unei sume determinate, efectuarea plăților prevăzute în scrisoare din credite bancare, în cazul în care la data solicitării plății plătitorul nu are altă disponibilitate.

Pentru acceptare, instrumentele de decontare sunt:
- ordinul de plată;
- cecul;
- cambia;
- biletul la ordin.

Ordinul de plată este un instrument de plată care atestă inițiativa decontării din partea plătitorului. Ordinul de plată este dispoziția necondiționată, dată de către emitentul acestuia unei societăți bancare, de a pune la dispoziția unui beneficiar o sumă de bani la o anumită dată.

Ordinul de plată pune în legătură ***emitentul***, care este persoana ce emite ordinul, ***plătitorul***, care este clientul băncii, și o terță persoană, care este clientul partener al plătitorului.

Între aceste trei părți se pot interpune terțe bănci, care efectuează operații de autentificare, acceptare sau refuz și recepționare.

Circuitul ordinului de plată este următorul:

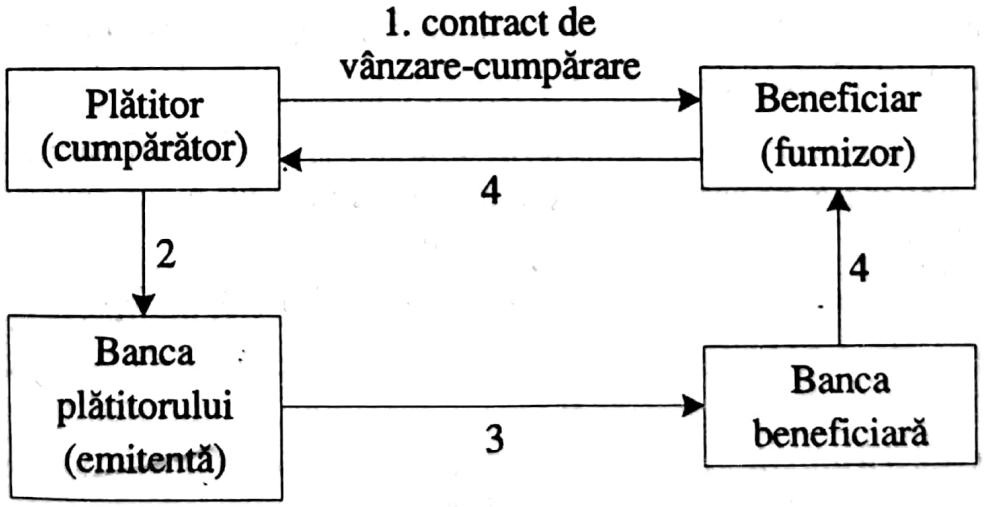

1. Operație de vânzare-cumpărare;
2. Emiterea ordinului de plată de către plătitor;
3. Banca plătitorului debitează contul clientului și remite ordinul de plată băncii beneficiarului;

Scanned with OKEN Scanner

4. Banca beneficiarului creditează contul clientului beneficiar, operație prin care se stinge creanța între cei doi.

Cecul este un ordin scris, dat unei bănci, de a plăti valoarea menționată.

Este un instrument de plată utilizat de titularii de conturi bancare cu disponibilul corespunzător în aceste conturi.

Disponibilul este creat printr-un depozit bancar, fie prin depuneri exprese în acest scop, fie prin obținerea unui credit.

Cecul pune în legătură trei persoane: trăgătorul, trasul, beneficiarul.

Trăgătorul este cel care emite cecul; acesta dă ordin necondiționat ***trasului***, care este o bancă, să plătească la prezentare o sumă determinată unei terțe persoane sau însuși trăgătorului aflat în poziție de ***beneficiar*** (cumpărător).

Trăgătorul emite ordinul, beneficiarul (vânzătorul) îl încasează, iar trasul îl plătește.

Există mai multe tipuri de cecuri:

- ***cec la purtător*** – este cecul prin care nu se indică expres denumirea beneficiarului;
- ***cec certificat*** – este cecul prin care banca confirmă pe cec existența disponibilului necesar și persoana care a emis cecul;
- ***cec de călătorie*** – este cecul prin care trăgătorul poate condiționa plata acestuia după verificarea identității dintre semnătura sa și semnătura persoanei care încasează cecul la prezentare;
- ***cec barat*** – este un instrument de decontare compensabil în care beneficiarul este întotdeauna o bancă.

  Bararea se realizează cu ajutorul a două linii oblice și poate fi:
  - *generală*, în cazul în care între cele două linii nu se specifică numele băncii;
  - *specială*, în cazul în care se specifică numele băncii.

  Bararea generală se poate transforma în barare specială, reciproca nefiind valabilă.
- ***cec de virament*** – servește la virarea sumei din contul emitentului în contul beneficiarului.

Scanned with OKEN Scanner

4. Banca beneficiarului creditează contul clientului beneficiar, operație prin care se stinge creanța între cei doi.

Cecul este un ordin scris, dat unei bănci, de a plăti valoarea menționată.

Este un instrument de plată utilizat de titularii de conturi bancare cu disponibilul corespunzător în aceste conturi.

Disponibilul este creat printr-un depozit bancar, fie prin depuneri exprese în acest scop, fie prin obținerea unui credit.

Cecul pune în legătură trei persoane: trăgătorul, trasul, beneficiarul.

Trăgătorul este cel care emite cecul; acesta dă ordin necondiționat ***trasului***, care este o bancă, să plătească la prezentare o sumă determinată unei terțe persoane sau însuși trăgătorului aflat în poziție de ***beneficiar*** (cumpărător).

Trăgătorul emite ordinul, beneficiarul (vânzătorul) îl încasează, iar trasul îl plătește.

Există mai multe tipuri de cecuri:

- ***cec la purtător*** – este cecul prin care nu se indică expres denumirea beneficiarului;
- ***cec certificat*** – este cecul prin care banca confirmă pe cec existența disponibilului necesar și persoana care a emis cecul;
- ***cec de călătorie*** – este cecul prin care trăgătorul poate condiționa plata acestuia după verificarea identității dintre semnătura sa și semnătura persoanei care încasează cecul la prezentare;
- ***cec barat*** – este un instrument de decontare compensabil în care beneficiarul este întotdeauna o bancă.

  Bararea se realizează cu ajutorul a două linii oblice și poate fi:
  - *generală*, în cazul în care între cele două linii nu se specifică numele băncii;
  - *specială*, în cazul în care se specifică numele băncii.

  Bararea generală se poate transforma în barare specială, reciproca nefiind valabilă.
- ***cec de virament*** – servește la virarea sumei din contul emitentului în contul beneficiarului.

Scanned with OKEN Scanner

Circuitul ecului este următorul:

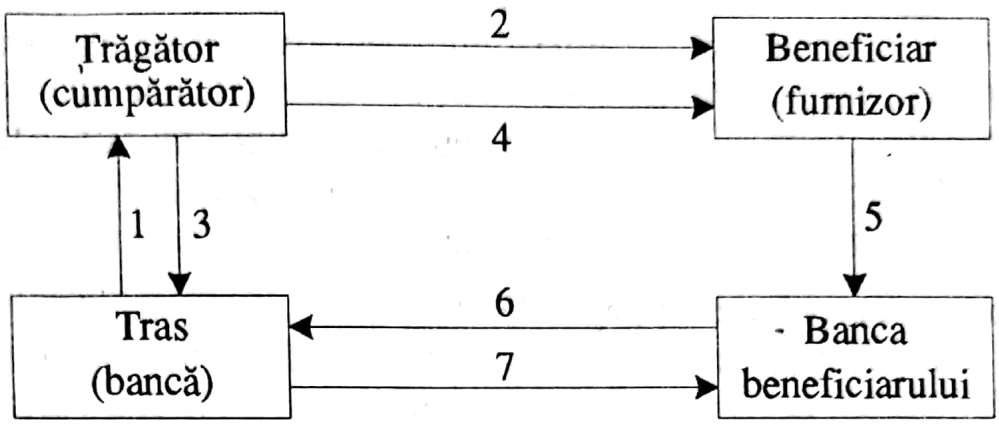

1. Se eliberează de către banca plătitorului un carnet de cec în baza disponibilului existent în cont;
2. Între client și furnizor are loc o relație comercială;
3. Trăgătorul întocmește o filă de cec asupra băncii sale;
4. Trăgătorul remite fila de cec beneficiarului;
5. Beneficiarul prezintă fila de cec băncii sale;
6. Banca beneficiarului prezintă la plată fila de cec trasului;
7. Trasul achită cecul băncii beneficiarului, operație prin care se stinge creanța între cei doi.

Cambia este un instrument de plată prin care o persoană, denumită trăgător, dă ordin altei persoane, denumite tras, de a plăti, la vedere sau la termen, o sumă de bani unei terțe persoane, denumite beneficiar (sau la ordinul acesteia), respectiv unei alte terțe persoane indicate de beneficiar.

Cambia pune în legătură trei persoane: trăgătorul, trasul și beneficiarul.

Părțile implicate sunt:

Trăgătorul – este creditorul, persoana care emite cambia și inițiază o relație cambială prin ordinul dat trasului de a plăti o sumă fixă beneficiarului.

Trasul – este debitorul, cel care va trebui să plătească beneficiarului suma trecută pe cambie.

Beneficiarul – este persoana care va primi banii.

Pentru ca o cambie să fie validă din punct de vedere juridic, trebuie să cuprindă următoarele mențiuni obligatorii:

- denumirea de cambie;
- ordinul necondiționat de a plăti o sumă de bani (în cifre și litere);
- numele sau denumirea trasului – cel care trebuie să plătească;

Scanned with OKEN Scanner

- scadența, data la care cambia devine exigibilă și trebuie plătită;
- locul plății – localitatea și banca unde se face plata;
- numele și denumirea beneficiarului – persoana căreia urmează să i se plătească suma de bani;
- data și locul emiterii, ziua, luna, anul, precum și numele localității unde cambia a fost emisă;
- semnătura trăgătorului, emitentul cambiei.

Acestea sunt prevăzute de Legea 83/1994.

Lipsa uneia dintre mențiunile obligatorii de pe fața titlului atrage nulitatea lui.

Operațiunile specifice cambiei sunt:

a) Acceptarea

Prin acceptarea cambiei, trasul devine ***obligatul principal***, ceea ce semnifică faptul că acesta s-a angajat să plătească la scadență suma înscrisă, oricărui posesor legitim al cambiei.

Trasul nu este obligat să accepte cambia, dar o dată acceptată, își asumă obligația de plată. Prezentarea pentru acceptare a unei cambii se face la domiciliul trasului.

b) Scadența și plata

Data scadenței este data la care cambia devine exigibilă și trebuie plătită. Zilele de plată trebuie să fie specificate clar pe cambie. Prezentarea la plată trebuie făcută la locul precizat pe cambie.

c) Girarea

Ca și cecul, cambiile pot circula prin gir sau andosare (cu excepția cambiilor cu mențiunea „nu la ordin"). Prin gir, posesorul cambiei transferă toate drepturile ce decurg din cambie unei alte persoane. Orice ***giratar*** are, la rândul său, dreptul să transmită cambia unei alte persoane.

Girul presupune menționarea în scris, pe verso-ul cambiei, a ordinului necondiționat „plătiți lui" cu indicarea noului posesor și semnătura celui care transmite cambia mai departe.

d) Cesiunea de creanțe

Dacă trăgătorul a înscris pe cambie cuvintele „nu la ordin", titlul poate fi transmis numai prin ***cesiune de creanță ordinară***. Aceasta este o operațiune prin care creditorul, numit ***cedent,*** transmite dreptul său de proprietate asupra cambiei altei persoane, numite ***cesionar***.

Scanned with OKEN Scanner

e) Avalizarea

Avalul reprezintă un act prin care o persoană garantează plata cambiei. Cel care dă avalul se numește ***avalist***, iar cel pentru care s-a dat avalul se numește ***avalizat***. Avalul se va înscrie chiar pe cambie, utilizându-se expresiile „pentru aval" sau „pentru ***garanție***" urmate de semnătura avalistului. Este obligatoriu pentru avalist să indice persoana pentru care a fost dat avalul. Prin simpla mențiune „pentru aval" și semnătura avalistului, avalul se consideră dat în favoarea trăgătorului.

f) Scontarea

Posesorul cambiei va dori să încaseze valoarea cambiei înainte de scadență. Pentru a realiza acest lucru, el poate sconta (vinde) cambia la o bancă comercială. Prin scontare, posesorul cambiei obține valoarea nominală a cambiei, mai puțin agio.

g) Protestul

Dacă trasul refuză plata cambiei la scadență, posesorul cambiei trebuie să inițieze procedura de „protest de neplată" la judecătoria locului plății. Dacă banca este beneficiara unei cambii, protestul trebuie să fie întocmit de către bancă. Se poate adresa și „ protest de neacceptare", dacă trasul refuză acceptarea cambiei. În urma hotărârii judecătorești urmează executarea silită.

Biletul la ordin este un înscris prin care o persoană, denumită emitent, se obligă să plătească unei alte persoane, denumite beneficiar, sau la ordinul acesteia, o sumă de bani la scadență.

În biletul la ordin intervin două părți:
- emitentul (debitorul), cel care este dator și se obligă la plată;
- beneficiarul (creditorul), cel care urmează să încaseze suma.

Regulile care se aplică în legătură cu plata, scadența, girarea și protestul sunt valabile și pentru biletul la ordin, singura excepție fiind acceptarea. Conform legii, biletul la ordin nu se prezintă la acceptare, emitentul fiind, chiar din momentul emiterii titlului, principalul obligat la plata acestuia.

Acreditivul este principalul element de decontare internă corespunzător formei de asigurare cu anticipație a unei sume pentru efectuarea plăților.

El presupune stipularea în contract a acestei forme de decontare, iar după încheierea contractului, rezervarea sumei de către cumpărător la dispoziția și în banca furnizorului.

Scanned with OKEN Scanner

Circuitul acreditivului este următorul:

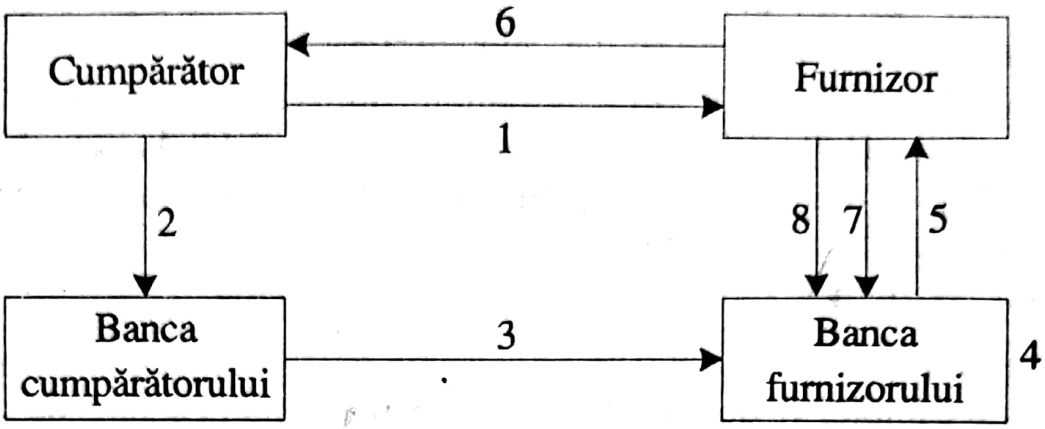

1. Încheierea contractului care are ca obiect o relație comercială a cărei decontare se realizează prin acreditiv;
2. Cumpărătorul dă ordin băncii sale să deschidă un depozit cu destinația acreditiv. Depozitul se deschide prin depunere de numerar de către cumpărător, prin virarea unei sume din contul curent la dispoziția furnizorului sau prin contractarea unui depozit bancar;
3. Banca cumpărătorului înștiințează banca furnizorului de deschiderea acreditivului și face operațiile necesare de înregistrare a virării (debitează contul clientului său);
4. Banca furnizorului evidențiază, în contabilitatea sa, acreditivul deschis de către clientul cumpărător în numele furnizorului;
5. Banca furnizorului înștiințează, prin extras de cont, pe furnizor în legătură cu deschiderea acreditivului și punerea lui la dispoziția sa;
6. Furnizorul livrează marfa cumpărătorului;
7. Furnizorul prezintă băncii documentele sale, prin care atestă livrarea bunurilor către cumpărător;
8. Banca furnizorului plătește din acreditiv suma înscrisă în documentul prezentat de furnizor și emite extras de cont prin care banca creditează contul furnizorului.

2.2. DECONTĂRI INTRABANCARE

Decontările interbancare sunt rezultatul relațiilor dintre clienți care au conturi la unități bancare ce aparțin aceleiași rețele.

Scanned with OKEN Scanner

Reflectarea în contabilitate a decontărilor intrabancare se face diferit, după cum partenerii de decontare au cont la aceeași bancă sau la unități bancare cu amplasare teritorială diferită, dar care aparțin aceleiași bănci.

Dacă partenerii au cont la aceeași bancă, dar la sucursale diferite, intervine contul „Decontări intrabancare" (341), care se folosește în funcție de poziția unității bancare în decontarea respectivă, astfel:

1. Unitatea bancară care inițiază operațiunea este sediul A;
2. Unitatea bancară care primește și finalizează operațiunea este sediul B.

Sediul A este unitatea bancară care primește de la clienții săi documentele pe baza cărora se inițiază operațiunea de decontare.

Înregistrarea generică pentru operațiunile de plată inițiate este:

CONT PLĂTITOR = CONT DECONTĂRI INTRABANCARE
analitic Banca X (sediul B)

Sediul B este unitatea bancară care primește ordinul de plată și execută operațiunea.

Înregistrarea generică pentru operațiunile de plată primite spre executare este:

CONT DECONTĂRI INTRABANCARE = CONT BENEFICIAR
analitic Banca Y (sediul A)

În baza documentului primit de la clienți, băncile inițiatoare emit un document intern, care se numește aviz inter-sediu (OIS).

În funcție de poziția sediului A, avizul OIS poate fi:

- aviz de creditare;
- aviz de debitare.

Avizul de creditare se emite pe baza documentelor întocmite din inițiativa plătitorului. În acest caz, banca inițiatoare a operației este pe poziția de sediu A; ea este întotdeauna banca plătitorului. Din punct de vedere contabil, avizul de creditare implică creditarea contului 341 „Decontări intrabancare".

Avizul de debitare se emite pe baza documentelor întocmite din inițiativa beneficiarului, care fac obiectul unei operații de ***încasare*** (cec, efecte de comerț).

În acest caz, banca aflată pe poziția de sediu A este banca beneficiară a sumei.

Din punct de vedere contabil, avizul de debitare implică debitarea contului 341 „Decontări intrabancare".

Scanned with OKEN Scanner

Transmiterea documentelor între sedii

1) ***Transmiterea letrică*** este cel mai utilizat mod de transmitere și prezintă următoarele avantaje: transmiterea decontării este autentică și se face cu cost redus. Are dezavantajul că se prelungește timpul de decontare.
2) ***Transmiterea telegrafică*** prezintă avantajul costului redus, dar are dezavantajul transmiterii unui volum insuficient de informații.
3) ***Transmiterea prin fax*** prezintă ca avantaje volumul mare de informații, posibilitatea transmiterii elementelor de identificare ale băncii inițiatoare și ale clientului, iar ca dezavantaj costul relativ ridicat.
4) ***Transmiterea prin swift*** presupune interconectarea tuturor unităților bancare și a clienților băncii la un centru de calcul unic.

Indiferent de modalitatea de transmitere, decontările intrabancare impun un sistem de verificare care să asigure decontarea în timp a operațiilor.

Modalități de control al decontărilor intrabancare:

1) ***Controlul descentralizat*** se efectuează prin implicarea în munca de control a unităților bancare participante la decontare. Verificarea se realizează prin încrucișarea decontărilor între unitățile bancare aflate în pozițiile sediu A și sediu B.

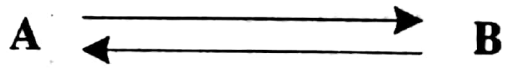

2) ***Controlul centralizat*** presupune interpunerea între două sedii a unei alte unități bancare, pe poziție de sediu controlor (centrală).
Sediul A emite documente interne pe care le trimite sediului controlor.
Sediul controlor remite documentele sediului B.
Controlul are loc prin punctare între sediul primitor și sediul controlor.

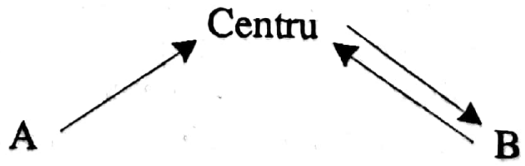

3) ***Controlul mixt*** se derulează astfel:
Sediul A emite avizele între sedii în două exemplare: ***originalul*** se remite sediului B, ***copia*** se remite sediului controlor.
La primirea originalelor avizelor, sediul B deschide o cartotecă care cuprinde două părți:

Scanned with OKEN Scanner

a) avize nepunctate, în care se înscriu avizele primite de la sediul A în momentul sosirii lor;
b) avizele punctate, în care se trec avizele deja înregistrate în cartoteca sediului B și existente în situația emisă de sediul controlor (tabulogramă).

Sediul controlor elaborează pe baza copiilor avizelor o situație numită TABULOGRAMĂ, care cuprinde denumirea sediului emitent A, denumirea sediului primitor B, felul avizului, felul documentului care a stat la baza întocmirii avizului și suma.

Periodic, sediul controlor trimite tabulograma sediului B pentru efectuarea punctării.

În urma verificării, pot apărea trei situații:

1) valoarea tabulogramei = valoarea cartotecii;
2) valoarea tabulogramei < valoarea cartotecii;

În acest caz, se așteaptă din partea sediului controlor emiterea și trimiterea sumei unei noi tabulograme.

3) valoarea tabulogramei > valoarea cartotecii.

Este situația în care sediul controlor primește mai multe avize decât sediul B. În acest caz, se impune contabilizarea diferenței dintre tabulogramă și cartotecă într-un cont „Sume nepunctate din avizele între sedii".

Diferențele existente în aceste conturi se soluționează prin intervenția sediului controlor sau prin verificarea directă cu sediul B.

Schema controlului mixt este următoarea:

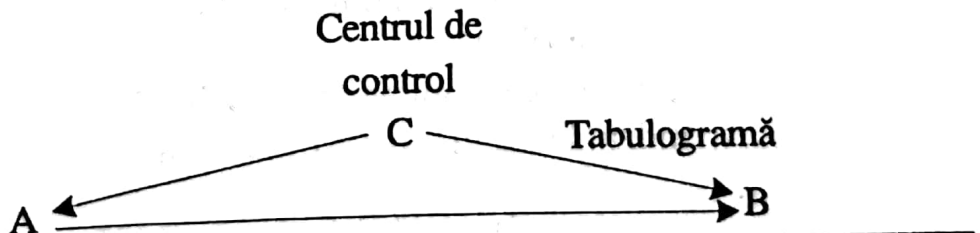

CARTOTECĂ	
Avize nepunctate	Avize punctate

Scanned with OKEN Scanner

2.2.1. Contabilitatea decontărilor intrabancare

Operațiile de decontare intrabancară se efectuează prin intermediul sistemului propriu de decontare al fiecărei societăți bancare, sistem dezvoltat ca urmare a numărului de unități bancare constituite.

Operațiile intrabancare se pot realiza și prin intermediul Băncii Naționale a României. Această situație este acceptată doar cu titlu de excepție, în cazul societăților bancare nou înființate.

În această situație, societatea bancară își va deschide cont la BNR din localitatea sau județul de reședință.

Evidența contabilă este ținută de conturile:

111 „Cont curent la Banca Națională a României"

341 „Decontări intrabancare"

111 „Cont curent la Banca Națională a României" este un cont de activ.

Se debitează prin creditul conturilor:

- 101 „Casa" – cu sumele depuse în numerar la BNR;
- 3712 „Valori primite la încasare" – cu valoarea cecurilor, efectelor de comerț încasate;
- 341 „Decontări intrabancare" – cu sumele încasate aparținând altor sedii;
- 112 „Împrumuturi de refinanțare de la Banca Națională a României" – cu creditele obținute de la BNR;
- 142 „Împrumuturi primite de la bănci" – cu creditele acordate de alte bănci;
- 7011 „Dobânzi de la Banca Națională a României" – cu dobânzile încasate de la BNR pentru disponibilul din contul curent.

Se creditează prin debitul conturilor:

- 101 „Casa" – cu sumele ridicate în numerar de la BNR;
- 121 „Cont de corespondent la bănci (nostro)" – cu alimentări ale contului de corespondent;
- 142 „Împrumuturi primite de la bănci" – cu rambursările de credite;
- 131 „Depozite la bănci" – cu depozitele deschise la alte bănci;
- 6011 „Dobânzi la Banca Națională a României" – cu dobânzile plătite pentru creditele de refinanțare acordate de BNR;
- 6019 „Comisioane" – cu comisioanele plătite pentru operațiile efectuate de BNR.

Soldul debitor reflectă disponibilul din contul curent la Banca Națională a României.

Scanned with OKEN Scanner

341 „Decontări intrabancare" – evidențiază operațiile efectuate între sediu și unitățile aceluiași sediu și între subunitățile respective.

Contul 341 este un cont bifuncțional.

Se creditează prin debitul conturilor:

- 2511 „Conturi curente" – cu sumele virate de alte subunități ale băncii din contul clienților;
- 111 „Cont curent la BNR" – cu sumele încasate prin BNR de la clienți ai subunităților.

Se debitează prin creditul conturilor:

- 2511 „Conturi curente" – cu sumele virate de alte subunități ale băncii în contul clienților;
- 111 „Cont curent la BNR" – cu sumele plătite prin BNR pentru titulari ai subunităților.

Soldul creditor sau ***debitor*** reprezintă sume privind decontări intrabancare.

Aceste conturi de legătură trebuie verificate reciproc pe ansamblul rețelei bancare, dacă sunt egale și inverse, și se închid unul prin altul la nivelul sediului controlor (centrală).

Exemplu:

Operațiile se derulează prin sistemul propriu de decontare între sedii:

SC „X" are cont deschis la BCR din localitatea sa și dispune plata unei sume conform ordinului de plată, unui beneficiar cu cont deschis la altă unitate a BCR din alt județ.

Această operațiune bancară se va reflecta în contabilitatea celor două bănci astfel:

Sediul A (banca plătitorului)

1) Aviz de creditare inițiat pentru altă unitate bancară:

2511 „Conturi curente" – analitic plătitor –	=	341 „Decontări intrabancare" – analitic unitatea de destinație –

Sediul B (banca beneficiarului)

341 „Decontări intrabancare" – analitic unitatea inițiatoare –	=	2511 „Conturi curente" – analitic beneficiar –

Scanned with OKEN Scanner

2.3. CONTABILITATEA DECONTĂRILOR INTERBANCARE

Decontările interbancare au loc între parteneri cu conturi deschise la bănci diferite. În funcție de băncile care intră în relație, decontările interbancare pot fi:

1) Decontări între băncile comerciale pentru efectuarea plăților și încasărilor generate de operații ale clienților băncii;
2) Împrumuturi pe care societățile bancare și le acordă reciproc;
3) Decontări cu Banca Națională a României.

Fiecare categorie de decontări are o soluționare specifică în contabilitate. Decontările interbancare între societăți bancare se pot clasifica în funcție de sediul băncilor care participă la decontare, astfel:

a) Decontări locale, când cele două bănci își au sediul în aceeași localitate;
b) Decontări intrajudețene, când cele două bănci au sedii diferite în același județ;
c) Decontări interjudețene, când băncile au sedii diferite în județe diferite.

Ca și decontările intrabancare, decontările interbancare pot fi inițiate de plătitor, pe baza ordinului de plată și a efectelor de comerț, ori de beneficiar, pe baza cecului și a efectelor de comerț.

2.3.1. Decontări între băncile comerciale

Au următoarele forme:

1. Decontări între băncile comerciale care nu au legături directe;
2. Decontări între băncile comerciale care utilizează sistemul conturilor de corespondent.

2.3.1.1. Decontări între băncile comerciale care nu au legături directe

Acest tip de decontări se realizează prin intermediul rețelei Băncii Naționale a României, prin casele de compensare multilaterală.

Exemplu:

În baza unui ordin de plată primit de la un client al său, o bancă comercială trebuie să vireze o sumă unui beneficiar cu cont deschis la o altă bancă comercială din același județ.

Scanned with OKEN Scanner

În acest caz, banca plătitorului devine bancă inițiatoare și bancă prezentatoare la Casa de compensație. Pe baza documentelor primite prin Casa de compensație, va înregistra plata interbancară, debitând contul plătitorului și creditând contul curent al băncii, astfel:

2511 „Conturi curente" – analitic plătitor –	=	111 „Cont curent la BNR"

Banca beneficiarului este banca destinatară, primind și ea documentele de compensare de la Casa de compensație, pe baza cărora va debita contul curent al propriei bănci și va credita contul clientului său, astfel:

111 „Cont curent la BNR"	=	2511 „Conturi curente" – analitic beneficiar –

Aceste decontări se pot desfășura la nivel local, intrajudețean sau interjudețean.

a) ***La nivel intrajudețean se desfășoară astfel***:

Banca comercială inițiatoare → BNR din județ → Banca comercială beneficiară

Casele de compensație au funcționat până în 1996 grevate pe structura BNR. În iunie 1996, a apărut Legea Caselor de compensație, care oferă posibilitatea înființării de instituții financiare private cu scop de compensare.

Pentru funcționarea acestor Case de compensație private este necesară aprobarea BNR. De la intrarea în vigoare a normelor privind compensarea la nivelul centralei BNR, s-a înființat Direcția de plăți și decontări bancare, în cadrul căreia funcționează Serviciul de compensare multilaterală a plăților fără numerar pe suport de hârtie.

Denumirea de compensare multilaterală se referă la:

- decontarea între parteneri pe baza creanțelor și datoriilor;
- participarea la compensare a tuturor băncilor comerciale fără o aderare expresă la acest tip de decontare;
- compensarea se realizează în ședințe de compensare care au loc în fiecare zi lucrătoare și sunt conduse de un inspector de compensare.

Scanned with OKEN Scanner

Societățile bancare care prezintă documentele spre compensare sunt obligate să desemneze dintre angajați un reprezentant la ședințele de compensare care dobândește calitatea de ***agent de compensare***.

Instituțiile bancare care participă la compensare, în funcție de rolul lor în procesul compensării, pot fi:

- ***Unitatea bancară inițiatoare*** este unitatea bancară care ordonă decontarea fără numerar în contul unui client al său sau în numele și pe contul său propriu. Ea are inițiativa începerii decontării. Banca inițiatoare poate fi orice verigă componentă a unei rețele bancare.
- ***Unitatea bancară prezentatoare*** este aceea care introduce documentele în compensare. Ea trebuie să fie o sucursală sau o centrală bancară. Totodată, banca ***prezentatoare aparține aceleiași rețele ca și banca inițiatoare***.
- ***Unitatea bancară primitoare*** este unitatea bancară ce primește documentele compensate, care îi pot fi destinate sau se referă la o altă unitate bancară din aceeași rețea cu ea. Această unitate trebuie să fie o sucursală sau o centrală bancară.
- ***Unitatea bancară destinatară*** (beneficiară) finalizează operațiile de decontare prin compensare. Ea poate fi orice verigă componentă a unei rețele, însă trebuie să aparțină aceleiași rețele bancare ca și banca primitoare.

Instrumentele de decontare compensabile sunt:

- ordinul de plată;
- cecul de virament.

Ordinul de plată compensabil poate avea, în procesul de compensare, mai multe circuite:

- ***circuit local,*** atunci când compensarea se realizează între două unități bancare care au sediul în aceeași localitate în care se găsește și o casă de compensație;
- ***circuit intrajudețean,*** când băncile participante la compensație au sedii în localități diferite situate în același județ în care există o casă de compensație;
- ***circuit interjudețean,*** când băncile au sedii în județe diferite, compensarea realizându-se:
  a) în județul plătitorului, când există casă de compensație și unitatea bancară a băncii beneficiarului este în județul plătitorului;

Scanned with OKEN Scanner

b) în județul beneficiarului, când există casă de compensație și banca plătitorului are unitate bancară în județul de destinație;
c) în București sau într-un județ unde există casă de compensație, dar cele două bănci, situate în județe diferite, nu dispun de o casă de compensație la nivelul județelor respective.

Atunci când există sucursală în județul de destinație circuitul interjudețean al ordinului de plată este următorul:

1. Clientul plătitor întocmește ordin de plată pe care îl remite băncii sale;
2. Banca plătitorului devine bancă inițiatoare, care trimite ordinul de plată prin rețeaua intrabancară băncii prezentatoare (sucursala din județul de destinație);
3. Banca prezentatoare introduce ordinele de compensare în Casa de compensație;
4. Serviciul de compensare din BNR trimite documentele compensate sucursalei din județul de destinație.
5. Banca destinatarului și inițiatoare înștiințează pe cei doi clienți prin extrase de cont de efectuarea decontării prin compensare.

Circuitul cecului de virament poate fi:
– local;
– intrajudețean;
– interjudețean.

Deosebirea constă în aceea că cecul trebuie supus acceptării plătitorului.

Circuitul cecului în sistem interbancar și interjudețean prin sucursala din județul de destinație este următorul:

1. Clientul beneficiar remite cecul băncii sale care devine bancă inițiatoare;
2. Banca inițiatoare trimite, prin rețeaua intrabancară, cecul sucursalei din județul de destinație (bancă prezentatoare);
3. Banca prezentatoare introduce cecul scriptic la compensare la Banca Națională a României din județul plătitorului;
4. Banca Națională a României remite cecul băncii plătitoare, care verifică cecul și debitează contul clientului său cu suma din cecul acceptat și înștiințează clientul său prin „extras de cont";
5. Banca Națională a României este înștiințată de acceptarea cecului și efectuează compensarea efectivă și transmite documentele băncii primitoare (sucursala băncii inițiatoare);
6. Banca inițiatoare primește documentele plătite de plătitor, creditează contul clientului beneficiar și transmite extras de cont acestuia.

Scanned with OKEN Scanner

b) ***La nivel interjudețean*** pot apărea trei situații:

b_1) ***Decontări interbancare prin transferul sumelor prin BNR din județul de destinație***

Realizarea acestor decontări presupune ca societatea bancară care a inițiat operațiunea să aibă sucursală în județul de destinație.

Astfel, societatea bancară inițiatoare a operațiilor de decontare, în urma grupării documentelor pe județe de destinații, prin sistemul propriu de decontare intrabancară, remite documentele, însoțite de avizul de creditare și dispoziție de plată centralizatoare.

Dispoziția de plată centralizatoare este un document interbancar, destinat decontărilor interbancare. El se întocmește de banca inițiatoare în patru exemplare, care au următorul circuit:

- primul exemplar se reține de BNR;
- exemplarele 2 și 4 se anexează la extrasul de cont al societății bancare beneficiare;
- exemplarul 3 se anexează la extrasul de cont al societății bancare plătitoare.

Decontările interbancare prin Banca Națională a României se realizează cu ajutorul contului 111 „Cont curent la BNR".

Exemplu:

În baza unui ordin de plată, o bancă comercială trebuie să vireze o sumă unui beneficiar cu cont la altă societate bancară din alt județ.

Societatea bancară plătitoare are sucursală în județul de destinație.

În acest caz, în circuit intră trei unități bancare:

- unitatea bancară inițiatoare;
- unitatea bancară prezentatoare, din județul de destinație, dar care aparține aceleiași societăți bancare ca și cea inițiatoare;
- banca de destinație, care este banca beneficiarului.

Operațiunile, în acest caz, se prezintă în următoarea succesiune:

1) ***Banca plătitorului*** devine bancă inițiatoare, primește documentele de plată de la clientul său și întocmește avizul de creditare, pe care îl remite, prin rețeaua intrabancară, băncii similare din județul de destinație, care aparține aceleiași societăți bancare, înregistrează plata intrabancară debitând contul clientului său și creditează contul de decontare intrabancară, astfel:

Scanned with OKEN Scanner

2511 „Conturi curente" – analitic plătitor –	=	341 „Decontări intrabancare" – analitic unitatea de destinație –

2) ***Unitatea bancară din județul de destinație*** devenind unitate prezentatoare va întocmi documentele de compensare, pe care le va prezenta la Casa de compensație din propriul județ și va face viramentele către banca de destinație, reflectându-se prin formula contabilă:

341 „Decontări intrabancare" – analitic județul de inițiere –	=	111 „Cont curent la BNR"

3) ***Banca de destinație*** primește documentele de compensare, înregistrează creșterea disponibilităților bancare la BNR și creditează contul curent al clientului, astfel:

111 „Cont curent la BNR"	=	2511 „Conturi curente" – analitic beneficiar –

b$_2$) ***Decontări interbancare realizate prin transferul sumelor prin BNR din județul în care s-a inițiat operațiunea***

Acest tip de decontare interbancară are loc în cazul în care societatea bancară care a inițiat operațiunea nu are sucursală în județul de destinație.

Etapele sunt următoarele:

- Societatea bancară inițiatoare grupează documentele pe societățile bancare destinatare, însoțite de dispozițiile de plată centralizatoare, pe care le remite BNR din județul în care s-a inițiat operația;
- BNR efectuează operațiile de decontare între societățile bancare (plătitoare și beneficiară), apoi expediază documentele societății bancare beneficiare din județul în care s-a inițiat operația;
- Sucursala societății bancare beneficiare din județul în care s-a inițiat operația grupează documentele pe societăți beneficiare prin sistemul propriu de decontare intrabancară, virează sumele în contul acestora și remite documentele.

Scanned with OKEN Scanner

Exemplu:

O societate bancară trebuie să vireze o sumă, conform ordinului de plată, unui beneficiar cu cont deschis la altă societate bancară din alt județ.

Societatea bancară plătitoare nu are sucursală în județul de destinație.

În acest caz, intră în circuit trei unități bancare:

- unitatea bancară inițiatoare;
- unitatea bancară primitoare, din județul în care s-a inițiat operațiunea;
- unitatea de destinație, care este banca beneficiarului.

Operațiunile, în acest caz, se prezintă astfel:

1) ***Banca plătitorului*** este banca inițiatoare și prezentatoare; va întocmi documentele de compensare și de viramente, pe care le prezintă la Casa de compensație, iar pe baza acestora va face înregistrarea:

2511 „Conturi curente – analitic plătitor –	=	111 „Cont curent la BNR“

2) ***Unitatea bancară din județul de destinație*** aparținând societății bancare destinatare devine, în acest caz, ***bancă primitoare***, adică cea care primește documentele de compensare pe care le remite, prin rețeaua intrabancară, unității bancare de destinație, operație reflectată prin formula contabilă:

111 „Cont curent la BNR“	=	341 „Decontări intrabancare“ – analitic unitatea de destinație –

3) ***Unitatea de destinație***, primind documentele de compensare prin rețeaua intrabancară, va credita contul beneficiarului și va debita contul de decontări intrabancare astfel:

341 „Decontări intrabancare“ – analitic banca primitoare –	=	2511 „Conturi curente“ – analitic contul beneficiarului –

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

b$_3$) ***Decontări interbancare prin transferul sumelor între societățile bancare prin sistemul de decontări al BNR***

Acest tip de decontare interbancară are loc în cazul în care banca inițiatoare nu are sucursală în județul de destinație și nici banca destinatară nu are sucursală în județul în care s-a inițiat operațiunea.

Etapele sunt următoarele:

- Societatea bancară care a inițiat operațiunea grupează documentele pe unități bancare destinatare în funcție de natura operațiilor (creditoare și debitoare) și în funcție de modalitatea de transmitere. Aceste documente se remit propriei centrale bancare;
- Centrala băncii comerciale inițiatoare remite documentele centralei BNR pentru compensare;
- Centrala BNR, după compensare, remite documentele centralei societății bancare de destinație, care le remite la rândul său băncii de destinație.

Exemplu:

O societate bancară trebuie să vireze o sumă pe baza unui ordin de plată prezentat de un client al său, unui beneficiar cu cont la o societate bancară din alt județ. Cele două societăți bancare nu au sucursale în cele două județe.

În acest caz, intră în circuit patru unități bancare:

- unitatea bancară inițiatoare;
- centrala bancară a unității inițiatoare, ca bancă prezentatoare la compensare;
- centrala băncii comerciale destinatare ca bancă primitoare;
- unitatea bancară destinatară.

Succesiunea operațiilor, în acest caz, este următoarea:

1) ***Banca inițiatoare*** primește documentele de la clientul său, pe care le remite propriei centrale bancare, reflectându-se prin formula contabilă:

2511 „Conturi curente" – analitic plătitor –	=	341 „Decontări intrabancare" – analitic centrală –

2) ***Centrala băncii comerciale inițiatoare***, care devine bancă prezentatoare, întocmește documentele de compensare, iar pe baza documentelor de compensare se face înregistrarea:

341 „Decontări intrabancare" – analitic banca inițiatoare –	=	111 „Cont curent la BNR"

3) ***Centrala băncii comerciale de destinație***, primind documentele de compensare, în calitate de bancă primitoare va face înregistrarea:

111 „Cont curent la BNR"	=	341 „Decontări intrabancare" – analitic unitatea de destinație –

4) ***Banca de destinație,*** primind documentele de compensare de la propria centrală, va credita contul beneficiarului prin înregistrarea:

341 „Decontări intrabancare" – analitic centrala –	=	2511 „Conturi curente" – analitic contul beneficiarului –

Obiectul compensării multilaterale îl constituie plățile interbancare fără numerar, pe suport de hârtie, care nu depășesc un anumit plafon valoric stabilit prin regulamentul de compensare.

Astfel, plafonul a fost stabilit în 1994 la 10 milioane lei, după care a fost ridicat la 1 miliard lei, pentru ca apoi să fie redus la 500 milioane lei, în funcție de anumite considerații de ordin practic.

Pentru plățile de valori mari, peste plafonul valoric stabilit, banca inițiatoare depune documentele de plată direct la sucursala BNR, nemaiașteptând ședințele de compensare, iar sucursala, la rândul său, transmite operațiunea de plată centralei BNR prin propria rețea.

În acest caz, succesiunea înregistrărilor este următoarea:

1) La ***banca inițiatoare***:

2511 „Conturi curente" – analitic plătitor –	=	341 „Decontări intrabancare" – analitic centrala –

Scanned with OKEN Scanner

2) La ***centrala bancară*** a băncii inițiatoare:

341 „Decontări intrabancare" – analitic banca inițiatoare –	=	111 „Cont curent la BNR"

3) La ***centrala bancară*** a băncii destinatare:

111 „Cont curent la BNR"	=	341 „Decontări intrabancare" – analitic banca beneficiară –

4) La ***banca destinatară***:

341 „Decontări intrabancare" – analitic centrala –	=	2511 „Conturi curente" – analitic contul beneficiarului –

2.3.1.2. Decontări între băncile comerciale care utilizează sistemul conturilor corespondente

Pentru accelerarea decontărilor interbancare, băncile pot folosi conturi corespondente. În funcție de apartenență, acestea pot fi:

- contul „nostro" operabil la banca ***proprietară*** a disponibilului din cont;
- contul „loro" sau „vostro", operabil la banca ce gestionează disponibilitățile altei bănci.

Contul „nostro" evidențiază depunerile de disponibilități la vedere ale unei bănci la altă bancă.

Contul „loro" evidențiază depunerile de disponibilități la vedere aparținând ***altor bănci***, gestionate de una din băncile componente ale sistemului bancar român.

Contul „nostro" este un ***cont de plasamente***, deci este cont de ***activ***, în timp ce contul „loro" evidențiază surse atrase de către ***banca rezidentă*** și este cont de ***pasiv***.

121 „Conturi de corespondent la bănci (nostro)" este un cont de activ. Evidențiază disponibilitățile la vedere în lei și valută aflate în bănci românești sau străine.

Scanned with OKEN Scanner

Se debitează prin creditul conturilor:
- 2511 „Conturi curente" – cu încasările în contul clienților prin contul de corespondent;
- 253 „Conturi de depozite" – cu constituiri de depozite și deschideri de acreditive prin contul de corespondent;
- 142 „Împrumuturi primite de la bănci" – cu împrumuturile obținute de la alte bănci în contul de corespondent;
- 7019 „Comisioane" – cu comisioanele încasate pentru operațiile efectuate în contul de corespondent;
- 7012 „Dobânzi la conturile de corespondent" – cu dobânzile încasate pentru disponibilul din contul de corespondent;
- 3722 „Contravaloarea poziției de schimb" – cu contravaloarea în lei a încasărilor în valută.

Se creditează prin debitul conturilor:
- 2511 „Conturi curente" – cu retragerile și plățile din conturile clienților prin contul de corespondent;
- 253 „Conturi de depozite" – cu plățile din acreditivele deschise și din depozitele constituite;
- 142 „Împrumuturi primite de la bănci" – cu împrumuturile rambursate;
- 3021 „Titluri de tranzacție" – cu achiziționări de titluri de valoare achitate din contul de corespondent;
- 3011 „Titluri primite în pensiune livrată" – cu titlurile de plasament primite în pensiune livrată și achitate din contul de corespondent;
- 6019 „Comisioane" – cu comisioanele plătite din contul de corespondent;
- 3722 „Contravaloarea poziției de schimb" – cu contravaloarea în lei a plăților în valută.

Soldul debitor reflectă disponibilitățile la vedere în lei și în valută, în contul corespondent la bănci din țară și străinătate.

122 „Conturi de corespondent ale băncilor (loro)" este un cont de pasiv. Evidențiază disponibilitățile la vedere în lei și valută ale băncilor din țară și străinătate.

Se creditează prin debitul conturilor:
- 2511 „Conturi curente" – cu sumele virate din conturile clienților în conturile de corespondent;
- 253 „Conturi de depozite" – cu plățile efectuate din acreditive în conturile de corespondent;

Scanned with OKEN Scanner

- 142 „Împrumuturi primite de la bănci" – cu rambursări de împrumuturi prin contul de corespondent;
- 141 „Credite acordate băncilor" – cu credite acordate în contul de corespondent;
- 6012 „Dobânzi la conturile de corespondent" – cu dobânzile plătite prin contul de corespondent.

Se debitează prin creditul conturilor:

- 2511 „Conturi curente" – cu sumele virate în contul clienților prin contul corespondent;
- 253 „Conturi de depozite"– cu constituire de depozite, deschideri de acreditive prin contul de corespondent;
- 141 „Împrumuturi primite de la bănci" – cu împrumuturi primite prin contul de corespondent.

Soldul creditor reflectă disponibilitățile în lei și valută ale băncilor comerciale la o bancă.

Exemplu:

O societate comercială depune un ordin de plată la o unitate a unei societăți bancare unde are cont deschis, pentru a plăti o sumă unui beneficiar cu cont deschis la altă societate bancară din alt județ. Decontarea are loc prin contul de corespondent al băncii destinatare la banca inițiatoare.

Sediile secundare ***nu*** își pot deschide și gestiona cont de corespondent.

Decontarea are loc prin conturile de corespondent utilizând contul „nostro", iar banca plătitoare este banca rezidentă. Ea gestionează disponibilitățile celeilalte bănci, utilizând contul „loro".

Succesiunea operațiilor este următoarea:

1) *Unitatea bancară inițiatoare întocmește documentul de plată – aviz de creditare – pe care îl remite sucursalei:*

2511 „Conturi curente" – analitic plătitor –	=	341 „Decontări intrabancare" – analitic sucursala –

2) *Sucursala băncii inițiatoare primește documentele de plată și creditează contul „loro":*

341 „Decontări intrabancare" – analitic sediul secundar –	=	122 „Cont de corespondent al băncilor (loro)" – analitic banca beneficiară –

3) *Banca destinatară debitează contul „nostro" și creditează contul beneficiarului:*

121 „Cont de corespondent la bănci (nostro)" – analitic banca plătitoare –	=	2511 „Conturi curente" – analitic beneficiar –

2.3.2. Împrumuturi acordate reciproc între băncile comerciale

Necesitatea menținerii unei înalte capacități de creditare presupune, în anumite perioade, obținerea de lichidități pe baza împrumuturilor între componentele sistemului bancar. În funcție de banca ce acordă împrumuturile, acestea pot fi:

a) împrumuturi de refinanțare a activității bancare acordate reciproc între băncile comerciale;
b) împrumuturi de refinanțare acordate de BNR.

Împrumuturile acordate între băncile comerciale pot fi:
– în lei, acordate de o bancă comercială română;
– în valută, acordate de o bancă comercială din străinătate.

În funcție de scadența împrumuturilor, ele pot fi pe termen scurt, mediu și lung.

Evidența contabilă a împrumuturilor între băncile comerciale se realizează diferit, după cum băncile pot fi debitoare sau creditoare.

În cazul băncilor comerciale ***debitoare*** (care primesc împrumutul), contabilitatea împrumuturilor primite de la alte bănci comerciale se ține cu ajutorul contului ***142 „Împrumuturi primite de la bănci"***. Contul se dezvoltă pe conturi

Scanned with OKEN Scanner

sintetice de gradul II, în funcție de criteriile de clasificare a împrumuturilor amintite:

1421 „Împrumuturi de pe o zi pe alta primite de la bănci"
1422 „Împrumuturi la termen primite de la bănci"
1423 „Împrumuturi financiare primite de la bănci"
1427 „Datorii atașate"

Contul 142 este cont de pasiv.

Se creditează cu:

- valoarea împrumuturilor primite de la alte bănci comerciale și cu diferențele nefavorabile din reevaluarea creditelor în valută.

Se debitează cu:

- cu valoarea împrumuturilor rambursate băncilor comerciale creditoare și cu diferențele favorabile din reevaluarea creditelor în valută.

Soldul creditor reprezintă împrumuturile de rambursat.

Împrumuturile primite sunt generatoare de dobânzi, care reprezintă datorii atașate și, în același timp, o cheltuială cu dobânzile înregistrate în contul de cheltuieli ***6014 „Dobânzi la împrumuturile de la bănci"***.

Contul ***1427 „Datorii atașate"*** este un cont de pasiv.

Se creditează cu dobânda calculată și neajunsă la scadență (6014).

Se debitează cu dobânzile plătite (111, 121, 122).

Soldul creditor reprezintă dobânzile calculate și neachitate.

Pentru băncile ***creditoare,*** evidența contabilă a împrumuturilor acordate altor bănci comerciale se realizează cu contul ***141 „Credite acordate băncilor"***, cont de activ, deoarece acordarea creditelor reprezintă un plasament pentru băncile comerciale.

Acest cont se dezvoltă pe conturi sintetice de gradul II în funcție de scadență:

1411 „Credite de pe o zi pe alta acordate de la bănci"
1412 „Credite la termen acordate de la bănci"
1413 „Credite financiare acordate de la bănci"
1417 „Creanțe atașate"

Fiind conturi de plasament, sunt conturi de activ.

Se debitează cu valoarea creditelor acordate altor bănci și cu diferențele favorabile din reevaluarea creditelor în valută.

Scanned with OKEN Scanner

Se creditează cu valoarea creditelor rambursate la scadență și cu diferențele nefavorabile din reevaluarea creditelor în valută.

Soldul debitor reprezintă credite acordate și nerambursate.

Pentru băncile creditoare, dobânzile aferente acordate reprezintă creanțe atașate și, concomitent, venituri înregistrate în contul 7014 „Dobânzi de la creditele acordate băncilor".

Contul ***1417 „Creanțe atașate"*** este un cont de activ.

Se debitează cu dobânzile calculate și neajunse la scadență aferente creditelor acordate (7014).

Se creditează cu dobânzile încasate (111, 121, 122).

Aplicație:

O bancă comercială obține de la altă societate bancară, un împrumut pe termen de trei luni de 120 milioane lei. Împrumutul s-a acordat la 1 martie și se rambursează în rate egale la 1.IV, 1.V, 1.VI. La rambursarea fiecărei rate scadente se achită și dobânda care este de 40% pe an.

TABLOUL DE RAMBURSARE

mil. lei

Luna	Valoarea de rambursare	Rata %	Dobânda	Valoarea rămasă de rambursat
Martie	120	40	$\frac{120\times40\%}{12}=4$	120
Aprilie	120	40	$\frac{80\times40\%}{12}=2,6$	80
Mai	80	40	$\frac{40\times40\%}{12}=1,3$	40
Iunie	40	-	–	-

Scanned with OKEN Scanner

a) **Contabilitatea acordării împrumutului:**

La banca debitoare:
1.03.199x

1) Împrumut primit de la altă societate bancară:

111 „Cont curent la BNR" – analitic sediul secundar –	=	1422 „Împrumuturi primite de la alte bănci" – analitic banca creditoare –	120 mil.

La banca creditoare:
1.03.199x

1) Împrumut acordat altei societăți bancare:

1412 „Împrumuturi acordate altei bănci" – analitic banca debitoare –	=	111 „Cont curent la BNR" – analitic banca creditoare –	120 mil.

b) **Contabilitatea rambursării împrumutului:**

La banca debitoare:
31.03.199x

1) *Se înregistrează dobânda datorată neajunsă la scadență:*

6014 „Dobânzi la împrumuturile la termen"	=	1427 „Datorii atașate" – analitic banca creditoare –	4 mil.

Scanned with OKEN Scanner

1.04.199x

2) *Se rambursează rata scadentă și dobânda:*

%	=	111	44 mil.
1422 „Împrumuturi primite de la bănci“		„Cont curent la BNR“	40 mil.
1427 „Datorii atașate“			4 mil.

30.04.199x

1) *Se înregistrează dobânda datorată neajunsă la scadență:*

6014 „Dobânzi la împrumuturile la termen“	=	1427 „Datorii atașate“ – analitic banca creditoare –	2,6 mil.

1.05.199x

2) *Se rambursează rata și dobânda:*

%	=	111	42,6 mil.
1422 „Împrumuturi primite de la bănci“		„Cont curent la BNR“	40 mil.
1427 „Datorii atașate“			2,6 mil.

30.05.199x

1) *Se înregistrează dobânda datorată neajunsă la scadență:*

6014 „Dobânzi la împrumuturile la termen“	=	1427 „Datorii atașate“ – analitic banca creditoare –	1,3 mil.

Scanned with OKEN Scanner

1.06.199x

2) *Se rambursează rata și dobânda:*

%	=	111	41,3 mil.
1422		„Cont curent la BNR“	
„Împrumuturi primite de la bănci“			40 mil.
1427			
„Datorii atașate“			1,3 mil.

La banca creditoare:

31.03.199x

1) *Se înregistrează dobândă aferentă neajunsă la scadență:*

1417	=	7014	4 mil.
„Creanțe atașate“		„Dobânzi la creditele acordate băncilor“	

1.04.199x

2) *Se încasează rata și dobânda la scadență:*

111	=	%	44 mil.
„Cont curent la BNR“		1412	40 mil.
		„Împrumuturi acordate altor bănci“	
		1417	4 mil.
		„Creanțe atașate“	

30.04.199x

1) *Se înregistrează dobânda aferentă creditului acordat neajunsă la scadență:*

1417	=	7014	2,6 mil.
„Creanțe atașate“		„Dobânzi la creditele acordate băncilor“	

Scanned with OKEN Scanner

1.05.199x

2) *Se încasează rata și dobânda la scadență:*

111 „Cont curent la BNR“	=	% 1412 „Împrumuturi acordate altor bănci“ 1417 „Creanțe atașate“	42,6 mil. 40 mil. 2,6 mil.

30.05.199x

1) *Se înregistrează dobândă aferentă creditului acordat neajunsă la scadență:*

1417 „Creanțe atașate“	=	7014 „Dobânzi la creditele acordate băncilor“	1,3 mil.

1.06.199x

2) *Se încasează rata și dobânda la scadență:*

111 „Cont curent la BNR“	=	% 1412 „Împrumuturi acordate altor bănci“ 1417 „Creanțe atașate“	41,3 mil. 40 mil. 1,3 mil.

2.3.3. Contabilitatea împrumuturilor de refinanțare acordate de Banca Națională a României

Banca Națională a României, ca bancă a băncilor, este obligată să susțină financiar băncile comerciale. Acest lucru se realizează prin acordarea împrumuturilor de refinanțare, pentru care BNR stabilește periodic rata refinanțării.

Împrumutul de refinanțare se acordă în condiții speciale, în general pe termen scurt, de regulă pe o durată de maxim 90 de zile calendaristice.

Scanned with OKEN Scanner

În funcție de condițiile și modul de acordare, împrumutul de refinanțare poate fi:

a) ***Împrumut structural*** – reprezintă împrumutul acordat de BNR sub forma unui plafon valoric pe o durată determinată, pentru care se deschide un cont, din care societatea bancară este autorizată să preleveze sume până la nivelul plafonului.
Garantarea împrumutului se face cu efecte de comerț și titluri acceptate de BNR.
Nivelul ratei dobânzii se stabilește de către BNR și reprezintă taxa oficială a scontului.

b) ***Împrumut de licitație*** – reprezintă principala formă de refinanțare acordată de BNR societăților bancare, pe o durată de maximum 15 zile, fiind garantat cu titluri de stat și alte titluri acceptate de BNR.
Împrumutul de licitație se acordă în cadrul unui plafon maxim pe întregul sistem bancar și pe o durată fixă.
La licitație pot participa toate societățile bancare, iar dobânda se stabilește competitiv în cadrul ședinței de licitație, iar creditul este acordat societăților bancare câștigătoare ale ședinței de licitație.

c) ***Împrumut special*** – reprezintă o formă excepțională de refinanțare, care se acordă societăților bancare aflate în criză de lichiditate, pe o durată maximă de 30 de zile, fiind garantat cu titluri de stat și alte titluri acceptate de BNR.

d) ***Împrumut lombard (overdraft)*** – reprezintă o formă de refinanțare cu totul specială, ce se acordă băncilor pentru asigurarea plăților zilnice ale acestora.
Nivelul valoric al împrumutului este determinat de soldul creditor, la încheierea zilei, al contului curent al societății bancare, la BNR, adică de plățile efectuate ce depășesc disponibilitățile.
Împrumutul lombard se acordă în limita unui plafon de 75% din fondurile proprii ale societății bancare.
Rata dobânzii acestui împrumut se stabilește de conducerea BNR. Dobânda se calculează și se plătește lunar, pe baza nivelului valoric al împrumutului și a ratelor stabilite.

Contabilitatea împrumuturilor acordate de BNR este ținută de contul ***112 „Împrumuturi de refinanțare de la Banca Națională a României"***, cont de pasiv, care se dezvoltă în conturi sintetice de gradul II, pe feluri de împrumuturi, astfel:

Scanned with OKEN Scanner

1121 „Împrumuturi structurale"
1122 „Împrumuturi de licitație"
1123 „Împrumuturi speciale"
1124 „Împrumuturi lombard (overdraft)"

Se creditează cu sumele primite de la BNR, reprezentând împrumuturi de refinanțare, în corespondență cu contul 111 „Cont curent la BNR".

Se debitează cu sumele rambursate sau retrase de BNR, în corespondență cu contul 111 „Cont curent la BNR".

Soldul creditor reprezintă împrumuturile de refinanțare primite și nerambursate.

Mărimea împrumuturilor aprobate, în situația în care există decalaj între momentul aprobării și cel al primirii lor, se înregistrează în conturile în afara bilanțului, astfel:

999 „Contrapartida"	=	902 „Angajamente acordate băncilor"

Acordarea împrumuturilor ocazionează înregistrările:

a) în conturile în afara bilanțului:

902 „Angajamente primite de la alte bănci"	=	999 „Contrapartida"

b) în conturile bilanțiere:

111 „Cont curent la bănci"	=	112 „Împrumuturi de refinanțare de la BNR" – pe conturi sintetice de gradul II pe feluri de împrumuturi –

Rambursarea împrumuturilor se înregistrează numai în conturile bilanțiere, astfel:

Scanned with OKEN Scanner

112 „Împrumuturi de refinanțare de la BNR" – pe conturi sintetice de gradul II pe feluri de împrumuturi –	=	111 „Cont curent la BNR"

2.3.4. Contabilitatea creanțelor și a datoriilor atașate

Creanțele atașate decontărilor cu BNR sunt formate din dobânzile calculate la disponibilitățile din contul curent (soldul debitor), neajunse la scadență, iar datoriile atașate sunt compuse din dobânzile calculate și neajunse la scadență, la împrumuturile de refinanțare primite de la BNR.

Contabilitatea acestor operațiuni este ținută de contul 117 „Creanțe și datorii atașate", dezvoltat pe conturi de gradul II:

1171 „Creanțe atașate" – cont de activ
1172 „Datorii atașate" – cont de pasiv

Dobânzile calculate la disponibilitățile din contul curent se înregistrează în funcție de tehnica practicată de societatea bancară, și anume neajunse la scadență sau ajunse la scadență, astfel:

1) *Dobânzi calculate la disponibilitățile din contul curent neajunse la scadență:*

1171 „Creanțe atașate"	=	7011 „Dobânzi de la Banca Națională a României"

2) *Încasarea dobânzilor la scadență:*

111 „Cont curent la BNR"	=	1171 „Creanțe atașate"

3) *Dobânzi calculate și încasate la scadență, fără decalaj între data înregistrării și cea a încasării, prin evitarea contului de creanțe atașate:*

111 „Cont curent la BNR"	=	7011 „Dobânzi de la Banca Națională a României"

Scanned with OKEN Scanner

Dobânzile calculate la împrumuturile de refinanțare se înregistrează în funcție de tehnica practicată de societatea bancară, și anume neajunse la scadență sau ajunse la scadență, astfel:

1) *Dobânzile calculate la împrumuturile de refinanțare neajunse la scadență:*

6011 „Dobânzi la Banca Națională a Românei“	=	1172 „Datorii atașate“

2) *Plata dobânzilor ajunse la scadență:*

1172 „Datorii atașate“	=	111 „Cont curent la BNR“

3) *Dobânzi calculate și plătite la scadență pentru împrumuturile de refinanțare de la BNR:*

6011 „Dobânzi la Banca Națională a României“	=	111 „Cont curent la BNR“

2.3.5. Contabilitatea depozitelor băncilor și a valorilor primite în pensiune interbancară

O formă de atragere a lichidităților, practicată de bănci, pentru a face față unor dificultăți financiare temporare, precum și în vederea unor plasamente avantajoase, o constituie atragerea disponibilităților altor bănci sub forma depozitelor și a valorilor date în pensiune interbancară.

În funcție de durata pentru care se constituie, depozitele interbancare se clasifică în depozite la vedere, la termen și colaterale.

Depozitele la vedere se constituie pe o durată inițială de cel mult o zi lucrătoare, ele fiind solicitate pentru acoperirea necesităților de plăți ale unei zile, evitându-se împrumutul lombard.

Depozitele la termen sunt constituite pe un termen fix, având o durată inițială, stabilită prin contract, mai mare de o zi lucrătoare.

Depozitele colaterale sunt constituite drept garanții sau pentru efectuarea unor plăți ulterioare, determinate sau solicitate de creditori.

Scanned with OKEN Scanner

Contabilitatea depozitelor băncilor sub formă de împrumut se ține cu ajutorul contului ***132 „Depozite ale băncilor"***. Este un cont de pasiv, care se dezvoltă în conturi sintetice de gradul II, pe durate sau scopuri ale depozitelor, precum și un cont pentru reflectarea datoriilor din dobânzile calculate la aceste împrumuturi, astfel:

1321 „Depozite la vedere ale băncilor"
1322 „Depozite la termen ale băncilor"
1323 „Depozite colaterale ale băncilor"
1327 „Datorii atașate"

Aceste conturi se dezvoltă în conturi analitice pe societăți bancare creditoare.

Conturile care țin evidența depozitelor ***se creditează*** la constituirea depozitelor, în corespondență cu „Contul curent la BNR" sau cu conturile de corespondent.

Se debitează cu diminuarea acestor depozite (lichidare).

Soldul creditor reflectă depozitele constituite de alte societăți bancare.

Exemplu:

1) *Se constituie depozite la alte societăți bancare:*

111 „Cont curent la BNR"	=	1321-1323 „Depozite ale băncilor" – analitic băncile creditoare –

2) *Dobânzi calculate neajunse la scadență:*

6013 „Dobânzi la depozitele băncilor"	=	1327 „Datorii atașate"

3) *Dobânzi plătite anticipat:*

375 „Cheltuieli înregistrate în avans"	=	111 „Cont curent la BNR"

4) *Plată dobânzi la scadență:*

1327 „Datorii atașate"	=	111 „Cont curent la BNR"

Scanned with OKEN Scanner

5) *Eșalonare dobânzi plătite anticipat:*

6013 „Dobânzi la depozitele băncilor“	=	375 „Cheltuieli înregistrate în avans“

Contabilitatea valorilor date în pensiune bancară reprezintă o formă de atragere a lichidităților, de obținere de împrumuturi de la alte bănci.

Pensiunea interbancară reprezintă o operație de pensiune simplă care nu antrenează livrarea efectivă a titlurilor de valoare.

Operațiunile de pensiune simplă reprezintă operații de credit, garantate prin transferul temporar de proprietate asupra titlurilor cedate (certificate de trezorerie, obligațiuni, acțiuni), care nu fac obiectul unei livrări efective.

Cedantul, adică societatea bancară care primește creditul, menține titlurile cedate și înregistrează împrumutul primit în creditul contului 152 „Valori date în pensiune“.

Acest cont se dezvoltă în conturi sintetice de gradul II, pe durate de cedare și pentru dobânzile datorate, astfel:

1521 „Valori date în pensiune de pe o zi pe alta“
1522 „Valori date în pensiune la termen“
1527 „Datorii atașate“

Sunt conturi de pasiv. Se creditează cu împrumuturile primite de la alte bănci, în corespondență cu contul curent la BNR sau cu conturile de corespondent. Se debitează cu diminuarea acestor împrumuturi prin rambursarea lor, prin creditul contului curent la BNR sau prin creditul conturilor de corespondent.

Exemplu:

1) *Se dau în pensiune altei societăți bancare obligațiuni de stat, în vederea obținerii unui împrumut pe termen:*

111 „Cont curent la BNR“	=	1522 „Valori date în pensiune la termen“

2) *Dobândă calculată neajunsă la scadență:*

6015 „Dobânzi la valorile date în pensiune“	=	1527 „Datorii atașate“

Scanned with OKEN Scanner

3) *Rambursare împrumut la termen:*

1522 „Valori date în pensiune la termen“	=	111 „Cont curent la BNR“

4) *Plată dobândă ajunsă la scadență:*

1527 „Datorii atașate“	=	111 „Cont curent la BNR“

Dacă au fost plătite cu anticipație, dobânzile se eșalonează lunar din contul 375 „Cheltuieli înregistrate în avans“.

2.3.6. Contabilitatea depozitelor la bănci și a valorilor primite în pensiune interbancară

O parte din resursele atrase de către bănci sunt plasate sub formă de credite acordate clienților lor, pe baza plafoanelor aprobate de centrala bancară.

Excedentele contractate prin centralizarea datelor pot face obiectul unor plasamente interbancare, tranzacții cu titluri pe termen scurt sau lung, în funcție de strategia și politica adoptată de bănci.

O formă de plasament a disponibilităților bancare poate fi și constituirea de depozite la bănci, acordarea de credite altor bănci sau primirea în pensiune interbancară a titlurilor, toate reprezentând acordarea de credite bancare altor societăți bancare.

Contabilitatea depozitelor constituite la alte bănci, din țară sau din străinătate, se ține cu ajutorul contului 131 „Depozite la bănci“, dezvoltat în conturi sintetice de gradul II, în funcție de durata și scopul constituirii, astfel:

1311 „Depozite la vedere la bănci“
1312 „Depozite la termen la bănci“
1313 „Depozite colaterale la bănci“
1317 „Creanțe atașate“

Depozitele la vedere se constituie pe o durată inițială de cel mult o zi lucrătoare. Ele sunt solicitate de către băncile aflate în criză de lichidități curente, negociindu-se, de regulă, dobânzi mari.

Scanned with OKEN Scanner

Depozitele la termen se constituie pe o durată mai mare de o zi, iar depozitele colaterale se constituie pentru garanții asiguratorii solicitate de creditori, pentru efectuarea unor plăți ulterioare nominalizate.

Aceste conturi sunt conturi de activ. Se debitează la constituirea depozitelor, în corespondență cu conturile în care s-a înregistrat constituirea (111, 121 sau 122). Se creditează la restituirea depozitelor. Soldul debitor reflectă depozitele constituite la alte bănci.

Exemplu:

1) *Se constituie un depozit la termen la altă societate bancară:*

1312 „Depozite la termen la bănci“	=	111 „Cont curent la BNR“

2) *Dobânda calculată neajunsă la scadență:*

1317 „Creanțe atașate“	=	7013 „Dobânzi de la conturile de depozite la bănci“

3) *Dobânzi încasate anticipat:*

111 „Cont curent la BNR“	=	376 „Venituri înregistrate în avans“

4) *Eșalonarea dobânzii încasate anticipat:*

376 „Venituri înregistrate în avans“	=	7013 „Dobânzi de la conturile de depozite la bănci“

5) *Depozite nerestituite la termen, devenite restante sau îndoielnice:*

% 1811 „Creanțe restante“ 1821 „Creanțe îndoielnice“	=	1311-1313 „Depozite la bănci“

Scanned with OKEN Scanner

6) *Dobânzi neîncasate la termen, devenite restante sau îndoielnice:*

%	=	1317
1812		„Creanțe atașate“
„Dobânzi restante“		
1822		
„Dobânzi îndoielnice“		

Contabilitatea valorilor primite în pensiune bancară se ține cu ajutorul contului 151 „Valori primite în pensiune“, dezvoltat în conturi sintetice de gradul II pe termene de acordare a creditelor și pentru creanțele din dobânzi, astfel:

1511 „Valori primite în pensiune de pe o zi pe alta“;

1512 „Valori primite în pensiune la termen“ pe o durată fixă mai mare de o zi lucrătoare;

1517 „Creanțe atașate“

Garanția acestor credite este formată din bonuri de trezorerie, acțiuni, obligațiuni sau alte titluri de valoare, care rămân în activul cedentului.

Aceste conturi sunt conturi de activ. Se debitează cu creditele acordate, în corespondență cu contul curent la BNR (111) sau conturile de corespondent (121, 122). Se creditează cu diminuarea acestor credite în corespondență cu contul 111 „Cont curent la BNR“ sau conturile de corespondent 121 și 122.

Exemplu:

1) *Se primesc în pensiune simplă obligațiuni de stat de la altă societate bancară, în vederea acordării unui împrumut la termen:*

1512	=	111
„Valori primite în pensiune la termen“		„Cont curent la BNR“

2) *Dobândă calculată neajunsă la scadență:*

1517	=	7015
„Creanțe atașate“		„Dobânzi de la valorile primite în pensiune“

Scanned with OKEN Scanner

3) *Dobândă încasată anticipat:*

111 „Cont curent la BNR“	=	376 „Venituri înregistrate în avans“

4) *Eșalonare dobândă încasată anticipat:*

376 „Venituri înregistrate în avans“	=	7015 „Dobânzi de la valorile primite în pensiune“

5) *Dobândă neîncasată la termen, restantă sau îndoielnică:*

% 1812 „Dobânzi restante“ 1822 „Dobânzi îndoielnice“	=	1517 „Creanțe atașate“

2.3.7. Contabilitatea valorilor de recuperat și a sumelor datorate altor bănci

În activitatea interbancară pot apărea datorii și creanțe din operațiuni diverse, cum ar fi: sume necuvenite sau virate eronat, cecuri refuzate la plată și restituite prezentatorului, remiterea spre încasare a cecurilor de călătorie.

Contabilitatea acestor creanțe și datorii este ținută de conturile din grupa 16 „Valori de recuperat și sume datorate“, care cuprinde două conturi de gradul I: 161 „Valori de recuperat“, pentru evidența creanțelor, și 162 „Alte sume datorate“, pentru evidența datoriilor, dezvoltate la rândul lor în conturi sintetice de gradul II.

Contabilitatea creanțelor diverse din operațiuni interbancare este ținută de contul 1611 „Valori de recuperat“, iar a dobânzilor aferente neajunse la scadență de contul 1617 „Creanțe atașate“.

Contul ***1611 „Valori de recuperat“*** este un cont de activ. ***Se debitează*** cu sumele de recuperat de la alte bănci, în corespondență cu conturile:

- 111 „Cont curent la BNR“;
- 121 „Conturi de corespondent la alte bănci (nostro)“;

Scanned with OKEN Scanner

– 122 „Conturi de corespondent ale băncilor (loro)";
– 109 „Alte valori".

Se creditează cu sumele recuperate, încasate de la alte bănci în corespondență cu contul curent la BNR sau cu conturile de corespondent; în caz de nerecuperare sumele respective se virează la „Creanțe îndoielnice" (1821).

Soldul debitor reflectă valori de recuperat ale societății bancare.

Exemplu:

1) *Cecuri refuzate de banca plătitoare sau la Casa de compensație, valoarea urmând a fi recuperată:*

1611 „Valori de recuperat"	=	3712 „Valori primite la încasare"

2) *Cecuri refuzate la plată și acceptate ulterior la Casa de compensație:*

111 „Cont curent la BNR"	=	1611 „Valori de recuperat"

3) *Sume virate eronat altei societăți bancare de către BNR:*

1611 „Valori de recuperat"	=	3712 „Valori primite la încasare"

4) *Dobânzi calculate neajunse la scadență pentru valorile de recuperat:*

1617 „Creanțe atașate"	=	70179 „Venituri diverse din dobânzi"

5) *Recuperare sumă și dobânzi:*

111 „Cont curent la BNR"	=	% 1611 „Valori de recuperat" 1617 „Creanțe atașate"

Contabilitatea datoriilor bancare diverse este ținută de contul 1621 „Alte sume datorate" în care se cuprind:

- sume datorate privind cecurile de călătorie emise;
- sume datorate privind cecurile de călătorie vândute, emise de alte bănci;
- sume încasate eronat în contul altor bănci sau în curs de clarificare;
- documente acceptate la plată și remise la Casa de Compensație.

Este un cont de pasiv. Se creditează cu sumele încasate în corespondență cu conturile în care a avut loc încasarea: „Casa", „Cont curent la BNR", conturile curente ale clienților. Se debitează cu plata datoriilor în corespondență cu conturile din care se face plata.

Exemplu:

1) *Vânzare cecuri de călătorie emise de alte bănci:*

%	=	1621
2511 „Conturi curente"		„Alte sume datorate"
101 „Casa"		

2) *Sume virate eronat de BNR sau de alte unități ale aceleiași bănci:*

%	=	1621
111 „Cont curent la BNR"		„Alte sume datorate"
341 „Decontări intrabancare"		

3) *Achitare cecuri de călătorie emitentului:*

1621 „Alte sume datorate"	=	111 „Cont curent la BNR"

4) *Dobânzi calculate la valorile datorate, neajunse la scadență:*

60179 „Cheltuieli diverse cu dobânzile"	=	1627 „Datorii atașate"

Scanned with OKEN Scanner

5) *Achitare dobânzi scadente:*

1627 „Datorii atașate“	=	111 „Cont curent la BNR“

2.3.8. Contabilitatea creanțelor interbancare restante și îndoielnice

În cadrul relațiilor interbancare pot apărea creanțe restante și îndoielnice.

Creanțele restante sunt formate din credite interbancare nerambursate la termen, precum și dobânzile neachitate, iar creanțele îndoielnice sunt formate din credite nerambursate la termen și din dobânzile aferente care au un grad de risc, iar debitorul a fost acționat în justiție.

Contabilitatea creanțelor neîncasate la termen și a dobânzilor neachitate este ținută de contul 181 „Creanțe restante“, dezvoltat în conturi sintetice de gradul II, după cum urmează:

1811 „Creanțe restante“
1812 „Dobânzi restante“
1817 „Creanțe atașate“

Toate acestea sunt conturi de activ.

Se debitează cu creditele, depozitele, valorile primite în pensiune interbancară și dobânzile aferente, nerambursate la scadență.

Se creditează cu:

- creditele restante încasate în corespondență cu contul 111 „Cont curent la BNR“;
- creditele restante devenite îndoielnice, în corespondență cu contul 1821 „Creanțe îndoielnice“;
- dobânzile restante devenite îndoielnice, în corespondență cu contul 1822 „Dobânzi îndoielnice“.

Dacă aceste creanțe nu se încasează deoarece debitorul este insolvabil și nu se pot recupera sau se recuperează numai o parte, valorile nerecuperate se trec la pierderi, înregistrându-se în debitul conturilor:

667 „Pierderi din creanțe nerecuperabile acoperite cu provizioane“
sau
668 „Pierderi din creanțe nerecuperabile neacoperite cu provizioane“.

Scanned with OKEN Scanner

Exemplu:

1) *Credite acordate băncilor, depozite la bănci și valori primite în pensiune, restante:*

1811 „Creanțe restante“	=	% 1411-1413 „Credite acordate băncilor“ 1311-1313 „Depozite la bănci“ 1511-1512 „Valori primite în pensiune“

2) *Dobânzi scadente devenite restante:*

1812 „Dobânzi restante“	=	% 1417 „Creanțe atașate“ 1317 „Creanțe atașate“ 1517 „Creanțe atașate“

3) *Dobânzi penalizatoare, calculate la creanțele și dobânzile restante:*

1817 „Creanțe atașate“	=	7018 „Dobânzi din creanțe restante și îndoielnice“

Contabilitatea creanțelor îndoielnice și a dobânzilor aferente este ținută de contul ***182 „Creanțe îndoielnice“***, dezvoltat în conturi sintetice de gradul II, după cum urmează:

1821 „Creanțe îndoielnice“
1822 „Dobânzi îndoielnice“
1827 „Creanțe atașate“ detaliate în conturi analitice pe debitori îndoielnici.

Creanțele îndoielnice se pot constitui direct din creanțele curente, dacă debitorul este acționat în justiție pentru nerambursarea la termen a creditelor sau din cele înregistrate în credite restante.

Scanned with OKEN Scanner

Exemplu:

1) *Creanțe îndoielnice provenite din credite curente:*

1821 „Creanțe îndoielnice“	=	% 1311-1313 „Depozite la bănci“ 1411-1413 „Credite acordate băncilor“ 1511-1512 „Valori primite în pensiune“

2) *Creanțe restante devenite îndoielnice:*

1821 „Creanțe îndoielnice“	=	1811 „Creanțe restante“

3) *Dobânzi restante devenite îndoielnice:*

1822 „Dobânzi îndoielnice“	=	% 1812 „Dobânzi restante“ 1817 „Creanțe restante“

4) *Dobânzi penalizatoare, calculate la creanțele, dobânzile îndoielnice:*

1827 „Creanțe atașate“	=	7018 „Dobânzi din creanțe restante și îndoielnice“

5) *Creanțe și dobânzi îndoielnice recuperate:*

111 „Cont curent la BNR“	=	% 1821 „Creanțe îndoielnice“ 1822 „Dobânzi îndoielnice“ 1827 „Creanțe atașate“

Scanned with OKEN Scanner

6) *Creanțe și dobânzi îndoielnice nerecuperate trecute la pierderi:*

668 „Pierderi din creanțe nerecuperabile neacoperite cu provizioane“	=	% 1821 „Creanțe îndoielnice“ 1822 „Dobânzi îndoielnice“ 1827 „Creanțe atașate“

2.3.9. Contabilitatea provizioanelor pentru creanțe din operațiuni interbancare

Creanțele interbancare se pot deprecia din cauza existenței unui anumit risc de încasare. Deprecierea creanțelor poate fi reversibilă sau ireversibilă. Creanțele depreciate ireversibil sunt cele nerecuperabile de la debitori insolvabili, acestea fiind trecute la pierderi. Pentru creanțele depreciate reversibil se constituie, provizioane.

Mărimea valorică a provizioanelor este dependentă de valoarea creditelor acordate și de gradul de risc al acestora.

Normele nr. 3/1994 privind clasificarea creditelor și constituirea provizioanelor de risc prevăd ca societățile bancare să clasifice periodic creditele acordate sub forma „creditului scoring“ pe grade de risc.

În urma evaluărilor, pot să rezulte credite cu încasare sigură (fără risc) și credite care prezintă riscuri de încasare diferite, de 5%, 20%, 50%, 100%. Pentru creditele care prezintă risc de încasare ca urmare a unei bonități deteriorate a debitorului, băncile sunt obligate să constituie provizioane ale căror rate sunt identice cu proporția de risc pe care o prezintă.

Contabilitatea provizioanelor pentru creanțe din operațiuni interbancare se realizează de contul ***191 „Provizioane pentru creanțe din operațiuni interbancare“***, care se dezvoltă pe două conturi sintetice de gradul II:

1911 „Provizioane specifice de risc de credit“

1912 „Provizioane specifice de risc de dobândă“

Aceste conturi sunt conturi de pasiv. Se creditează cu mărimea valorică a provizioanelor constituite ce rezultă din aplicarea ratei provizioanelor la valoarea creditelor acordate și a dobânzilor aferente.

Scanned with OKEN Scanner

Se debitează cu diminuarea provizioanelor cu acoperirea pierderilor din neîncasarea creanțelor, precum și cu anularea provizioanelor devenite fără obiect pentru creanțele fără risc.

Exemplu:

1) *După analizarea creditelor acordate, se constituie provizioane de mărimea valorică ce rezultă din aplicarea ratei provizioanelor la valoarea creditelor acordate:*

6611 „Cheltuieli cu provizioane specifice de risc“	=	1911 „Provizioane specifice de risc de credit“

2) *Se constituie provizioane pentru risc de dobândă din aplicarea ratei provizioanelor la valoarea dobânzilor aferente:*

6612 „Cheltuieli cu provizioane specifice de dobândă“	=	1912 „Provizioane specifice de risc de dobândă“

3) *Anularea provizioanelor de credit ca urmare a diminuării sau a încasării creditului:*

1911 „Provizioane specifice de risc de credit“	=	7611 „Venituri din provizioane de risc de credit“

4) *Anularea provizioanelor de dobândă ca urmare a diminuării riscului sau a încasării creditului:*

1912 „Provizioane specifice de risc de dobândă“	=	7612 „Venituri din provizioane de risc de dobândă“

Scanned with OKEN Scanner

5) *Credite și dobânzi îndoielnice nerecuperate de la debitori insolvabili:*

667 „Pierderi din creanțe nerecuperabile acoperite cu provizioane“	=	% 1821 „Creanțe îndoielnice“ 1822 „Dobânzi îndoielnice“

6) *Utilizarea provizionului de credit pentru acoperirea creanțelor îndoielnice:*

1911 „Provizioane specifice de risc de credit“	=	7611 „Venituri din provizioane de risc de credit“

7) *Utilizarea provizionului de dobândă pentru acoperirea dobânzilor îndoielnice:*

1912 „Provizioane specifice de risc de dobândă“	=	7612 „Venituri din provizioane de risc de dobândă“

Diminuarea sau dispariția riscurilor de credit și de dobândă poate avea loc ca urmare a rambursării creditelor, respectiv a încasării dobânzilor, cât și ca urmare a trecerii lor la pierderi nerecuperabile.

Principiul prudenței aplicat și de societățile bancare implică, pe de o parte, protecția creditorilor de riscul neîncasării creditelor și dobânzilor aferente, iar pe de altă parte, evitarea decapitalizării băncilor din pierderi rezultate din plasarea disponibilităților în activități interbancare cu un anumit grad de risc.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Capitolul III
Contabilitatea operațiunilor de trezorerie

3.1. STRUCTURA OPERAȚIUNILOR DE TREZORERIE

Operațiunile de trezorerie au o pondere însemnată în totalul operațiunilor bancare și o importanță deosebită în ceea ce privește stabilitatea monetară și a circulației monetare în general.

Din această cauză, ele sunt supravegheate de propriile centrale bancare și de către Banca Națională a României.

La nivelul trezoreriei, în societățile bancare se disting următoarele operațiuni:

- operațiuni de casă în lei și devize;
- operațiuni cu cecuri;
- operațiuni privind retragerile de numerar prin cărțile de plată.

3.2. CONTABILITATEA OPERAȚIUNILOR DE CASĂ

Evidența și circulația numerarului prin casieriile băncilor au la bază reglementări ale BNR. Conform acestor reglementări, numerarul se poate evidenția la bănci cu următoarea structură:

a) Fondul de rezervă este structura specifică centralelor și sucursalelor bancare la nivelul cărora se centralizează excedentul de numerar constatat în rețeaua bancară.

b) Casele de circulație sunt specifice unităților bancare operative prin care se efectuează operațiile cu numerar ordonate de clienți.

În funcție de operațiile pe care le realizează, casele de circulație pot fi:
- ***case de încasări*** – realizează operații de primire a numerarului și operații de primire a bancnotelor uzate sau retrase din circulație.
  Aceste operații se consemnează zilnic în „Jurnalul de casă" pe baza documentelor justificative: foi de vărsământ, borderou de încasări, chitanțe, ordine de încasare.
- ***case de plăți*** – realizează operații de plăți ordonate de clienții băncii.
  Operațiile de plată se consemnează zilnic în „Jurnalul de casă" pe baza documentelor justificative: cecuri de numerar, ordine de plată.
  La nivelul caselor de circulație operațiile se delimitează în lei și devize.

c) Casele speciale sunt structuri specifice sucursalelor bancare. Acestea derulează operații cu numerar între diversele componente ale rețelei bancare, vânzări de imprimate bancare și operații cu metale și pietre prețioase.
Evidența operațiilor cu metale prețioase este ținută prin „Jurnalul de casă" la care se anexează documentele justificative: ordin de plată, borderou de vânzare-cumpărare a metalelor și pietrelor prețioase.

3.2.1. Contabilitatea operațiunilor de casă în lei

Existența și mișcarea numerarului din casieriile băncii se evidențiază cu ajutorul contului 101 „Casa".

Contul ***101 „Casa"*** este un cont de activ.
Se debitează cu sumele reprezentând încasări în lei și devize.
Se creditează cu plățile în numerar exprimate în lei și devize.
Soldul debitor exprimă numerarul în lei și devize existent în casieriile băncii.

Înregistrări determinate de operațiuni de casă în lei:
1) *Depuneri de numerar în conturi curente sau de depozit ale clienților:*

101 „Casa" – lei –	=	% 2511 „Conturi curente" 253 „Conturi de depozite"

2) *Alimentarea casei cu numerar de la alte unități ale aceleiași bănci și de la BNR:*

101 „Casa" – lei –	=	% 341 „Decontări intrabancare" – analitic banca de la care se primește numerarul – 111 „Cont curent la BNR"

3) *Sume plătite în numerar clienților băncii (retrageri de sume):*

% 2511 „Conturi curente" 253 „Conturi de depozite"	=	101 „Casa" – lei –

4) *Dobânzi plătite în numerar pentru conturile de depozite:*

2537 „Datorii atașate"	=	101 „Casa" – lei –

5) *Salarii plătite personalului băncii:*

3511 „Personal – remunerații datorate"	=	101 „Casa" – lei –

Scanned with OKEN Scanner

6) *Sume depuse la BNR și alimentarea cu numerar a caselor altor unități ale societății bancare:*

%	=	101
111		„Casa“
„Cont curent la BNR“		– lei –
341		
„Decontări intrabancare“		
– analitic banca la care		
se depune numerarul –		

3.2.2. Contabilitatea operațiunilor de casă în devize

Operațiunile de casă în devize mai sunt denumite și operații de schimb manual și constau în vânzarea și cumpărarea de devize de către persoanele fizice.

Pentru înregistrarea operațiilor în devize care generează și operațiuni contabile în lei s-au creat conturi de legătură între conturile în devize și cele în lei. Cu ajutorul acestor conturi se asigură legătura între balanța patrimoniului în devize și cea generală în lei.

Conturile de legătură sunt denumite, prin planul de conturi, „Conturi de ajustare“ a valorilor bilanțiere.

Contul 372 „Conturi de ajustare“ se dezvoltă în patru conturi sintetice de gradul II, după cum urmează:

3721 „Poziție de schimb“
3722 „Contravaloarea poziției de schimb“
3723 „Conturi de ajustare în devize“
3729 „Conturi de ajustare privind alte elemente în afara bilanțului“

Pentru evidența operațiilor de casă în devize se utilizează primele două conturi, ultimele două urmând a fi prezentate în capitolele următoare, pentru problemele adecvate acestor structuri.

Contul ***3721 „Poziție de schimb“*** este un cont de legătură între contabilitatea în devize și contabilitatea în lei, utilizat pentru restabilirea echilibrului dintre active și pasive, prin înregistrarea în contul de rezultate a câștigurilor sau a pierderilor aferente evaluării operațiilor în devize.

Contul 3721 „Poziție de schimb“ este un cont bifuncțional.

Scanned with OKEN Scanner

Se creditează cu operațiunile care duc la creșterea cantitativă și valorică a devizelor proprii, cu diferențele valorice pozitive rezultate din reevaluarea activelor în devize, la sfârșitul fiecărei luni, cu diferențele negative rezultate din reevaluarea pasivelor în devize, pe baza cursului, la sfârșitul lunii.

Se debitează cu operațiunile care duc la scăderea cantitativă și valorică a devizelor proprii, cu diferențele valorice negative rezultate din reevaluarea activelor în devize, cu diferențele valorice pozitive rezultate din reevaluarea pasivelor în devize, pe baza cursului valutar, la sfârșitul lunii.

Soldul creditor al contului reflectă active nete în devize.

Soldul debitor al contului reflectă datorii nete în devize.

Contul ***3722 „Contravaloarea poziției de schimb"*** ține evidența contravalorii în lei a operațiilor în devize.

Este un cont bifuncțional; funcționarea sa este inversă contului 3721 „Poziție de schimb".

Evaluarea în lei a operațiunilor în devize se face la cursul zilei, astfel încât soldurile de sens opus ale celor două conturi de ajustare în cursul lunii trebuie să fie egale, adică soldul debitor al contului 3721 „Poziție de schimb" trebuie să corespundă cu soldul creditor al contului 3722 „Contravaloarea poziției de schimb" și invers.

Înregistrări determinate de operațiuni de casă în devize:

1) *Se cumpără 100 dolari. Cursul valutar de cumpărare este de 8.000 lei/USD.*

a) *Cumpărarea devizelor:*

101 „Casa" – analitic USD –	=	3721 „Poziție de schimb"	100 USD

b) *Achitarea devizelor cumpărate:*

3722 „Contravaloarea poziției de schimb"	=	101 „Casa"	800.000

100 $ × 8.000 lei = 800.000 lei

Scanned with OKEN Scanner

2) *Se vând 50 $ la cursul de vânzare de 8.500 lei:*

a) *Vânzarea devizelor:*

3721 „Poziție de schimb“	=	101 „Casa“ – analitic USD –	50 USD

b) *Încasarea contravalorii devizelor vândute:*

101 „Casa“	=	3722 „Contravaloarea poziției de schimb“	425.000

50 $ × 8.500 lei = 425.500 lei

Câștigul băncii din operațiunile de schimb valutar constă în diferențele dintre prețul de vânzare și cel de cumpărare.

Situația în conturile de ajustare se prezintă astfel:

3721/USD			
2a)	50	1a)	100
		Sc.	50

3722			
1b)	800.000	sb)	425.500
	375.000		
3)	60.000		
Sd	435.000		

3) *La sfârșitul lunii se evaluează disponibilitățile de 50 dolari la cursul de 8.700 lei/USD fără înregistrare suplimentară, adică 435.000 lei, rezultând diferența de 60.000 lei, înregistrată prin formula contabilă:*

3722 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	7061 „Venituri din operațiuni de schimb și arbitraj“	60.000

În urma acestei înregistrări se realizează echilibrul între soldurile de ajustare.

Soldul real din contul 3721 „Poziția de schimb“ este soldul evaluat la cursul de referință al băncii la sfârșitul lunii.

Scanned with OKEN Scanner

Diferențele de curs valutar rezultate prin metoda „la cursul zilei", adoptată de bănci pentru evaluarea devizelor din stoc, se înregistrează astfel:

- diferențele favorabile în creditul contului 7061 „Venituri din operațiunile de schimb și arbitraj";
- diferențele nefavorabile în debitul contului 6061 „Pierderi din operațiunile de schimb și arbitraj" în corespondență cu contul 3722 „Contravaloarea poziției de schimb".

3.3. CONTABILITATEA OPERAȚIUNILOR CU CECURI

Cecul este un instrument de plată prin care trăgătorul dă ordin trasului să achite o sumă de bani unei terțe persoane, numite beneficiar.

Cecul este o variantă a cambiei, de care se deosebește prin aceea că trasul, în cazul cecului, este întotdeauna o bancă.

Termenul de prezentare la bancă variază astfel: 3 zile dacă trăgătorul și beneficiarul au sedii în aceeași localitate; 7 zile dacă trăgătorul și beneficiarul au sedii în același județ; 10 zile dacă trăgătorul și beneficiarul au sedii în județe diferite. Depășirea termenului de prezentare la plată atrage anularea cecului.

Transmiterea cecurilor se realizează prin ***gir***, iar garantarea prin ***avalizare***.

Girul reprezintă actul prin care posesorul transferă altei persoane drepturile asupra cecului.

În interiorul termenului de prezentare la plată cecul poate fi girat de mai multe ori cu obligația ca fiecare operație de girare să fie înscrisă pe cec.

Avalul reprezintă o garanție personală prin care o persoană numită ***avalist*** garantează obligația asumată de către una dintre părțile obligate prin cec, denumită ***avalizat***, pentru toată suma menționată pe cec sau pentru o parte din ea.

Avalul poate fi dat de o terță persoană sau de către unul din semnatarii cecului, altul decât trăgătorul.

În cazul în care avalistul este o bancă plătitoare (trasul), avem de-a face cu un ***cec certificat***.

Tipuri de cecuri:

- cec de numerar;
- cec de virament;

Scanned with OKEN Scanner

– cec de călătorie;
– cec circular utilizat între societățile bancare.

Reflectarea în contabilitate a operațiilor cu cecuri depinde de tipul cecului și de circuitul acestuia, de la prezentare și până la încasare.

a) Operații cu cecuri de numerar

Exemplu:
Un client al unei bănci comerciale prezintă un cec de numerar pentru ridicarea unei sume din contul curent. După verificarea de formă și fond se eliberează suma menționată, efectuând înregistrarea:

2511 „Conturi curente“	=	101 „Casa“

b) Operațiuni cu cecuri de virament

În funcție de circuitul cecului de virament, evidența este ținută de conturile:
3712 „Valori primite la încasare“
3716 „Conturi indisponibile privind valori la încasare“
2611 „Valori de recuperat“

Contul ***3712 „Valori primite la încasare“*** ține evidența cecurilor și altor valori primite spre încasare. Este un cont de activ.

Se debitează prin creditul conturilor:
– 2511 „Conturi curente“ – cu cecurile și alte valori primite spre încasare pentru care decontarea se face imediat;
– 3716 „Conturi indisponibile privind valori la încasare“ – cu cecuri și alte valori primite spre încasare, pentru care creditarea conturilor clientelei se face după încasarea acestora.

Se creditează prin debitul conturilor:
– 111 „Cont curent la BNR“ – cu cecuri și alte valori încasate prin casa de compensație,
– 3716 „Conturi indisponibile privind valori la încasare“ – cu conturile și alte valori refuzate de Casa de compensație;
– 2611 „Valori de recuperat“ – cu cecuri refuzate a căror valoare nu a putut fi recuperată de la clientul cu cont în aceeași bancă sau în altă unitate bancară a aceleiași societăți bancare;

Scanned with OKEN Scanner

– 1611 „Valori de recuperat" – cu cecuri refuzate a căror valoare nu a putut fi recuperată de la clientul cu cont la altă societate bancară.

Soldul debitor reflectă cecuri și alte valori primite la încasare și neîncasate.

Contul ***3716 „Conturi indisponibile privind valori la încasare"*** este un cont de pasiv.

Se creditează cu valoarea cecurilor, efectelor de comerț și altor valori remise spre încasare și pentru care creditarea conturilor clientelei se face după încasarea acestora, în corespondență cu contul 3712 „Valori primite la încasare".

Se debitează prin creditul conturilor:

– 2511 „Conturi curente" – cu valoarea cecurilor, efectelor de comerț și altor valori încasate prin Casa de compensație;
– 341 „Decontări intrabancare" – cu valoarea cecurilor efectelor de comerț și altor valori încasate prin Casa de compensație, pentru clientela de la alte unități ale aceleiași societăți bancare;
– 3712 „Valori primite la încasare" – cu valoarea cecurilor, efectelor de comerț și altor valori refuzate prin Casa de compensație și remise clienților.

Soldul creditor reprezintă valoarea cecurilor, efectelor de comerț și alte valori remise spre încasare și neîncasate.

Înregistrări determinate de utilizarea cecurilor de virament:

La banca inițiatoare

1) *Cecuri primite pentru încasare cu creditarea imediată a contului clientului:*

3712 „Valori primite la încasare"	=	2511 „Conturi curente"

2) *Cecuri primite pentru încasare, în așteptarea încasării lor, creditarea contului clientului făcându-se după încasare:*

3712 „Valori primite la încasare"	=	3716 „Conturi indisponibile privind valori la încasare"

Scanned with OKEN Scanner

3) *Încasare cecuri remise prin Casa de compensație din același județ:*

111 „Cont curent la BNR“	=	3712 „Valori primite la încasare“

4) *Creditarea contului clientului după încasarea cecului:*

3716 „Conturi indisponibile privind valori la încasare“	=	2511 „Conturi curente“

5) *Cecuri remise de alte unități ale aceleiași societăți bancare încasate prin Casa de compensație din alt județ:*

341 „Decontări intrabancare“	=	3712 „Valori primite la încasare“

6) *Creditarea contului clientului după încasarea cecului:*

3716 „Conturi indisponibile privind valori la încasare“	=	2511 „Conturi curente“

7) *Cecuri refuzate la Casa de compensație din lipsă de disponibilități în contul plătitorului sau din alte cauze, restituite clientului:*

3716 „Conturi indisponibile privind valori la încasare“	=	3712 „Valori primite la încasare“

8) *Cecuri refuzate la plată temporar de către plătitor cu cont la altă societate bancară:*

1611 „Valori de recuperat“	=	3712 „Valori primite la încasare“

Scanned with OKEN Scanner

9) *Cecuri refuzate la plată temporar de către plătitor cu cont la altă unitate bancară sau cu cont în aceeași bancă:*

2611 „Valori de recuperat“	=	3712 „Valori primite la încasare“

10) *Încasare cecuri refuzate remise prin Casa de compensație:*

111 „Cont curent la BNR“	=	% 1611 „Valori de recuperat“ 2611 „Valori de recuperat“

11) *Creditarea contului clientului după încasarea cecului:*

3716 „Conturi indisponibile privind valori la încasare“	=	2511 „Conturi curente“

12) *Comisioane plătite de clienți pentru serviciile bancare privind operațiile cu cecuri:*

2511 „Conturi curente“	=	7029 „Comisioane“

La banca trasă (plătitoare)

1) *Certificare cecuri prezentate de clienți (rezervare sume):*

2511 „Conturi curente“	=	25333 „Depozite pentru cecuri certificate“

2) *Plată cec certificat prin Casa de compensație din același județ:*

25333 „Depozite pentru cecuri certificate“	=	111 „Cont curent la BNR“

Scanned with OKEN Scanner

3) *Cecuri acceptate la plată remise la Casa de compensație:*

2511 „Conturi curente“	=	1621 „Alte sume datorate“

4) *Cecuri compensate la BNR:*

1621 „Alte sume datorate“	=	111 „Cont curent la BNR“

5) *Cecuri primite pentru a fi plătite, refuzate din lipsă de disponibil în contul clientului:*

2611 „Valori de recuperat“	=	3716 „Conturi indisponibile privind valorile la încasare“

6) *Plată cec refuzat inițial:*

2511 „Conturi curente“	=	2611 „Valori de recuperat“

7) *Cec plătit compensat la BNR, refuzat inițial:*

3716 „Conturi indisponibile privind valori la încasare“	=	111 „Cont curent la BNR“

8) *Comisioane plătite de clienți pentru serviciile bancare privind operațiile cu cecuri:*

2511 „Conturi curente“	=	7029 „Comisioane“

c) **Operații cu cecuri de călătorie**

Cecurile de călătorie reprezintă instrumente de plată sau de încasare emise de instituții specializate, pentru o sumă fixă în lei sau devize. Aceste instrumente servesc la plata serviciilor turistice sau de altă natură. Cecurile de călătorie sunt

Scanned with OKEN Scanner

acceptate ca instrumente de plată sau pot fi preschimbate în moneda locală a țării în care se utilizează.

Circuitul cecurilor de călătorie este următorul:

- emiterea cecurilor de călătorie;
- darea în consignație;
- vânzarea cecurilor;
- cumpărarea cecurilor de la clientelă;
- remiterea spre încasare;
- onorarea cecurilor de către emitent;
- încasarea contravalorii de la emitent.

Emiterea cecurilor de călătorie se poate face de către societăți bancare sau de organisme specializate. Emiterea cecurilor de călătorie constă de fapt în tipărirea lor, acesta nefăcând obiectul contabilității patrimoniale, ci al evidenței extrapatrimoniale, ele fiind imprimate de valoare.

Darea în consignație altor bănci pentru a fi vândute clientelei de asemenea nu face obiectul contabilității patrimoniale, ci se reflectă în conturi în afara bilanțului.

Vânzarea cecurilor clientului se reflectă în contabilitatea patrimonială, reprezentând, în realitate, emisiunea, punerea lor în circulație.

Cumpărarea cecurilor de către unitățile bancare de la clientelă, constă în preschimbarea cecurilor din moneda străină în lei, efectuându-se legătura dintre conturile în devize și cele în lei.

Remiterea spre încasare, onorarea cecurilor și încasarea lor se realizează ca la cecurile de virament.

Contabilitatea cecurilor de călătorie cumpărate este ținută de contul 109 „Alte valori", cont de activ.

Toate aceste etape se regăsesc în contabilitate prin înregistrările următoare:

1) *Emitere cecuri de călătorie de o societate bancară în valoare nominală de 1.000 USD:*

9981 „Alte valori primite"	=	999 „Contrapartida"	1000 USD

Scanned with OKEN Scanner

2) *Darea în consignație altei societăți bancare, pentru a fi vândute, cecuri de călătorie în valoare de 500 USD:*

2.1) *La banca emitentă – ieșire din evidență a cecurilor emise:*

999 „Contrapartida“	=	9981 „Alte valori primite“	500 USD

2.2) *La banca primitoare în consignație:*

9981 „Alte valori primite“	=	999 „Contrapartida“	500 USD

3) *Vânzarea cecurilor de călătorie:*

3.1) *În contabilitatea unității care le ia în consignație:*

% 2511 „Alte valori primite“ 101 „Casa“ 111 „Cont curent la BNR“ 121 „Cont corespondent la bănci (nostro)“ 122 „Cont corespondent al băncilor (loro)“	=	2621 „Alte sume datorate“ – analitic banca emitentă –	500 USD

3.2) *În contabilitatea unității emitente:*

% 101 „Casa“ 111 „Cont curent la BNR“ sau conturi corespondent	=	1621 „Alte sume datorate“ – analitic posesori –	500 USD

Scanned with OKEN Scanner

3.3) *Achitare datorii pentru cecurile luate în consignație și vândute:*

2621 „Alte sume datorate“	=	111 „Cont curent la BNR“	500 USD

4) *Cumpărare cec de călătorie de către unitatea bancară de la clientul său (posesorul cecului), respectiv preschimbarea în monedă locală:*

4.1) *Cumpărarea cecului în devize:*

109 „Alte valori“	=	3721 „Poziție de schimb“	500 USD

Caz 1

4.2) *Achitarea cecului cumpărat în valoare de 500 USD cu un comision de 3%, curs valutar al zilei 8.000 lei/USD:*

3722 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	% 101 „Casa“ – lei – 7085 „Venituri privind mijloacele de plată	4000000 388000 12000

Caz 2

4.3) *Remitere cec călătorie cumpărat pentru a fi încasat – atunci când este utilizat pentru achitare furnizori:*

1611 „Valori de recuperat“	=	109 „Alte venituri“	500 USD

Scanned with OKEN Scanner

Caz 3

4.4) *Revânzare cec de călătorie unui partener străin care îl achită din contul de corespondent la banca română:*

122 „Cont corespondent al băncilor (loro)“	=	109 „Alte venituri“	500 USD

5) *Onorarea cecului de călătorie de către banca emitentă:*

1621 „Alte sume datorate“	=	111 „Cont curent la BNR“	500 USD

6) *Încasare cec remis spre încasare la banca emitentă:*

111 „Cont curent la BNR“	=	1611 „Valori de recuperat“	500 USD

Toate aceste operațiuni sunt afectate de comisioane, înregistrate în contul 7085 „Venituri privind mijloacele de plată“, pentru cecurile încasate, și în contul 6081 „Cheltuieli cu mijloacele de plată“, pentru cecurile plătite, în corespondență cu contul 3722 „Contravaloarea poziției de schimb“.

3.4. CONTABILITATEA OPERAȚIILOR CU NUMERAR PRIN CĂRȚI DE PLATĂ

Cartea de plată este un instrument de plată fără numerar prin care un posesor autorizat poate achita contravaloarea unor bunuri sau servicii cumpărate de la comercianți abilitați să o accepte sau prin utilizarea căreia poate obține lichidități de la banca emitentă.

Sistemul electronic de eliberare a numerarului are următoarele verigi:

1. Distribuitorul automat de numerar (Cash-Dispenser – CD);
2. Automatul bancar sau „trezorierul automat“ (Automated Teller Machine – ATM).

Scanned with OKEN Scanner

1. **Distribuitorul automat de numerar – CASH DISPENSER (CD)** este un dispozitiv electromecanic ce permite utilizatorului autorizat să retragă numerar sub formă de bancnote și monedă metalică.

Operațiunea de eliberare a numerarului prin intermediul distribuitorului de numerar implică parcurgerea următoarelor etape:

a) deținătorul cărții de plată va introduce cartea de plată în aparat și numărul personal de identificare (PIN);
b) titularul cărții de plată va solicita, prin tastare, suma dorită care trebuie să fie cuprinsă în limita disponibilității din cont. Dacă suma depășește această limită, atunci operația va fi automat anulată;
c) eliberarea de către distribuitorul automat de numerar a sumei solicitate, concomitent cu debitarea contului bancar al deținătorului;
d) dispozitivul va confirma, prin afișare, efectuarea și încheierea tranzacției și va restitui deținătorului cartea de plată.

2. **Automatul bancar – ATM** este un dispozitiv electromecanic ce permite utilizatorului autorizat retragerea de numerar, precum și accesul la diferite servicii: solicitarea de informații privind situația contului personal, transferul de sume.

Utilizarea cărților de plată prin intermediul ATM presupune parcurgerea următoarelor etape:

a) introducerea cărții de plată în aparat și tastarea numărului personal de identificare (PIN);
b) introducerea prin tastare a datelor cerute pe ecranul aparatului și confirmarea acțiunii sau a sumei cerute;
c) primirea de către utilizator a unei „chitanțe justificative" privind operațiunea efectuată;
d) restituirea cărții de plată deținătorului.

Contabilitatea operațiunilor privind retragerile de numerar prin cărți de plată este ținută de conturile 101 „Casa" și 367 „Alte stocuri și asimilate".

Contul ***367 „Alte stocuri și asimilate"*** evidențiază și fluxurile de numerar din automatele bancare – ATM.

Este un cont de activ. Se debitează cu alimentarea cu numerar a automatelor de bancă. Se creditează cu retragerile de numerar prin automatele de bancă. Soldul debitor reflectă numerarul existent în automatele bancare.

Scanned with OKEN Scanner

Înregistrări determinate de retragerile de numerar cu cărți de plată:

1) *Se alimentează contul de cărți de plată pe baza numerarului depus sau a disponibilului din contul curent:*

% 101 „Casa" 2511 „Conturi curente"	=	2511 „Conturi curente" – analitic cărți de plată –

2) *Încasarea prețului cărții de plată și a comisioanelor de eliberare:*

% 101 „Casa" 2511 „Conturi curente"	=	7085 „Venituri privind mijloacele de plată"

3) *Alimentarea aparatului automat de bancă (ATM):*

367 „Alte stocuri și asimilate" - analitic ATM –	=	101 „Casa"

4) *Retrageri de numerar de către deținătorul cărții de plată de la banca la care are deschis contul:*

2511 „Conturi curente" – analitic cărți de plată –	=	367 „Alte stocuri și asimilate"

5) *Retrageri de numerar de la automatul bancar (ATM) de către clientul altei bănci:*

3712 „Valori primite la încasare"	=	367 „Alte stocuri și asimilate"

Scanned with OKEN Scanner

6) *Decontarea prin Casa de compensație a fondurilor retrase prin ATM de clientul altei bănci:*

111 „Cont curent la BNR“	=	3712 „Valori primite la încasare“

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Capitolul IV
Contabilitatea operațiunilor cu clientela

Ponderea cea mai însemnată în volumul activității desfășurate de unitățile operative ale societăților bancare o au operațiunile cu clientela. Operațiunile cu clientela sunt operațiuni efectuate de persoanele fizice și juridice, sub formă de credite, de depozite sau de cont curent în lei și devize.

Operațiunile cu clientela cuprind:

- operațiuni de încasări și plăți prin conturile curente ale clientelei;
- operațiuni de mobilizare a disponibilităților bănești ale clientelei în conturi de depozite;
- operațiuni de creditare a clientelei nefinanciare;
- operațiuni de creditare a clientelei financiare;
- operațiuni de pensiune;
- operațiuni de schimb valutar prin conturile curente.

4.1. CONTABILITATEA OPERAȚIUNILOR DE ÎNCASĂRI ȘI PLĂȚI PRIN CONTURILE CURENTE ALE CLIENTELEI

Din punct de vedere juridic, **contul bancar** este o convenție între bancă și client, prin care, în anumite condiții, banca se obligă să pună la dispoziția clientului serviciile sale constând, în principal, în efectuarea de încasări, plăți în numerar și prin virament.

În practica bancară distingem, în funcție de caracteristicile depunătorului, două categorii de conturi la vedere:

- conturi de depuneri sau conturi cec, deschise persoanelor fizice;
- conturi curente deschise, în general, persoanelor juridice, în care se efectuează pe lângă operațiile specifice (cec, virament, retragere de numerar)

și operații de creditare (credite în cont curent, scontarea efectelor de comerț).

În derularea relației bancă-client se deosebesc trei momente:

1) **Deschiderea contului**. Acest moment este condiționat de existența capacității civile a titularului. Străinii pot deschide un cont bancar dacă justifică capacitatea civilă în raport cu legislația țării lor. La deschiderea contului bancar, banca verifică identitatea solicitantului. Banca are dreptul de a refuza cererea de deschidere a unui cont, însă trebuie să elibereze un aviz de refuz.
2) **Funcționarea contului bancar**. În conformitate cu înțelegerea stabilită (contract), banca are obligația ținerii contului clientului și a efectuării operațiilor primite, după verificarea valabilității semnăturilor.
   În cazul în care se constată unele erori, ca urmare a necompletării corecte a ordinelor de plată de către clienți, banca este exonerată de orice răspundere.
   Fiecare operație este înregistrată în cont printr-un articol contabil, fiind adusă la cunoștința clientului prin extrasul de cont eliberat periodic.
3) **Închiderea contului bancar**. Durata pentru care se deschide un cont este, de regulă, nedeterminată. Închiderea contului poate surveni din inițiativa clientului, prin cererea rambursării soldului, sau ca urmare a hotărârii băncii, în cazul clienților indezirabili.
   În funcție de normele stabilite de BNR, conturile în care nu s-a înregistrat nici o operație timp îndelungat pot fi închise.

Calculul dobânzii în conturi curente

Calculul dobânzii în conturi curente presupune intervenția următoarelor elemente:

- rata dobânzii;
- data la care o sumă înscrisă în cont generează dobânzi;
- o dată de închidere a contului, reprezentând data determinării soldului său exigibil.

Dobânzile pentru conturile curente se pot calcula prin două metode: directă și indirectă (a diferențierii).

Metoda directă presupune calculul dobânzii utilizând ***rate reciproce***, indiferent dacă soldul contului este debitor sau creditor.

Scanned with OKEN Scanner

Etapele de calcul al dobânzii utilizând ***metoda directă*** sunt:

1) Calculul numărului de zile (Nz), ca diferență între ziua închiderii contului și ziua efectuării operației;
2) Calculul numerelor (N), ca produs între sumele debitoare sau creditoare și numărul de zile;
3) Calculul soldurilor:

Sold debitor = $\sum$ numerelor debitoare – $\sum$ numerelor creditoare

Sold creditor = $\sum$ numerelor creditoare – $\sum$ numerelor debitoare

4) Calculul dobânzii:

$$\text{Dobânda} = \frac{\text{Soldul contului x rata dobânzii}}{360 \times 100}$$

Exemplu:

Societatea comercială „X" dispune în contul curent la data de 1 martie 199x suma de 5.000.000 lei.

În cursul lunii martie au avut loc următoarele operațiuni:

- 5 martie, se achită din cont suma de 4 milioane lei în favoarea unui furnizor cu cont la o altă bancă;
- 6 martie, se încasează suma de 12 milioane lei de la un client;
- 10 martie, se achită suma de 200.000 lei printr-un cec;
- 15 martie, se ridică numerar de 15 milioane lei;
- 18 martie, se încasează suma de 10 milioane lei printr-un cec;
- 20 martie, se achită un ordin de plată de 8 milioane lei;
- 27 martie, se depune numerar de 7 milioane lei.

Rata dobânzii este reciprocă, de 20% pe an, iar ziua de închidere a contului este 31 martie.

Scanned with OKEN Scanner

Situația operațiunilor în contul curent este următoarea:

Nr. crt.	Data	Explicația	D	C	Sold	Nr. zile	Numere	
							D	C
1	1.03	Sold inițial	–	5000000	5000000	30	–	150 mil
2	5.03	Plată	4000000	–	1000000	26	104 mil	–
3	6.03	Încasare	–	12000000	13000000	25	–	300 mil
4	10.03	Plată	200000	–	12800000	21	4,2 mil	–
5	15.03	Plată.	15000000	–	(D)2200000	16	240 mil	–
6	18.03	Încasare	–	10000000	7800000	13	–	130 mil
7	20.03	Plată	8000000	-	(D) 200000	11	88 mil	–
8	27.03	Încasare		7000000	6800000	4	–	28 mil
9	31.03	Σ			6800000		436,2 mil	608 mil

$$\text{Dobânda} = \frac{\sum NC - \sum ND}{360 \times 100} \times rd = \frac{171800000}{360 \times 100} \times 20 = 95444 \text{ lei}$$

Dobânda de încasat 95444 lei.

Metoda indirectă presupune calculul dobânzii utilizând ***rate diferențiate*** pentru soldul creditor (disponibilul) și soldul debitor (datorie).

Etapele de calcul a dobânzii utilizând ***metoda indirectă*** sunt:

1) Calculul numărului de zile (Nz) ca diferență între ziua efectuării operației și ziua operației următoare;
2) Calculul numerelor (N), ca produs între soldul zilei și numărul de zile;
3) Calculul dobânzii pentru fiecare parte a contului:

$$\text{Dobândă pentru credit} = \frac{\sum NC \times rdc}{360 \times 100}$$

$$\text{Dobândă pentru debit} = \frac{\sum ND \times rdd}{360 \times 100}$$

Scanned with OKEN Scanner

Exemplu:

Preluând datele din exemplul precedent, se consideră ratele diferențiate pentru debit de 20% și pentru credit de 15%, ziua închiderii lunii fiind 31 martie.

Situația operațiunilor în contul curent este următoarea:

Nr. crt.	Data	Explicația	D	C	Sold	Nr. zile	Numere	
							D	C
1	1.03	Sold inițial	–	5000000	5000000	4	–	20 mil
2	5.03	Plată	4000000	–	1000000	1	–	1 mil
3	6.03	Încasare	–	12000000	13000000	4	–	52 mil
4	10.03	Plată	200000	–	12800000	5	–	64 mil
5	15.03	Plată	15000000	–	(D) 2200000	3	6,6 mil	–
6	18.03	Încasare	–	10000000	7800000	2	–	15,6 mil
7	20.03	Plată	8000000	–	(D) 200000	7	1,4 mil	–
8	27.03	Încasare		7000000	6800000	4	–	27,2 mil
9	31.03	Σ			6800000		8,0 mil	179,8 mil

$$\text{Dobânda pentru credit} = \frac{179800000 \times 15}{360 \times 100} = 74916 \text{ lei}$$

$$\text{Dobânda pentru debit} = \frac{8000000 \times 20}{360 \times 100} = 4444 \text{ lei}$$

Dobândă de încasat 70472 lei.

Contabilitatea disponibilităților la vedere în lei și devize ale clienților, precum și a creditului acordat de bancă pentru descoperirea de cont „overdraft" – credit în cont curent – este ținută de contul 251 „Conturi curente". Acest cont se dezvoltă în conturi sintetice de gradul II și III, pentru a satisface necesitățile de reflectare a creanțelor din dobânzi și a datoriilor privind dobânzile calculate, astfel:

2511 „Conturi curente"
2517 „Creanțe și datorii atașate"
25171 „Creanțe atașate"
25172 „Datorii atașate"

Scanned with OKEN Scanner

Contul ***2511 „Conturi curente"*** este un cont bifuncțional. Se creditează cu încasările de sume, reprezentând depuneri în numerar, încasări prin virament, credite obținute, valoarea devizelor vândute, dobânzi acordate, diferențe nefavorabile de curs valutar aferente operațiunilor de schimb valutar. În debit se înregistrează sume ridicate în numerar, plăți efectuate prin virament, rambursarea creditelor, comisioane percepute de bancă.

Soldul creditor reflectă disponibilitățile în lei și devize ale titularului de cont.

Soldul debitor reflectă creditele în cont curent (overdraft) acordate de bancă pe termen scurt.

Dezvoltarea pe conturi sintetice de gradul II și analitice se face în funcție de moneda de cont, în funcție de caracteristicile titularului de cont (persoană fizică sau juridică).

Înregistrări determinate de operațiuni în lei în contul curent:

1) *Depuneri de numerar de către persoanele juridice în contul curent:*

101 „Casa"	=	2511 „Conturi curente" – analitic beneficiar –

2) *Încasări în contul curent de la plătitori cu cont la alte unități ale aceleiași societăți bancare:*

341 „Decontări intrabancare" – analitic banca plătitoare –	=	2511 „Conturi curente" – analitic beneficiar –

3) *Încasări în contul curent de la plătitori cu cont la alte societăți bancare, prin Casa de compensație din județul beneficiarului:*

111 „Cont curent la BNR"	=	2511 „Conturi curente" – analitic beneficiar –

Scanned with OKEN Scanner

4) *Încasări în contul curent de la plătitori cu cont curent la alte societăți bancare, prin Casa de compensație din județul plătitorilor:*

341 „Decontări intrabancare" – analitic banca primitoare –	=	2511 „Conturi curente" – analitic beneficiar –

5) *Încasări în contul curent de la plătitori cu cont în aceeași bancă:*

2511 „Conturi curente" – analitic plătitor –	=	2511 „Conturi curente" – analitic beneficiar –

6) *Plăți efectuate din contul curent beneficiarilor cu cont curent la alte unități ale aceleiași societăți bancare:*

2511 „Conturi curente" – analitic plătitor –	=	341 „Decontări intrabancare" – analitic banca beneficiară –

7) *Plăți efectuate din contul curent beneficiarilor cu cont curent la altă societate bancară, prin Casa de compensație din județul plătitorului:*

2511 „Conturi curente" – analitic plătitor –	=	111 „Cont curent la BNR"

8) *Plăți efectuate din contul curent beneficiarilor cu cont curent la altă societate bancară, prin Casa de compensație din județul beneficiarilor:*

2511 „Conturi curente" – analitic plătitor –	=	341 „Decontări intrabancare" – analitic banca prezentatoare –

Scanned with OKEN Scanner

9) *Dobânzi calculate de bancă pentru soldul creditor al contului curent:*

6024 „Dobânzi la conturile curente“	=	25172 „Datorii atașate“ – analitic beneficiar –

10) *Achitarea dobânzilor:*

25172 „Datorii atașate“ – analitic beneficiar –	=	2511 „Conturi curente“ – analitic beneficiar –

11) *Dobânzi calculate de bancă pentru soldul debitor al contului curent:*

25171 „Creanțe atașate“ – analitic plătitor –	=	7024 „Dobânzi de la conturile curente“

12) *Dobânzile pot fi reținute din contul curent al clientului sau în caz de neachitare pot fi trecute în categoria celor restante sau îndoielnice:*

% 2511 „Conturi curente“ 2812 „Dobânzi restante“ 2822 „Dobânzi îndoielnice“	=	25171 „Creanțe atașate“ – analitic plătitor –

4.2. CONTABILITATEA DEPOZITELOR CONSTITUITE DE CLIENTELĂ

Depozitele constituite de clientelă reprezintă o formă de atragere a disponibilităților bănești ale persoanelor fizice și juridice.

Depunerile de disponibilități la bănci se diferențiază în funcție de perioada pentru care sunt făcute și destinația acestora, astfel:

– depozite la vedere;

– depozite la termen;

Scanned with OKEN Scanner

– depozite colaterale;
– depozite pe certificate de depozit;
– depozite pe carnete și librete de economii.

Pentru reflectarea acestor depozite și a dobânzilor aferente, în planul de conturi au fost rezervate două conturi sintetice de gradul I, adică:

253 „Conturi de depozite"
254 „Certificate de depozite și librete de economii"

La rândul lor, aceste conturi se dezvoltă în conturi sintetice de gradul II și III, pe feluri de depozite sau destinații ale acestora pentru reflectarea dobânzilor.

Depozitele la vedere sunt disponibile în orice moment, ele putând fi retrase fără preaviz. Acestea sunt sume depuse pe termen scurt, reflectate în contul 2531 „Depozite la vedere".

Depozitele la termen sunt reflectate cu ajutorul contului 2532 „Depozite la termen", reprezentând sume alocate pe o durată determinată conform contractului încheiat.

Depozitele colaterale sunt constituite în vederea garantării unor obligații contractuale, cum ar fi:
– pentru deschiderea de acreditive;
– pentru emiterea de scrisori de garanție;
– pentru ordine de plată cu scadență;
– pentru cecuri certificate;
– pentru garanții gestionari.

Depozitele colaterale sunt evidențiate în contul sintetic de gradul II 2533 „Depozite colaterale".

Deschiderea acreditivelor se reflectă în contul 25331 „Depozite pentru deschiderea de acreditive".

Deschiderea de depozite pentru remiterea scrisorilor de garanție se reflectă în contul 25332 „Depozite pentru emiterea de scrisori de garanție".

Depozitele constituite pentru certificarea de către bancă a cecurilor, ca măsură asiguratorie a furnizorului, se reflectă în contul 25333 „Depozite pentru cecuri certificate".

Depozitele constituite pentru garantarea plății unor ordine de plată cu scadență în viitor se reflectă în contul 25334 „Depozite pentru ordine de plată cu scadență".

Scanned with OKEN Scanner

Depozitele constituite de agenții economici din sumele reținute de la gestionari, drept garanții, se reflectă în contul 25335 „Depozite pentru garanții gestionari".

O altă formă de atragere a economiilor de la persoane fizice o constituie depozitele constituite pe bază de certificate sau pe librete de economii reflectate în conturile:

2541 „Certificate de depozit"
2542 „Librete de economii"

Conturile de depozite sunt conturi de pasiv. Se creditează cu depozitele constituite prin depuneri în numerar sau prin viramente din alte conturi.

Se debitează cu retragerile de numerar din depozite sau plăți prin virament.

Soldul creditor reflectă disponibilul existent în depozitele bancare.

Dobânzile plătite lunar pot fi cu capitalizare sau fără capitalizare. Cele cu capitalizare se adaugă la suma depozitului, rezultând un depozit mai mare și cu dobânzi aferente. Dobânzile fără capitalizare se înregistrează în contul de dobânzi adiacent.

Contabilitatea dobânzilor datorate titularilor de depozite se ține cu ajutorul conturilor:

2537 „Datorii atașate" (la depozite)
2547 „Datorii atașate" (la certificate de depozit și librete de economii)

Datoriile atașate, reprezentând dobânzi de plătit, se înregistrează lunar, în cazul în care plata urmează să se facă astfel, sau la expirarea contractului, ca o cheltuială curentă.

În cazul plății anticipate a dobânzilor, datoriile atașate se înregistrează ca și cheltuielile înregistrate în avans.

Înregistrări determinate de operațiunile de constituire, retragere și plăți din depozite bancare:

1) *Depunere numerar de către persoane fizice pentru constituire depozite la vedere, la termen, certificate de depozite și librete de economii, în lei:*

Scanned with OKEN Scanner

101 „Casa“	=	% 2531 „Depozite la vedere“ 2532 „Depozite la termen“ 2541 „Cerificate de depozit“ 2542 „Librete de economii“

2) *Constituire depozite la termen din conturile curente:*

2511 „Conturi curente“	=	2532 „Depozite la termen“

3) *Dobânzi calculate fără capitalizare, virate în cont atașat:*

6025 „Dobânzi la conturile de depozite“	=	2537 „Datorii atașate“

4) *Dobânzi calculate cu capitalizare:*

6025 „Dobânzi la conturile de depozite“	=	% 2531 „Depozite la vedere“ 2532 „Depozite la termen“

5) *Diminuări sau lichidări de depozite și plata dobânzilor:*

% 2531 „Depozite la vedere“ 2532 „Depozite la termen“ 2537 „Datorii atașate“	=	101 „Casa“

Scanned with OKEN Scanner

6) *Dobânzi plătite anticipat:*

375 „Cheltuieli înregistrate în avans“	=	101 „Casa“

7) *Eșalonare lunară a dobânzilor plătite anticipat, în cheltuielile curente cu dobânzile:*

6025 „Dobânzi la conturile de depozite“	=	375 „Cheltuieli înregistrate în avans“

8) *Dobânzi calculate la certificatele de depozit și libretele de economii:*

6026 „Dobânzi la certificate de depozit și librete de economii“	=	2547 „Datorii atașate“

9) *Dobânzi datorate, achitate la scadență în numerar sau capitalizate și adăugate la vechiul depozit sau constituirea unui nou depozit:*

2547 „Datorii atașate“	=	% 101 „Casa“ 2542 „Librete de economii“

Înregistrări determinate de operațiunile de constituire a depozitelor colaterale și de utilizare a sumelor din aceste depozite:

1) *În baza unui ordin de plată, se dispune constituirea unui acreditiv unui furnizor de bunuri:*

La banca cumpărătorului:

– Virare sumă băncii furnizorului pentru deschiderea unui acreditiv:

2511 „Conturi curente“	=	% 111 „Cont curent la BNR“ 341 „Decontări intrabancare“

La banca furnizorului:

– Constituire depozit pentru acreditive:

% 111 „Cont curent la BNR" 341 „Decontări intrabancare"	=	25331 „Depozite pentru deschidere acreditive"

– Plăți efectuate din acreditive pe baza documentelor prezentate de furnizor, care atestă livrarea bunurilor:

25331 „Depozite pentru deschidere acreditive"	=	2511 „Conturi curente"

– Sume din acreditiv neutilizat virat băncii cumpărătorului:

25331 „Depozite pentru deschidere acreditive"	=	% 111 „Cont curent la BNR" 341 „Decontări intrabancare"

2) *Depozite deschise pentru emiterea de scrisori de garanție, la banca cumpărătorului:*

% 2511 „Conturi curente" 2021 „Credite de trezorerie"	=	25332 „Depozite pentru emiterea de scrisori de garanție"

3) *Plăți efectuate beneficiarilor din depozite pentru care s-au emis scrisori de garanție:*

25332 „Depozite pentru emiterea de scrisori de garanție“	=	% 111 „Cont curent la BNR“ sau 341 „Decontări intrabancare“ sau conturi de corespondent 121-122

4) *Depozite constituite la solicitarea clientului de certificare de către bancă a instrumentelor de plată – cec sau ordine de plată:*

2511 „Conturi curente“	=	% 25333 „Depozite pentru cecuri certificate“ 25334 „Depozite pentru ordine de plată la scadență“

5) *Plăți efectuate din depozite constituite prin certificarea instrumentelor de plată:*

% 25333 „Depozite pentru cecuri certificate“ 25334 „Depozite pentru ordine de plată la scadență“	=	% 111 „Cont curent la BNR“ sau 2511 „Conturi curente“ sau 341 „Decontări intrabancare“ sau conturi de corespondent 121-122

Scanned with OKEN Scanner

6) *Depunere sume în numerar reținute gestionarilor drept garanții materiale:*

101 „Casa“	=	25335 „Depozite garanții gestionari“

7) *Dobânzi calculate la depozitele din garanții ale gestionarilor:*

6025 „Dobânzi la conturile de depozite“	=	2537 „Datorii atașate“

8) *Dobânzi aferente depozitelor din garanțiile gestionarilor, plătite acestora în numerar:*

2537 „Datorii atașate“	=	101 „Casa“

4.3. CONTABILITATEA CREDITELOR ACORDATE CLIENTELEI

4.3.1. Structura creditelor

Creditele acordate de bănci reprezintă creanțe asupra clientelei sale, persoane juridice și persoane fizice, pentru satisfacerea nevoilor temporare de finanțare a acestora.

Creditele acordate pot fi clasificate după mai multe criterii:

1) În funcție de durata pentru care sunt acordate:
   - pe termen scurt (până la 1 an),
   - pe termen mediu (de la 1 an la 5 ani);
   - pe termen lung (peste 5 ani).

2) În funcție de natura activității desfășurate de clienți:
   - credite acordate clientelei nefinanciare, formată din persoane juridice sau fizice care desfășoară activități comerciale și necomerciale, cu excepția celor ce desfășoară activități de mobilizare a resurselor bănești pe piața de capital;

Scanned with OKEN Scanner

- credite acordate clientelei financiare, formată din societăți de investiții financiare, agenții de schimb valutar și intermediari, societăți de valori mobiliare, cooperative de credit.

3) În funcție de destinația pentru care se acordă creditele clientelei nefinanciare:
   - credite comerciale;
   - credite de trezorerie;
   - credite pentru export;
   - credite pentru echipament;
   - credite pentru bunuri imobiliare;
   - alte credite acordate clientelei.

4) În funcție de forma sub care se acordă creditele:
   - avansuri în cont (cont autorizat să aibă sold debitor în limita unui plafon);
   - credite acordate sub formă de lichidități (creditarea contului clientului);
   - credite de plăți (achitare directă din credite a unor datorii ale clienților);
   - cesiune de creanțe (scontare, factoring).

5) În funcție de modalitatea de rambursare:
   - credite rambursabile prin anuități constante;
   - credite rambursabile prin rate constante;
   - credite rambursabile integral la scadență.

6) În funcție de situația economico-financiară a debitorului:
   a) credite performante, acordate clienților cu situație economico-financiară foarte bună, sigură și stabilă;
   b) credite în observație, specifice clienților cu situație economico-financiară bună, dar care prezintă fluctuații în timp;
   c) credite substandard, specifice clienților cu situație economico-financiară satisfăcătoare;
   d) credite incerte, specifice clienților cu situație economico-financiară oscilantă;
   e) credite pierdere, aferente clienților cu activitate nerentabilă.

Analiza portofoliului de credite al unei bănci comerciale se realizează cu ajutorul tehnicilor denumite generic „credit scoring", tehnici care se diferențiază în funcție de natura clientelei astfel:

Scanned with OKEN Scanner

1. Credit scoring pentru persoane juridice, acordate agenților economici, are la bază următoarele criterii de clasificare:
   - forma de organizare a agentului economic;
   - sectorul în care își desfășoară activitatea;
   - poziția agentului economic în ramura sa de activitate;
   - lichiditatea patrimonială;
   - solvabilitatea patrimonială;
   - situația economico-financiară: profit brut, rentabilitate financiară, grad de îndatorare;
   - sezonalitatea activității desfășurate;
   - dependența de piețele de aprovizionare și desfacere;
   - nivelul sprijinului guvernamental;
   - calitatea conducerii;
   - perspectiva unității.

Fiecare criteriu este caracterizat de un număr de puncte și un anumit coeficient de importanță. Pentru fiecare criteriu, se ponderează numărul de puncte cu coeficientul de importanță corespunzător criteriului respectiv.

Prin însumarea produselor astfel obținute, se stabilește un punctaj în funcție de care agenții economici sunt calificați după bonitate.

2. Credit scoring pentru persoanele fizice evaluează bonitatea clientului după criterii subiective: condițiile de locuit ale clientului, profesia, durata activității la aceeași unitate, situația familială, numărul persoanelor aflate în întreținere, venitul.

Modalitatea de evaluare pentru persoane fizice este identică cu cea pentru agenții economici.

Pe baza punctajelor obținute prin credit scoring, băncile clasifică clienții în cinci categorii cărora le corespund creditele adecvate:

- categoria A – agenți economici cu performanțe bune, cărora le corespund ***credite performante***;
- categoria B – agenți economici cu situație economico-financiară bună cu tendință oscilatorie, cărora le corespund ***credite în observație***;
- categoria C – agenți economici cu situație economico-financiară satisfăcătoare, cărora le corespund ***credite substandard***;
- categoria D – agenți economici cu situație economico-financiară slabă, cărora le corespund ***credite incerte***;

Scanned with OKEN Scanner

– categoria E – agenți economici cu situație economico-financiară nefavorabilă, care sunt în imposibilitate de a rambursa creditul și dobânzile aferente, cărora le corespund ***credite pierdere***.

În funcție de calitatea debitorilor și al creditorilor cărora le corespund, BNR a elaborat normele de calcul al provizioanelor de risc și de stabilire a ratei dobânzii, astfel:

Credit	Provizioane specifice de risc	Dobânda
A	0%	Dobânda normală practicată de bancă
B	5%	Dobânda normală practicată de bancă + 3%
C	20%	Dobânda normală practicată de bancă + 5%
D	50%	Dobânda normală practicată de bancă + 10%
E	100%	–

4.3.2. Analiza bonității agenților economici

I. Indicatorii de lichiditate exprimă, la un moment dat, posibilitatea agenților economici de a-și acoperi toate obligațiile într-un termen scurt. Din această categorie de indicatori fac parte: lichiditatea imediată (absolută și relativă) și lichiditatea la o dată viitoare.

a) ***Lichiditatea imediată în mărime absolută***

$L_a = \sum A_{pts} - \sum P_{pts}$, în care

L_a = lichiditate imediată în mărime absolută

$\sum A_{pts}$ = active patrimoniale care pot fi transformate într-un termen scurt în disponibilități bănești

$\sum A_{pts}$ = Total activ – (Total imobilizări + Producție neterminată + Semifabricate + Produse finite fără valorificare + Creanțe fără posibilități de încasare)

$\sum P_{pts}$ = pasive patrimoniale exigibile pe termen scurt.

$\sum P_{pts}$ = obligații comerciale + obligații sociale + obligații fiscale + obligații de personal + creditori + credite bancare pe termen scurt.

Lichiditatea imediată este acceptabilă dacă diferența este pozitivă și cât mai mare; limita minimă poate fi zero.

Scanned with OKEN Scanner

b) ***Lichiditatea imediată în mărime relativă***

$$L_r = \frac{\sum A_{pts}}{\sum P_{pts}} \times 100, \text{ în care}$$

L_r = lichiditatea imediată în mărime relativă

$\sum A_{pts}$ = active patrimoniale care pot fi transformate într-un termen scurt în disponibilități bănești

$\sum A_{pts}$ = Total activ – (Total imobilizări + Producție neterminată + Semifabricate + Produse finite fără valorificare + Creanțe fără posibilități de încasare)

$\sum P_{pts}$ = pasive patrimoniale exigibile pe termen scurt

$\sum P_{pts}$ = obligații comerciale + obligații sociale + obligații fiscale + obligații de personal + creditori + credite bancare pe termen scurt

L_r este cu atât mai bună, cu cât rezultatul este peste 100%, limita minimă acceptată fiind 100%.

c) ***Lichiditatea la o anumită dată viitoare***

$$L_d = \frac{D_b + I + C}{PE} \times 100, \text{ în care:}$$

L_d = lichiditatea la o anumită dată

D_b = disponibilități bănești proprii

I = încasări ce urmează a fi realizate până la finele perioadei analizate (creanțe certe), la care se adaugă încasările din producția ce urmează a fi realizată și vândută până la sfârșitul perioadei analizate.

C = credite bancare sau credite comerciale ce se pot obține pe bază de contracte până la finele perioadei analizate

PE = plăți exigibile pe perioada analizată.

Indicatorul L_d reflectă capacitatea de plată a agentului economic și este satisfăcător în cazul în care rezultatul este peste 100%; sub această limită indicatorul este nesatisfăcător.

II. Indicatorul de solvabilitate reprezintă gradul în care agenții economici pot face față obligațiilor de plată din surse proprii și se exprimă prin „solvabilitatea patrimonială", care se calculează astfel:

Scanned with OKEN Scanner

$$S_p = \frac{\text{Capital propriu}}{\text{Total pasiv}} \times 100, \text{ în care:}$$

S_p = solvabilitate patrimonială

Capitalul propriu cuprinde: capital social vărsat, prime de capital, rezerve, diferențe din reevaluare, rezultatul net nerepartizat, subvenții pentru investiții, provizioane reglementate.

Indicatorul este considerat optim atunci când rezultatul depășește 30%. Deoarece el indică ponderea surselor proprii în totalul pasivului, un rezultat sub 30% reflectă situația financiară delicată a agentului economic, acesta având un grad înalt de îndatorare. O valoare apropiată de 100% a acestui indicator arată că agentul economic nu are datorii și tot ceea ce posedă are acoperire în sursele proprii.

III. Indicatorii de rentabilitate exprimă eficiența activității unui agent economic în sensul capacității acestuia de a obține profit din activitatea desfășurată.

1. Rentabilitatea capitalului social (rentabilitatea financiară):

$$R_{CS} = \frac{\text{Profit net}}{\text{Capital social varsat}} \times 100, \text{ în care:}$$

R_{CS} = rentabilitatea capitalului social

Pentru a face o apreciere cât mai corectă a nivelului rentabilității capitalului social este util ca rezultatul obținut să se compare cu nivelul indicatorului mediu pe ramură sau subramură.

2) Rentabilitatea în funcție de costuri:

$$R_C = \frac{\text{Profit net}}{\text{Cheltuieli totale}} \times 100, \text{ în care:}$$

R_C = rentabilitatea în funcție de costuri

Pentru a fi considerat acceptabil, valoarea acest indicator trebuie depășească 5%.

IV. Indicatorul de echilibru exprimă limita până la care agentul economic este finanțat din alte surse decât fondurile sale proprii și se exprimă prin gradul de îndatorare, care se calculează astfel:

$$G_i = \frac{PE}{\sum A_P} \times 100, \text{ în care:}$$

G_i = gradul de îndatorare

Scanned with OKEN Scanner

PE = plăți exigibile care cuprind obligațiile, creditele bancare și împrumuturile, inclusiv dobânzile aferente.

$\sum A_p$ = total activ.

Acest indicator trebuie să fie sub 100. Cu cât raportul între plățile exigibile și total activ este mai mic (sub 30%), cu atât este mai redus și gradul de îndatorare al agentului economic.

4.3.3. Aprobarea și acordarea creditelor

Documentația pe care agenții economici o prezintă băncii în vederea obținerii de credite trebuie să cuprindă:

- cererea de acordare a creditelor;
- ultimul bilanț contabil și contul de profit și pierdere;
- bugetul de venituri și cheltuieli pe anul în curs;
- situația stocurilor și cheltuielilor pentru care se solicită creditarea, care va cuprinde cantitățile, valorile, cauzele formării și termenele de valorificare;
- lista bunurilor materiale și a valorilor ce constituie garanții asiguratorii pentru bancă, în vederea acordării creditului solicitat;
- alte documente solicitate de bancă.

Pot constitui garanție pentru creditele pe termen scurt:

a) ***Depozitul bancar*** – reprezintă o garanție materială sub forma unei sume de bani depuse de debitor la bancă în favoarea beneficiarului, în anumite condiții stabilite și comunicate băncii de către debitor.

Debitorul poate constitui depozitul bancar la societatea bancară care acordă creditul sau la o altă societate bancară, încheindu-se contract de depozit.

Pentru ca depozitul bancar să fie garanție a creditului, este necesar să se îndeplinească următoarele condiții:

- banca la care este constituit depozitul bancar să aibă credibilitate și o bună reputație;
- valoarea depozitului bancar să acopere valoarea creditului solicitat plus dobânda aferentă;
- să existe certificarea scrisă a băncii la care s-a constituit depozitul.

b) ***Garanția bancară*** – reprezintă un înscris prin care o altă bancă (garant) se angajează necondiționat și irevocabil ca, în cazul în care un debitor nu va executa obligația de a plăti suma împrumutată, să plătească ea suma neachitată, în favoarea băncii beneficiare.

Scanned with OKEN Scanner

c) ***Gajul fără deposedare*** – reprezintă un contract consensual, în cadrul căruia bunul care constituie gajul rămâne în continuare în posesia debitorului.

Gajul fără deposedare se constituie asupra următoarelor bunuri:

- materii prime, materiale, semifabricate, produse finite, mărfuri. Valoarea la care aceste bunuri se admit în garanție este stabilită pe baza prețului de achiziție, din care se deduce o marjă de risc;
- mijloacele fixe existente în patrimoniu, care vor putea fi admise în garanție numai dacă sunt în stare de funcționare, iar gradul de uzură nu depășește 50%. Valoarea la care acestea se admit în garanție este valoarea rămasă din care se deduce o marjă de risc.

În cazul verificării de către bancă și al acceptării gajului drept garanție a creditului, se vor urmări aspectele următoare:

- cel care constituie gajul trebuie să fie proprietarul bunului gajat și să aibă capacitate deplină de exercițiu;
- valoarea gajului trebuie să acopere valoarea creditului și a dobânzilor aferente. Dacă din această valoare a bunurilor gajate va rezulta o valoare sub 100% din suma creditului și a dobânzilor aferente, se va cere clientului să depună garanții suplimentare în completare;
- bunul care face obiectul gajului trebuie să aibă o valoare de piață și să fie ușor lichidabil. Aceasta presupune existența unei piețe și a unei cereri solvabile, care să dea posibilitatea valorificării bunului gajat.

d) ***Gajul cu deposedare*** (amanetul) – se constituie în situații deosebite asupra bunurilor mobile cu valoare mare și volum mic (metale prețioase, obiecte de artă, hârtii de valoare), pe bază de contract de gaj. În cazul bunurilor preluate în gaj cu deposedare, se va solicita avizul organelor competente, din care să rezulte autenticitatea și valoarea de piață a bunurilor respective.

e) ***Ipoteca*** – este o garanție imobiliară reală, care nu implică deposedarea de bunul ipotecat celui ce o încheie.

Ipoteca este un drept real accesoriu, în sensul că titularul său are drept de urmărire a bunului imobil ipotecat în folosința oricui s-ar găsi și un drept de preferință în satisfacerea creanței sale înaintea celorlalți creditori.

Ipoteca este indivizibilă, ea continuând să existe asupra întregului imobil ipotecat, chiar dacă, între timp, s-a achitat o parte din datoria inițială.

Ipoteca este o garanție imobiliară, putând fi ipotecate numai bunurile imobile, nu și cele mobile.

Scanned with OKEN Scanner

f) ***Cesiunea de creanță*** – este o convenție scrisă prin care un creditor transmite o creanță a sa unei alte persoane.

Părțile cesiunii sunt:

- cedentul – creditorul care transmite creanța sa;
- cesionarul – persoana către care se transmite creanța;
- debitorul cedat – debitorul creanței transmise.

Pot fi cesionate creanțele din livrări de bunuri, prestări de servicii și executări de lucrări.

Cesiunea trebuie să fie constatată printr-un „contract de cesiune" încheiat între bancă și clientul care cesionează încasările din livrări la intern sau extern, cu titlu de garanție.

Pe baza concluziilor rezultate din analiză (condițiile de creditare fiind îndeplinite), se negociază cu clienții următoarele condiții: volumul creditului, durata de acordare a creditului, termenul de rambursare, mărimea ratelor, dobânda, garanția creditului.

Inspectorul băncii va întocmi „Nota de acordare a creditului", ce va fi înaintată, alături de concluziile negocierii, Comitetului de risc și credite, iar în cazul unor credite mari, și Comitetului de Direcție.

În cazul în care acordarea creditului a fost aprobată, se va întocmi Convenția de credite, care va fi semnată de către reprezentanții desemnați ai băncii. Această convenție de credite se va întocmi în 3 exemplare, două rămânând băncii și unul împrumutatului.

4.3.4. Contabilitatea creanțelor (creditelor) comerciale

Creanțele comerciale ale băncilor sunt rezultatul cesiunii de creanțe sub forma scontului și factoringului.

Scontul comercial reprezintă operațiunea prin care, în schimbul unui efect de comerț (cambie, bilet la ordin), banca pune la dispoziția clientului său valoarea efectului, mai puțin agio, fără a aștepta scadența efectului respectiv.

Factoringul este operațiunea prin care clientul numit ***aderent*** transferă proprietatea facturilor sale băncii, denumită factor, aceasta având obligația, conform contractului încheiat, de a asigura încasarea creanțelor aderentului, asumându-și riscul de neplată a acestora.

Banca, pe baza documentelor primite, plătește valoarea nominală a creanțelor, mai puțin agio, fie imediat, fie la scadență.

Contabilitatea operațiunilor privind cesiunea de creanțe se ține cu ajutorul contului de gradul I 201 „Credite comerciale", care se dezvoltă în conturi

Scanned with OKEN Scanner

sintetice de gradul II și III, pentru reflectarea creanțelor, inclusiv a dobânzilor, astfel:

2011 „Creanțe comerciale"
20111 „Scont și operațiuni asimilate"
20112 „Factoring"
20119 „Alte creanțe comerciale"

Contabilitatea creditelor de scont

Creditul de scont este egal cu diferența dintre valoarea nominală a efectului de comerț și agio.

Agio = scont + comision

$$\text{Scont} = \frac{\text{valoarea nominala} \times \text{taxa de scont} \times \text{nr. zile}}{360 \times 100}$$

Contabilitatea creditelor de scont este ținută de contul ***20111 „Scont și operațiuni asimilate"***.

Este un cont de activ. ***Se debitează*** cu valoarea efectelor de comerț scontate de bancă la valoarea nominală (inclusiv agio perceput), în corespondență cu contul 2511 „Conturi curente".

Se creditează cu valoarea efectelor de comerț încasate în corespondență cu conturile:

– 2511 „Conturi curente";
– 111 „Cont curent la BNR";
– conturile de corespondent 121-122.

Soldul debitor reflectă valoarea efectelor de comerț aflate în portofoliu.

Dobânzile pentru creditul acordat, reținut cu anticipație, se înregistrează în contul 376 „Venituri înregistrate în avans", iar comisionul, la fel ca și pentru orice credite acordate clienților, în contul 7029 „Comisioane", prin reținerea din contul curent.

Înregistrări determinate de operațiunile de scontare a efectelor de comerț:

1) *Valoarea nominală a efectelor de comerț scontate:*

20111 „Scont și operațiuni asimilate"	=	2511 „Conturi curente"

2) *Agio perceput – taxă de scont (dobândă) și comision:*

2511 „Conturi curente“	=	% 376 „Venituri înregistrate în avans“ 7029 „Comisioane“

3) *Eșalonare lunară a dobânzilor înregistrate în avans, la veniturile curente:*

376 „Venituri înregistrate în avans“	=	70211 „Dobânzi de la operațiunile de scont“

4) *Încasarea efectelor de comerț la scadență:*

% 2511 „Conturi curente“ 111 „Cont curent la BNR“ 121 „Conturi de corespondent la bănci (nostro)“ 122 „Conturi de corespondent ale băncilor (loro)“	=	20111 „Scont și operațiuni asimilate“

5) *Efecte de comerț neîncasate la scadență; creanța se trece la restanță sau în categoria celor îndoielnice:*

% 2811 „Creanțe restante“ 2821 „Creanțe îndoielnice“	=	20111 „Scont și operațiuni asimilate“

Scanned with OKEN Scanner

Contabilitatea creditelor de factoring

În baza contractului încheiat și a documentelor primite, societatea bancară plătește valoarea nominală a creanțelor, mai puțin agio, fie imediat, fie la scadență sau la încasarea creanțelor.

Facturile preluate de bancă se clasifică în două grupe:

- ***facturi aprobate***, care sunt disponibile imediat, sub formă de credit în contul clientului. Aprobarea este condiționată de prezentarea unor documente asiguratorii ale băncii, cum ar fi certificate de depozit, depozite colaterale, depozite de cecuri.
- ***facturi neaprobate sau indisponibile*** până la încasarea creanțelor ori până la scadența lor contractuală.

Succesiunea operațiilor de factoring este următoarea:
– primirea facturilor aderentului;
– gruparea facturilor aprobate și neaprobate;
– finanțarea facturilor aprobate;
– reținerea garanției de risc de încasare;
– încasarea comisioanelor;
– încasarea creanței;
– restituirea garanției;
– încasarea agio.

Contabilitatea operațiunilor de factoring este ținută de conturile:

a) ***20112 „Factoring"***; este un cont de activ. ***Se debitează*** cu valoarea nominală a creanțelor mobilizate în corespondență cu conturile:

- 25211 „Conturi de factoring disponibile", în care se înregistrează facturile aprobate disponibile pentru creditare imediată;
- 25212 „Conturi de factoring indisponibile", în care se înregistrează valoarea facturilor neaprobate.

Se creditează cu valoarea nominală a creanțelor comerciale încasate în corespondență cu conturile:
– 2511 „Conturi curente";
– 111 „Cont curent la BNR";
– 121 „Cont de corespondent la bănci (nostro)";
– 122 „Cont de corespondent ale băncilor (loro)".

Soldul debitor reflectă valoarea nominală a creanțelor comerciale neîncasate.

Scanned with OKEN Scanner

b) ***2521 „Conturi de factoring"***; reprezintă conturile deschise pe numele aderentului, conturi de datorii, care se detaliază în două conturi sintetice de gradul II, astfel:

25211 „Conturi de factoring disponibile"
25212 „Conturi de factoring indisponibile"

Sunt conturi de pasiv.

Se creditează cu valoarea nominală a facturilor aprobate și neaprobate.

Se debitează cu finanțarea factoringului disponibil și cu finanțarea factoringului după încasarea creanței.

Soldul creditor reflectă factoring nefinanțat.

Înregistrări determinate de operațiunile de factoring:

1) *Achiziționare facturi la valoarea nominală, departajate în facturi aprobate și neaprobate:*

20112 „Factoring"	=	% 25211 „Conturi de factoring disponibile" 25212 „Conturi de factoring indisponibile"

2) *Finanțarea factoringului disponibil, reținerea agio și a unei garanții pentru riscul de neîncasare:*

25211 „Conturi de factoring disponibil"	=	% 2511 „Conturi curente" 376 „Venituri înregistrate în avans" (valoarea agio) 25336 „Alte depozite colaterale" (valoarea garanției)

Scanned with OKEN Scanner

3) *Comisioanele și dobânzile reținute în avans din factoringul disponibil, eșalonate lunar la veniturile perioadei:*

376 „Venituri înregistrate în avans“	=	% 70212 „Dobânzi de la operațiunile de factoring“ 7029 „Comisioane“

4) *Încasarea facturilor:*

% 2511 „Conturi curente“ 111 „Cont curent la BNR“ 121 „Conturi de corespondent la bănci (nostro)“ 122 „Conturi de corespondent ale băncilor (loro)“	=	20112 „Factoring“

5) *Restituirea garanției pentru riscul de încasare, după încasarea creanței:*

25336 „Alte depozite colaterale“	=	2511 „Conturi curente“

6) *Creanțele neîncasate la termen se trec în categoria celor restante sau îndoielnice:*

% 2811 „Creanțe restante“ 2821 „Creanțe îndoielnice“	=	2511 „Factoring“

Scanned with OKEN Scanner

7) *Finanțarea aderentului după încasarea facturilor, reținându-se doar comisionul (fără dobânzi și garanții):*

25212 „Conturi de factoring indisponibile“	=	% 7029 „Comisioane“ 2511 „Conturi curente“

8) *Facturile neaprobate, neîncasate în termen sau refuzate la plată se restituie aderentului, iar la bancă se stornează înregistrarea primirii facturii:*

25212 „Conturi de factoring indisponibile“	=	20112 „Factoring“

4.3.5. Contabilitatea creditelor acordate clientelei nefinanciare

Băncile comerciale pot acorda clientelei nefinanciare următoarele categorii de credite:

a) ***Credite de trezorerie***; se acordă clientelei pe termen scurt, pentru acoperirea necesarului de lichidități privind activitatea de exploatare: vânzări în rate, credite pentru finanțarea stocurilor, credite pentru importuri, credite pe bază de linii globale de credit, avansuri temporare garantate cu certificate de depozite, credite acordate persoanelor fizice.

Pentru acordarea creditelor de trezorerie, agenții economici prezintă băncii „Planul de trezorerie“, care se întocmește pe baza ultimului bilanț contabil, a programului de activitate și de valorificare a producției potrivit contractelor și comenzilor de aprovizionare și desfacere.

Pe baza analizei și verificării de către inspectori a „Planului de trezorerie“, se stabilește excedentul sau deficitul de trezorerie.

Excedentul de trezorerie reprezintă volumul de credite care urmează a se rambursa eșalonat, în cursul perioadei următoare.

Deficitul de trezorerie reprezintă volumul de credite noi de care poate beneficia agentul economic în perioada următoare.

Planul de trezorerie are următorul conținut:

Scanned with OKEN Scanner

Plan de trezorerie trim. .....

1. Total activ (din bilanț)
2. Active circulante necreditabile (degradate, nevandabile)
3. Stocuri și cheltuieli creditate special
4. Cheltuieli necesare realizării producției programate (din bugetul de venituri și cheltuieli)

I. TOTAL (1-2-3+4)

5. Capital social vărsat (din bilanț)
6. Rezerve și alte finanțări (din bilanț)
7. Fonduri proprii (din bilanț)
8. Obligații de plată (din bilanț)
9. Credite de trezorerie acordate și nerambursate
10. Încasări prognozate a se realiza (din bugetul de venituri și cheltuieli)

II. TOTAL (5+6+7-8-9+10)
Deficitul de trezorerie: (I-II)
Excedent de trezorerie: (II-I)

Contabilitatea creditelor de trezorerie este ținută de contul 202 „Credite de trezorerie", cont sintetic de gradul I, care se dezvoltă în două conturi sintetice de gradul II:

2021 „Credite de trezorerie"
2027 „Credite atașate"

Contul 2021 „Credite de trezorerie" se dezvoltă la rândul său în alte două conturi sintetice de gradul III pentru a facilita reflectarea creanțelor pe destinații ale creditelor de trezorerie.

Contul 2027 „Creanțe atașate" este destinat evidențierii dobânzilor calculate, neajunse la scadență.

Contul ***2021 „Credite de trezorerie"*** este un cont de activ.

Se debitează prin creditul conturilor:

- 2511 „Conturi curente" – cu creditele de trezorerie acordate clientelei;
- 122 „Conturi de corespondent ale băncilor (loro)" – cu creditele de trezorerie acordate clientelei prin conturile de corespondent;
- 367 „Alte stocuri și asimilate" – cu creditele acordate clientelei prin cărțile de plată.

Scanned with OKEN Scanner

Se creditează prin debitul conturilor:
- 2511 „Conturi curente" – cu creditele de trezorerie rambursate;
- 2811 „Creanțe restante" – cu creditele de trezorerie nerambursate;
- 514 „Rezerva generală pentru riscul de credit" – cu sumele utilizate din rezerva generală pentru riscul de credit.

Soldul debitor reflectă creditele de trezorerie acordate și nerambursate.

Înregistrări privind acordarea și rambursarea creditelor de trezorerie:

1) *Credite de trezorerie acordate clientelei:*

2021 „Credite de trezorerie" – pe destinații –	=	2511 „Conturi curente"

2) *Comision perceput pentru creditul acordat:*

2511 „Conturi curente"	=	7029 „Comisioane"

3) *Dobânzi calculate neajunse la scadență, la finele lunii:*

2027 „Creanțe atașate"	=	70213 „Dobânzi de la credite de trezorerie"

4) *Credite scadente, devenite restante:*

2811 „Creanțe restante"	=	2021 „Credite de trezorerie" – pe destinații –

5) *Dobânzi scadente, devenite restante:*

2812 „Dobânzi restante"	=	2027 „Creanțe atașate" – pe destinații –

Scanned with OKEN Scanner

6) *Credite curente, restante și dobânzi aferente achitate:*

2511 „Conturi curente“	=	% 2021 „Credite de trezorerie“ 2811 „Credite restante“ 2812 „Dobânzi restante“ 2027 „Creanțe atașate“

b) ***Credite pentru export;*** se acordă clientelei pentru activitatea de export sub formă de:
- credite de mobilizare a creanțelor asupra străinătății;
- credite furnizor;
- credite cumpărător.

Creditele de mobilizare a creanțelor pe termen scurt asupra străinătății se acordă exportatorilor, sub forma plății creanțelor deținute de aceștia asupra clienților străini din momentul exportului.

Mobilizarea creanțelor se efectuează prin scontarea efectelor comerciale, astfel:
- cambii trase de exportator asupra băncii și acceptate de aceasta (mobilizarea creanțelor prin acceptare);
- bilete la ordin subscrise de exportator la ordinul băncii și avalizate de aceasta (mobilizarea creanțelor prin aval).

Creditele furnizor se acordă exportatorilor rezidenți prin scontarea cambiilor trase de furnizorul exportator clientului importator sau de bilete la ordin subscrise de clientul importator.

Creditele cumpărător se acordă direct importatorilor nerezidenți. Aceste credite fac obiectul unei garanții date de stat.

Contabilitatea creditelor de export este ținută de contul sintetic de gradul I 203 „Credite pentru export“, care se dezvoltă în două conturi sintetice de gradul II:
- 2031 „Credite pentru export“, detaliat la rândul său în conturi sintetice de gradul III pe forme de credite acordate;
- 2037 „Creanțe atașate“ destinat reflectării dobânzilor neajunse la scadență.

Scanned with OKEN Scanner

Contul ***203 „Credite pentru export"*** este un cont de activ.

Se debitează prin creditul conturilor:

- 111 „Cont curent la BNR", 121 „Conturi de corespondent la bănci (nostro)", 122 „Conturi de corespondent ale băncilor (loro)" cu creditele acordate pentru export pe baza efectelor de comerț scontate;
- 2511 „Conturi curente" – cu creditele acordate clienților pentru export.

Se creditează prin debitul conturilor:

- 111 „Cont curent la BNR", 121-122 „Conturi de corespondent" – cu creditele rambursate;
- 2511 „Conturi curente" – cu creditele rambursate acordate clientului pentru export;
- 2811 „Creanțe restante", 2812 „Creanțe îndoielnice" – cu creditele restante și îndoielnice;
- 514 „Rezerva generală pentru riscul de credit" – cu sumele utilizate din rezerva de credit pentru acoperirea pierderilor din credite.

Soldul debitor reflectă credite pentru export acordate, neajunse la scadență.

Înregistrări determinate de operații de acordare și rambursare a creditelor pentru export:

1) *Scontare cambii trase de exportatori și acceptate de bancă:*

20311 „Credite garantate cu creanțe asupra străinătății"	=	2511 „Conturi curente"

2) *Scontare bilete la ordin subscrise de exportator și avalizate de bancă:*

20311 „Credite garantate cu creanțe asupra străinătății"	=	2511 „Conturi curente"

3) *Agio perceput – taxă scont și comision:*

2511 „Conturi curente"	=	% 376 „Venituri înregistrate în avans" 7029 „Comisioane"

Scanned with OKEN Scanner

4) *Scontare cambii trase de exportatori asupra importatorilor și bilete la ordin subscrise de importatori:*

20312 „Credite furnizori“	=	2511 „Conturi curente“

5) *Agio perceput – taxă și comision:*

2511 „Conturi curente“	=	% 376 „Venituri înregistrate în avans“ 7029 „Comisioane“

6) *Credite de export nerambursate la scadență, trecute la restanță sau în categoria celor îndoielnice:*

% 2811 „Creanțe restante“ 2821 „Creanțe îndoielnice“	=	2031 „Credite pentru export“

c) ***Credite pentru echipament***; se acordă pe termen mediu și lung, pentru finanțarea investițiilor productive efectuate de clienți (achiziții, construcții sau amenajări de imobilizări corporale).

Contabilitatea creditelor pentru echipament este ținută de contul 204 „Credite pentru echipamente“, care se detaliază în două conturi sintetice de gradul II:

2041 „Credite pentru echipament“
2047 „Creanțe atașate“

Înregistrări determinate de acordarea și rambursarea creditelor pentru echipament:

1) *Credite pentru echipament acordate clienților din categoria A – credite performante:*

2041 „Credite pentru echipament“	=	2511 „Conturi curente“

Scanned with OKEN Scanner

2) *Dobândă calculată neajunsă la scadență, la finele lunii:*

2047 „Creanțe atașate“	=	70215 „Dobânzi de la creditele de echipament“

3) *Achitare rată și dobândă la scadență:*

2511 „Conturi curente“	=	% 2041 „Credite pentru echipament“ 2047 „Creanțe atașate“

4) *Credite nerambursate la scadență – trecute în categoria inferioară – credite în observație:*

2811 „Credite restante“	=	2041 „Credite pentru echipament“

5) *Dobânzi nerambursate la scadență trecute la dobânzi restante:*

2812 „Dobânzi restante“	=	2047 „Creanțe atașate“

6) *Dobânzi suplimentare pentru creditele restante și dobânzile restante, calculate și neajunse la scadență la finele lunii:*

2817 „Creanțe atașate“	=	7028 „Dobânzi din creditele restante și îndoielnice“

7) *Provizioane de risc calculate pentru creditul în observație, în conformitate cu reglementările în vigoare:*

6621 „Cheltuieli cu provizioane specifice de risc de credit“	=	2911 „Provizioane specifice de risc de credit“

Scanned with OKEN Scanner

8) *Provizioane de risc calculate pentru dobânzi restante:*

6622 „Cheltuieli cu provizioane specifice de risc de dobândă“	=	2912 „Provizioane specifice de risc de dobândă“

d) ***Credite pentru bunuri imobiliare***; se acordă pe termen mediu și lung pentru achiziții, amenajări sau reparații de bunuri imobiliare cu destinația de locuință, efectuate fie de investitor (persoane fizice sau juridice), fie de promotori imobiliari (persoane juridice specializate).

Contabilitatea creditelor pentru bunuri imobiliare este ținută de contul 205 „Credite pentru bunuri imobiliare“, în două variante:

- dacă bunurile imobiliare sunt destinate locuirii sau închirierii, ajutorul bancar poartă denumirea de credite investitori;
- dacă bunurile imobiliare sunt destinate vânzării, ajutorul bancar poartă denumirea de credite promotori.

În concordanță cu aceste particularități, contul 205 „Credite pentru bunuri imobiliare“ se detaliază în conturi sintetice de gradul II, astfel:

2051 „Credite investitori“
2052 „Credite promotori“
2057 „Creanțe atașate“

Înregistrări determinate de acordarea și rambursarea creditelor pentru bunuri imobiliare:

1) *Credite acordate clientelei pentru amenajări și reparații de locuințe:*

2051 „Credite investitori“	=	2511 „Conturi curente“

2) *Credite acordate clientelei pentru construcții de locuințe:*

2052 „Credite promotori“	=	2511 „Conturi curente“

Scanned with OKEN Scanner

3) *Dobânzi calculate neajunse la scadență, la finele lunii:*

2057 „Creanțe atașate“	=	70216 „Dobânzi de la creditele pentru bunuri imobiliare“

4) *Rambursare credite și dobânzi scadente:*

2511 „Conturi curente“	=	% 2051 „Credite investitori“ 2052 „Credite promotori“ 2057 „Creanțe atașate“

Modalități de rambursare a creditelor

Creditele acordate de bănci pot fi rambursate în rate, determinate astfel:

a) rate constante;
b) anuități constante;
c) integral la scadență.

a) ***Ratele constante*** constau în rambursarea creditului în rate egale pentru durata creditului, precum și dobânzile aferente.

Exemplu:

O bancă comercială a acordat unui client un credit de 15 milioane lei, pe termen de trei ani. Rata dobânzii este de 60% pe an.

Tablou de eșalonare a ratelor și dobânzilor

Ani	Credit	Rata	Dobânda	Valoarea rămasă	Dobânda calculată
1	15000000	5000000	60% × 15 mil	10000000	9000000
2	10000000	5000000	60% × 10 mil	5000000	6000000
3	5000000	5000000	60% × 5 mil	–	3000000
	TOTAL	15000000	–	–	18000000

Sume de rambursat 33000000 lei

Scanned with OKEN Scanner

b) ***Anuitățile constante***, conțin ratele de rambursat și dobânzile aferente, calculate după relația:

$$A_C = C \times \frac{rd}{1-(1+rd)^{-n}}$$

A_C = anuități constante
C = creditul primit
rd = rata dobânzii
n = numărul de ani

$$A_C = 15\,mil \times \frac{0,60}{1-(1+0,60)^{-3}}$$

A_C = 11906977 lei

Tabloul de eșalonare a ratelor și dobânzilor arată astfel:

Nr. ani	Valoarea creditului la începutul exercițiului financiar	Anuitate	Dobândă	Rata	Valoare rămasă
1	15000000	11906977	9000000	2906977	12093023
2	12093023	11906977	7255814	4651163	7441860
3	7441860	11906976	4465116	7441860	–
	TOTAL	35720930	20720930	15000000	–

Sume de rambursat 35720930 lei.

c) ***Integral la scadență;*** constă în achitarea dobânzilor anual sau lunar, iar creditul se rambursează la scadență.

Dobânzi anuale 9000000 lei.
Dobânzi totale 2700000 lei.
Credit de rambursat 15000000 lei.
Sume de rambursat 42000000 lei.

Analizând cele trei modalități de rambursare a creditelor, se constată că rambursarea în rate constante este în avantajul clientului băncii.

Scanned with OKEN Scanner

4.4. CONTABILITATEA CREDITELOR ACORDATE ȘI A ÎMPRUMUTURILOR PRIVIND CLIENTELA FINANCIARĂ

Clientelei financiare formate din societăți de valori mobiliare, societăți de investiții financiare, societăți de tipul fondurilor mutuale, cooperative de credit i se poate acorda credite bancare.

Acestea însă pot să acorde băncilor împrumuturi în anumite condiții.

Contabilitatea creditelor acordate clientelei financiare se ține cu contul 231 „Credite acordate clientelei financiare", cont de activ, detaliat în două conturi sintetice de gradul II, în funcție de durata pentru care se acordă creditul, și un cont pentru evidența dobânzilor, astfel:

2311 „Credite de pe o zi pe alta acordate clientelei financiare", adică pe o durată inițială de cel mult o zi lucrătoare;

2312 „Credite la termen acordate clientelei financiare", adică pe o durată mai mare de o zi lucrătoare;

2317 „Creanțe atașate", pentru dobânzi calculate și neajunse la scadență.

Creditele se pot acorda clienților sub formă de lichidități sau sub formă de plăți.

Contul 231 „Credite acordate clientelei financiare" este un cont de activ. Se debitează cu creditele acordate, în corespondență cu conturile curente ale clienților, contul curent la BNR sau conturile bancare de corespondent. Se creditează cu creditele rambursate de clientela financiară.

Înregistrări determinate de acordarea și rambursarea creditelor clientelei financiare:

1) *Credite acordate pe termen clientelei financiare:*

2312 „Credite la termen acordate clientelei financiare"	=	% 2511 „Conturi curente" 111 „Conturi curente" 121 „Cont de corespondent la bănci (nostro)" 122 „Cont de corespondent al băncilor (loro)"

Scanned with OKEN Scanner

2) *Dobânzi calculate neajunse la scadență, la finele lunii:*

2317 „Creanțe atașate“	=	7022 „Dobânzi de la creditele acordate clientelei financiare“

3) *Rambursare credite acordate clientelei financiare:*

% 2511 „Conturi curente“ 111 „Cont curent la BNR“ 121 „Conturi de corespondent la bănci (nostro)“ 122 „Conturi de corespondent ale băncilor (loro)“	=	7022 „Dobânzi de la creditele acordate clientelei financiare“

Contabilitatea împrumuturilor primite de la clientela financiară este ținută de contul 232 „Împrumuturi primite de la clientela financiară“, cont de pasiv, detaliat în două conturi sintetice de gradul II privind durata împrumutului și un al treilea pentru contabilizarea datoriilor atașate:

2321 „Împrumuturi de pe o zi pe alta de la clientela financiară“
2322 „Împrumuturi la termen de la clientela financiară“
2327 „Datorii atașate“

Se creditează cu împrumuturile primite, în corespondență cu contul curent la BNR (111) și de corespondent (121, 122) sau cu contul curent al clientului (2511). ***Se debitează*** cu rambursarea împrumuturilor, în corespondență cu aceleași conturi din care a fost acordat împrumutul.

Soldul creditor reflectă împrumuturi primite și nerambursate.

Dobânzile datorate reprezintă datorii ale băncii, care se înregistrează la expirarea contractului, în cazul împrumuturilor rambursabile în cursul aceleiași luni, sau la închiderea lunară, în cazul împrumuturilor la termen ce depășesc o lună, în creditul contului 2327 „Datorii atașate“.

Achitarea dobânzilor se înregistrează în debitul contului 2327 „Datorii atașate“, în corespondență cu conturile clienților, contul curent la BNR sau conturile de corespondent.

Scanned with OKEN Scanner

Înregistrări determinate de primirea împrumuturilor de la clientela financiară:

1) *Credite primite la termen de la clientela financiară:*

%	=	2322
2511 „Conturi curente“		„Împrumuturi la termen de la clientela financiară“
111 „Cont curent la BNR“		
121 „Conturi de corespondent la bănci (nostro)“		
122 „Conturi de corespondent ale băncilor (loro)“		

2) *Dobânzi calculate neajunse la scadență, la finele lunii:*

6022 „Dobânzi la împrumuturile primite de la clientela financiară“	=	2327 „Datorii atașate“

3) *Rambursare împrumut și dobânzi aferente prin BNR:*

%	=	111
2322 „Împrumuturi la termen de la clientela financiară“		„Cont curent la BNR“
2327 „Datorii atașate“		

Scanned with OKEN Scanner

4.5. CONTABILITATEA VALORILOR PRIMITE SAU DATE ÎN PENSIUNE

Valorile primite sau date în pensiune reprezintă acțiuni, obligațiuni, bonuri de tezaur sau alte înscrisuri de valoare care se constituie în garanții pentru credite sau împrumuturi.

Pensiunea poate fi simplă sau livrată.

Pensiunea simplă reprezintă transferul temporar al proprietății asupra titlurilor sau altor efecte publice. În cazul pensiunii simple, titlurile pot fi depozitate, ca o măsură asiguratorie, la creditor sau pot fi blocate în gestiunea debitorului, pe numele creditorului, drept garanție a creditului acordat.

În contabilitatea patrimonială, drept valori primite în pensiune sunt considerate creditele acordate pentru care s-au constituit garanții de titluri. Gestiunea de titluri primite în pensiune face obiectul unei operațiuni extrabilanțiere.

Contul ***241 „Valori primite în pensiune"*** reflectă creditele acordate pe bază de garanții constituite din titluri. Acest cont se detaliază în două conturi de gradul II, în funcție de perioada pentru care a fost acordat creditul, și un al treilea pentru reflectarea dobânzilor, astfel:

- 2411 „Valori primite de pe o zi pe alta" – reflectă creditele acordate peste noapte, adică pe o perioadă inițială de cel mult o zi lucrătoare;
- 2412 „Valori primite în pensiune la termen" – reflectă creditele pe o durată inițială mai mult de o zi lucrătoare;
- 2417 „Creanțe atașate" – reflectă dobânzile calculate neajunse la scadență.

Contul ***241 „Valori primite în pensiune"*** este un cont de activ. ***Se debitează*** cu creditele acordate, în corespondență cu conturile curente ale clientului (2511), cu contul curent la BNR (111) sau cu conturile de corespondent (121, 122). ***Se creditează*** cu rambursarea creditelor, în corespondență cu conturile în care s-a înregistrat acordarea și cu credite nerambursate la scadență trecute la restanță (2811) sau în categoria celor îndoielnice (2821).

Soldul debitor reflectă creditele acordate și nerambursate.

Scanned with OKEN Scanner

Înregistrări determinate de valorile primite în pensiune simplă:

1) *Credite acordate clienților pentru valori primite în pensiune simplă, la termen:*

2412 „Valori primite în pensiune la termen“	=	2511 „Conturi curente“

2) *Dobânzi calculate neajunse la scadență, la finele lunii:*

2417 „Creanțe atașate“	=	7023 „Dobânzi de la valorile primite în pensiune“

3) *Credite rambursate și dobânzi achitate la scadență:*

2511 „Conturi curente“	=	% 2412 „Valori primite în pensiune la termen“ 2417 „Creanțe atașate“

4) *Credite acordate nerambursate la scadență, trecute la restanță:*

2811 „Creanțe restante“	=	2412 „Valori primite în pensiune la termen“

5) *Dobânzi neachitate la scadență, trecute la restanță:*

2812 „Dobânzi restante“	=	2047 „Creanțe atașate“

Valorile date în pensiune reprezintă împrumuturi primite pentru care s-au constituit garanții cu titluri, care rămân mai departe în patrimoniul debitorului.

Cedarea temporară a titlurilor face obiectul unei evidențe extrabilanțiere.

Scanned with OKEN Scanner

Contul ***243 „Valori date în pensiune"*** reflectă împrumuturile primite, fiind detaliat în două conturi sintetice de gradul II, pe perioade de funcționalitate, și un al treilea care este pentru reflectarea dobânzilor calculate neajunse la scadență, astfel:

- 2431 „Valori date în pensiune de pe o zi pe alta", care reflectă împrumuturile primite pe o durată inițială de cel mult o zi lucrătoare;
- 2432 „Valori date în pensiune la termen", care reflectă împrumuturile primite pe o durată prevăzută în contract, mai lungă de o zi lucrătoare;
- 2437 „Datorii atașate", care reflectă dobânzile calculate neajunse la scadență.

Contul ***243 „Valori date în pensiune"*** este un cont de pasiv.

Se creditează cu împrumuturile primite, în corespondență cu conturile curente ale clientelei (2511), cu contul curent la BNR (111) sau cu conturile de corespondent (121-122).

Se debitează cu împrumuturile rambursate la scadență, în corespondență cu contul din care s-a înregistrat acordarea.

Dobânzile calculate la expirarea contractului, în cazul duratelor în cadrul unei luni, sau luna, pentru cazurile în care împrumutul a fost primit pentru o durată mai mare de o lună, se înregistrează în creditul contului 2437 „Datorii atașate".

Înregistrări determinate de valorile date în pensiune simplă:

1) *Credite primite de la alte bănci pentru valori date în pensiune simplă, la termen:*

111 „Cont curent la BNR"	=	2432 „Valori date în pensiune la termen"

2) *Dobânzi calculate neajunse la scadență, la finele lunii:*

6023 „Dobânzi la valorile date în pensiune"	=	2437 „Datorii atașate"

3) *Rambursare împrumut și dobânzi plătite la scadență:*

%	=	111
2422		„Cont curent la BNR“
„Valori date în pensiune la termen“		
2427		
„Datorii atașate“		

4.6. CONTABILITATEA VALORILOR DE RECUPERAT ȘI A SUMELOR DATORATE

Societățile bancare pot avea de recuperat anumite valori de la clientela sa în urma unor servicii neplătite sau a unor erori de înregistrare contabilă.

Pot să apară, în același timp, datorii față de clienți, ca urmare a unor încasări în contul lor sau în urma unor erori.

Valorile de recuperat se pot compune din:

- sume care nu pot fi reținute din conturile clientului;
- valoarea cecurilor și efectelor comerciale neonorate, restituite prin casele de compensație;
- sume plătite în mod eronat din contul curent la BNR sau din conturile de corespondent, care urmează a fi recuperate din conturile clienților băncii.

Contul ***261 „Valori de recuperat“*** reflectă valorile de natura celor de mai sus; se detaliază în două conturi sintetice de gradul II, astfel încât unul din conturi reflectă eventualele pretenții la dobânzi, pe care le poate avea banca pentru sumele de care a fost privată pe o perioadă, astfel:

- 2611 „Valori de recuperat“;
- 2617 „Creanțe atașate“.

Contul ***2611 „Valori de recuperat“*** este un cont de activ.

Se debitează cu:

- sumele plătite de bancă și care urmează a fi recuperate de la clientelă în corespondență cu contul curent la BNR (111) sau cu conturile de corespondent (121, 122);

Scanned with OKEN Scanner

- sumele plătite clientelei eronat de către bancă și care urmează a fi recuperate de la alți clienți cu cont la aceeași bancă, în corespondență cu conturile curente ale clientelei (2511);
- sume reprezentând cecuri, efecte de comerț și alte valori refuzate la plata prin casa de compensație, în corespondență cu contul 3712 „Valori primite la încasare".

Se creditează cu:

- sume reprezentând valori recuperate, încasate de la clientelă, în corespondență cu conturile clientelei (2511);
- sume de recuperat de la clientelă, devenite restante (2811) sau îndoielnice (2812).

Soldul debitor reprezintă valori de recuperat de la clientelă.

Înregistrări determinate de operațiile privind valori de recuperat:

1) *Sume plătite de bancă pentru clientelă prin BNR, urmând a fi recuperate de la aceasta:*

2611 „Valori de recuperat"	=	111 „Cont curent la BNR"

2) *Recuperare sume de la clientelă:*

2511 „Conturi curente"	=	2611 „Valori de recuperat"

3) *Cec primit pentru încasare de la clientul băncii:*

3712 „Valori primite la încasare"	=	3716 „Conturi indisponibile privind valori la încasare"

4) *Cecul nu este onorat de plătitor, fiind restituit prin Casa de compensație:*

2611 „Valori de recuperat"	=	3712 „Valori primite la încasare"

Scanned with OKEN Scanner

5) *Dobânzi calculate de bancă pe perioada scursă până la recuperarea sumelor:*

2617 „Creanțe atașate“	=	70279 „Venituri diverse din dobânzi“

6) *Cecuri neonorate inițial, recuperate ulterior prin Casa de compensație:*

111 „Cont curent la BNR“	=	2611 „Valori de recuperat“

7) *Sume recuperate virate în contul clientului băncii:*

3716 „Conturi indisponibile privind valori la încasare“	=	2511 „Conturi curente“

Sumele datorate clientelei pot proveni din:

- încasări în contul clientelei, înregistrate provizoriu ca sume datorate până la plata acestora, cum ar fi: sume refuzate din vânzarea cecurilor de călătorie emise de alte bănci care au fost primite în consignație sau spre vânzare;
- sume în curs de clarificare, provenind din încasări neprecizate.

Contul ***262 „Alte sume datorate“*** reflectă datorii de natura celor de mai sus. Creditorii pot pretinde dobânzi pentru astfel de datorii, iar pentru a favoriza reflectarea datoriilor pe această structură, contul se detaliază în două conturi de gradul II, astfel:

2621 „Alte sume datorate“
2627 „Datorii atașate“

Contul ***262 „Alte sume datorate“*** este un cont de pasiv.

Se creditează cu sumele încasate din vânzări de efecte sau în curs de clarificare, în corespondență cu contul Casa (101), conturile curente ale clienților (2511) sau cont curent la BNR (111).

Se debitează cu sumele plătite înregistrate ca datorii.

Scanned with OKEN Scanner

Înregistrări determinate de operațiile privind sume datorate clientelei:

1) *Sume încasate din vânzarea cecurilor de călătorie:*

%	=	2621
101		„Alte sume datorate“
„Casa“		
2511		
„Conturi curente“		

2) *Dobânzi pretinse de clienți pentru sumele datorate:*

60279	=	2627
„Cheltuieli diverse cu dobânzile“		„Datorii atașate“

3) *Sume achitate clienților:*

%	=	2511
2621		„Conturi curente“
„Alte sume datorate“		
2627		
„Datorii atașate“		

4.7. CONTABILITATEA CREANȚELOR RESTANTE ȘI A CELOR ÎNDOIELNICE

Creditele nerambursate la scadență și dobânzile aferente sunt trecute în categoria celor restante sau îndoielnice.

Creanța restantă se constituie din creditele nerambursate la scadență, precum și dobânzile calculate la acestea și neachitate, pentru care se calculează, de regulă, dobânzi majorate, penalizatoare.

Creanța îndoielnică se constituie din creditele nerambursate în termen și din dobânzi aferente, care prezintă un grad mai mare de risc la încasare, drept pentru care debitorul a fost acționat în justiție.

Pentru reflectarea acestor două categorii de credite nerambursate la scadență și de dobânzi neachitate, se utilizează câte un cont distinct, adică 281 „Creanțe restante“, respectiv 282 „Creanțe îndoielnice“.

Scanned with OKEN Scanner

Contul ***281 „Creanțe restante"*** reflectă creanțele restante din creditele nerambursate la scadență din dobânzile aferente, precum și dobânzile penalizatoare calculate la aceste creanțe restante, detaliindu-se în conturi sintetice de gradul II, astfel:

- 2811 „Creanțe restante", care reflectă creditele nerambursate la termen;
- 2812 „Dobânzi restante", neachitate la scadență;
- 2817 „Creanțe atașate", care reflectă dobânzile calculate la creditele nerambursate la scadență (majorate și penalizatoare) și la dobânzile restante.

Înregistrări determinate de creanțele restante:

1) *Credite devenite restante din nerambursare la scadență:*

2811 „Creanțe restante"	=	2011 „Creanțe comerciale" 2021 „Credite de trezorerie" 2031 „Credite pentru export" 2041 „Credite pentru echipament"

2) *Dobânzi nerambursate la scadență devenite restante:*

2812 „Dobânzi restante"	=	% 2017, 2027, 2037, 2047 2057 „Creanțe atașate"

3) *Clienți debitori dispăruți sau insolvabili:*

% 667 „Pierderi cu creanțe nerecuperabile acoperite cu provizioane" 668 „ Pierderi cu creanțe nerecuperabile neacoperite cu provizioane"	=	2811 „Creanțe restante"

Scanned with OKEN Scanner

4) *Dobânzi restante care nu pot fi recuperate și trecute la pierderi:*

%	=	2812
667		„Dobânzi restante“
„Pierderi din creanțe nerecuperabile acoperite cu provizioane“		
668		
„Pierderi din creanțe nerecuperabile neacoperite cu provizioane“		

5) *Dobânzi calculate la creditele restante și la dobânzile restante:*

2817	=	7028
„Creanțe atașate“		„Dobânzi din creditele restante și îndoielnice“

6) *Încasări creanțe și dobânzi restante:*

2511	=	%
„Conturi curente“		2811
		„Creanțe restante“
		2812
		„Dobânzi restante“
		2817
		„Creanțe atașate“

Contul ***282 „Creanțe îndoielnice“*** reflectă creditele nerambursate la termen, dobânzile aferente acestora pentru care clientul debitor a fost acționat în justiție, precum și dobânzile calculate la sumele în litigiu, detaliindu-se în conturi sintetice de gradul II, astfel:

2821 „Creanțe îndoielnice“
2822 „Dobânzi îndoielnice“
2827 „Creanțe atașate“

Scanned with OKEN Scanner

Înregistrări determinate de creanțele îndoielnice:

1) *Creanțe restante devenite îndoielnice prin acționarea în justiție a clientului debitor:*

2821 „Creanțe îndoielnice“	=	2811 „Creanțe restante“

2) *Dobânzi restante devenite îndoielnice:*

2822 „Dobânzi îndoielnice“	=	2812 „Dobânzi restante“

3) *Dobânzi calculate la creanțele și dobânzile îndoielnice:*

2827 „Creanțe atașate“	=	7028 „Dobânzi din creditele restante și îndoielnice“

4) *Creanțe și dobânzi îndoielnice nerecuperate trecute la pierderi:*

% 667 „Pierderi din creanțe nerecuperabile acoperite cu provizioane“ 668 „Pierderi din creanțe nerecuperabile neacoperite cu provizioane“	=	% 2821 „Creanțe îndoielnice“ 2822 „Dobânzi îndoielnice“ 2827 „Creanțe atașate“

4.8. CONTABILITATEA PROVIZIOANELOR PENTRU CREANȚE DIN OPERAȚIUNI CU CLIENTELA

Societățile bancare au obligația să ia toate măsurile pentru protejarea disponibilităților lor, a depozitelor persoanelor fizice și juridice, prin limitarea riscului de credit.

Scanned with OKEN Scanner

O modalitate de limitare a impactului nefavorabil asupra depozitelor o reprezintă constituirea provizioanelor specifice de risc și dobândă.

Potrivit normelor în vigoare – Normele nr. 3/1994 ale BNR – societățile bancare au obligația să clasifice creditele acordate în cinci grupe, pentru care sunt stabilite cotele de provizioane, din valoarea creditelor, astfel:

1) Credite standard	0%
2) Credite în observație	5%
3) Credite substandard	20%
4) Credite îndoielnice	50%
5) Credite pierdere	100%

Pe baza acestor evaluări, la închiderea periodică se constituie provizioane.

Contabilitatea provizioanelor de acest fel se ține cu ajutorul contului ***291 „Provizioane pentru creanțe din operațiuni cu clientela"***, care se dezvoltă în două conturi sintetice de gradul II, astfel:

2911 „Provizioane specifice de risc și credit"
2912 „Provizioane de risc și dobândă"

Contul 291 ***„Provizioane pentru creanțe din operațiuni cu clientela"*** este un cont de pasiv.

Se creditează cu provizioanele constituite.

Se debitează cu provizioanele utilizate sau anulate.

Înregistrări determinate de constituirea și utilizarea provizioanelor de risc:

1) *Constituirea și creșterea provizioanelor de risc de credit:*

6621 „Cheltuieli cu provizioane specifice de risc de credit"	=	2911 „Provizioane de risc de credit"

2) *Constituirea provizioanelor de risc de dobândă:*

6622 „Cheltuieli cu provizioane specifice de risc de dobândă"	=	2912 „Provizioane de risc de dobândă"

Scanned with OKEN Scanner

3) *Diminuarea provizioanelor de risc de credit pentru creanțele trecute la pierderi sau devenite fără obiect prin încasarea creanțelor:*

2911 „Provizioane specifice de risc de credit“	=	7621 „Venituri din provizioane specifice de risc de credit“

4) *Idem, pentru provizioanele de risc de dobândă:*

2912 „Provizioane specifice de risc de dobândă“	=	7622 „Venituri din provizioane specifice de risc de dobândă“

4.9. CONTABILITATEA OPERAȚIUNILOR ÎN DEVIZE

Operațiunile bancare în devize efectuate prin conturile clientelei pot fi clasificate în următoarele grupe:

a) operațiuni privind conturile curente, conturile de corespondent, depozitele, creditele și împrumuturile în devize;
b) operațiuni de schimb la vedere și la termen, efectuate de regulă cu clientela bancară și financiară;
c) operațiuni cu titluri în devize;
d) alte operațiuni în devize.

4.9.1. Contabilitatea operațiunilor prin conturile curente, de corespondent, de depozite, credite și împrumuturi în devize

Operațiunile bancare efectuate în devize prin conturile curente, de corespondent, depozite, credite și împrumuturi se clasifică în două grupe:

a) operațiuni care nu generează risc de schimb sau operațiuni care nu antrenează intrări sau ieșiri în devize;
b) operațiuni care generează risc de schimb, adică antrenează intrări sau ieșiri în devize din patrimoniul băncii.

Scanned with OKEN Scanner

Prima grupă nu determină înregistrări în conturile de ajustare, în schimb cea de-a doua grupă de operațiuni se înregistrează în contabilitate prin conturile de ajustare.

Operațiunile care nu necesită înregistrări în conturile de ajustare reprezintă încasări și plăți în conturile clientelei, depozite și credite acordate în devize, împrumuturi primite în devize care se rambursează în devize.

Comisioanele cuvenite băncii pentru operațiile în devize se reține din conturile curente ale clientelei și se reflectă în conturile de venituri, determinând folosirea conturilor de ajustare.

Înregistrări determinate de încasări în devize prin virament:

1) *Încasare devize în contul clienților prin contul curent la BNR:*

111 „Cont curent la BNR" - analitic deviza –	=	2511 „Conturi curente" – analitic client și deviza –

2) *Încasare devize prin contul de corespondent la bănci:*

121 „Conturi de corespondent la bănci (nostro)" – analitic banca și deviza –	=	2511 „Conturi curente" – analitic client și deviza –

3) *Reținere comisioane în devize prin contul clienților:*

2511 „Conturi curente" – analitic client și deviza –	=	3721 „Poziție de schimb" – analitic deviza –

4) *Contravaloarea în lei la cursul zilei a comisionului reținut:*

3722 „Contravaloarea poziției de schimb"	=	7029 „Comisioane"

5) *Dobânda datorată pentru disponibilitățile în devize:*

3721 „Poziție de schimb“	=	25172 „Datorii atașate“ – analitic client și deviza –

6) *Cheltuielile cu dobânzile evaluate în lei la cursul zilei:*

6024 „Dobânzi la conturi curente“	=	3722 „Contravaloarea poziției de schimb“

7) *Plata dobânzilor ajunse la scadență prin virare în contul curent:*

25172 „Datorii atașate“	=	2511 „Conturi curente“ – analitic client și deviza –

8) *Diferențe din reevaluarea devizelor la sfârșitul lunii prin creșterea cursului valutar:*

3722 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	7061 „Venituri din operațiuni de schimb și arbitraj“

9) *Diferențe din reevaluarea devizelor la sfârșitul lunii prin scăderea cursului valutar:*

6061 „Pierderi din operațiuni de schimb și arbitraj“	=	3722 „Contravaloarea poziției de schimb“

Creditele acordate în devize și rambursabile în devize nu provoacă intrări sau ieșiri suplimentare de devize și nici înregistrări în conturile de ajustare.

Scanned with OKEN Scanner

Înregistrări determinate de acordarea creditelor în devize:

1) *Credite în USD acordate altor bănci:*

141 „Credite acordate băncilor" – analitic banca și deviza –	=	111 „Cont curent la BNR" – analitic deviza –	3000 USD

2) *Credite în USD pentru import acordate clienților:*

20218 „Credite acordate importatorilor"	=	3721 „Poziția de schimb"	2000 USD

3) *Echivalentul în lei pentru cumpărarea mărfurilor de pe piața internă: (1 USD=8000 lei)*

3722 „Contravaloarea poziției de schimb"	=	2511 „Conturi curente"	16.000.000

4) *Încasare dobânzi în devize pentru creditele acordate în devize:*

% 111 „Cont curent la BNR" 2511 „Conturi curente"	=	3721 „Poziția de schimb"	300 USD 200 USD 100 USD

5) *Contravaloarea în lei a dobânzilor încasate:*

3722 „Contravaloarea poziției de schimb"	=	% 701 „Venituri din operațiuni de trezorerie și operațiuni interbancare" 702 „Venituri din operațiuni cu clientela"	2.400.000 1.600.000 800.000

Scanned with OKEN Scanner

Împrumuturile în devize interbancare sau de la clientelă nu produc risc de schimb și de aceea nu se înregistrează în corespondență cu conturile de ajustare.

Înregistrări determinate de obținerea de împrumuturi în devize de către bănci:

6) *Împrumuturi interbancare obținute în USD:*

111 „Cont curent la BNR" – analitic deviza –	=	% 112 „Împrumuturi de refinanțare și operațiuni interbancare" 142 „Împrumuturi primite de la bănci" – analitic banca și deviza –	5000 USD 2000 USD 3000 USD

7) *Împrumuturi obținute în USD de la clientela financiară:*

2511 „Conturi curente" – analitic client și deviza –	=	2321 „Împrumuturi primite de la clientela financiară"	2000 USD

8) *Rambursare împrumuturi interbancare în devize:*

% 112 „Împrumuturi de refinanțare de la BNR" 142 „Împrumuturi primite de la bănci"	=	111 „Cont curent la BNR"	600 USD 400 USD 200 USD

9) *Dobânzi datorate în devize:*

3721 „Poziție de schimb" – analitic deviza –	=	% 1172 „Datorii atașate" 1427 „Datorii atașate" – analitic deviza –	50 USD 30 USD 20 USD

Scanned with OKEN Scanner

10) *Contravaloarea în lei a cheltuielilor cu dobânzile în devize:*

%	=	3722	400.000
601 „Cheltuieli cu operațiunile de trezorerie și operațiunile interbancare“		„Contravaloarea poziției de schimb“	240.000 160.000
602 „Cheltuieli cu operațiunile cu clientela“			

Evaluarea în lei a devizelor se efectuează la sfârșitul lunii, pe baza cursului de schimb la acea dată.

Evaluarea devizelor la sfârșitul lunii:

1 USD = 8500 lei

Contul	Sold în devize	Cursul la finele lunii	Valoarea în lei la cursul zilei	Valoarea contabilă în lei	Diferențe de curs
Active					
111	6.700	8.500	56.950.000	53.600.000	+3.350.000
141	3.000	8.500	25.500.000	24.000.000	+1.500.000
20218	2.000	8.500	17.000.000	16.000.000	+1.000.000
Total active	11.700	8.500	99.450.000	93.600.000	+5.850.000
Pasive					
2511/USD	1.900	8.500	16.150.000	15.200.000	+950.000
112/USD	1.600	8.500	13.600.000	12.800.000	+800.000
142/USD	2.800	8.500	23.800.000	22.400.000	+1.400.000
1172/USD	30	8.500	255.000	240.000	+15.000
1427/USD	20	8.500	170.000	160.000	+10.000
232/USD	2.000	8.500	17.000.000	16.000.000	+1.000.000
Total pasive	8.350	8.500	70.975.000	66.800.000	+4.175.000

Scanned with OKEN Scanner

D	111/USD	C	
Sold	5.100	1)	3.000
4)	200	8)	600
6)	5.000		
	6.700		

D	141/USD	C	
1)	3.000		
	3.000		

D	112/USD	C	
8)	400	6)	2.000
			1.600

D	1172/USD	C	
		9)	30
			30

D	3721/USD	C	
9)	50	2)	2.000
		4)	300
			2.250

D	2511/lei	C	
		3)	16.000.000
			16.000.000

D	2511/USD	C	
4)	100	Sold	4.000
7)	2.000		
			1.900

D	20218/USD	C	
2)	2.000		
	2.000		

D	232/USD	C	
		7)	2.000
			2.000

D	1427/USD	C	
		9)	20
			20

D	3722	C	
3)	16.000.000	10)	400.000
5)	2.400.000		
11)	1.675.000		
Sd.	19.675.000		

D	2511/USD	C	
8)	200	6)	3.000
			2.800

Scanned with OKEN Scanner

11) *Diferențe de curs valutar determinate de creșterea cursului:*

3722 „Contravaloarea poziției de schimb"	=	7061 „Venituri din operațiuni de schimb și arbitraj"	1.675.000

4.9.2. Contabilitatea operațiunilor de schimb valutar la vedere

Operațiile de schimb valutar sunt formate din cumpărări și vânzări de devize, în care livrarea are loc în același timp cu tranzacția sau sunt diferite.

În practica bancară, operațiile de schimb la vedere în care livrarea are loc în același timp cu tranzacția sunt cunoscute sub denumirea de „operațiuni cu valoare la zi", iar dacă termenele sunt diferite, acestea, în mod convențional, sunt stabilite la două zile lucrătoare de la data tranzacției. Deci, operațiunile de schimb valutar la vedere presupun decontarea devizelor după două zile de la data tranzacției la cursul oficial existent sau cunoscut la data tranzacției.

Deoarece decontarea devizelor are loc, în mod convențional, după două zile de la data tranzacției, au fost create conturi pentru:

- devize tranzacționate și neprimite;
- datorii de plată pentru devizele neprimite;
- diferențe de curs valutar privind devizele tranzacționate, având în vedere că ele au fost evaluate la cursul existent la data tranzacției.

Plata devizelor tranzacționate poate avea loc în moneda națională (moneda locală) sau într-o altă monedă convertibilă.

Pentru reflectarea devizelor tranzacționate și a datoriilor de plată au fost create conturi în afara bilanțului:

9312 „Devize cumpărate și încă neprimite", cont de activ;

9313 „Lei vânduți și încă nelivrați", cont de pasiv, care evidențiază operațiunile referitoare la cumpărări de devize;

9311 „Lei cumpărați și încă neprimiți", cont de activ;

9314 „Devize vândute și încă nelivrate", cont de pasiv, care evidențiază operațiunile privitoare la livrările de devize;

Înregistrarea în aceste conturi se face prin intermediul conturilor bifuncționale de ajustare a devizelor în afara bilanțului:

9361 „Poziție de schimb"

9362 „Contravaloarea poziției de schimb"

Scanned with OKEN Scanner

Diferențele de curs valutar care se înregistrează zilnic, de la data tranzacției până la data livrării, se reflectă atât în conturi bilanțiere, cât și în conturi din afara bilanțului:

9363 „Conturi de ajustare devize"

3723 „Conturi de ajustare devize"

Contul 9363 evidențiază ajustarea contravalorii poziției de schimb din afara bilanțului, iar contul 3723 evidențiază diferențele de curs valutar a devizelor tranzacționate virate la venituri sau cheltuieli, prin intermediul contului 3722 „Contravaloarea poziției de schimb".

Înregistrări determinate de operațiuni de schimb valutar la vedere:

CUMPĂRĂRI DE DEVIZE

a) La data de 1 oct. se cumpără 1.000 USD, cursul la data tranzacției fiind de 8.000 lei/USD.
b) La data de 2 oct. cursul devizei este de 8200 lei/USD.
c) La data de 3 oct. are loc livrarea devizelor, cursul valutar fiind de 8300 lei/USD.

1) *Tranzacția devizelor:*

1.1)

9312 „Devize cumpărate și încă neprimite"	=	9361 „Poziție de schimb"	1000 USD (8.000.000)

1.2) *Contravaloarea în lei a devizelor tranzacționate:*

9362 „Contravaloarea poziției de schimb"	=	9313 „Lei vânduți și încă nelivrați"	8.000.000

2) *Ajustare diferențe de schimb valutar:*

2.1) *Ajustarea contravalorii poziției de schimb:*

9362 „Contravaloarea poziției de schimb"	=	9363 „Conturi de ajustare devize"	200.000

2.2) *Ajustarea contravalorii poziției de schimb:*

3723 „Conturi de ajustare devize“	=	3722 „Contravaloarea poziției de schimb“	200.000

3) *Diferențe de curs, livrarea devizelor, achitarea datoriei și stornarea operațiunilor de tranzacționare:*

3.1) *Diferențe de curs față de ziua precedentă (100 lei/USD):*

9362 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	9363 „Conturi de ajustare devize“	100.000

3.2) *Ajustarea diferenței de curs față de ziua precedentă:*

3723 „Conturi de ajustare devize“	=	3722 „Contravaloarea poziției de schimb“	100.000

3.3) *Livrarea devizelor (în conturi bilanțiere):*

121-122 „Conturi de corespondent la bănci“ sau 111 „Cont curent la BNR“	=	3721 „Poziția de schimb“	1.000 USD (8.300.000)

3.4) *Contravaloarea în lei a devizelor livrate:*

3722 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	121-122 „Conturi de corespondent la bănci“ sau 111 „Cont curent la BNR“	8.000.000

Scanned with OKEN Scanner

3.5) *Livrarea devizelor în conturi în afara bilanțului (stornarea tranzației):*

9361 „Poziție de schimb“	=	9312 „Devize cumpărate și încă neprimite“	1000 USD

3.6)

9313 „Lei vânduți și încă nelivrați“	=	9362 „Contravaloarea poziției de schimb“	8.000.000

3.7) *Contravaloarea în lei a devizelor tranzacționate (stornarea tranzacției):*

3722 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	3723 „Conturi de ajustare devize“	300.000

4) *Reflectarea diferenței favorabile în contul de venituri:*

3722 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	7061 „Venituri din operațiunile de schimb și arbitraj“	300.000

Din această tranzacție, banca realizează o diferență favorabilă de 300.000 lei. În cazul în care cursul devizelor tranzacționate ar fi fost în scădere, banca ar fi înregistrat pierderi, iar conturile de ajustare ar fi funcționat invers.

VÂNZARE DE DEVIZE

1) La data de 1 oct. se tranzacționează vânzarea a 500 USD. Cursul valutar: 8000 lei/USD.
2) La data de 2 oct. cursul valutar este de 8200 lei/USD.
3) La data de 2 oct. are loc livrarea devizelor.

1) *Tranzacția devizelor:*

1.1)

9361 „Poziție de schimb“	=	9314 „Devize vândute și încă nelivrate“	500 USD (4.000.000)

Scanned with OKEN Scanner

1.2) *Contravaloarea în lei a devizelor tranzacționate:*

9311 „Lei cumpărați și încă neprimiți“	=	9362 „Contravaloarea poziției de schimb“	4.000.000

2) *Ajustare diferențe de schimb valutar:*
2.1) *Ajustarea contravalorii poziției de schimb:*

9363 „Conturi de ajustare devize“	=	9362 „Contravaloarea poziției de schimb“	100.000

2.2) *Ajustarea contravalorii poziției de schimb:*

3722 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	3723 „Conturi de ajustare devize“	100.000

3) *Livrarea devizelor:*
3.1) *În conturi bilanțiere:*

3721 „Poziție de schimb“	=	% 121-122 „Conturi de corespondent la bănci“	500 USD (4.100.000)

3.2) *Contravaloarea în lei a devizelor vândute:*

% 111 „Cont curent la BNR“ sau 121-122 „Conturi de corespondent la bănci“ 3723 „Conturi de ajustare devize“	=	3722 „Contravaloarea poziției de schimb“	4.100.000 4.000.000 100.000

Scanned with OKEN Scanner

3.3) *În conturi din afara bilanțului:*

9314 „Devize vândute și încă nelivrate“	=	9361 „Poziție de schimb“	500 USD

3.4)

9362 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	%	4.100.000
		9311 „Lei cumpărați și încă neprimiți“	4.000.000
		9363 „Conturi de ajustare devize“	100.000

4) *Reflectarea în contul de cheltuieli a diferenței nefavorabile:*

6061 „Pierderi din o operație de schimb și arbitraj“	=	3722 „Contravaloarea poziției de schimb“	100.000

În concluzie, conturile din afara bilanțului reflectă devizele cumpărate sau vândute și contravaloarea lor în lei la cursul existent la data tranzacției, iar în conturile de ajustare se înregistrează diferențele zilnice de curs până la data livrării, favorabile sau nefavorabile. Efectuând diferența dintre soldul conturilor de devize vândute și cumpărate și soldul conturilor de ajustare, se poate determina costul devizelor la cursul zilei și al datoriei sau creanței din cumpărări și vânzări de devize.

4.9.3. Contabilitatea operațiunilor de schimb la termen

Operațiile de schimb la termen se clasifică în două grupe:
- operațiuni de vânzare și cumpărare de devize la termen;
- operațiuni SWAP.

Operațiunile de vânzare și cumpărare de devize la termen reprezintă angajamente de a vinde sau de a cumpăra o cantitate de devize la un curs determinat, numit curs la termen (curs FORWARD), stabilit prin contract.

În funcție de cursul la care va avea loc livrarea devizelor, operațiunile de vânzare și cumpărare a devizelor la termen se clasifică în două grupe:

Scanned with OKEN Scanner

a) vânzări și cumpărări la termen sec (speculative);
b) vânzări și cumpărări la termen de acoperire.

Operațiunile SWAP au la bază principiul de a împrumuta într-o deviză pentru a rambursa sau a da cu împrumut într-o altă deviză.

Operațiunile SWAP se clasifică în două grupe:

a) SWAP de trezorerie, numit și SWAP cambist sau SWAP de schimb, constând în operațiuni de schimb pe baza a două cursuri diferite: cursul la vedere (SPOT) la inițierea operațiunii și cursul la încheierea operațiunii (FORWARD). Decontarea aceleiași sume de devize are loc la două date diferite la cursurile de schimb stabilite și în valute diferite, numită operațiune SWAP.
b) SWAP financiar, care constă în operațiuni prin care cele două părți contractante decid să schimbe o deviză contra alteia, iar la termenul stabilit să procedeze la livrarea reciprocă a devizelor și pe toată durata contractului să înregistreze dobânzile.

Pentru înregistrarea operațiunilor de acest gen, pe lângă conturile de creanțe, datorii în devize și conturile de ajustare specifice (bilanțiere și în afara bilanțului) sau constituite pentru reflectarea devizelor vândute, care urmează a fi livrate în viitor și pentru evidența celor ce urmează a se primi în schimbul celor ce se vor livra, se folosesc următoarele conturi:

- 9331 „Lei de primit contra devize de livrat", cont bifuncțional, în debitul căruia se înregistrează contravaloarea în lei a devizelor vândute și încă nelivrate, în corespondență cu contul 9362 „Contravaloarea poziției de schimb". Livrarea se înregistrează în creditul contului 9331, în corespondență cu contul 9362 „Contravaloarea poziției de schimb" și cu contul 9363 „Conturi de ajustare devize", în cazul în care există diferențe favorabile la data vânzării;
- 9332 „Devize de livrat contra lei de primit", cont de pasiv, care se creditează cu devizele vândute și încă nelivrate, în corespondență cu contul 9361 „Poziție de schimb".

Cu ocazia livrării, se face o înregistrare inversă:

- 9333 „Devize de primit contra lei de livrat", cont de activ, care se debitează cu devizele cumpărate și încă neprimite, în corespondență cu contul 9361 „Poziție de schimb". La primirea devizelor se face înregistrarea invers;
- 9334 „Lei de livrat contra devize de primit", cont de pasiv, care se creditează cu contravaloarea în lei a devizelor cumpărate și încă nepri-

Scanned with OKEN Scanner

mite, în corespondență cu contul 9362 „Contravaloarea poziției de schimb". La primirea devizelor, acest cont se debitează cu valoarea contabilă a datoriei în corespondență cu contul cu care s-a creditat și cu contul 9363 „Conturi de ajustare devize" în cazul existenței unor diferențe nefavorabile.

Diferențele de ajustare a devizelor, în cadrul bilanțului, se înregistrează în contul bifuncțional 3723 „Conturi de ajustare devize", în debit cele favorabile și în credit cele nefavorabile, în corespondență cu contul 3722 „Contravaloarea poziției de schimb". Deoarece contul 3722 „Contravaloarea poziției de schimb" se soldează la sfârșitul lunii în corespondență cu conturile de venituri sau de cheltuieli din diferențele de schimb valutar, creșterea sau scăderea cursului devizelor tranzacționate afectează rezultatele băncii.

4.9.3.1. Operațiuni la termen sec

Aceste operațiuni sunt numite și „speculative" și constau în schimbul de devize stabilit prin contract, la un termen ce depășește două zile de la data încheierii contractului, la cursul stabilit între părți (curs FORWARD).

Părțile nu-și transmit dobânzi, în schimb, lunar, se înregistrează diferențele din evaluarea la cursul la termen rămas pe parcurs, atât în conturile din afara bilanțului, cât și cele bilanțiere.

Livrarea are loc la data stabilită prin contract, când se înregistrează încasarea devizelor și închiderea conturilor de ajustare, atât a celor bilanțiere, cât și a celor în afara bilanțului.

Înregistrări determinate de operațiuni de schimb valutar la termen sec (speculativ):

CUMPĂRĂRI DE DEVIZE

a) La data de 10 oct. se emite un ordin de cumpărare a 1000 USD având termen de livrare la 5 nov., cursul la termen sec fiind de 8500 lei/USD.

b) La data de 30 oct. cursul valutar este de 8700 lei.

c) La data de 5 nov. cursul valutar este de 8600 lei/USD, iar la această dată are loc livrarea devizelor.

1) *Tranzacția devizelor:*

1.1) *Ordin de cumpărare emis:*

9333 „Devize de primit contra lei de livrat"	=	9361 „Poziție de schimb"	1000 USD

1.2.) *Contravaloarea în lei a devizelor tranzacționate:*

9362 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	9334 „Lei de livrat contra devize de primit“	8.500.000

2) *Ajustare diferențe de schimb valutar;*
2.1) *La finele lunii:*

9362 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	9363 „Conturi de ajustare devize“	200.000

2.2) *Ajustare diferențe de schimb valutar (scădere de curs):*

9363 „Conturi de ajustare devize“	=	9362 „Contravaloarea poziției de schimb“	100.000

2.3) *În conturi bilanțiere:*

3722 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	3723 „Conturi de ajustare devize“	100.000

3) *Livrarea devizelor:*
3.1) *În conturile din afara bilanțului:*

9361 „Poziție de schimb“/USD	=	9333 „Devize de primit contra lei de livrat/USD“	1000 USD

3.2) *Închiderea tranzacției:*

% 9334 „Lei de livrat contra devize de primit“	=	9362 „Contravaloarea poziției de schimb“	8.600.000 8.500.000
9363 „Conturi de ajustare devize“			100.000

Scanned with OKEN Scanner

3.3) *Încasări de devize:*

%	=	3721	1000 USD
111		„Poziție de schimb"/USD	
„Cont curent la BNR"			
sau			
121-122			
„Conturi de corespondent la bănci"			

3.4) *Contravaloarea în lei a devizelor cumpărate:*

3722	=	%	8.600.000
„Contravaloarea poziției de schimb"		111	8.500.000
		„Cont curent la BNR"	
		3723	100.000
		„Conturi de ajustare devize"	

Din această tranzacție, banca realizează un profit de 100.000 lei, deoarece contravaloarea poziției de schimb este mai mare decât valoarea devizelor evaluate la data primirii lor. În luna octombrie, banca a înregistrat un profit de 200.000 lei, însă în luna noiembrie a realizat o pierdere de 100.000 lei, astfel încât rezultatul net este de 100.000 lei profit.

VÂNZARE DE DEVIZE

Se presupune vânzarea a 500 USD la termen sec, datele fiind cele din exemplul anterior.

1) *Tranzacția devizelor:*

1.1)

9361	=	9332	500 USD
„Poziție de schimb"/USD		„Devize de livrat contra lei de primit"/USD	

1.2) *Contravaloarea în lei a devizelor tranzacționate:*

9331	=	9362	4.250.000
„Lei de primit contra devize de livrat"		„Contravaloarea poziției de schimb"	

Scanned with OKEN Scanner

2) *Ajustare diferențe de schimb valutar:*
2.1) *La finele lunii:*

9363 „Conturi de ajustare devize“	=	9362 „Contravaloarea poziției de schimb“	100.000

2.2) *În conturi bilanțiere:*

3722 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	3723 „Conturi de ajustare devize“	100.000

3) *Diferențe de schimb după livrarea devizelor:*
3.1) *În conturile din afara bilanțului:*

9362 „Conturi de ajustare devize“	=	9363 „Contravaloarea poziției de schimb“	50.000

3.2) *În conturi bilanțiere:*

3723 „Conturi de ajustare devize“	=	3722 „Contravaloarea poziției de schimb“	50.000

4) *Încasări de devize:*
4.1) *În conturi din afara bilanțului:*

9332 „Devize de livrat contra lei de primit“	=	9361 „Poziție de schimb“/USD	500 USD

Scanned with OKEN Scanner

4.2) *Contravaloarea în lei a devizelor vândute:*

9362 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	% 9331 „Lei de primit contra devize de livrat“ 9363 „Conturi de ajustare devize“	4.300.000 4.250.000 50.000

4.3) *În conturi bilanțiere:*

3721 „Poziție de schimb“	=	% 121-122 „Conturi de corespondent la bănci“ sau 111 „Cont curent la BNR“	500 USD

4.4) *Contravaloarea în lei a devizelor vândute:*

% 111 „Cont curent la BNR“ 3723 „Conturi de ajustare devize“	=	3722 „Contravaloarea poziției de schimb“	4.300.000 4.250.000 50.000

Din datele reflectate în conturi, rezultă că această conjunctură nu a fost favorabilă băncii pentru vânzarea de devize la termen sec, deoarece a rezultat o pierdere de 50000 lei.

Cumpărări și vânzări de devize în schimbul altor devize

În aceste cazuri, în conturile din afara bilanțului se fac înregistrări duble privind angajamentele de cedare a unor devize (scădere) și angajamentele de cumpărare a altei devize, iar până la data livrării se fac înregistrări de ajustare atât în conturile din afara bilanțului, cât și în cele bilanțiere, pe baza schimbării parității dintre cele două devize.

Conturile care evidențiază angajamentele de cedare și de cumpărare de devize sunt:

Scanned with OKEN Scanner

- 9335 „Devize de primit contra devize de livrat", cont de activ, care se debitează cu devizele cumpărate și încă neprimite, în corespondență cu contul 9361 „Poziție de schimb". La primirea devizelor se înregistrează invers.
- 9336 „Devize de livrat contra devize de primit", cont de pasiv, care se creditează cu devizele vândute și încă nelivrate. La livrarea devizelor se înregistrează invers.

Exemplu:
Se vând 500 USD la paritatea 1,6 mărci/USD curs la termen sec.

1) *Tranzacția vânzării devizelor:*

9361 „Poziție de schimb"/USD	=	9336 „Devize de livrat contra devize de primit"/USD	500 USD

2) *Tranzacția cumpărării devizelor:*

9335 „Devize de primit contra devize de livrat"/DM	=	9361 „Poziție de schimb"/DM	800 USD

3) *Plată devize vândute:*

3721 „Poziție de schimb"/USD	=	111 „Cont curent la BNR"/USD	500 USD

4) *Încasare devize cumpărate:*

111 „Cont curent la BNR"/DM	=	3721 „Poziție de schimb"/DM	800 DM

4.9.3.2. Operațiuni de schimb la termen de acoperire

Aceste operațiuni constau în vânzări și cumpărări de devize având termen la livrare după mai mult de două zile de la data încheierii tranzacției.

Vânzarea are loc pe baza evaluării devizelor la termenele de livrare. Între cursul la termen și cursul la vedere poate exista o diferență. În cazul în care

Scanned with OKEN Scanner

cursul la termen este mai mare decât cursul la vedere diferența este numită „report", iar în cazul în care cursul la vedere este mai mare decât cursul la termen diferența poartă denumirea de „deport".

Reportul sau deportul poate fi de plătit sau de primit, astfel:

- reportul este de plătit în cazul cumpărării de devize la termen;
- reportul este de primit în cazul vânzărilor de devize la termen;
- deportul este de primit dacă se cumpără devize la termen;
- deportul este de plătit dacă se vând devize la termen.

Cursul valutar la data tranzacției reprezintă cursul zilei, însă trebuie să se estimeze cursul la termen.

Cursul la termen reprezintă cursul zilei amplificat cu raportul dintre valoarea monedei de schimb (moneda locală), actualizată cu dobânda la termen, și valoarea devizei actualizată cu dobânda la termen.

Exemplu:

– cursul SPOT (la zi) al USD	8000 lei
– dobânda anuală a USD	8%
– dobânda anuală a leului	60%

Se cere calcularea cursului valutar al dolarului la termen pe trei luni.

– valoarea actualizată a leului peste trei luni:

$$1+\frac{60}{100}\cdot\frac{3}{12}=1+\frac{180}{1200}=1{,}15$$

– valoarea actualizată a dolarului:

$$1+\frac{8}{100}\cdot\frac{3}{12}=1+\frac{24}{1200}=1{,}02$$

– cursul dolarului la termen de 3 luni:

$$8000\cdot\frac{1{,}15}{1{,}02}=9020 \text{ lei}$$

Report = 9020-8000 = 1020 lei/USD

În cazul de mai sus, pentru fiecare dolar cumpărat la termenul de livrare va trebui plătit un report de 1020 lei. În cazul vânzării, pentru fiecare dolar se va încasa, pe lângă cursul la vedere (SPOT), și un report de 1020 lei.

Băncile pot lua măsuri de acoperire a impactului scăderii sau creșterii cursului (plată sau încasare) prin eșalonarea lunară a reportului de plătit la cheltuieli, iar a celui de încasat la venituri.

Scanned with OKEN Scanner

Pe lângă eșalonarea reportului sau deportului, devizele se reevaluează, de asemenea, lunar și se înregistrează diferențele în conturile de ajustare.

Vânzarea sau cumpărarea de devize la termen de acoperire determină reflectarea operațiunilor ce intervin în următoarea succesiune:

1) Emiterea ordinului de vânzare sau cumpărare, presupunând înregistrări doar în conturile în afara bilanțului pentru:
   - devizele de primit sau de livrat;
   - evaluarea în lei a devizelor la cursul zilei (SPOT) și a reportului sau deportului de primit ori de plătit.
2) La finele fiecărei luni se realizează următoarele operațiuni:
   - eșalonarea cotei lunare a reportului/deportului de primit la venituri, iar a celui de plătit la cheltuieli;
   - reevaluarea devizelor contractate la cursul zilei, determinarea diferențelor de ajustare și înregistrarea lor în conturile în afara bilanțului.
3) La termenul convenit se evidențiază:
   - livrarea devizelor atât în conturile bilanțiere, cât și cele în afara bilanțului;
   - achitarea devizelor evaluate la cursul la termen;
   - închiderea conturilor de ajustare și a celor privind reportul sau deportul.

Pentru reflectarea acestor operațiuni, se utilizează conturile:

- 933 „Operațiuni de schimb la termen", cont bifuncțional, din afara bilanțului, detaliat în conturi sintetice de gradul II privind devizele și leii de livrat sau de primit, care reflectă informațiile cu privire la devizele contractate și evaluarea lor în lei pe baza cursului la termen;
- 934 „Report/deport calculat anticipat", cont în afara bilanțului, care se detaliază în două conturi sintetice de gradul al doilea:
  - 9341 „Report/deport de primit", cont de pasiv care evidențiază:
    - report/deport de primit;
    - cheltuieli de plătit;
    - valoarea SPOT (ca diferență între cursul la termen și report/deport).
  - 9342 „Report/deport de plătit", cont de activ, având funcție inversă contului 9341.
- 936 „Cont de ajustare devize în afara bilanțului", cont bifuncțional, detaliat în conturi sintetice de gradul al doilea.

Scanned with OKEN Scanner

Conturile bilanțiere care evidențiază aceste operațiuni:
- 372 „Conturi de ajustare", detaliat în conturi sintetice bifuncționale, de gradul II;
- 377 „Cheltuieli de plătit" și 378 „Venituri de primit" țin evidența eșalonării reportului/deportului în contul de cheltuieli 60272 „Report/deport de plătit" sau în contul de venituri 70272 „Report/deport".

Înregistrări determinate de operațiuni de schimb la termen de acoperire:

Exemplul 1: CUMPĂRARE DE DEVIZE

1) La data de 1 sep. se emite ordinul de cumpărare a 100 USD la termen de acoperire de 3 luni.

Datele sunt cele din calculul de mai sus, adică curs la vedere (SPOT) 8000 lei/USD, curs la termen 9020 lei/USD, rezultând un report de plătit (de cumpărare) de 1020 lei/USD.

2) Operațiunile lunare eșalonate (eșalonarea reportului pe 3 luni), reevaluarea devizelor de cursurile: 30 sep. 8200 lei/USD, 31 oct. 8500 lei/USD, 30 nov. 8300 lei/USD.

3) La 30 nov. are loc livrarea devizelor.

1) *Tranzacția devizelor – emiterea ordinului de cumpărare:*

1.1)

9333 „Devize de primit contra lei de livrat"/USD	=	9361 „Poziție de schimb"/USD	100 USD

1.2) *Contravaloarea în lei:*

% 9362 „Contravaloarea poziției de schimb"	=	9334 „Lei de primit contra devize de livrat"	902.000 800.000
9342 „Report/deport de plătit"			102.000

2) *Eșalonarea reportului de plătit pe luna septembrie:*

60172 „Report/deport“	=	377 „Cheltuieli de plătit“	34.000

Înregistrarea se repetă și în lunile oct.-nov.

3) *Reevaluarea devizelor la finele fiecărei luni și înregistrarea diferențelor:*

3.1) ***La 30 sep.:***

9632 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	9363 „Conturi de ajustare devize“	20.000

3.2) *În conturi bilanțiere:*

3723 „Conturi de ajustare devize“	=	3722 „Contravaloarea poziției de schimb“	20.000

La 31 oct.:

3.3)

9362 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	9363 „Conturi de ajustare devize“	50.000

3.4) *În conturi bilanțiere:*

3723 „Conturi de ajustare devize“	=	3722 „Contravaloarea poziției de schimb“	50.000

La 30 nov.:

3.5)

9632 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	9363 „Conturi de ajustare devize“	30.000

Scanned with OKEN Scanner

3.6) *În conturi bilanțiere:*

3723 „Conturi de ajustare devize“	=	3722 „Contravaloarea poziției de schimb“	30.000

4) *Închiderea conturilor de ajustare:*

4.1)

9363 „Conturi de ajustare devize“	=	9362 „Contravaloarea poziției de schimb“	100.000

4.2)

3722 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	3723 „Conturi de ajustare devize“	100.000

5) *Primirea devizelor – înregistrare în conturi în afara bilanțului:*

5.1)

9361 „Poziție de schimb“/USD	=	9333 „Devize de primit contra lei de livrat“/USD	100 USD

5.2) *Contravaloarea în lei:*

9334 „Lei de primit contra devize de livrat“	=	% 9362 „Contravaloarea poziției de schimb“ 9342 „Report/deport de plătit“	902.000 800.000 102.000

Scanned with OKEN Scanner

6) *Primirea devizelor – înregistrări în conturi bilanțiere:*
6.1)

111 „Cont curent la BNR"/USD sau 121-122, 2511	=	3721 „Poziție de schimb"/USD	100 USD

6.2) *Contravaloarea în lei:*

% 3722 „Contravaloarea poziției de schimb"	=	111 „Cont curent la BNR/USD" sau 121-122, 2511	902.000
377 „Cheltuieli de plătit"			800.000 102.000

Exemplul 2: VÂNZARE DEVIZE

Se presupune vânzarea a 100 USD la curs de acoperire pe 3 luni, cursul SPOT fiind de 8000 lei/USD, cursul la termen 9020 lei/USD, rezultând un report de primit de 102000 lei.

1) *Tranzacția devizelor – emiterea ordinului de cumpărare:*
1.1)

9361 „Poziție de schimb"/USD	=	9332 „Devize de livrat contra lei de primit"/USD	100 USD

1.2)

9331 „Lei de primit contra devize de livrat"/lei	=	% 9362 „Contravaloarea poziției de schimb" 9341 „Report/deport de primit"	902.000 800.000 102.000

2) *Eșalonarea reportului de primit pe luna septembrie:*

378 „Venituri de primit“	=	70172 „Report/deport“	34.000

Înregistrarea se repetă și în lunile oct.-nov.

3) *Reevaluarea devizelor la finele fiecărei luni și înregistrarea diferențelor:*
La 30 sep.:
3.1)

9363 „Conturi de ajustare devize“	=	9362 „Contravaloarea poziției de schimb“	20.000

3.2) *În conturi bilanțiere:*

3722 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	3723 „Conturi de ajustare devize“	20.000

La 31 oct.:
3.3)

9363 „Conturi de ajustare devize“	=	9362 „Contravaloarea poziției de schimb“	50.000

3.4) *În conturi bilanțiere:*

3722 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	3723 „Conturi de ajustare devize“	50.000

La 30 nov.:
3.5)

9363 „Conturi de ajustare devize“	=	9362 „Contravaloarea poziției de schimb“	30.000

Scanned with OKEN Scanner

3.6)

3722 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	3723 „Conturi de ajustare devize“	30.000

4) *Închiderea conturilor de ajustare:*

4.1)

9362 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	9363 „Conturi de ajustare devize“	100.000

4.2)

3723 „Conturi de ajustare devize“	=	3722 „Contravaloarea poziției de schimb“	100.000

5) *Livrarea devizelor:*

5.1) *Înregistrare în conturi în afara bilanțului:*

9332 „Devize de livrat contra lei de livrat“/USD	=	9361 „Poziție de schimb“/USD	100 USD

5.2) *Contravaloarea în lei:*

% 9362 „Contravaloarea poziției de schimb“ 9341 „Report/deport de primit“	=	9331 „Lei de primit contra devize de livrat“	902.000 800.000 102.000

Scanned with OKEN Scanner

6) *Livrarea devizelor – înregistrarea în conturi bilanțiere:*

6.1)

3721 „Poziție de schimb"/USD	=	111 „Cont curent la BNR"/USD sau 121-122, 2511	100 USD

6.2)

111 „Cont curent la BNR" de schimb/lei"	=	% 3722 „Contravaloarea poziției de schimb" 378 „Venituri de primit"	902.000 800.000 102.000

Exemplul 3 – Constatarea deportului:

1) La 5 mai se emite ordinul de cumpărare a 100 USD la termen de acoperire de 3 luni. Cursul la vedere la data tranzacției fiind de 8500 lei/USD, iar cursul la termen de acoperire este de 8000lei/USD, reprezentând un deport de primit de 500 lei/USD.

2) La finele fiecărei luni se înregistrează deportul de primit și se ajustează contravaloarea devizelor de primit (cursul valutar fiind la 30 mai de 8600 lei/USD, la 30 iunie 8300 lei/USD, 31 iulie 8200 lei/USD).

3) La 5 august are loc livrarea devizelor.

1) *Tranzacția devizelor – emiterea ordinului de cumpărare:*

1.1)

9333 „Devize de primit contra lei de livrat"/USD	=	9361 „Poziție de schimb"/USD	100 USD

Scanned with OKEN Scanner

1.2) *Contravaloarea în lei:*

9362 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	% 9334 „Lei de livrat contra devize de primit“ 9341 „Report/deport de primit“	850.000 800.000 50.000

2) *Eșalonarea deportului de primit pe luna mai:*

378 „Venituri de primit“	=	70172 „Report/deport“	16.666

Înregistrarea se repetă în lunile iunie-iulie.

3) *Reevaluarea devizelor la finele fiecărei luni și înregistrarea diferențelor:*
3.1) *La 30 mai:*

9362 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	9363 „Conturi de ajustare devize“	10.000

3.2) *La 30 iunie:*

9363 „Conturi de ajustare devize“	=	9362 „Contravaloarea poziției de schimb“	20.000

3.3) *La 31 iulie:*

9363 „Conturi de ajustare devize“	=	9362 „Contravaloarea poziției de schimb“	30.000

Scanned with OKEN Scanner

4) *Închiderea conturilor de ajustare:*
4.1)

9362 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	9363 „Conturi de ajustare devize“	40.000

5) *Primirea devizelor – înregistrare în conturi în afara bilanțului:*
5.1)

9361 „Poziție de schimb“/USD	=	9333 „Devize de primit contra lei de livrat“	100 USD

5.2) *Contravaloarea în lei:*

% 9334 „Lei de livrat contra devize de primit“ 9341 „Report/deport de primit“	=	9362 „Contravaloarea poziției de schimb“	850.000 800.000 50.000

6) *Primirea devizelor – înregistrare în conturi bilanțiere:*
6.1)

111 „Cont curent la BNR“/USD	=	3721 „Poziție de schimb/USD“	200 USD

6.2)

3722 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	% 111 „Cont curent la BNR“ 378 „Venituri de primit“	850.000 800.000 50.000

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Capitolul V
Contabilitatea operațiunilor bancare cu titluri

5.1. STRUCTURA TITLURILOR ȘI A OPERAȚIUNILOR BANCARE CU TITLURI

Principalele operațiuni cu titluri sunt: vânzări și cumpărări de titluri, dări și primiri în pensiune, împrumuturi cu titluri, emisiuni de titluri.

Titlurile care fac obiectul operațiunilor bancare pot fi clasificate după mai multe criterii:

a) ***În funcție de calitatea emitentului***, distingem:
   1) valori mobiliare emise în țară și străinătate;
   2) titluri de stat;
   3) titluri de piață interbancare;
   4) alte titluri negociabile.

1) ***Valorile mobiliare*** conțin: acțiuni, obligațiuni, instrumente financiare ale administrației publice centrale și locale, precum și alte instrumente financiare derivate, încadrate de Comisia Națională a Valorilor Mobiliare în această categorie.

Acțiunile sunt titluri de valoare purtătoare de venituri variabile sub formă de dividende.

Obligațiunile sunt titluri emise pentru sume purtătoare de venituri fixe sub formă de dobânzi.

Obligațiunile pot fi:

a) ***obligațiuni ordinare,*** a căror răscumpărare se realizează la o dată stabilită și la o valoare de cumpărare egală cu valoarea de emisie și valoarea nominală;

b) ***obligațiuni cu primă de emisie;*** generează obținerea de valoare suplimentară în momentul cumpărării, deoarece valoarea de emisie este mai mică decât valoarea nominală. Răscumpărarea se face la valoarea nominală;

c) ***obligațiuni cu primă de rambursare;*** generează obținerea de venituri suplimentare în momentul răscumpărării. Valoarea de răscumpărare este mai mare decât valoarea de emisie. Valoarea de emisie este egală cu valoarea nominală;

d) ***obligațiuni cu primă de emisie și rambursare;*** generează obținerea de venituri suplimentare în momentul cumpărării și răscumpărării. Valoarea de emisie este mai mică decât valoarea nominală. Valoarea de răscumpărare este mai mare decât valoarea de emisie.

2) ***Titlurile de stat*** se emit de către Ministerul Finanțelor. Proprietatea acestor titluri se înregistrează la BNR, iar orice schimbare a titularului dreptului de proprietate se anunță.

Din această categorie, fac parte:

a) certificate de trezorerie;

b) bonuri de tezaur.

Acestea sunt efecte publice emise de către stat cu scopul acoperirii cheltuielilor bugetare curente. Sunt purtătoare de dobânzi, pot fi negociate și transformate în lichidități înainte de scadență. Se emit pentru cel puțin un an calendaristic, iar tranzacționarea lor se face numai prin BNR.

3) ***Titlurile de piață interbancare*** sunt emise numai de către bănci și sunt negociabile pe piața interbancară.

Din această categorie fac parte: biletul la ordin negociabil, certificate interbancare și alte titluri emise și negociate pe piața interbancară.

4) ***Alte titluri negociabile*** includ titlurile puse în circulație din inițiativa emitentului, negociabile pe o piață reglementată, cum ar fi: bonuri de tezaur, certificate de depozit.

Scanned with OKEN Scanner

b) ***În funcție de veniturile pe care le generează***, distingem:
- titluri cu venituri variabile;
- titluri cu venituri fixe.

Titlurile cu venituri variabile sunt acțiunile care dau dreptul la dividende, a căror mărime variază în funcție de profiturile realizate de emitent.

Titlurile cu venituri fixe sunt cele cu rată fixă a dobânzii: obligațiunile, certificatele de trezorerie și alte titluri cu dobândă fixă.

c) ***În funcție de intenția de deținere exprimată în momentul achiziționării, cu privire la durata de acțiune***, distingem:
- titluri de tranzacție;
- titluri de plasament;
- titluri de investiție;
- părți în societățile comerciale legate;
- titluri de participare;
- titluri ale activității de portofoliu.

Titlurile de tranzacție, de plasament și cele de investiții fiind deținute o perioadă relativ scurtă, fac obiectul contabilității activelor circulante, reflectate cu ajutorul conturilor din clasa 3 „Operațiuni cu titluri și operațiuni diverse".

Principalele operațiuni cu titluri constau în următoarele:
- operațiuni de pensiune;
- operațiuni de vânzare-cumpărare;
- operațiuni de vânzare-cumpărare cu posibilitate de răscumpărare;
- emisiuni de titluri.

5.2. CONTABILITATEA TITLURILOR PRIMITE SAU DATE ÎN PENSIUNE LIVRATĂ

Operațiunile de pensiune constau în cedarea titlurilor contra lichidități, cu obligația ca la scadență titlurile să fie răscumpărate de către posesorul inițial.

Pensiunea de titluri poate fi simplă sau livrată.

Pensiunea livrată, spre deosebire de pensiunea simplă, presupune transmiterea efectivă a titlurilor de către cedant, censionarul având posibilitatea ca în perioada de valabilitate a contractului să le redea în pensiune, să le împrumute sau să le vândă altor societăți.

Scanned with OKEN Scanner

Contabilitatea titlurilor primite și a celor date în pensiune se realizează cu ajutorul contului sintetic de gradul I, 301 „Titluri primite sau date în pensiune livrată", care se dezvoltă în conturi sintetice de gradul II și III astfel:

3011 „Titluri primite în pensiune livrată"
  30111 „Titluri primite în pensiune livrată"
  30117 „Creanțe atașate"
3012 „Titluri date în pensiune livrată"
  30121 „Titluri date în pensiune livrată"
  30127 „Datorii atașate"

Contul ***30111 „Titluri primite în pensiune livrată"*** este un cont de activ.
Se debitează cu:
- creditele acordate altor bănci și clienți pe baza titlurilor primite în pensiune livrată în corespondență cu conturile 111, 121, 122, 2511.

Se creditează cu:
- rambursările de credite acordate altor bănci pe baza titlurilor primite în pensiune livrată și restituite acestora în corespondență cu conturile 111, 121, 122;
- rambursările de credite acordate clientului pe baza titlurilor primite în pensiune și restituite acestora în corespondență cu contul 2511.

Soldul debitor reprezintă credite acordate pe baza titlurilor primite în pensiune livrată.

Dobânzile aferente se evidențiază în contul ***30117 „Creanțe atașate"*** – cont de activ. ***Se debitează*** cu dobânzi calculate și neajunse la scadență, aferente creditelor acordate pe baza titlurilor primite în pensiune, în corespondență cu contul 7031 „Dobânzi de la titlurile primite în pensiune livrată". ***Se creditează*** cu dobânzile încasate în corespondență cu conturile 111, 121, 122, 2511.

Contul ***30121 „Titluri date în pensiune livrată"*** este un cont de pasiv.
Se creditează cu:
- împrumuturi primite de la bănci pe baza titlurilor date în pensiune livrată în corespondență cu conturile 111, 121, 122;
- împrumuturi primite de la clientelă pe baza titlurilor date în pensiune livrată acestora în corespondență cu contul 2511.

Se debitează cu:
- rambursări de împrumuturi primite de la alte bănci și clientelă pe baza titlurilor date în pensiune livrată în corespondență cu conturile 111, 121, 122, 2511.

Scanned with OKEN Scanner

Soldul creditor reflectă împrumuturi primite și nerambursate pe baza titlurilor date în pensiune livrată.

Dobânzile aferente se evidențiază în contul 30127 „Datorii atașate" – cont de pasiv. Se creditează cu dobânzile calculate și neajunse la scadență în corespondență cu contul 6031 „Dobânzi la titlurile date în pensiune livrată". Se debitează cu dobânzile plătite în corespondență cu conturile 111, 121, 122, 2511.

Înregistrări determinate de operațiuni cu titluri primite și date în pensiune livrată:

1) *Titluri primite în pensiune livrată de la clienții băncii și acordare de credite:*

30111 „Titluri primite în pensiune livrată"	=	2511 „Conturi curente"

2) *Titluri primite în pensiune de la alte bănci:*

30111 „Titluri primite în pensiune livrată"	=	111 „Cont curent la BNR"

3) *Dobânzi calculate lunar neajunse la scadență:*

30117 „Creanțe atașate"	=	7031 „Dobânzi de la titlurile primite în pensiune livrată"

4) *Dobânzi încasate în termen și dobânzi trecute în categoria celor restante sau îndoielnice, după caz:*

% 111 „Cont curent la BNR" 2511 „Conturi curente" 3812 „Dobânzi restante" 3822 „Dobânzi îndoielnice"	=	30117 „Creanțe atașate"

Scanned with OKEN Scanner

5) *Titluri date în pensiune livrată altor bănci pentru obținerea unor împrumuturi:*

111 „Cont curent la BNR“	=	30121 „Titluri date în pensiune livrată“

6) *Dobânzi calculate lunar neajunse la scadență:*

6031 „Dobânzi la titlurile date în pensiune livrată“	=	30127 „Datorii atașate“

7) *Achitarea dobânzii și rambursarea împrumutului și restituirea titlurilor:*

% 30127 „Datorii atașate“ 30121 „Titluri date în pensiune livrată“	=	111 „Cont curent la BNR“

Titlurile primite în pensiune livrată și redate în pensiune livrată (la un alt cesionar) ocazionează două grupe de înregistrări, una de primire și alta de dare în pensiune, în contabilitatea aceleiași societăți bancare. Înregistrările sunt similare celor de mai sus, reprezentând o combinare a lor.

Titlurile primite în pensiune livrată date cu împrumut ocazionează două grupe de înregistrări, prima de primire în pensiune și cea de-a doua de dare cu împrumut.

În funcție de perioada de deținere a titlurilor primite în pensiune și de dare cu împrumut, operațiile se înregistrează în grupele de conturi privind titlurile de tranzacție, de plasament sau de investiții, după caz.

Deoarece darea cu împrumut reprezintă o reluare în activ, este necesară o reluare în pasiv, ca o datorie față de cedant.

Reflectarea contabilă a acestor operațiuni se realizează astfel:

Scanned with OKEN Scanner

1) *Dare cu împrumut a titlurilor primite în pensiune livrată, la valoarea contabilă a acestora:*

%	=	30272
3025 „Titluri date cu împrumut" (de tranzacție)		„Alte datorii privind titlurile"
3035 „Titluri date cu împrumut" (de plasament)		
3045 „Titluri date cu împrumut" (de investiții)		

2) *Dobânda calculată cuvenită neajunsă la scadență:*

378 „Venituri de primit"	=	7037 „Venituri diverse din operațiuni cu titluri"

3) *Reevaluarea lunară a titlurilor date cu împrumut:*

3.1) *Creșterea valorii lor:*

3025 „Titluri date cu împrumut"	=	30272 „Alte datorii privind titlurile"

3.2) *Micșorarea valorii lor:*

30272 „Alte datorii privind titlurile"	=	3025 „Titluri date cu împrumut"

4) *Provizioane calculate pentru titlurile de plasament și de investiții, în cazul scăderii cursului lor:*

6631 „Cheltuieli cu provizioane pentru deprecierea titlurilor"	=	391 „Provizioane pentru deprecierea titlurilor"

Scanned with OKEN Scanner

5) *Încasare dobânzi pentru titlurile date cu împrumut:*

111 „Cont curent la BNR“	=	378 „Venituri de primit“

6) *Rambursarea titlurilor date cu împrumut:*

30272 „Alte datorii privind titlurile“	=	% 3025 „Titluri date cu împrumut“ (de tranzacție) 3035 „Titluri date cu împrumut“ (de plasament) 3045 „Titluri date cu împrumut“ (de investiții)

Titlurile primite în pensiune livrată vândute pe descoperit ocazionează două grupe de înregistrări:

- primirea titlurilor în pensiune livrată, înregistrarea dobânzilor și reevaluarea periodică a titlurilor;
- vânzarea titlurilor pe descoperit și răscumpărarea lor înainte de scadența inițială.

Primirea titlurilor în pensiune reprezintă credite acordate clientului, din care societatea bancară realizează venituri din dobânzi. Dacă societatea bancară are nevoie de resurse bănești, până la rambursarea creditelor, poate să vândă titlurile primite în pensiune, cu posibilitatea de răscumpărare a lor până la scadența creditului.

Reflectarea în contabilitate a acestor operații se realizează astfel:

1) *Vânzarea pe descoperit de titluri primite în pensiune livrată:*

111 „Cont curent la BNR“ sau 121, 122, 2511	=	30272 „Alte datorii privind titlurile“

Scanned with OKEN Scanner

2) *Reevaluarea lunară a titlurilor vândute:*

2.1) *Creșterea valorii titlurilor reprezintă o diferență nefavorabilă, deoarece vor fi răscumpărate la valoarea mai mare:*

6032 „Pierderi din titluri de tranzacție“	=	30272 „Alte datorii privind titlurile“

2.2) *Micșorarea valorii titlurilor:*

30272 „Alte datorii privind titlurile“	=	7032 „Venituri din titluri de tranzacție“

3) *Răscumpărarea titlurilor primite în pensiune livrată care au fost vândute pe descoperit:*

30272 „Alte datorii privind titlurile“	=	111 „Cont curent la BNR“ sau 121, 122, 2511

După răscumpărare, societatea dispune de titlurile primite în pensiune livrată pe care le poate restitui la scadență titularului.

5.3. CONTABILITATEA TITLURILOR DE TRANZACȚIE

Titlurile de tranzacție sunt în general titluri cotate, achiziționate, pentru care la data cumpărării nu a fost manifestată intenția cu privire la termenul de deținere.

Titlurile de tranzacție trebuie să îndeplinească simultan trei condiții:

a) tranzacționarea să se realizeze într-un termen care nu trebuie să depășească șase luni;
b) să fie tranzacționate pe piața valorilor mobiliare pentru a fi cotate;
c) prețul de piață să fie accesibil terților.

Contabilitatea titlurilor de tranzacție se realizează cu ajutorul contului 302 „Titluri de tranzacție“, dezvoltat în trei conturi sintetice de gradul II în funcție de proveniența titlurilor, astfel:

Scanned with OKEN Scanner

3021 „Titluri de tranzacție"
3025 „Titluri date cu împrumut"
3026 „Titluri luate cu împrumut"
3027 „Datorii privind titlurile"

Fiecare din primele trei conturi sintetice de gradul II se detaliază în câte patru conturi sintetice de gradul III în funcție de natura titlurilor, adică: efecte publice și valori asimilate; obligațiuni și alte valori cu venit fix; acțiuni și alte titluri cu venit variabil; acțiuni proprii.

Contul 3021 „Titluri de tranzacție" este un cont de activ. Se debitează cu valoarea de intrare a titlurilor provenite din cumpărări, formată din prețul de achiziție plus cheltuielile de achiziție. Se creditează cu valoarea titlurilor de tranzacție vândute.

Titlurile de tranzacție pot fi cumpărate în cont propriu cu plata din contul curent, plata efectuându-se imediat sau la o dată ulterioară achiziționării.

Titlurile de tranzacție pot fi cumpărate prin societățile de bursă, plata urmând să se efectueze ulterior livrării. În aceste cazuri, pentru evidența decontărilor cu societățile de bursă se utilizează contul 333 „Conturile societăților de bursă".

Contul 333 este un cont bifuncțional, ținând evidența atât a cumpărărilor, cât și a vânzărilor de titluri prin aceste societăți.

Înregistrări determinate de operațiuni cu titluri de tranzacție:

1) *Titluri de tranzacție cumpărate în cont propriu înregistrate la valoarea de achiziție inclusiv cheltuielile de achiziție:*

3021 „Titluri de tranzacție" – analitic titluri și emitenți –	=	111 „Cont curent la BNR" sau 121, 122, 2511

2. *Dobânzi calculate și plătite pe perioada până la scadență pentru titlurile cu venit fix:*

3021 „Titluri de tranzacție"	=	111 „Cont curent la BNR"

Scanned with OKEN Scanner

3) *Titluri de tranzacție achiziționate prin societățile de bursă, plata efectuându-se ulterior livrării, la prețul de cumpărare plus cheltuielile de achiziție:*

3021 „Titluri de tranzacție“	=	333 „Conturile societăților de bursă“

4) *Reevaluarea lunară a titlurilor de tranzacție:*

4.1) *Diferențe de creștere a cursului:*

3021 „Titluri de tranzacție“	=	7032 „Venituri din titluri de tranzacție“

4.2) *Diferențe de scădere a cursului:*

6032 „Pierderi din titlurile de tranzacție“	=	3021 „Titluri de tranzacție“

5) *Vânzarea titlurilor de tranzacție la un preț negociat superior valorii de înregistrare a titlurilor:*

333 „Conturile societăților de bursă“	=	% 3021 „Titluri de tranzacție“ 7032 „Venituri din titluri de tranzacție“

6) *Titluri de tranzacție achiziționate și date cu împrumut:*

3025 „Titluri date cu împrumut“	=	3021 „Titluri de tranzacție“

7) *Titluri de tranzacție primite în pensiune livrată și date cu împrumut:*

3025 „Titluri date cu împrumut“	=	30272 „Alte datorii privind titlurile“

Scanned with OKEN Scanner

8) *Titluri de tranzacție primite cu împrumut și date cu împrumut:*

3025 „Titluri date cu împrumut“	=	3026 „Titluri luate cu împrumut“

9) *Titluri de tranzacție date cu împrumut reevaluate lunar:*

9.1) *Diferențe de creștere a cursului:*

3025 „Titluri date cu împrumut“	=	7032 „Venituri din titluri de tranzacție“

9.2) *Diferențe de scădere a cursului:*

6032 „Pierderi din titlurile de tranzacție“	=	3025 „Titluri date cu împrumut“

10) *Dobânzi calculate și neajunse la scadență pentru titlurile date cu împrumut:*

30257 „Creanțe atașate“	=	7032 „Venituri din titluri de tranzacție“

11) *Restituirea titlurilor de tranzacție date cu împrumut:*

% 3021 „Titluri de tranzacție“ 3026 „Titluri luate cu împrumut“ 30272 „Alte datorii privind titlurile“	=	3025 „Titluri date cu împrumut“

Titlurile de tranzacție pot fi luate cu împrumut în scopul constituirii lor ca garanție pentru credite, pentru darea cu împrumut sau vânzarea pe descoperit de titluri.

Scanned with OKEN Scanner

Prețul împrumutului de titluri îl constituie dobânzile care se datorează cedentului.

Reflectarea în contabilitate a acestor operații se realizează astfel:

1) *Titluri de tranzacție luate cu împrumut ca garanție pentru credite:*

3026 „Titluri luate cu împrumut“	=	30271 „Datorii privind titlurile luate cu împrumut“

2) *Titluri luate cu împrumut date cu împrumut:*

3025 „Titluri date cu împrumut“	=	3026 „Titluri luate cu împrumut“

3) *Dobânzi calculate pentru titlurile date cu împrumut:*

30257 „Creanțe atașate“	=	7032 „Venituri din titluri de tranzacție“

4) *Vânzarea titlurilor luate cu împrumut pe descoperit de titluri:*

333 „Conturile societăților de bursă“	=	3026 „Titluri luate cu împrumut“

5) *Dobânzi calculate la valoarea titlurilor luate cu împrumut:*

6036 „Cheltuieli privind datorii constituite prin titluri“	=	30277 „Datorii atașate“

6) *Restituirea titlurilor luate cu împrumut:*

30271 „Datorii privind titlurile luate cu împrumut“	=	3026 „Titluri luate cu împrumut“

Scanned with OKEN Scanner

Reclasarea titlurilor de tranzacție este obligatorie la expirarea a șase luni de la achiziționare, aceasta fiind una din condițiile de durată pentru încadrarea titlurilor la achiziționare.

Reclasarea titlurilor de tranzacție:

%	=	3021
3031		„Titluri de tranzacție“
„Titluri de plasament“		
3041		
„Titluri de investiții“		

5.4. CONTABILITATEA TITLURILOR DE PLASAMENT

Titlurile de plasament sunt titlurile achiziționate cu intenția de a fi păstrate o perioadă mai mare de șase luni, însă nu până la scadență.

Prețul de achiziție și de evidență a titlurilor de plasament este costul de achiziție, mai puțin cheltuielile de cumpărare, care se înregistrează în conturile de cheltuieli, iar dobânda aferentă calculată se înregistrează în contul „Creanțe atașate“.

Contabilitatea titlurilor de plasament se ține de contul 303 „Titluri de plasament“, dezvoltat în conturi sintetice de gradul II, astfel:

3031 „Titluri de plasament“
3035 „Titluri date cu împrumut“
3036 „Vărsăminte de efectuat privind titlurile“
3037 „Creanța atașate“

Cu excepția contului privind vărsămintele de efectuat, care este un cont de pasiv, celelalte trei conturi sunt conturi de activ, desfășurate în conturi sintetice de gradul III, pe feluri de titluri: acțiuni, obligațiuni.

Contul ***3031 „Titluri de plasament“*** este un cont de activ.

Se debitează cu:

- titlurile achiziționate în corespondență cu conturile 111, 333, 121, 122;
- partea valorică neachitată la data achiziționării, în cazul achitării parțiale, în corespondență cu contul 3036.

Scanned with OKEN Scanner

Se creditează cu:
- titlurile de plasament date cu împrumut în corespondență cu contul 3035;
- titlurile de plasament reclasate în titluri de investiții în corespondență cu contul 3041 „Titluri de investiții";
- titlurile de plasament vândute în corespondență cu conturile 111, 333, 60336 „Pierderi din cesiune".

Înregistrări determinate de operațiuni cu titluri de plasament:

1) *Emiterea ordinului de cumpărare, în cazul cumpărării prin societăți de bursă:*

9219 „Alte titluri de primit"	=	999 „Contrapartida"

2) *Achiziția titlurilor de plasament:*

2.1) *Titluri de plasament înregistrate la prețul de cumpărare:*

3031 „Titluri de plasament"	=	333 „Conturile societăților de bursă"

2.2) *Cheltuieli de achiziție:*

60331 „Cheltuieli de achiziție"	=	333 „Conturile societăților de bursă"

2.3) *Primirea titlurilor de plasament:*

999 „Contrapartida"	=	9219 „Alte titluri de primit"

3) *Vânzarea titlurilor de plasament la un preț de cesiune mai mic decât prețul de achiziție:*

% 333 „Conturile societăților de bursă" 60336 „Pierderi din cesiune"	=	3031 „Titluri de plasament"

Scanned with OKEN Scanner

4) *Vânzarea titlurilor de plasament la un preț de cesiune mai mare decât prețul de achiziție:*

333 „Conturile societăților de bursă“	=	% 3031 „Titluri de plasament“ 70336 „Venituri din cesiune“

5) *Titluri de plasament date cu împrumut:*

3035 „Titluri date cu împrumut“	=	3031 „Titluri de plasament“

6) *Dobândă calculată pentru titlurile date cu împrumut:*

3037 „Creanțe atașate“	=	70331 „Dobânzi“

7) *Restituirea titlurilor date cu împrumut:*

3031 „Titluri de plasament“	=	3035 „Titluri date cu împrumut“

8) *Reclasarea titlurilor de plasament în titluri de investiții, după expirarea perioadei de deținere:*

3041 „Titluri de investiții“	=	3031 „Titluri de plasament“

9) *Dobânzi neplătite la scadență, trecute la restanță sau îndoielnice:*

% 3812 „Dobânzi restante“ 3822 „Dobânzi îndoielnice“	=	3037 „Creanțe atașate“

Scanned with OKEN Scanner

10) *Dividende încasate pentru titlurile de plasament deținute:*

%	=	70333
111		„Dividende și venituri asimilate“
„Cont curent la BNR“		
2511		
„Conturi curente“		

5.5. CONTABILITATEA TITLURILOR DE INVESTIȚII

Titlurile de investiții sunt titluri cu venit fix cumpărate cu intenția de a le deține o perioadă lungă, de regulă până la scadență.

Evaluarea și reflectarea în contabilitate a acestor titluri se face la costul de achiziție, fără cheltuielile de cumpărare, care se înregistrează în conturile de cheltuieli.

Contabilitatea titlurilor de investiții se realizează cu ajutorul contului 304 „Titluri de investiții“, dezvoltat în conturi de gradul II, astfel:

3041 „Titluri de investiții“
3045 „Titluri date cu împrumut“
3046 „Diferențe de conversie“
3047 „Creanțe atașate “

Contul ***3041 „Titluri de investiții“*** reflectă titlurile de investiți provenite din cumpărări sau din reclasarea titlurilor de tranzacție sau de plasament. Este un cont de activ.

Se debitează cu valoarea titlurilor de investiții cumpărate, în corespondență cu conturile 111, 121, 122, dacă plata se face imediat, sau în corespondență cu contul 333 „Conturile societăților de bursă“, dacă achiziționarea are loc prin acestea.

Se creditează:

- cu valoarea titlurilor vândute cu posibilitate de răscumpărare în corespondență cu conturile 111, 121, 122, 333;
- cu valoarea titlurilor de investiții date cu împrumut în corespondență cu contul 3045;

Scanned with OKEN Scanner

– cu diferențele nefavorabile rezultate din cesiunea titlurilor de investiții în corespondență cu contul 6462 „Pierderi din cesiunea imobilizărilor financiare".

Titlurile de investiții date cu împrumut se înregistrează în debitul contului 3045 „Titluri date cu împrumut".

În cazul în care achiziționarea are loc prin societățile de bursă, iar data tranzacționării și livrării titlurilor diferă, se fac înregistrări în conturile în afara bilanțului 9219 „Alte valori de primit" și 999 "Contrapartida".

Reflectarea în contabilitate a operațiunilor cu titluri de investiții se realizează astfel:

1) *Emiterea ordinului de cumpărare, în cazul cumpărării titlurilor de investiții prin societățile de bursă:*

9219 „Alte titluri de primit"	=	999 „Contrapartida"

2) *Achiziția titlurilor de investiții la prețul de cumpărare:*

2.1)

3041 „Titluri de investiții"	=	333 „Conturile societăților de bursă"

2.2) *Cheltuieli de achiziție:*

60331 „Cheltuieli de achiziție"	=	333 „Conturile societăților de bursă"

2.3) *Primirea titlurilor de investiții:*

999 „Contrapartida"	=	9219 „Alte titluri de primit"

3) *Titluri de investiții date cu împrumut:*

3045 „Titluri date cu împrumut"	=	3041 „Titluri de investiții"

Scanned with OKEN Scanner

4) *Dobânzi calculate pentru titlurile date cu împrumut:*

3037 „Creanțe atașate“	=	7034 „Venituri din titluri de investiții“

5) *Dobânzi cuvenite pentru titlurile de investiții cu venit fix (obligațiuni) înregistrate în avans; prețul de cumpărare = valoarea nominală – dobânda:*

3041 „Titlurile de investiții“	=	376 „Venituri înregistrate în avans“

6) *Eșalonarea dobânzii la veniturile perioadei:*

376 „Venituri înregistrate în avans“	=	7034 „Venituri din titluri de investiții“

5.6. CONTABILITATEA OPERAȚIUNILOR DE VÂNZARE ȘI CUMPĂRARE DE TITLURI CU POSIBILITATE DE RĂSCUMPĂRARE

Aceste operațiuni sunt însoțite de un acord prin care banca rezervă posibilitatea de a relua sau răscumpăra titlurile cedate, contra unui preț convenit, la o dată și un termen stabilit.

Principalele operațiuni de vânzare cu posibilitate de răscumpărare, la cedent, se contabilzează astfel:

- titlurile vândute cu posibilitate de răscumpărare se înregistrează în debitul contului în afara bilanțului 9211 „Titluri vândute cu posibilitate de răscumpărare“, la un preț convenit;
- cesiunea titlurilor are loc la prețul de înregistrare, iar diferența dintre prețul de vânzare și prețul de înregistrare a titlurilor se înregistrează în contul 3732 „Diferențe privind vânzările de titluri cu posibilitatea de răscumpărare“;
- evaluarea periodică a titlurilor cu posibilitate de răscumpărare, în contul 3729 „Conturi de ajustare privind elementele din afara bilanțului“ în corespondență cu contul de venituri 7032 „Venituri din titluri de tranzacție“, pentru creșterile de valoare, și în contul 6032 „Pierderi din titluri de tranzacție“, pentru scăderi de valoare;

Scanned with OKEN Scanner

- înregistrarea dobânzilor aferente titlurilor vândute cu posibilitate de răscumpărare în contul de cheltuieli și creditul contului 377 „Cheltuieli de plătit";
- exercitarea opțiunii de răscumpărare la prețul de înregistrare și regularizarea diferenței dintre prețul de vânzare și prețul de înregistrare a titlurilor.

Principalele operațiuni de vânzare cu posibilitate de răscumpărare, la cesionar, se contabilizează astfel:

- achiziționarea titlurilor cu posibilitate de răscumpărare se înregistrează în debitul contului 9221 „Titluri cumpărate cu posibilitate de răscumpărare", la prețul convenit;
- înregistrarea dobânzilor cuvenite, aferente titlurilor cumpărate cu posibilitate de răscumpărare, în contul de venituri și debitul contului 378 „Venituri de primit".

Principalele operațiuni privind vânzarea titlurilor cu posibilitate de răscumpărare, în contabilitatea cedentului, se derulează în următoarea succesiune:

1) *Cesiunea titlurilor la prețul de înregistrare și reflectarea diferenței dintre prețul de înregistrare și valoarea contabilă. De exemplu, la data de 15 martie se vând 100 titluri cu valoarea contabilă de 5000 lei/titlu, termen de răscumpărare 15 iunie același an, cu o dobândă de 60%/an.*

111 „Cont curent la BNR"	=	% 3021 „Titluri de tranzacție" (sau 3031, 3041) 3732 „Diferențe privind vânzările de titluri cu posibilitate de răscumpărare"	550.000 500.000 50.000

2) *Concomitent, reflectarea în conturi în afara bilanțului a titlurilor vândute cu posibilitatea răscumpărării:*

9211 „Titluri vândute cu posibilitate de răscumpărare"	=	999 „Contrapartida"	550.000

Scanned with OKEN Scanner

3) *Dobânzi datorate aferente titlurilor vândute cu posibilitate de răscumpărare, la finele fiecărei luni:*

6032 „Pierderi la titlurile de tranzacție" (sau 6033, 6034)	=	377 „Cheltuieli de plătit"	27.500

4) *Plată dobândă:*

377 „Cheltuieli de plătit"	=	111 „Cont curent la BNR"	27.500

5) *Evaluarea lunară a titlurilor vândute cu posibilitatea de răscumpărare și înregistrarea diferenței astfel:*
   - *diferența de curs a titlurilor de tranzacție se înregistrează ca venituri sau cheltuieli;*
   - *pentru celelalte categorii de titluri se constituie provizioane în cazul scăderii cursului.*

Exemplu:
La sfârșitul lunii martie cursul unei acțiuni este de 5800 lei.

3729 „Conturi de ajustare privind alte elemente din afara bilanțului"	=	7032 „Venituri din titluri de tranzacție"	80.000

La sfârșitul lunii aprilie cursul este de 5600 lei/acțiune:

6032 „Pierderi din titluri de tranzacție"	=	3729 „Conturi de ajustare privind alte elemente în afara bilanțului"	20.000

Scanned with OKEN Scanner

6) *Exercitarea opțiunii de răscumpărare și regularizarea diferențelor de preț:*

%	=	111	550.000
3021 „Titluri de tranzacție" (sau 3031, 3041)		„Cont curent la BNR"	500.000
3732 „Diferențe privind vânzările de titluri cu posibilitate de răscumpărare"			50.000

7) *Reevaluarea titlurilor de tranzacție, la cursul de 5600 lei/titlu:*

3021 „Titluri de tranzacție"	=	3729 „Conturi de ajustare privind alte elemente în afara bilanțului"	60.000

8) *Înregistrarea opțiunii de răscumpărare a titlurilor:*

999 „Contrapartida"	=	9211 „Titluri vândute cu posibilitatea de răscumpărare"	550.000

Principalele operațiuni de cumpărare a titlurilor cu posibilitate de răscumpărare, în contabilitatea cesionarului, se derulează în următoarea succesiune:

1) *Achiziționarea titlurilor în categoria corespunzătoare:*

3021 „Titluri de tranzacție" (sau 3031, 3041)	=	111 „Cont curent la BNR"	550.000

2) *Concomitent, reflectarea în conturi în afara bilanțului a titlurilor cumpărate cu posibilitate de răscumpărare:*

9211 „Titluri cumpărate cu posibilitate de răscumpărare"	=	999 „Contrapartida"	550.000

Scanned with OKEN Scanner

3) *Dobânzi cuvenite:*

378 „Venituri de primit“	=	7032 „Venituri din titluri de tranzacție“ (sau 7033, 7034)	27.500

Această înregistrare se efectuează lunar.

4) *Cedarea titlurilor în cazul exercitării opțiunii de răscumpărare și încasarea dobânzilor pentru trei luni:*

111 „Cont curent la BNR“	=	% 3021 „Titluri de tranzacție“ (sau 3031, 3041) 378 „Venituri de primit“	632.500 550.000 82.500

5) *Expirarea contractului de cumpărare a titlurilor:*

999 „Contrapartida“	=	9221 „Titluri cumpărate cu posibilitatea de răscumpărare“	550.000

5.7. CONTABILITATEA EMISIUNII DE TITLURI

Emisiunea de titluri de către băncile comerciale este determinată de necesitatea asigurării de lichidități, pe termen scurt, mediu și lung.

Titlurile care pot fi emise în acest scop sunt:

1) titluri de piață interbancară;
2) titluri de creanțe negociabile;
3) obligațiuni și alte titluri.

Împrumuturile primite pe baza titlurilor emise se înregistrează în conturile de datorii constituite prin titluri, la valoarea de rambursare. Cheltuielile de emisiune aferente titlurilor emise (cheltuieli de publicitate, tipărire, comisioane plătite eventualilor intermediari) pot fi cuprinse, în totalitate, în conturile de

Scanned with OKEN Scanner

cheltuieli ale exercițiului în care s-au efectuat sau pot fi repartizate pe mai multe exerciții, caz în care vor fi înregistrate în contul 3749 „Alte cheltuieli de repartizat".

Primele de emisiune și primele de rambursare se înregistrează în conturi distincte și se amortizează eșalonat, până la scadența titlurilor.

Dobânzile datorate pentru împrumuturile primite se înregistrează în contul „Datorii atașate".

Evidența contabilă a titlurilor emise este ținută de conturile din grupa 32 „Datorii constituite prin titluri", respectiv:

321 „Titluri de piață interbancară"
322 „Titluri de creanțe negociabile"
325 „Obligațiuni"

Contul ***321 „Titluri de piață interbancară"*** grupează conturi sintetice de gradul II, privind titlurile emise și datorii din dobânzi, astfel:

3211 „Titluri de piață interbancară"
3217 „Datorii atașate"

Titlurile de piață interbancară reprezintă împrumuturi interbancare pe bază de certificate interbancare, bilete la ordin negociabile, bilete de mobilizare a pieței ipotecare, emise și negociabile numai pe piața interbancară.

Dobânzile negociate pentru aceste împrumuturi se pot plăti în avans, eventual prin deducere din valoarea totală a împrumutului sau la date ulterioare obținerii împrumutului, potrivit prevederilor contractuale.

Contul 321 „Titluri de piață interbancară" este un cont de pasiv. Se creditează cu împrumutul obținut din emisiunea de astfel de titluri în corespondență cu conturile de lichidități și eventual cu contul 375 „Cheltuieli înregistrate în avans" pentru dobânzile plătite în avans. Se debitează cu împrumuturile rambursate.

Înregistrări determinate de emisiunea titlurilor de piață interbancară:

1) *Se emit titluri de piață interbancară, pe o perioadă de trei luni, în valoare de 100000 mii lei, dobândă 5% pe lună plătită în avans:*

%	=	3211	100.000 mii
111 „Cont curent la BNR"		„Titluri de piață interbancară"	85.000 mii
375 „Cheltuieli înregistrate în avans"			15.000 mii

Dobândă: 100.000 mii × 5% ×3 luni = 15.000 mii lei

Scanned with OKEN Scanner

2) *Dobânzi plătite în avans eșalonate lunar la cheltuieli, pe durata împrumutului:*

60361 „Dobânzi privind titluri pe piața interbancară“	=	375 „Cheltuieli înregistrate în avans“	5.000 mii

3) *Dacă dobânzile se plătesc la date ulterioare obținerii împrumutului, lunar se înregistrează dobânzile calculate și neajunse la scadență, ca datorii atașate.*

60361 „Dobânzi privind titluri pe piața interbancară“	=	3217 „Datorii atașate“	5.000 mii

4) *Plată dobânzi:*

3217 „Datorii atașate“	=	111 „Cont curent la BNR“	5.000 mii

5) *Rambursarea împrumutului la scadență:*

3211 „Titluri de piață interbancară“	=	111 „Cont curent la BNR“	100.000 mii

Contul ***322 „Titluri de creanțe negociabile“*** grupează conturile sintetice de gradul al doilea privind împrumuturile din emisiuni de titluri de acest fel și dobânzile datorate, astfel:

3221 „Titluri de creanțe negociabile“
3222 „Datorii atașate“

Titluri de creanțe negociabile sunt certificate de depozit și alte instrumente emise de societățile bancare pentru obținerea de împrumuturi pe termen scurt și mijlociu.

Dobânzile negociate pentru aceste împrumuturi se pot plăti în avans sau la date ulterioare obținerii împrumutului, iar contabilizarea lor este similară celor privind titlurile de piață interbancară, diferind doar contul sintetic de cheltuieli 60362 „Dobânzi privind titlurile de creanțe negociabile“ și cele de datorii atașate.

Scanned with OKEN Scanner

Contul 3221 „Titluri de creanțe negociabile" se creditează cu împrumutul obținut, în corespondență cu contul curent la BNR și eventual cu contul de cheltuieli înregistrate în avans, în cazul plății anticipate a dobânzilor.

Înregistrări determinate de emisiunea unor titluri de creanțe negociabile:

1) *Obținerea unui împrumut prin emiterea de titluri de creanțe negociabile cu reținerea anticipată a dobânzii:*

%	=	3221
111 „Cont curent la BNR"		„Titluri de creanțe negociabile"
375 „Cheltuieli înregistrate în avans"		

2) *Eșalonarea dobânzilor la cheltuieli:*

60362 „Dobânzi privind titluri de creanțe negociabile"	=	375 „Cheltuieli înregistrate în avans"

3) *Înregistrarea lunară a dobânzilor neajunse la scadență, în cazul în care nu s-a reținut cu anticipație:*

60362 „Dobânzi privind titluri de creanțe negociabile"	=	3227 „Datorii atașate"

4) *Rambursarea împrumutului și achitarea de dobânzi:*

%	=	111
3221 „Titluri de creanțe negociabile"		„Cont curent la BNR"
3227 „Datorii atașate"		

Scanned with OKEN Scanner

Contul ***325 „Obligațiuni"*** grupează conturile sintetice de gradul al doilea pentru reflectarea împrumuturilor primite și a datoriilor din dobânzi, astfel:

3251 „Obligațiuni"
3252 „Datorii atașate"

Obligațiunile emise de societățile bancare pot fi clasificate după mai multe criterii, dintre care esențiale sunt următoarele:

a) În funcție de prețul împrumutului:
   - obligațiuni purtătoare de dobânzi;
   - obligațiuni cu prime de emisiune;
   - obligațiuni cu prime de rambursare.

b) În funcție de finalitatea lor:
   - obligațiuni rambursabile (neconvertibile în acțiuni);
   - obligațiuni convertibile în acțiuni.

Dobânda se calculează, de regulă, la valoarea nominală a obligațiunilor, iar în acest caz, primele de emisiune sunt mai atractive, pentru cumpărători, față de cele de rambursare.

Primele de emisiune și rambursare sunt încadrate în categoria cheltuielilor de repartizat, iar evidența lor se realizează cu ajutorul contului 374 „Cheltuieli de repartizat", detaliat în conturi de gradul al doilea, astfel:

3741 „Prime de emisiune privind titlurile cu venit fix"
3742 „Prime de rambursare privind titlurile cu venit fix"
3749 „Alte cheltuieli de repartizat"

Primele de emisiune și rambursare se înregistrează în debitul conturilor adecvate, din care se eșalonează lunar pe întreaga durată contractuală a împrumutului.

Înregistrări determinate de emisiunea de obligațiuni:

1) *Emisiunea de obligațiuni cu prime de emisiune și rambursare cu decontare interbancară: 1000 obligațiuni, valoare nominală 50000 lei, valoare de emisiune 45000 lei, valoarea de rambursare 60000 lei, dobândă anuală 24%, data emiterii 1 septembrie pe o durată de 2 ani.*
   Înregistrările se exemplifică pentru o singură obligațiune.

Scanned with OKEN Scanner

%	=	3251	60.000
111 „Cont curent la BNR“		„Obligațiuni“	45.000
3741 „Prime de emisiune privind titlurile cu venit fix“			5.000
3742 „Prime de rambursare privind titluri cu venit fix“			10.000

2) *Dobânzi calculate lunar:*

60323 „Dobânzi privind obligațiunile“	=	3257 „Datorii atașate“	1.000

3) *Amortizarea primelor de emisiune și de rambursare:*

60369 „Alte cheltuieli privind datoriile pe titluri“	=	%	624
		3741 „Prime de emisiune privind titlurile cu venit fix“	208
		3742 „Prime de rambursare privind titluri cu venit fix“	416

5000:24 luni = 208 lei
10000:24 luni = 416 lei

4) *Rambursarea împrumuturilor și a dobânzilor:*

%	=	111	84.000
3251 „Obligațiuni“		„Cont curent la BNR“	60.000
3257 „Datorii atașate“			24.000

Scanned with OKEN Scanner

5) *Subscriere obligațiuni emise la data de 1 noiembrie cu valoare nominală de 50000 lei, pe o durată de 3 ani, valoare de emisiune de 45000 lei și valoare de rambursare de 65000 lei, cu o dobândă anuală de 24%. (Înregistrări exemplificate pentru o singură obligațiune)*

%	=	3251	65.000
3556 „Alți debitori diverși“		„Obligațiuni“	45.000
3741 „Prime de emisiune privind titlurile cu venit fix“			5.000
3742 „Prime de rambursare privind titluri cu venit fix“			15.000

6) *Depunere numerar pentru obligațiunile subscrise:*

101 „Casa“	=	3556 „Alți debitori diverși“	45.000

7) *Dobânzi calculate lunar:*

60363 „Dobânzi privind obligațiunile“	=	3257 „Datorii atașate“	1.000

$\frac{50000 \times 24}{1200} = 1000$ lei

8) *Amortizarea primelor:*

60369 „Alte cheltuieli privind datoriile pe titluri“	=	%	554
		3741 „Prime de emisiune privind titlurile cu venit fix“	138
		3742 „Prime de rambursare privind titluri cu venit fix“	416

5000 : 36 = 138 lei
15000 : 36 = 416 lei

Scanned with OKEN Scanner

9) *La 31 decembrie se achită dobânzile pe anul expirat (2 luni):*

3257 „Datorii atașate“	=	101 „Casa“	2.000

10) *Până la 30 octombrie (n+2) se presupune că au fost amortizate primele de emisiune și de rambursare, rambursându-se împrumuturile și dobânzile pe ultimul an:*

%	=	101	75.000
3251 „Obligațiuni“		„Casa“	65.000
3257 „Datorii atașate“			10.000

Obligațiunile convertibile în acțiuni prevăd în actul de emisiune o clauză suplimentară care se referă la dreptul posesorului de a opta într-un interval de timp la convertirea lor în acțiuni.

Obligațiunile convertibile în acțiuni pot să fie emise cu dobândă fără prime, cu prime sau combinații ale acestora.

În contractul de emisiune se prevede paritatea la care se vor converti obligațiunile în acțiuni. De obicei, valoarea nominală a acțiunilor este mai mică decât valoarea nominală a obligațiunilor convertite.

Diferența dintre valoarea nominală a obligațiunilor convertite și valoarea nominală a acțiunilor constituie prima de conversie, care se reflectă în contul 5112 „Prime de fuziune, sciziune, de conversie“.

Exemplu:

Prin contractul de emisiune a obligațiunilor înregistrate s-a prevăzut conversia pe baza parității 7/10, adică 70% din valoarea obligațiunilor se va îngloba în capitalul social, iar diferența de 30% va reprezenta prima de conversie.

Scanned with OKEN Scanner

1) *Se înregistrează opțiunea de conversie:*

3251 „Obligațiuni“	=	% 5012 „Capital subscris și vărsat“ 5112 „Prime de fuziune, sciziune, conversie“	50.000 35.000 15.000

2) *Obligațiunile cu primă, convertibile în acțiuni, la valoarea de rambursare de 65000 lei, valoare de emisiune 45000 lei, după ce au înregistrat 10 rate lunare de amortizare a primelor:*

3251 „Obligațiuni“	=	% 5012 „Capital subscris și vărsat“ 5112 „Prime de fuziune, sciziune, conversie“ 3741 „Prime de emisiune“ 3742 „Prime de rambursare“ 7036 „Venituri din datoriile constituite pe titluri“	65.000 31.500 13.500 3.620 10.840 5.540

Cont 3741 = 5000 - 1380 = 3620 lei
Cont 3742 = 15000 - 4160 = 10840 lei
Cont 60369 = 1380 + 4160 = 5540 lei
45000 × 70% = 31500 lei
45000 × 30% = 13500 lei

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Capitolul VI

Contabilitatea resurselor materiale și a operațiilor de gestiune internă

În vederea reflectării operațiilor economice de natura materialelor, obiectelor de inventar, datoriilor și creanțelor diverse, în planul de conturi au fost create conturi adecvate în clasa 3, denumită „Operațiuni cu titluri și operațiuni diverse".

Principiile de organizare a contabilității acestor operațiuni sunt identice cu cele ale contabilității generale a agenților economici având la bază Legea contabilității nr. 82/1991.

Există unele particularități legate de specificul activității în bănci redate în continuare.

6.1. CONTABILITATEA STOCURILOR

Stocurile din evidența băncilor se compun din: materiale de uz gospodăresc, imprimate, rechizite și obiecte de inventar, la care se adaugă unele valori din aur, metale și pietre prețioase, precum și bunurile mobile și imobile provenite din executarea creanțelor băncii, prin adjudecare.

Contabilitatea stocurilor aflate în gestiunea băncilor se ține cu ajutorul conturilor din grupa ***36 „Conturi de stocuri"***.

Contul ***361 „Valori din aur, metale și pietre prețioase"*** ține evidența valorilor de natura celor cuprinse în denumirea contului, provenite din cumpărări, dobândite cu titlu gratuit sau constatate plus la inventar.

Ieșirea din patrimoniu a valorilor din aur sau pietre prețioase poate avea loc prin vânzare sau prin lipsă la inventar.

Contul ***362 „Materiale"*** ține evidența materialelor de uz gospodăresc de orice fel și a celor rezultate din dezmembrarea imobilizărilor.

Contul ***363 „Obiecte de inventar"*** și ***364 „Uzura obiectelor de inventar"*** evidențiază obiectele de inventar aflate în gestiunea băncilor la costul de achiziție și uzura aferentă acestora.

Contul ***367 „Alte stocuri și asimilate"*** ține evidența bonurilor valorice, a timbrelor fiscale și poștale, a tichetelor și biletelor de călătorie, a biletelor de tratament și călătorie, a formularelor cu regim special și a numerarului în automatele bancare.

Contul ***368 „Alte bunuri diverse"*** ține evidența bunurilor mobile și imobile provenite din executarea creanțelor prin adjudecare.

Înregistrări determinate de operațiuni cu stocuri:

1) *Achiziționări de valori din aur, metale și pietre prețioase:*

361 „Valori din aur, metale și pietre prețioase"	=	% 101 „Casa" 2511 „Conturi curente" 111 „Cont curent la BNR" 3566 „Alți creditori diverși"

2) *Valori din aur, metale și pietre prețioase dobândite cu titlu gratuit sau constatate plus la inventar:*

361 „Valori din aur, metale și pietre prețioase"	=	7717 „Venituri excepționale din operațiuni de gestiune"

3) *Ieșirea din gestiune la valoarea contabilă, a valorilor din aur, a metalelor și pietrelor prețioase vândute:*

6099 „Cheltuieli diverse de exploatare bancară"	=	361 „Valori din aur, metale și pietre prețioase"

Scanned with OKEN Scanner

4) *Vânzarea valorilor din aur, a metalelor și pietrelor prețioase, evaluate la prețul de vânzare:*

%	=	7099
101		„Venituri diverse din exploatare bancară“
„Casa“		
2511		
„Conturi curente“		
111		
„Cont curent la BNR“		
3556		
„Alți debitori diverși“		

5) *Materiale cumpărate:*

362	=	%
„Materiale“		101
		„Casa“
		2511
		„Conturi curente“
		111
		„Cont curent la BNR“
		3566
		„Alți creditori diverși“

6) *Consum de materiale:*

631	=	362
„Cheltuieli cu materialele“ – dezvoltare analitică pe feluri de materiale –		„Materiale“

7) *Materiale vândute de natura imprimatelor bancare sau constatate lipsă la inventar:*

649	=	362
„Alte cheltuieli diverse de exploatare“		„Materiale“

8) *Încasarea imprimatelor bancare vândute:*

%	=	7499
101		„Alte venituri“
„Casa“		
2511		
„Conturi curente“		

9) *Materiale constatate lipsă la inventar imputate persoanelor vinovate:*

3556	=	7499
„Alți debitori diverși“		„Alte venituri“

10) *Cumpărare obiecte de inventar:*

363	=	%
„Obiecte de inventar“		101
		„Casa“
		2511
		„Conturi curente“
		111
		„Cont curent la BNR“
		3566
		„Alți creditori diverși“

11) *Includere integrală în cheltuieli a valorii obiectelor de inventar:*

632	=	364
„Cheltuieli privind obiectele de inventar“		„Uzura obiectelor de inventar“

12) *Obiecte de inventar scoase din funcțiune a căror valoare nu a fost inclusă în cheltuieli:*

632	=	363
„Cheltuieli privind obiectele de inventar“		„Obiecte de inventar“

Scanned with OKEN Scanner

13) *Obiecte de inventar ieșite din gestiune ca urmare a vânzării lor, a căror valoare a fost inclusă în cheltuieli:*

364 „Uzura obiectelor de inventar“	=	363 „Obiecte de inventar“

14) *Vânzare obiecte de inventar:*

% 3566 „Alți debitori diverși“ 101 „Casa“ 2511 „Conturi curente“ 111 „Cont curent la BNR“	=	7499 „Alte venituri“

15) *Bunuri mobile și imobile provenite din executarea creanțelor băncii prin adjudecare:*

368 „Alte bunuri diverse“	=	3566 „Alți creditori diverși“

16) *Bunuri mobile și imobile provenite din executarea creanțelor băncii ieșite din gestiune, ca urmare a valorificării:*

649 „Alte cheltuieli diverse“	=	368 „Alte bunuri diverse“

17) *Valorificarea bunurilor mobile și imobile provenite din valorificarea creanțelor băncii:*

3556 „Alți debitori diverși“	=	% 7499 „Venituri privind bunurile mobile și imobile din executarea creanțelor“ 35327 „TVA colectată“

Scanned with OKEN Scanner

18) *Încasarea valorii bunurilor mobile și imobile valorificate:*

%	=	3556
101		„Alți debitori diverși“
„Casa“		
2511		
„Conturi curente“		
111		
„Cont curent la BNR“		

19) *Stingerea creanței debitorului băncii:*

3566	=	%
„Alți creditori diverși“		2811
		„Creanțe restante“
		2821
		„Creanțe îndoielnice“
		2812
		„Dobânzi restante“
		2822
		„Dobânzi îndoielnice“
		2817
		„Creanțe atașate“
		2827
		„Creanțe atașate“

20) *Cumpărare timbre fiscale și poștale, tichete și bilete de călătorie și formulare cu regim special:*

367	=	3566
„Alte stocuri și asimilate“		„Alți creditori diverși“

21) *Consum timbre fiscale, poștale și formulare cu regim special:*

633	=	367
„Cheltuieli privind alte stocuri“		„Alte stocuri și asimilate“

Scanned with OKEN Scanner

22) *Materiale diverse trimise pentru prelucrare la terți:*

365 „Stocuri aflate la terți“	=	362 „Materiale“

23) *Cheltuieli de prelucrare facturate la terți:*

365 „Stocuri aflate la terți“	=	3566 „Alți creditori diverși“

24) *Recepție materiale prelucrate de terți, de natura obiectelor de inventar:*

363 „Obiecte de inventar“	=	365 „Stocuri aflate la terți“

25) *Achitare cheltuieli de prelucrare:*

3566 „Alți creditori diverși“	=	% 101 „Casa“ 2511 „Conturi curente“ 111 „Cont curent la BNR“

6.2. CONTABILITATEA DATORIILOR ȘI A CREANȚELOR DIVERSE

În cadrul activității bancare, apar datorii și creanțe din relațiile cu persoane fizice și juridice diverse cum sunt:

- datorii și creanțe cu personalul;
- datorii și creanțe privind asigurarea și protecția socială a personalului;
- datorii și creanțe din relațiile cu bugetul statului și asimilate;
- datorii și creanțe din relațiile cu asociații și acționarii;
- datorii și creanțe din relațiile cu diverși debitori și creditori.

Scanned with OKEN Scanner

6.2.1. Contabilitatea datoriilor și creanțelor privind personalul

Datoriile față de personal pot fi clasificate în datorii curente aflate în termen de exigibilitate, datorii neexigibile și datorii provenind din salarii sau alte drepturi neridicate la termen.

La rândul lor, datoriile în termen pot fi clasificate în funcție de sursa sau scopul pentru care se plătesc în: datorii care se suportă din fondul de salarii, datorii care se suportă din fondul de participare la profit și datorii care se suportă din fondul asigurărilor sociale.

Contul ***351 „Personal și conturi asimilate"*** ține evidența datoriilor și a creanțelor din relațiile cu personalul, detaliindu-se în mai multe conturi sintetice de gradul II și III, în funcție de natura datoriei sau a creanței a căror evidență o țin.

Analizate în ordinea succesiunii operațiilor, dependente fiind și de retribuirea chenzinală a salariaților, în relațiile cu personalul apar mai întâi creanțele, adică avansul acordat chenzinal.

Înregistrări determinate de operațiile de remunerare a salariaților:

1) *Avans chenzinal acordat salariaților băncii:*

3514 „Avansuri acordate personalului"	=	% 101 „Casa" 2511 „Conturi curente" – în conturi personale –

2) *Avansuri neridicate de salariați în termen:*

3514 „Avansuri acordate personalului"	=	3515 „Drepturi de personal neridicate"

3) *Datorii față de personal care se suportă de bancă din fondul de salarii:*

611 „Cheltuieli cu remunerațiile personalului"	=	3511 „Personal remunerații datorate"

Scanned with OKEN Scanner

4) *Datorii față de personal care se suportă din CAS, în special ajutoare pentru incapacitate temporară de muncă, precum și cele suportate de bancă, potrivit legii, pentru protecția socială:*

%	=	3512
35211 „Contribuția unității la asigurările sociale“		„Personal – ajutoare materiale datorate“
6127 „Alte cheltuieli privind asigurările și protecția socială“ – suportate de bancă –		

5) *Datorii față de personal suportate din profitul net realizat la încheierea exercițiului sau din cel reportat, reprezentând participarea personalului la profit:*

%	=	3513
592 „Repartizarea profitului“		„Participarea personalului la profit“
581 „Rezultatul reportat“		

6) *Datorii față de personal, pentru care nu s-au întocmit state de plată, inclusiv pentru concediul neefectuat până la încheierea exercițiului, reprezentând datorii neexigibile:*

611 „Cheltuieli cu remunerațiile personalului“	=	35191 „Alte datorii în legătură cu personalul“

Din datoriile totale față de personal se rețin, în ordine cronologică, următoarele:

- contribuția de 5% din retribuția brută pentru pensia suplimentară;
- contribuția de 1% pentru fondul de șomaj;
- impozitul pe salarii;
- contribuția de 7% la fondul de sănătate, reținută din impozitul pe salarii;

Scanned with OKEN Scanner

- reţineri datorate terţilor reprezentând rate pentru cumpărări, popriri pe salarii etc.;
- alte creanţe în legătură cu personalul, reprezentând imputaţii, rate din echipamentul de lucru;
- avansuri acordate.

7) *Reţineri din salarii:*

3511 „Personal – remuneraţii datorate“	=	% 35212 „Contribuţia personalului pentru pensia suplimentară“ 35222 „Contribuţia personalului la fondul de şomaj“ 3533 „Impozitul pe salarii“ 3516 „Reţineri datorate terţilor“ 35192 „Alte creanţe în legătură cu personalul“ 3514 „Avansuri acordate personalului“

8) *Contribuţia pentru fondul de sănătate de 7%, reţinută din impozitul pe salarii:*

3533 „Impozitul pe salarii“ – analitic fond de sănătate –	=	35211 „Contribuţia unităţii la asigurările sociale“

Scanned with OKEN Scanner

9) *Achitare drepturi de personal:*

%	=	101
3511		„Casa“
„Personal – remunerații datorate“		
3512		
„Personal – ajutoare materiale datorate“		
3513		
„Participarea personalului la profit“		
35191		
„Alte datorii în legătură cu personalul“		

Drepturile de personal neridicate în termen se înregistrează în debitul conturilor de datorii față de personal (după care aceste conturi se soldează), în corespondență cu contul 3515 „Drepturi de personal neridicate“

Drepturile de personal neridicate se achită la cererea personalului, înregistrându-se în debitul contului, în corespondență cu contul Casa (101) sau alt cont din care se face plata.

6.2.2. Contabilitatea datoriilor și creanțelor privind asigurarea și protecția socială

Băncile sunt obligate să suporte din resurse proprii unele contribuții pentru protecția socială: asigurarea personalului pentru incapacitate de muncă, pentru sarcină și lehuzie, pentru creșterea copilului și pentru alte măsuri de protecție socială. Astfel, băncile suportă următoarele contribuții:

- 30% din fondul de salarii, contribuție pentru formarea fondului de asigurare socială, din care se acordă pensii, ajutoare pentru incapacitate temporară de muncă, ajutoare de deces, de boală etc.;
- 5% din același fond de salarii reprezentând contribuția băncii la fondul de șomaj;
- 1% din fondul de salarii pentru constituirea fondului de risc și accidente;
- 5% din retribuțiile brute, contribuția pentru formarea fondului pentru pensii suplimentare;

Scanned with OKEN Scanner

- 1% din retribuția de încadrare pentru formarea fondului de șomaj;
- 7% din salariile brute contribuția unității la fondul de sănătate;
- 7% contribuția salariaților la fondul de sănătate. Această cotă se reține din impozitul pe salarii datorat.

Contul 352 „Asigurări sociale protecția socială și conturi asimilate" reflectă datoriile și creanțele privind asigurarea și protecția socială, detaliindu-se în conturi sintetice de gradul II și II pe feluri de contribuții, astfel:

35211 „Contribuția unității la asigurările sociale"
35212 „Contribuția unității la fondul de șomaj"
35261 „Alte datorii sociale", reflectă ajutoarele materiale plătite în plus salariaților, care trebuie recuperate de la aceștia;
3562 „Alte creanțe sociale", ține evidența ajutoarelor materiale cuvenite salariaților care nu au fost achitate la închiderea exercițiului.

Înregistrări determinate de datoriile și creanțele privind protecția socială:

1) *Contribuția unității la asigurările sociale:*

6121 „Cheltuieli privind contribuția unității la asigurările sociale"	=	35211 „Contribuția unității la asigurările sociale" – analitic asigurări sociale –

2) *Contribuția unității la fondul de sănătate:*

6121 „Cheltuieli privind contribuția unității la asigurările sociale"	=	35211 „Contribuția unității la asigurările sociale" – analitic fond de sănătate –

3) *Ajutoare materiale datorate salariaților, iar diferența se virează la asigurările sociale:*

35211 „Contribuția unității la asigurările sociale"	=	% 3512 „Personal – ajutoare materiale datorate" 111 „Cont curent la BNR"

Scanned with OKEN Scanner

4) *Contribuția unității la fondul de șomaj:*

6122 „Cheltuieli privind contribuția unității pentru fondul de șomaj“	=	35221 „Contribuția unității la fondul de șomaj“

5) *Plăți efectuate la fondul de șomaj:*

35221 „Contribuția unității la fondul de șomaj“	=	111 „Cont curent la BNR“

6) *Ajutoare materiale plătite în plus salariaților, care trebuie recuperate de la aceștia:*

35192 „Alte creanțe în legătură cu personalul“	=	35261 „Alte datorii sociale“

7) *Recuperarea ajutoarelor materiale plătite în plus:*

3511 „Personal – remunerații datorate“	=	35192 „Alte creanțe în legătură cu personalul“

8) *Virarea la asigurările sociale a ajutoarelor materiale plătite în plus:*

35261 „Alte datorii sociale“	=	111 „Cont curent la BNR“

9) *Ajutoare materiale cuvenite salariaților care nu au fost achitate până la sfârșitul exercițiului financiar:*

35262 „Alte creanțe sociale“	=	35191 „Alte datorii în legătură cu personalul“

Scanned with OKEN Scanner

10) *Ajutoare materiale reținute din contribuția la asigurările sociale:*

35211 „Contribuția unității la asigurările sociale“	=	35262 „Alte creanțe sociale“

11) *Plată ajutoare materiale cuvenite:*

35191 „Alte datorii în legătură cu personalul“	=	101 „Casa“

12) *Contribuția unității la fondurile de risc și accidente:*

627 „Cheltuieli cu alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate“	=	3538 „Fonduri speciale, taxe și vărsăminte asimilate“

13) *Virare contribuție la fondurile de risc și accidente:*

3538 „Fonduri speciale, taxe și vărsăminte asimilate“	=	111 „Cont curent la BNR“

6.2.3. Contabilitatea datoriilor și a creanțelor față de bugetul statului

Băncile au obligația de a contribui la formarea veniturilor bugetului de stat prin impozite și taxe, pe care trebuie să le achite.

Pentru contabilizarea impozitelor și taxelor care au o pondere importantă în cadrul veniturilor statului, au fost concepute conturi distincte, cum sunt cele pentru evidența impozitului pe profit, a impozitului pe salarii și a taxei pe valoarea adăugată, în cadrul contului sintetic de gradul întâi 353 „Bugetul statului, fonduri speciale și conturi asimilate“.

Pentru reflectarea datoriilor din impozite și taxe care au o pondere valorică mai mică, au fost create conturi sintetice pentru evidența lor globală cum ar fi „Alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate“ sau „Alte datorii și creanțe“.

Scanned with OKEN Scanner

Contul ***3531 „Impozitul pe profit"*** ține evidența datoriilor privind impozitul pe profit. Se creditează cu impozitul pe profit calculat și se debitează cu virarea la buget a impozitului pe profit.

Contul ***3533 „Impozitul pe salarii"*** ține evidența datoriilor privind impozitul pe salarii. Impozitul pe salarii se reține din datoriile față de salariați sau față de colaboratorii care prestează servicii pe bază de contract. Contul 3533 „Impozitul pe salarii" se creditează cu impozitul reținut și se debitează cu reținerea fondului de sănătate din impozit și cu impozitul plătit la bugetul de stat sau local.

Contul ***3532 „Taxa pe valoarea adăugată"*** ține evidența taxei pe valoarea adăugată, detaliindu-se în conturi sintetice de gradul III, astfel:

35323 „TVA de plată"
35324 „TVA de recuperat"
35326 „TVA deductibilă"
35327 „TVA colectată"
35328 „TVA neexigibilă"

De remarcat că societățile bancare sunt exceptate de la plata taxei pe valoarea adăugată.

Băncile sunt obligate la plata taxei pe valoarea adăugată în condițiile prevăzute de lege, pentru alte lucrări și servicii, care nu se încadrează în specificul bancar.

Contabilitatea datoriilor din alte impozite și taxe pentru care nu au fost rezervate conturi distincte se realizează cu ajutorul contului 3536 „Alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate", în cadrul căruia este necesar să se deschidă conturi analitice pe feluri de impozite și taxe.

Contabilitatea datoriilor și creanțelor față de buget, cum ar fi salarii neridicate, prescrise, amenzi și penalități datorate, creanțe din vărsăminte efectuate în plus la buget, se ține cu ajutorul contului 3539 „Alte datorii și creanțe cu bugetul statului", detaliat în conturi sintetice de gradul II, după natura datoriilor și creanțelor.

Contabilitatea creanțelor din subvenții se realizează cu ajutorul contului 3534 „Subvenții".

Subvențiile de care pot beneficia băncile se compun din subvenții de exploatare și subvenții pentru investiții.

Subvențiile de exploatare pot să fie acordate, de exemplu, pentru credite cu dobândă redusă, subvenționate de către stat. Acestea se înregistrează ca venit

Scanned with OKEN Scanner

din subvenții, în corespondență cu contul curent, dacă au fost efectiv aprobate și urmează a fi încasate.

Înregistrări determinate de datoriile și creanțele față de bugetul statului:

1) *Cheltuieli cu impozitul pe profit calculat potrivit prevederilor legale:*

691 „Cheltuieli cu impozitul pe profit“	=	3531 „Impozitul pe profit“

2) *Impozit pe salarii reținut din datoriile față de salariați și colaboratori:*

% 3511 „Personal – remunerații datorate“ 3512 „Personal – ajutoare materiale datorate“ 3513 „Participarea personalului la profit“ 3566 „Alți creditori diverși“	=	3533 „Impozit pe salarii“

3) *Virare la buget a impozitului pe salarii și pe profit:*

% 3531 „Impozitul pe profit“ 3533 „Impozitul pe salarii“	=	111 „Cont curent la BNR“

4) *Taxă pe valoarea adăugată colectată pentru operații de livrări de bunuri și servicii diferite de cele bancare, taxa pe valoarea adăugată aferentă bunurilor folosite în scop personal sau acordate cu titlu gratuit salariaților sau altor persoane, cu taxa pe valoarea adăugată aferentă lipsurilor la inventar imputate și bunurilor mobile și imobile adjudecate pentru executarea creanțelor băncii:*

Scanned with OKEN Scanner

35327 „TVA colectată“	=	% 3556 „Alți debitori diverși“ 35191 „Alte creanțe în legătură cu personalul“ – pentru taxa aferentă bunurilor și serviciilor prestate terților – 627 „Cheltuieli cu alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate“ – cu taxa aferentă bunurilor folosite în scop personal sau predate cu titlu gratuit –

5) *Taxa pe valoarea adăugată deductibilă din facturile sau chitanțele fiscale ale furnizorilor de bunuri și servicii:*

35326 „TVA deductibilă“	=	% 3566 „Alți creditori diverși“ 101 „Casa“ 111 „Cont curent la BNR“

6) *Regularizare taxă pe valoarea adăugată, TVA colectată este mai mare decât TVA deductibilă, diferența fiind TVA de plată la bugetul statului:*

35327 „TVA colectată“	=	% 35326 „TVA deductibilă“ 35323 „TVA de plată“

Scanned with OKEN Scanner

7) *Regularizare taxă pe valoarea adăugată, TVA deductibilă este mai mare decât TVA colectată, diferența fiind TVA de recuperat de la bugetul statului:*

%	=	%
35327 „TVA colectată“		35326 „TVA deductibilă“
35324 „TVA de recuperat“		

8) *Taxa pe valoarea adăugată recuperată din taxa pe valoarea adăugată plătită în luna următoare, prin compensare, sau dacă depășește o anumită sumă prevăzută de lege se poate solicita restituirea de la buget:*

%	=	35324 „TVA de recuperat“
35323 „TVA de plată“		
111 „Cont curent la BNR“		

9) *Salarii neridicate, prescrise, amenzi și penalități datorate, creanțe din vărsăminte efectuate în plus la bugetul statului:*

%	=	3539 „Alte datorii și creanțe cu bugetul statului“
3515 „Drepturi de personal neridicate“		
6711 „Despăgubiri, amenzi, penalități“		

10) *Creanțe de încasat de la buget, privind vărsămintele de efectuat în plus:*

3539 „Alte datorii și creanțe cu bugetul statului“	=	7711 „Venituri din despăgubiri și penalități“

Scanned with OKEN Scanner

11) *Subvenții de exploatare pentru credite acordate cu dobândă redusă, subvenționate de stat:*

%	=	7493
111		„Venituri din subvenții
„Cont curent la BNR“		de exploatare“
3534		
„Subvenții“		
– pentru subvenții aprobate		
și neîncasate –		

12) *Subvenții pentru investiții, aprobate și neîncasate:*

%	=	541
111		„Subvenții pentru investiții“
„Cont curent la BNR“		
3534		
„Subvenții“		
– pentru subvenții aprobate		
și neîncasate –		

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Capitolúl VII
Contabilitatea valorilor imobilizate

7.1. STRUCTURA VALORILOR IMOBILIZATE

Valorile imobilizate reprezintă bunurile și creanțele destinate să servească băncii o perioadă îndelungată, fiind compuse din imobilizări financiare, imobilizări necorporale, corporale, în curs de execuție, inclusiv imobilizările date în leasing sau în locație simplă.

Contabilitatea valorilor imobilizate se realizează cu ajutorul conturilor din clasa 4 „Valori imobilizate", în cadrul căreia conturile sunt sistematizate pe grupe de imobilizări.

Contabilitatea imobilizărilor la bănci prezintă anumite particularități. Astfel se remarcă o regrupare a imobilizărilor necorporale și corporale pe două destinații: ***ale activității de exploatare*** și ***în afara activității de exploatare***. O grupă distinctă cuprinde conturile destinate să țină evidența operațiunilor de leasing și locație simplă.

Conturile rectificative privind amortizarea și provizioanele pentru deprecierea imobilizărilor sunt și ele regrupate pentru imobilizări ale activității de exploatare și în afara activității de exploatare.

7.2. CONTABILITATEA IMOBILIZĂRILOR FINANCIARE

Imobilizările financiare ale băncilor au următoarele componente principale:

a) credite subordonate;

b) titluri imobilizate.

a) **Creditele subordonate** sunt creanțe pe termen lung pentru care împrumutătorul acceptă ca drepturile sale să fie restituite, în caz de lichidare, după satisfacerea celorlalți creanțieri.

În funcție de duratele pentru care sunt acordate, creditele subordonate se clasifică în ***credite subordonate la termen*** și ***credite subordonate pe durată nedeterminată***.

Creditele la termen, la rândul lor, se grupează în ***credite participative*** și ***credite subordonate la termen***.

Pentru evidența fiecăruia dintre aceste credite este alocat câte un cont, la care se mai adaugă contul „Creanțe atașate", pentru reflectarea creanțelor din dobânzi, aferente creditelor de mai sus.

Creditele participative se caracterizează prin următoarele:
- în caz de lichidare a societății debitoare, creditele nu se rambursează decât după satisfacerea celorlalți creanțieri privilegiați sau chirografari;
- în caz de redresare juridică, creditele și plata dobânzilor sunt suspendate pe întreaga perioadă a planului de redresare;
- dobânzile cuprind o parte fixă și eventual o parte variabilă.

Alte credite subordonate cuprind credite asemănătoare creditelor participative, dar care au o dată fixă de rambursare și o dobândă în cotă fixă.

Creanțele subordonate pe durată nedeterminată nu au stabilite prin contract termenele de rambursare, în schimb în contract se prevede că rambursarea nu poate să intervină decât din inițiativa debitorului.

Contul ***401 „Credite subordonate la termen"*** se detaliază în conturi sintetice de gradul II:

4011 „Credite participative"
4019 „Alte credite subordonate la termen".

Contul ***402 „Credite subordonate pe durată nedeterminată"*** este cont de activ.

Se debitează cu creditele acordate, în corespondență cu contul curent al băncii la BNR, conturile de corespondent sau conturile curente ale clientului.

Se creditează cu creditele rambursate, în corespondență cu aceleași conturi.

În caz de nerambursare, creditele pot fi trecute la creanțe restante (4811) sau creanțe îndoielnice (4821).

Dobânzile neajunse la scadență se înregistrează în contul 407 „Creanțe atașate".

Scanned with OKEN Scanner

Înregistrări determinate de operațiuni de acordare și rambursare a creditelor subordonate:

1) *Se acordă credite subordonate participative:*

4011 „Credite participative“	=	% 111 „Cont curent la BNR“ 2511 „Conturi curente“ 121-122 „Conturi de corespondent“

2) *Se acordă credite subordonate pe durată nedeterminată:*

402 „Credite subordonate pe durată nedeterminată“	=	% 111 „Cont curent la BNR“ 2511 „Conturi curente“ 121-122 „Conturi de corespondent“

3) *Rambursare credite subordonate la termen participative de către clienții băncii:*

2511 „Conturi curente“	=	4011 „Credite participative“

4) *Rambursare credite subordonate pe perioadă nedeterminată prin contul curent la BNR:*

111 „Cont curent la BNR“	=	402 „Credite subordonate pe durată nedeterminată“

Scanned with OKEN Scanner

5) *Dobânzi curente neajunse la scadență:*

407 „Creanțe atașate“	=	% 7051 „Dobânzi de la creditele subordonate“ 7052 „Dobânzi de la creditele subordonate pe durată nedeterminată“

b) **Titlurile imobilizate** sunt formate din acțiuni și alte titluri cu venit variabil deținute în alte societăți comerciale, iar în funcție de ponderea deținută în capitalul acestora se clasifică în trei grupe:
1) Părți în societățile comerciale legate;
2) Titluri de participare;
3) Titluri ale activității de portofoliu.

Părțile în societățile comerciale legate sunt formate din titluri cu venit variabil deținute în societățile comerciale controlate exclusiv, în cotă de participare de peste 50%, astfel încât acestea sunt susceptibile de a fi incluse prin integrare într-un ansamblu consolidabil.

Contabilitatea acestor participări se ține cu ajutorul contului 411 „Părți în societățile comerciale legate“, care se detaliază în trei conturi sintetice de gradul II, în funcție de tipul societăților la care se dețin acțiunile, adică: societăți bancare, societăți cu caracter financiar și societăți cu caracter nefinanciar.

Titlurile de participare reprezintă acțiuni sau alte titluri cu venit variabil emise de societăți la care participarea băncii la formarea capitalului este mai mică de 50% sau la care banca este implicată în conducere.

Sunt considerate titluri de participare acel pachet de titluri care deține o pondere mai mare de 10% însă nu depășește 50% din capitalul societății emitente.

Contabilitatea titlurilor de participare se realizează cu ajutorul contului ***412 „Titluri de participare“***, detaliat ca și precedentul în conturi sintetice de gradul II, pe tipuri de societăți la care se dețin titlurile (bancare, financiare, nefinanciare).

Titlurile activității de portofoliu reprezintă titluri achiziționate cu intenția de a le păstra o perioadă îndelungată, fără drept de intervenție în gestiunea

Scanned with OKEN Scanner

societății ale cărei titluri le deține banca. Contabilitatea acestor titluri se realizează cu ajutorul contului ***413 „Titluri ale activității de portofoliu"***.

Funcțiunea contabilă a celor trei conturi (411, 412, 413) este identică.

Sunt conturi de activ.

Se debitează cu prețul de cumpărare (exclusiv cheltuielile accesorii de cumpărare) a titlurilor achiziționate, în corespondență cu conturile de lichidități (111, 121, 122) sau conturile curente ale clienților băncii (2511) de la care cumpără.

Se creditează cu valoarea contabilă a titlurilor vândute.

Cheltuielile de achiziție a titlurilor se înregistrează în contul 6099 „Cheltuieli diverse de exploatare bancară", în corespondență cu un cont de lichidități sau datorii.

Dacă la cumpărare nu s-a achitat valoarea integrală a titlurilor, diferența se înregistrează în contul 418 „Vărsăminte de efectuat".

Înregistrări determinate de operațiile de achiziționare a titlurilor imobilizate:

1) *Titluri achiziționate de la altă societate bancară, titluri de participare, achitate parțial:*

4121 „Titluri de participare la societăți bancare"	=	% 111 „Cont curent la BNR" 418 „Vărsăminte de efectuat pentru părți în societățile comerciale legate, pentru titluri de participare și pentru titluri ale activității de portofoliu"

2) *Se achiziționează titluri ale activității de portofoliu prin societățile de bursă:*

413 „Titluri ale activității de portofoliu"	=	333 „Conturile societăților de bursă"

3) *Convertirea creditelor subordonate și a creanțelor atașate în titluri de participare:*

4121 „Titluri de participare la societăți bancare“	=	% 401 „Credite subordonate la termen“ 402 „Credite subordonate pe durată nedeterminată“ 407 „Creanțe atașate“

4) *Vânzarea prin societățile de bursă a titlurilor de participare la un preț mai mic decât valoarea contabilă a titlurilor:*

% 333 „Conturile societăților de bursă“ 6462 „Pierderi din cesiunea imobilizărilor financiare“	=	4121 „Titluri de participare la societăți bancare“

5) *Vânzarea prin societățile de bursă a titlurilor de participare la un preț mai mare decât valoarea contabilă:*

333 „Conturile societăților de bursă“	=	% 4121 „Titluri de participare la societăți bancare“ 7462 „Venituri din cesiunea imobilizărilor financiare“

Titlurile date cu împrumut sunt titluri imobilizate date cu împrumut în schimbul unor dobânzi.

Contul ***415 „Titluri date cu împrumut“*** reflectă titlurile imobilizate date cu împrumut.

Scanned with OKEN Scanner

Este un cont de activ.

Se debitează cu valoarea contabilă a titlurilor imobilizate date cu împrumut, în corespondență cu conturile care țin evidența (411, 412, 413).

Se creditează cu restituirea titlurilor la aceeași valoare.

Dobânzile cuvenite pentru titlurile date cu împrumut reprezintă venituri din imobilizări financiare, la fel ca dividendele aduse de acestea, iar încasarea lor se înregistrează în debitul conturilor de lichidități. Dobânzile calculate la titlurile date cu împrumut și neajunse la scadență se înregistrază sub forma creanțelor atașate.

Înregistrări determinate de operațiuni cu titluri date cu împrumut:

1) *Se dau cu împrumut titluri imobilizate:*

415 „Titluri date cu împrumut“	=	% 411 „Părți în societățile comerciale legate“ 412 „Titluri de participare“ 413 „Titluri ale activității de portofoliu“

2) *Dividende încasate și dividende calculate și neajunse la scadență pentru titlurile date cu împrumut:*

% 111 „Cont curent la BNR“ 417 „Creanțe atașate“	=	7053 „Dividende și venituri asimilate“

Titluri imobilizate în devize

Evidența titlurilor imobilizate în devize presupune utilizarea conturilor 3721 „Poziție de schimb“ și 3722 „Contravaloarea poziției de schimb“.

Titlurile imobilizate în devize se reevaluează la închiderea contabilă, la cursul valutar al zilei.

Scanned with OKEN Scanner

Echivalentul valoric în lei al diferențelor de schimb aferente titlurilor imobilizate se înregistrează în contul 414 „Diferențe de conversie", spre deosebire de diferențele de curs aferente datoriilor și creanțelor curente, în devize, care se înregistrează ca venituri.

Contul bifuncțional 414 „Diferențe de conversie" se debitează cu diferențele de conversie nefavorabile (scăderi de curs) și se creditează cu diferențele de conversie favorabile (creștere de curs), în corespondență cu contul 3722 „Contravaloarea poziției de schimb".

Soldul debitor sau creditor al contului 414 „Diferențe de conversie" se va modifica, în sensul creșterii sau scăderii, cu ocazia unei noi reevaluări.

Înregistrări determinate de operațiuni cu imobilizări financiare în devize:

1) *Titluri de participare dobândite de la altă societate bancară, în devize:*

4121 „Titluri de participare la societățile bancare"	=	3721 „Poziție de schimb"

2) *Contravaloarea în lei a titlurilor de participare în devize achitate la cursul zilei:*

3722 „Contravaloarea poziției de schimb"	=	111 „Cont curent la BNR"

3) *Reevaluarea titlurilor de participare în devize la sfârșitul exercițiului:*

– *diferențe favorabile (creștere de curs):*

– *de pasiv* –

3722 „Contravaloarea poziției de schimb"	=	414 „Diferențe de conversie"

– *diferențe nefavorabile (scădere de curs):*

– *de activ* –

414 „Diferențe de conversie"	=	3722 „Contravaloarea poziției de schimb"

Scanned with OKEN Scanner

4) *Vânzare titluri de participare la un preț de cesiune superior valorii contabile cu diferență de conversie favorabilă:*

– *cedarea titlurilor de participare în devize la valoarea contabilă:*

3721 „Poziția de schimb“	=	4121 „Titluri de participare la societățile bancare“

– *încasarea în devize a titlurilor cedate la prețul de cesiune:*

111 „Cont curent la BNR“	=	3721 „Poziția de schimb“

– *diferențe de preț ale titlurilor în devize înregistrate ca venit din cesiunea imobilizărilor financiare:*

3722 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	7642 „Venituri din cesiunea imobilizărilor financiare“

– *cota proporțională din diferența de conversie favorabilă (pasiv):*

414 „Diferențe de conversie“	=	7642 „Venituri din cesiunea imobilizărilor financiare“

5) *Cota proporțională din diferența de conversie nefavorabilă (de activ):*

6462 „Pierderi din cesiunea imobilizărilor financiare“	=	414 „Diferențe de conversie“

Dotările cu resurse bănești pentru unitățile proprii din străinătate sunt asimilate imobilizărilor financiare evidențiate de contul 421 „Datorii pentru unitățile proprii din străinătate“.

Transferul sumelor în devize la unitățile proprii din străinătate are loc prin conturile de corespondent ale băncilor.

Scanned with OKEN Scanner

Înregistrări determinate de dotările cu resurse bănești ale unităților din străinătate:

1) *Transfer de sume în devize la unitățile din străinătate:*

421 „Dotări pentru unitățile proprii din străinătate“	=	122 „Conturi de corespondent ale băncilor (loro)“

2) *Retrageri de sume în devize de la unitățile din străinătate:*

122 „Conturi de corespondent ale băncilor (loro)“	=	421 „Dotări pentru unitățile proprii din străinătate“

3) *Diferențe de curs valutar rezultate din creșterea cursului:*

421 „Dotări pentru unitățile proprii din străinătate“	=	3721 „Poziția de schimb“

4) *Diferențe de curs valutar rezultate din scăderea cursului:*

3721 „Poziția de schimb“	=	421 „Dotări pentru unitățile proprii din străinătate“

5) *Echivalentul valorii în lei a diferențelor de curs valutar – favorabile (de pasiv):*

3722 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	414 „Diferențe de conversie“

6) *Echivalentul valoric în lei al diferențelor de curs valutar – nefavorabile (de activ):*

414 „Diferențe de conversie“	=	3722 „Contravaloarea poziției de schimb“

Scanned with OKEN Scanner

7) *Diferențe de conversie favorabile aferente dotărilor din străinătate retrase, virate la venituri:*

414 „Diferențe de conversie“	=	7462 „Venituri din cesiunea imobilizărilor“

8) *Diferențe de conversie nefavorabile aferente dotărilor din străinătate, retrase și virate la cheltuieli:*

6462 „Pierderi din cesiunea imobilizărilor financiare“	=	414 „Diferențe de conversie“

7.3. CONTABILITATEA IMOBILIZĂRILOR ÎN CURS

Imobilizările în curs sunt formate din imobilizări corporale și necorporale în curs de realizare.

Contabilitatea imobilizărilor în curs se realizează cu ajutorul a două conturi:

431 „Imobilizări necorporale în curs“

432 „Imobilizări corporale în curs“

Aceste conturi se debitează cu cheltuielile sau lucrările efectuate pentru realizarea imobilizărilor și se creditează la terminarea și recepționarea imobilizărilor.

Înregistrări determinate de operațiuni cu imobilizări în curs:

1) *Lucrări efectuate de terți pentru imobilizări corporale în curs:*

432 „Imobilizări corporale în curs“	=	3566 „Alți creditori diverși“

2) *Imobilizări corporale terminate și recepționate:*

442 „Imobilizări corporale ale activității de exploatare“	=	432 „Imobilizări corporale în curs“

3) *Imobilizări necorporale în curs executate în regie proprie:*

431 „Imobilizări necorporale în curs“	=	7494 „Venituri din producția de imobilizări“

4) *Imobilizări necorporale terminate:*

441 „Imobilizări necorporale ale activității de exploatare“	=	431 „Imobilizări necorporale în curs“

7.4. CONTABILITATEA IMOBILIZĂRILOR NECORPORALE

Imobilizările necorporale se compun din:

a) **Fondul comercial,** format din clientelă, prestigiu, reputație, vad etc.

b) **Cheltuielile de constituire,** formate din cheltuieli de înființare și extindere a activității băncii, cum ar fi cheltuielile de înmatriculare, cheltuieli privind emiterea și vânzarea de acțiuni, cheltuieli de publicitate;

c) **Alte imobilizări necorporale,** formate din programe informatice, concesiuni, brevete, licențe și alte drepturi de proprietate intelectuală.

O particularitate a conturilor de imobilizări corporale și necorporale ale băncilor o constituie clasificarea lor în două grupe: 44 „Imobilizări ale activității de exploatare“ și 45 „Imobilizări în afara activității de exploatare“.

Pentru activitatea de exploatare bancară, se disting conturile:

4411 „Fondul comercial“
4412 „Cheltuieli de constituire“
4419 „Alte imobilizări necorporale ale activității de exploatare“

Scanned with OKEN Scanner

Pentru activitatea în afara exploatării se distinge contul 451 „Imobilizări necorporale în afara activității de exploatare".

Conturile de evidență a imobilizărilor necorporale, indiferent de grupa din care fac parte, se debitează cu valoarea intrărilor de imobilizări necorporale:

- pentru cele provenind din cumpărări, se evaluează la costul de achiziție;
- pentru cele realizate pe cont propriu, se evaluează la costul de producție sau la nivelul cheltuielilor realizate.

Se creditează după amortizarea completă a imobilizărilor necorporale scoase din evidență.

Valoarea imobilizărilor necorporale se include în cheltuieli, în mod eșalonat, sub forma amortizării liniare, pe o perioadă de cel mult cinci ani.

În planul de conturi este cuprins câte un cont rectificativ de valori, sub forma amortizării, pentru fiecare cont de evidență a imobilizărilor necorporale, grupat pentru cele ale activității de exploatare și în afara activității de exploatare, după cum urmează:

- 4611 „Amortizarea imobilizărilor necorporale" – pentru activitatea de exploatare, detaliat astfel:
  46111 „Amortizarea fondului comercial"
  46112 „Amortizarea cheltuielilor de constituire"
  46119 „Amortizarea altor imobilizări necorporale"
- 4621 „Amortizarea imobilizărilor necorporale" – pentru cele în afara activității de exploatare.

Toate conturile privind amortizarea imobilizărilor, inclusiv a celor necorporale, se creditează în corespondență cu conturile de cheltuieli privind amortizarea:

- 651 „Amortizarea imobilizărilor necorporale", cu valoarea amortizării curente";
- 6731 „Cheltuieli excepționale privind amortizarea", cu amortizarea determinată de cauze excepționale.

Înregistrări determinate de operațiuni cu imobilizări necorporale:

1) *Programe informatice achiziționate de la terți:*

4419 „Alte imobilizări necorporale ale activității de exploatare"	=	3566 „Alți creditori diverși"

Scanned with OKEN Scanner

2) *Cheltuieli efectuate pentru emiterea și vânzarea de acțiuni:*

4412 „Cheltuieli de constituire“	=	101 „Casa“

3) *Programe informatice realizate în regie proprie:*

4419 „Alte imobilizări necorporale ale activității de exploatare“	=	7494 „Venituri din producția de imobilizări“

4) *Cheltuieli efectuate pe parcursul mai multor luni pentru dezvoltarea fondului comercial:*

431 „Imobilizări necorporale în curs“	=	101 „Casa“

5) *Terminarea lucrărilor pentru dezvoltarea fondului comercial:*

4411 „Fond comercial“	=	431 „Imobilizări necorporale în curs“

6) *Amortizarea liniară a imobilizărilor necorporale:*

651 „Cheltuieli cu amortizarea imobilizărilor necorporale“	=	% 46111 „Amortizarea fondului comercial“ 46112 „Amortizarea cheltuielilor de constituire“ 46119 „Amortizarea altor imobilizări necorporale“

Scanned with OKEN Scanner

7) *Scoaterea din evidență a imobilizărilor necorporale – fond comercial – amortizate complet:*

46111 „Amortizarea fondului comercial“	=	4411 „Fond comercial“

7.5. CONTABILITATEA IMOBILIZĂRILOR CORPORALE

Imobilizările corporale sunt formate din bunuri care îndeplinesc cumulativ condițiile de valoare și de durată normală, de folosință mai lungă de un an.

Contabilitatea bancară clasifică imobilizările corporale, ca și cele necorporale, în două grupe: ale activității de exploatare și în afara activității de exploatare. Astfel apar două serii de conturi privind evidența imobilizărilor:

a) în cadrul activității de exploatare:
   4421 „Terenuri“
   4422 „Mijloace fixe“ – detaliat în conturi de gradul III pe categorii de mijloace fixe
b) în afara activității de exploatare:
   4521 „Terenuri“
   4522 „Mijloace fixe“ – detaliat în conturi de gradul III pe categorii de mijloace fixe

Toate aceste conturi funcționează în mod identic, adică se debitează cu valoarea imobilizărilor intrate în patrimoniu, în corespondență cu conturile de surse de proveniență. Se creditează cu valoarea imobilizărilor ieșite din patrimoniu.

Pierderile din valoarea imobilizărilor corporale (amortizări), ca urmare a utilizării lor sau ca urmare a progresului tehnic, se înregistrează în conturile rectificative, de amortizări.

Contabilitatea amortizărilor se realizează cu ajutorul conturilor din grupa 46 „Amortizări privind imobilizările“, separat pentru imobilizările în cadrul activității de exploatare și pentru imobilizările în afara activității de exploatare.

În planul de conturi, sunt cuprinse două conturi sintetice de gradul I privind amortizările:

461 „Amortizări privind imobilizările activității de exploatare“
462 „Amortizări privind imobilizările în afara activității de exploatare“

Scanned with OKEN Scanner

Aceste conturi se detaliază în continuare în conturi de gradul II, pentru reflectarea amortizării imobilizărilor necorporale și a celor corporale.

Contul 4612 „Amortizarea imobilizărilor corporale" se detaliază în conturi de gradul III, pe categorii de mijloace fixe.

Contul 4622 „Amortizarea imobilizărilor corporale" pentru imobilizările corporale în afara exploatării se detaliază în conturi de gradul III, pe categorii de mijloace fixe.

Conturile de evidență a amortizărilor indiferent de grupa de mijloace fixe la care se referă se creditează cu valoarea amortizării, în corespondență cu conturile de cheltuieli:

- 652 „Cheltuieli cu amortizările imobilizărilor corporale, cu amortizarea curentă, normală;
- 6731 „Cheltuieli excepționale privind amortizarea imobilizărilor", cu amortizarea calculată în cazurile excepționale.

După amortizarea completă, imobilizările pot fi scoase din patrimoniu sau pot fi păstrate, dacă sunt utilizate.

Scoaterea din evidență a imobilizărilor complet amortizate se înregistrează în creditul conturilor de imobilizări, pe grupe, în corespondență cu conturile de amortizări, pe grupe de imobilizări.

Partea valorică neamortizată a imobilizărilor scoase din evidență înainte de expirarea duratei normale de funcționare se înregistrează ca pierderi din cesiune.

Înregistrări determinate de operațiuni cu imobilizări corporale:

1) *Mijloace fixe achiziționate pentru activitatea de exploatare bancară:*

4422 „Mijloace fixe"	=	3566 „Alți creditori diverși"

2) *Mijloace fixe realizate din investiții în curs:*

4422 „Mijloace fixe"	=	432 „Imobilizări corporale în curs"

3) *Mijloace fixe aduse ca aport de acționari:*

4422 „Mijloace fixe"	=	508 „Acționari sau asociați"

Scanned with OKEN Scanner

4) *Mijloace fixe complet amortizate scoase din funcțiune:*

4612 „Amortizarea imobilizărilor corporale“	=	4422 „Mijloace fixe“

5) *Mijloace fixe neamortizate complet scoase din funcțiune sau cedate (vândute):*

% 4612 „Amortizarea imobilizărilor corporale“ 6461 „Pierderi din cesiunea imobilizărilor corporale și necorporale“	=	4422 „Mijloace fixe“

6) *Venituri realizate din cedare mijloace fixe:*

3556 „Alți debitori diverși“	=	% 7461 „Venituri din cesiunea imobilizărilor corporale și necorporale“ 35327 „TVA colectată“

7.6. CONTABILITATEA OPERAȚIILOR DE LEASING ȘI LOCAȚIE SIMPLĂ

Leasingul reprezintă o convenție prin care locatorul (proprietarul) cedează locatarului (chiriaș), pentru o perioadă determinată, dreptul de utilizare a unui bun mobiliar, imobiliar sau a unui activ necorporal, contra unei chirii, cu opțiunea de cumpărare la scadență, la un preț convenit prin contractul încheiat inițial.

Locația simplă, spre deosebire de leasing, reprezintă o închiriere fără clauze care ar da posibilitatea de cumpărare, ci doar o simplă închiriere.

Scanned with OKEN Scanner

Contabilitatea operațiunilor de leasing se realizează cu ajutorul contului sintetic de gradul I ***471 „Operațiuni de leasing și asimilate"***, detaliat în conturi sintetice de gradul II, pe grupe de active, cuprinse la aceste operațiuni și un cont de creanțe atașate, reprezentând chiriile calculate și neajunse la scadență, astfel:

4711 „Leasing mobiliar"
4712 „Leasing imobiliar"
4713 „Leasing cu active necorporale"
4717 „Creanțe atașate"

Conturile de leasing (primele trei) ***se debitează*** cu bunurile date în leasing, în corespondență cu conturile:

- 3566 „Alți creditori diverși", cu valoarea bunurilor cumpărate a căror plată urmează să se facă ulterior, date în leasing;
- conturile curente sau de corespondent bancar (111, 121, 122, 2511) cu valoarea bunurilor cumpărate și achitate, date în leasing;
- 472 „Operațiuni de leasing privind imobilizările în curs", cu valoarea imobilizărilor în curs care au fost cuprinse în operațiuni de leasing, recepționate, puse în funcțiune.

Se creditează cu valoarea bunurilor date în leasing, care au produs următoarele evenimente:

a) nu s-a exercitat operațiunea de cumpărare până la amortizarea completă a bunurilor care se scot din evidență;
b) nu s-a exercitat operațiunea de cumpărare, iar bunurile au intrat în patrimoniul băncii;
c) s-a reziliat contractul de leasing, urmând ca bunurile să fie reînchiriate, redate în leasing altor unități;
d) s-a exercitat operațiunea de cumpărare, iar bunurile sunt cedate.

Avantajul financiar al băncii privind bunurile date în leasing îl constituie venitul din chirii, care poate fi încasat în avans, reflectat în creditul contului 376 „Venituri înregistrate în avans", din care se eșalonează periodic la veniturile curente, sau din chirii calculate și înregistrate în conturi de creanțe atașate, urmând a fi încasate ulterior.

Creanțele atașate înregistrate în contul 4717 „Creanțe atașate" pot fi încasate la scadență ori se trec în categoria celor restante sau îndoielnice (4812, 4822).

Operațiunile de leasing sunt supuse amortizării, care se înregistrează ca și cheltuielile cu amortizarea privind operațiunile de leasing, debitând contul 60411 „Cheltuieli cu amortizarea" și creditând contul 4761 „Amortizări privind operațiuni de leasing".

Scanned with OKEN Scanner

Înregistrări determinate de operațiunile de leasing:

1) *Bunuri mobiliare cumpărate pentru a fi date în leasing:*

4711 „Leasing mobiliar“	=	3566 „Alți creditori diverși“

2) *Achitare creditori din livrări de bunuri mobiliare:*

3566 „Alți creditori diverși“	=	111 „Cont curent la BNR“

3) *Venituri realizate din chirii încasate anticipat:*

% 2511 „Conturi curente“ 111 „Cont curent la BNR“	=	376 „Venituri înregistrate anticipat“

4) *Virare chirie încasată anticipat la veniturile curente:*

376 „Venituri înregistrate anticipat“	=	70411 „Venituri din chirii“

5) *Chirii calculate la operațiile de leasing neajunse la scadență:*

4717 „Creanțe atașate“	=	70411 „Venituri din chirii“

6) *Încasare chirie din leasing devenită scadentă:*

% 2511 „Conturi curente“ 111 „Cont curent la BNR“	=	4717 „Creanțe atașate“

Scanned with OKEN Scanner

7) *Operațiuni de leasing supuse amortizării:*

60411 „Cheltuieli cu amortizarea“	=	4761 „Amortizări privind operațiuni de leasing“

Înregistrări intervenite după ce bunurile au fost date în leasing:

1) *Scoaterea din evidență a bunurilor neutilizabile complet amortizate, pentru care nu s-a exercitat opțiunea de cumpărare:*

4761 „Amortizări privind operațiuni de leasing“	=	471 „Operațiuni de leasing și asimilate“

2) *Intrarea în patrimoniul băncii a bunurilor date în leasing pentru care nu s-a exercitat opțiunea de cumpărare:*

% 452 „Imobilizări corporale în afara activității de exploatare“ – analitic natura imobilizărilor – 4761 „Amortizări privind operațiunile de leasing“ – cu amortizarea calculată –	=	471 „Operațiuni de leasing“ – cu valoarea contabilă –

3) *Rezilierea contractului urmând ca bunurile să fie redate în operațiuni de leasing:*

473 „Imobilizări neînchiriate de leasing reziliat“	=	471 „Operațiuni de leasing și asimilate“

Scanned with OKEN Scanner

4) *Redarea bunurilor în leasing (închirierea lor):*

471 „Operațiuni de leasing și asimilate“	=	473 „Imobilizări neînchiriate din leasing reziliat“

5) *Cedare bunuri din operațiuni de leasing reziliat în cazul neînchirierii lor:*

% 4761 „Amortizări privind operațiunile de leasing“ – cu valoarea amortizată – 60413 „Pierderi din cesiunea imobilizărilor date în leasing“ – cu valoarea neamortizată –	=	473 „Imobilizări neînchiriate din leasing reziliat“

6) *Exercitarea opțiunii de cumpărare-cedare a bunurilor*:

% 4761 „Amortizări privind operațiunile de leasing“ – cu valoarea amortizată – 60413 „Pierderi din cesiunea imobilizărilor date în leasing“ – cu valoarea neamortizată –	=	471 „Operațiuni de leasing și asimilate“ – cu valoarea contabilă –

7) *Veniturile realizate din vânzare de bunuri din operațiuni de leasing (valoarea reziduală):*

3556 „Alți debitori diverși“	=	70419 „Alte venituri din operațiuni de leasing și asimilate“

Scanned with OKEN Scanner

Contul ***474 „Bunuri date în locație simplă"*** reflectă imobilizările corporale și necorporale date cu chirie (locație simplă), fără clauză de cumpărare.

Avantajul financiar al băncii în urma dării bunurilor în locație simplă îl constituie chiria.

Pentru reflectarea acestor operațiuni, contul sintetic de gradul I se detaliază în două conturi sintetice de gradul II, astfel:

- 4741 „Bunuri date în locație simplă", care reflectă valoarea imobilizărilor date în locație simplă;
- 4747 „Creanțe atașate", care reflectă chiriile calculate și neajunse la scadență, pentru bunurile date în locație simplă.

Contul 4741 ***„Bunuri date în locație simplă" se debitează*** cu valoarea imobilizărilor date cu chirie.

Unele imobilizări se dau cu chirie încă de la cumpărare, fără a fi înregistrate în inventarul imobilizărilor în cadrul exploatării sau în afara exploatării, iar altele pot să fie date cu chirie dintre cele care au fost înregistrate deja în conturile de imobilizări.

Se creditează cu valoarea bunurilor intrate în patrimoniul băncii, cedate sau scoase din activ complet amortizate sau parțial amortizate.

Amortizarea aferentă imobilizărilor date cu chirie este evidențiată de contul 4762 „Amortizări privind operațiuni de locație simplă", care se creditează, în corespondență cu contul 60421 „Cheltuieli cu amortizarea", cu valoarea amortizării calculate și înregistrate.

Înregistrări determinate de operațiunile cu bunuri date în locație simplă:

1) *Bunuri date în locație simplă, care nu au intrat în inventarul băncii:*

4741 „Bunuri date în locație simplă"	=	3566 „Alți creditori diverși"

2) *Bunuri date în locație simplă care au fost în inventarul băncii:*

4741 „Bunuri date în locație simplă"	=	452 „Imobilizări corporale în afara exploatării"

Scanned with OKEN Scanner

3) *Amortizarea aferentă bunurilor date în locație simplă:*

60421 „Cheltuieli cu amortizarea“	=	4762 „Amortizări privind operațiuni de locație simplă“

4) *Chirie calculată și neajunsă la scadență pentru bunurile date în locație simplă:*

4747 „Creanțe atașate“	=	70421 „Venituri din chirii“

5) *Chirie încasată anticipat:*

% 111 „Cont curent la BNR“ 101 „Casa“ 2511 „Conturi curente“	=	376 „Venituri înregistrate în avans“

6) *Chirie încasată anticipat virată la venituri:*

376 „Venituri înregistrate în avans“	=	70421 „Venituri din chirii“

7) *Bunuri date în locație simplă readuse în bancă:*

452 „Imobilizări corporale în afara exploatării“	=	4741 „Bunuri date în locație simplă“

Scanned with OKEN Scanner

8) *Bunuri date în locație simplă cedate:*

%	=	4741
4762		„Bunuri date în locație simplă“
„Amortizări privind operațiuni în locație simplă“		
– amortizarea calculată –		
60423		
„Pierderi din cesiunea imobilizărilor date în locație simplă“		
– cu valoarea neamortizată –		

7.7. CONTABILITATEA PROVIZIOANELOR PENTRU VALORI IMOBILIZATE

Pentru deprecierile reversibile ale valorilor imobilizate se pot constitui provizioane, reprezentând o formă de aplicare a principiului prudenței și al fidelității bilanțului.

Cauzele deprecierilor pentru care se constituie provizioane pentru depreciere imobilizărilor sunt variate, însă cele mai frecvente sunt determinate de apariția pe piață a unor bunuri similare mai ieftine sau cu performanțe superioare.

Provizioanele se constituie pentru acoperirea pierderilor potențiale provocate de deprecierea reversibilă a imobilizărilor. Din punct de vedere contabil, provizioanele reprezintă rectificări ale valorii contabile a imobilizărilor.

Planul contabil cuprinde conturi de evidență a provizioanelor pentru valori imobilizate, respectiv rectificative pentru fiecare grupă a imobilizărilor.

Conturile de evidență a provizioanelor se creditează în corespondență cu conturile de cheltuieli pentru provizioane, diferențiate pe grupe de imobilizări, la constituirea sau mărirea valorii lor, și se debitează cu anularea sau micșorarea valorii provizioanelor, în corespondență cu conturile de venituri din provizioane diferențiate pe grupe de imobilizări.

Scanned with OKEN Scanner

Înregistrări determinate de operațiuni de constituire (creșteri) și diminuare sau anulare a provizioanelor.

1) *Constituiri și creșteri de provizioane:*

– *pentru deprecierea imobilizărilor financiare:*

6641 „Cheltuieli pentru provizioane pentru deprecierea părților deținute în societățile comerciale legate, a titlurilor de participare și a titlurilor activității de portofoliu“	=	491 „Provizioane pentru deprecierea părților deținute în societățile comerciale legate, a titlurilor de participare și a titlurilor activității de portofoliu“

– *pentru deprecierea imobilizărilor necorporale și corporale:*

6642 „Cheltuieli cu provizioane pentru deprecierea imobilizărilor“	=	492 „Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor“

– *pentru deprecierea bunurilor din operațiuni de leasing:*

60414 „Cheltuieli cu provizioane pentru operațiuni de leasing și asimilate“	=	493 „Provizioane pentru operațiuni de leasing“

– *pentru deprecierea bunurilor date în locație simplă:*

60424 „Cheltuieli cu provizioane pentru operațiuni de locație simplă“	=	494 „Provizioane pentru operațiuni de locație simplă“

Scanned with OKEN Scanner

– *pentru deprecierea creanțelor:*

6647 „Cheltuieli cu provizioane pentru creanțe restante“	=	499 „Provizioane pentru creanțe restante și îndoielnice“

2) *Diminuări și anulări de provizioane:*

– *pentru imobilizări financiare:*

491 „Provizioane pentru deprecierea părților deținute în societățile comerciale legate, a titlurilor de participare și a titlurilor activității de portofoliu“	=	7641 „Venituri din provizioane pentru deprecierea părților deținute în cadrul societăților comerciale legate, a titlurilor de participare și a titlurilor activității de portofoliu“

– *pentru imobilizări corporale și necorporale:*

492 „Provizioane pentru deprecierea imobilizărilor“	=	7642 „Venituri din provizioane din deprecierea imobilizărilor“

– *pentru operațiuni de leasing:*

493 „Provizioane pentru operațiuni de leasing“	=	70414 „Venituri din provizioane din operațiuni de leasing“

– *pentru operațiuni de locație simplă:*

494 „Provizioane pentru operațiuni de locație simplă“	=	70424 „Venituri din provizioane pentru operațiile de locație“

Scanned with OKEN Scanner

– *pentru creanțe restante și îndoielnice:*

499 „Provizioane pentru creanțe restante și îndoielnice“	=	7647 „Venituri din provizioane pentru creanțe restante și îndoielnice“

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Capitolul VIII

Contabilitatea capitalurilor proprii și asimilate

Capitalul propriu al băncilor este format din totalitatea elementelor de capital aparținând acționarilor și anume: capital social, prime de capital, rezerve, diferențe din reevaluare, fonduri constituite din profit, profit nerepartizat, subvenții și provizioane reglementate pentru riscuri și cheltuieli.

Se asimilează capitalului propriu datoriile subordonate reprezentând împrumuturi de lungă durată, de care banca se folosește ca și de cele proprii, unele dintre ele putându-se converti în acțiuni.

Evidența contabilă a capitalurilor proprii este ținută de conturile din clasa 5 „Capitaluri proprii, asimilate și provizioane", în cadrul căreia conturile sunt sistematizate pe grupe, reprezentând structuri specifice capitalurilor.

8.1. CONTABILITATEA CAPITALULUI SOCIAL

Capitalul social al unei bănci comerciale trebuie vărsat integral și în formă bănească la momentul subscrierii. Capitalul minim este stabilit de Banca Națională a României.

La constituire, aportul de capital va fi vărsat într-un cont cu dobândă la vedere sau la termen deschis la o bancă română sau la sucursala unei bănci străine autorizate să funcționeze pe teritoriul României.

Băncile comerciale trebuie să mențină în permanență un nivel minim al capitalului social, în formă bănească, în conformitate cu reglementările Băncii Naționale a României.

Băncile comerciale pot majora capitalul social, pe lângă subscrierea de noi aporturi în formă bănească și prin operații interne, astfel:

a) prin încorporarea primelor de emisiune sau de aport și a altor prime legate de capital integral încasate, rămase după acoperirea cheltuielilor neamor-

tizate efectuate cu aceste operațiuni, precum și rezervele constituite pe seama unor astfel de prime;

b) rezervele din influențele de curs valutar aferente reevaluării disponibilităților în valută reprezentând capital social în valută;
c) rezervele constituite din profitul net;
d) diferențele din reevaluarea patrimoniului;
e) convertirea obligațiunilor în acțiuni;
f) dividendele din profitul net cuvenit acționarilor după plata impozitului pe dividende.

Contabilitatea capitalului social se realizează cu ajutorul contului 501 „Capital social" detaliat în două conturi sintetice de gradul al II-lea: 5011 „Capital social nevărsat" și 5012 „Capital social vărsat".

Contul ***501 „Capital social"*** este un cont de pasiv.

Se creditează cu sumele reprezentând capitalul social subscris și vărsat de acționari, precum și cu sumele reprezentând majorarea capitalului prin operații interne.

Se debitează cu reducerile de capital prin anularea acțiunilor proprii sau cu pierderile realizate în exercițiile precedente acoperite din capitalul social.

Soldul creditor reprezintă capitalul social subscris vărsat sau nevărsat.

Înregistrări determinate de constituirea și modificarea capitalului social:

1) Subscrierea în lei a acțiunilor emise de bancă:

508 „Acționari sau asociați"	=	5011 „Capital subscris nevărsat"

2) *Subscrierea în devize a acțiunilor emise de bancă:*

508 „Acționari sau asociați"	=	3721 „Poziția de schimb" – analitic devize –

3) *Contravaloarea în lei a capitalului subscris și nevărsat:*

3722 „Contravaloarea poziției de schimb"	=	5011 „Capital subscris nevărsat"

Scanned with OKEN Scanner

4) *Aportul acționarilor sau asociaților depus în lichidități:*

%	=	508
101		„Acționari sau asociați“
„Casa“		
2511		
„Conturi curente“		
111		
„Cont curent la BNR“		

5) *Transformarea capitalului nevărsat în capital vărsat:*

5011	=	5012
„Capital subscris nevărsat“		„Capital subscris vărsat“

6) *Creșterea capitalului social prin înglobarea în capital a elementelor capitalului propriu: rezerve, prime de capital, profit reportat, profit net realizat, convertirea obligațiunilor în acțiuni:*

%	=	5012
511		„Capital subscris vărsat“
„Prime legate de capital“		
581		
„Rezultatul reportat“		
592		
„Repartizarea profitului“		
3251		
„Obligațiuni“		

Scanned with OKEN Scanner

7) *Reducerea capitalului social prin acoperirea pierderilor reportate sau a celor realizate la închiderea exercițiului financiar, precum și prin anularea acțiunilor proprii și răscumpărate:*

5012 „Capital subscris vărsat“	=	% 581 „Rezultatul reportat“ 591 „Profit sau pierdere“ 508 „Acționari sau asociați“ (anulare acțiuni)

Se asimilează capitalul social, contravaloarea în lei a fondurilor puse la dispoziția sucursalelor din România, sub formă de capital de dotare, de către băncile cu sediul în străinătate, care se reflectă în creditul contului 502 „Elemente asimilate capitalului“.

Contul ***502 „Elemente asimilate capitalului“*** evidențiază fondurile cu caracter permanent puse la dispoziția sucursalelor din România ale băncilor al căror sediu se află în străinătate, în conformitate cu reglementările referitoare la capitalul minim.

Contul 502 „Elemente asimilate capitalului“ este un cont de pasiv.

Se creditează cu:

- contravaloarea în lei a fondurilor în devize (capital de dotare) puse la dispoziție, cu caracter permanent, sucursalelor din țară ale băncilor al căror sediu se află în străinătate, în corespondență cu contul 3722 „Contravaloarea în lei a poziției de schimb“;
- profitul net realizat în exercițiile financiare precedente, trecut la capital de dotare de către sucursalele din țară, pe baza aprobării băncilor cu sediul în străinătate de care aparțin.

Se debitează cu:

- contravaloarea în lei a diminuărilor de fonduri (capital de dotare) ale sucursalelor din țară ale băncilor al căror sediu se află în străinătate.

Soldul creditor reprezintă fondurile (capitalul de dotare) existente la dispoziția sucursalelor din țară ale băncilor al căror sediu se află în străinătate.

Scanned with OKEN Scanner

8) *Primirea devizelor de către sucursalele din România:*

111 „Cont curent la BNR“	=	3721 „Poziția de schimb“

9) *Încorporarea contravalorii în lei a devizelor în elementele de capital:*

3722 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	502 „Elemente asimilate capitalului“

10) *Sume în devize retrase de către centrala bancară din străinătate:*

3721 „Poziția de schimb“	=	111 „Cont curent la BNR“

11) *Contravaloarea în lei a sumelor retrase de către centrala bancară din străinătate:*

502 „Elemente asimilate capitalului“	=	3722 „Contravaloarea poziției de schimb“

8.2. CONTABILITATEA PRIMELOR LEGATE DE CAPITAL

Primele legate de capital reprezintă capitalul creat ca diferență între valoarea de emisiune, valoarea contabilă sau de aport, după caz, a acțiunilor și valoarea lor nominală.

În practică, este rară situația în care valoarea de emisiune a noilor acțiuni corespunde valorii nominale.

Primele de emisiune reprezintă diferența dintre prețul de emisiune a noilor acțiuni și valoarea nominală a acțiunilor.

Primele de fuziune și de sciziune apar în cazul fuziunii prin absorbția altei societăți bancare, iar cele de sciziune în cazul înglobării cotelor părți care provin din scindarea unei societăți.

Scanned with OKEN Scanner

Prima de fuziune reprezintă diferența dintre valoarea contabilă a aportului societății absorbite și valoarea nominală a aportului celui absorbit.

Prima de sciziune reprezintă diferența dintre valoarea contabilă a aportului rezultat din sciziune și valoarea nominală a aportului.

Primele de conversie rezultă în cazul schimbării obligațiunilor în acțiuni.

Contabilitatea primelor legate de capital se realizează cu ajutorul contului ***511 „Prime legate de capital"***, dezvoltat în conturi sintetice de gradul II, pe feluri de prime. Este un cont de pasiv.

Se creditează cu primele legate de capital constituite în cazul subscrierii de acțiuni, al fuziunii sau al sciziunii, în corespondență cu contul 508 „Acționari sau asociați"

Se debitează cu primele legate de capital incluse în capitalul social sau la alte rezerve.

Înregistrări determinate de constituirea primelor legate de capital și utilizarea acestora:

1) *Subscriere acțiuni emise pentru creșterea capitalului, prețul de emisiune (vânzare) fiind superior valorii nominale. Exemplu pentru o acțiune: preț de emisiune 15000 lei, valoare nominală 10000 lei, primă de emisiune 5000 lei:*

508 „Acționari sau asociați"	=	% 5011 „Capital subscris nevărsat"	15.000 10.000
		5111 „Prime de emisiune sau de aport"	5.000

2) *Subscriere acțiuni în devize: preț de emisiune 130 USD, din care primă de emisiune 30 USD, cursul fiind 8000 lei/USD:*
   – *Subscriere devize:*

508 „Acționari sau asociați"	=	3721 „Poziția de schimb"	130 USD

Scanned with OKEN Scanner

– *Contravaloarea în lei a acțiunilor subscrise în devize:*

3722 „Contravaloarea poziției de schimb“	=	% 5011 „Capital subscris nevărsat“ 5111 „Prime de emisiune sau de aport“	1.040.000 800.000 240.000

3) *Încorporare prime de emisiune în capitalul social și în rezerve:*

511 „Prime de emisiune sau aport“	=	% 5012 „Capital subscris vărsat“ 519 „Alte rezerve“

8.3. CONTABILITATEA REZERVELOR

Societățile bancare pot să-și constituie mai multe tipuri de rezerve, conform normelor în vigoare.

Rezervele deductibile din punct de vedere fiscal se constituie din profitul brut, acestea fiind:

a) rezerve legale, constituite din profitul brut realizat la finele exercițiului, în limitele prevăzute de Legea 58/1998, astfel:
   - 20% până când fondul de rezervă egalează capitalul social;
   - 10% până când fondul de rezervă echivalează dublul capitalului social.

   După atingerea acestui nivel alocarea de sume pentru fondul de rezervă se face din profitul net.

b) rezerva generală pentru riscul de credit care se constituie din profitul brut, în limita a 2% din soldul creditelor acordate, existent la sfârșitul anului.

Rezervele constituite din profitul net și din cel reportat sunt: rezerve legale suplimentare, rezerve statutare potrivit prevederilor statului, rezerve generale pentru riscul de credit suplimentar și alte rezerve.

Scanned with OKEN Scanner

Contabilitatea rezervelor este ținută de conturile:

512 „Rezerve legale"
513 „Rezerve statutare"
514 „Rezerva generală pentru riscul de credit"
519 „Alte rezerve"

Rezervele se diminuează prin includerea în capitalul social sau cu acoperirea pierderilor din exercițiul curent sau din exercițiile anterioare. Rezerva generală pentru riscul de credit face excepție, prezentând următoarele particularități:

a) se regularizează la finele fiecărui exercițiu astfel:
   - dacă rezerva este mai mică de 2% din soldul creditelor acordate, pentru diferență se constituie rezerve suplimentare;
   - dacă rezerva este mai mare de 2% din soldul creditelor, diferența se virează la venituri.

b) creditele nerecuperabile se acoperă din rezerve.

Înregistrări determinate de constituirea și utilizarea rezervelor:

1) *Constituire rezerve legale și rezervă generală pentru riscul de credit din profitul brut, în limita stabilită de lege:*

592 „Repartizarea profitului"	=	% 5121 „Rezerve legale din profitul brut" 5141 „Rezerva generală pentru riscul de credit din profitul brut"

2) *Constituire rezerve legale și rezervă generală pentru riscul de credit din profitul net, în limita stabilită de adunarea generală a acționarilor:*

592 „Repartizarea profitului"	=	% 5122 „Rezerve legale din profitul net" 5142 „Rezerva generală pentru riscul de credit din profitul net"

Scanned with OKEN Scanner

3) *Rezervă generală pentru riscul de credit virată la venituri (depășește limita de 2% din soldul creditelor):*

514 „Rezerva generală pentru riscul de credit“	=	781 „Venituri din reluarea rezervei generale pentru riscul de credit“

4) *Acoperire credite nerecuperabile din rezerva generală de risc:*

514 „Rezerva generală pentru riscul de credit“	=	% 2811 „Creanțe restante“ 2821 „Creanțe îndoielnice“

8.4. CONTABILITATEA SUBVENȚIILOR PENTRU INVESTIȚII

Subvențiile pentru investiții sunt valori primite cu titlu nerambursabil de la buget sau din partea altor instituții publice, pentru achiziționarea sau construcția de mijloace fixe.

Se asimilează subvențiilor pentru investiții valoarea imobilizărilor necorporale și corporale primite cu titlu gratuit, precum și cele constatate plus la inventariere.

Contabilitatea subvențiilor pentru investiții este ținută de contul ***541 „Subvenții pentru investiții“***, cont de pasiv.

Se creditează cu subvențiile de primit în corespondență cu contul 3534 „Subvenții“ și cu sumele încasate ca subvenție în corespondență cu contul 111 „Cont curent la BNR“.

Se debitează cu subvențiile preluate la venituri, în corespondență cu contul 7492 „Cota parte din subvențiile de investiții trecute la venituri“.

În cadrul duratei normale de funcționare a imobilizărilor, pentru valoarea amortizată se preia partea din subvenție la venituri.

Scanned with OKEN Scanner

Înregistrări determinate de acordarea subvenției și utilizarea acesteia:

1) *Subvenție de primit de la buget pentru achiziționarea de mijloace fixe:*

3534 „Subvenții“	=	541 „Subvenții pentru investiții“	5.000.000

2) *Încasarea subvenției:*

111 „Cont curent la BNR“	=	3534 „Subvenții“	5.000.000

3) *Mijloace fixe achiziționate parțial din subvenția primită:*

4422 „Mijloace fixe“	=	3566 „Alți creditori diverși“	8.000.000

4) *Achitare furnizori de imobilizări:*

3566 „Alți creditori diverși“	=	111 „Cont curent la BNR“	8.000.000

5) *Amortizare liniară a mijlocului fix procurat parțial din subvenție, durata normată de funcționare 5 ani:*

652 „Cheltuieli cu amortizarea imobilizărilor corporale“	=	4612 „Amortizarea imobilizărilor corporale“	133.300

$$\frac{8000000}{5\times12}=133300 \text{ lei}$$

6) *Preluarea la venituri a cotei din subvenție egale cu amortizarea imobilizărilor:*

$$\frac{5000000}{5\times12}=83300 \text{ lei}$$

5412 „Subvenții pentru investiții înregistrate la venituri“	=	7492 „Cota parte din subvențiile de investiții trecute la venituri“	83.300

Scanned with OKEN Scanner

8.5. CONTABILITATEA REZULTATELOR

Rezultatul exercițiului la societățile bancare se delimitează în profit sau pierdere.

Profitul se reflectă sub următoarele forme:

a) profit contabil calculat din contul 591 „Profit sau pierdere";
b) profit reportat din exercițiile anterioare, constatat din contul 581 „Rezultatul reportat";
c) profit fiscal determinat prin corectarea rezultatului contabil cu elementele deductibile și nedeductibile.

În conformitate cu reglementările actuale, rezultatul fiscal se determină după relația:

Venituri – Cheltuieli + Cheltuieli nedeductibile – Deduceri fiscale

Cheltuieli nedeductibile sunt considerate:

- impozitul pe profit datorat;
- impozitul pe profit realizat în străinătate;
- impozitul pe profit;
- amenzile și penalitățile;
- cheltuielile de protocol, reclamă, publicitate, care depășesc limita stabilită de legea bugetară;
- sumele pentru constituirea provizioanelor, care depășesc limitele stabilite de BNR;
- cheltuielile de sponsorizare în limita stabilită de Legea 32/1994 (5% din profitul impozabil cumulat).

Deduceri fiscale sunt considerate:

- rezerva legală constituită conform normelor în vigoare;
- rezerva generală pentru riscul de credit constituită conform reglementărilor în vigoare;
- pierderile din anii precedenți.

Profitul net realizat în cursul anului poate fi repartizat înregistrându-se în contul rectificativ de rezultate 592 „Repartizarea profitului".

Contul ***592 „Repartizarea profitului"*** este un cont de activ.

Scanned with OKEN Scanner

Se debitează cu sumele care reprezintă destinația profitului repartizat, astfel:

- „Rezerve legale" cu sumele repartizate din profitul brut și din cel net pentru constituirea unor rezerve;
- „Rezerva generală pentru riscul de credit" cu cota de 2% din soldul creditelor acordate;
- 3513 „Participarea personalului la profit" cu sumele repartizate salariaților din profit"
- 354 „Dividende de plată" cu sumele repartizate acționarilor din profit.

Se creditează după aprobarea bilanțului anual, în corespondență cu contul 591 „Profit sau pierdere".

Există și situația ca o parte din profitul realizat să nu fie repartizat, aceste valori reportându-se în perioadele următoare, înregistrându-se în creditul contului 581 „Rezultatul reportat".

Rezultatul reportat poate să fie, pe de o parte, profit a cărui repartizare a fost amânată de factorii de decizie, iar pe de altă parte poate fi pierdere, urmărindu-se acoperirea acesteia din profitul perioadelor respective.

Înregistrări determinate de calculul rezultatelor și repartizarea acestora:

1) **Venituri realizate** evidențiate în creditul contului 591 = 500000 mii lei
Cheltuieli efectuate evidențiate în debitul contului 591 = 240000 mii lei
Deduceri fiscale:

- rezervă legală de 10% din profitul brut;
- rezervă generală pentru riscul de credit de 2% din soldul creditelor = 50000 mii lei.

592 „Repartizarea profitului"	=	% 5121 „Rezerve legale din profitul brut" 5141 „Rezerva generală pentru riscul de credit din profitul brut"	76.000 mii 26.000 mii 50.000 mii

2) *Calculul profitului fiscal și a impozitului pe profit:*
Profit impozabil = 260 mil – 76 mil = 184 mil lei
Impozit calculat = 69920 mii lei

Scanned with OKEN Scanner

691 „Cheltuieli cu impozitul pe profit“	=	3531 „Impozit pe profit“	69.920 mii

3) *Închiderea contului 691:*

591 „Profit sau pierdere“	=	691 „Cheltuieli cu impozitul pe profit“	69.920mii

4) *Repartizarea profitului net în proporție de 70% pentru dividende, diferența reportându-se în exercițiul următor:*

592 „Repartizarea profitului“	=	% 354 „Dividende de plată“ 581 „Rezultatul reportat“	114.080 mii 79.856 mii 34224 mii

5) *Închiderea conturilor 592 și 591:*

591 „Profit sau pierdere“	=	592 „Repartizarea profitului“	190.080 mii

8.6. CONTABILITATEA PROVIZIOANELOR ASIMILATE CAPITALULUI

Sunt asimilate capitalului provizioanele pentru riscuri și provizioanele reglementate.

a) Provizioanele pentru riscuri și cheltuieli reprezintă rezerve valorice constituite pentru recuperarea pierderilor determinate de evenimente previzibile.

Riscurile pentru care se constituie provizioanele sunt precizate prin norme, astfel:

Provizioanele pentru riscuri de executare a angajamentelor prin semnătură se referă la riscurile legate de garanțiile acordate altor bănci, societăți comerciale, clientelă, prin neonorarea obligațiilor în termen de către debitor.

Scanned with OKEN Scanner

Provizioanele pentru facilități acordate personalului se referă la riscul de recuperare a unor valori acordate salariaților (credite fără garanție).

Provizioanele pentru riscuri de țară se referă la riscul investițiilor sau al creanțelor externe.

Gradul de risc este apreciat de instituții financiar-bancare specializate, iar în funcție de acesta se stabilește mărimea creanței și mărimea provizionului.

Alte provizioane pentru riscuri și cheltuieli cuprind rezervele constituite pentru reparații capitale, concedii de odihnă și cheltuieli ce se vor efectua în perioadele viitoare.

b) Provizioanele reglementate se constituie în funcție de reglementările în vigoare. Constituirea lor este facultativă, aceasta fiind o decizie de gestiune motivată de un avantaj fiscal.

Tipuri de provizioane reglementate constituie în unele țări vest-europene:
- provizioane pentru amortismente derogatorii;
- provizioane pentru implementări în străinătate;
- provizioane pentru investiții;
- provizioane pentru fluctuația cursurilor valutare.

Evidența contabilă a provizioanelor asimilate capitalului este ținută de conturile din grupele 55 „Provizioane pentru riscuri și cheltuieli" și 56 „Provizioane reglementate".

Constituirea provizioanelor sau majorarea lor reprezintă cheltuieli, iar diminuarea sau anularea lor reprezintă venituri.

Înregistrări determinate de constituirea și utilizarea provizioanelor:

1) *Garanții acordate prin semnătură în favoarea terților:*

%	=	999
901 „Angajamente în favoarea altor bănci"		„Contrapartida"
903 „Angajamente în favoarea clientului"		

Scanned with OKEN Scanner

2) *Provizioane constituite pentru garanțiile acordate prin semnătură:*

6651 „Cheltuieli cu provizioane pentru riscuri de exercitare a angajamentelor prin semnătură“	=	551 „Provizioane pentru risc de exercitare a angajamentului prin semnătură“

3) *Provizioane pentru facilități acordate personalului:*

6652 „Cheltuieli cu provizioane pentru facilități acordate personalului“	=	552 „Provizioane pentru facilități acordate personalului“

4) *Provizioane pentru riscul de țară:*

6653 „Cheltuieli cu provizioane pentru riscul de țară“	=	553 „Provizioane pentru riscul de țară“

5) *Diminuarea sau anularea provizioanelor constituite pentru risc de exercitare a angajamentelor prin semnătură:*

551 „Provizioane pentru risc de exercitare a angajamentului prin semnătură“	=	7651 „Venituri din provizioane pentru riscuri de exercitare a angajamentelor prin semnătură“

6) *Diminuarea sau anularea provizioanelor pentru facilități acordate personalului:*

552 „Provizioane pentru facilități acordate personalului“	=	7652 „Venituri din provizioane pentru facilități acordate personalului“

Scanned with OKEN Scanner

7) *Diminuarea sau anularea provizioanelor pentru riscul de țară:*

553 „Provizioane pentru riscul de țară“	=	7653 „Venituri din provizioane pentru riscul de țară“

8.7. CONTABILITATEA DATORIILOR SUBORDONATE

Datoriile subordonate reprezintă împrumuturi obținute în urma emisiunilor de titluri sau alte tipuri de împrumuturi pe lungă durată, a căror rambursare este dependentă de unele clauze contractuale precizate.

Aceste împrumuturi sunt la termen precis de rambursare, iar altele sunt pe o durată nedeterminată, a căror rambursare se face din inițiativa băncii.

a) Datoriile subordonate la termen se structurează astfel:

Titluri subordonate la termen reprezintă împrumuturi obținute de bancă prin emisiunea de titluri, convertibile în acțiuni, cu posibilitate de capitalizare.

Împrumuturi participative sunt condiționate de următoarele clauze:

- în cazul lichidării băncii, rambursarea acestor împrumuturi are loc după satisfacerea creanțierilor privilegiați;
- în cazul intrării băncii într-un program de redresare, rambursarea datoriilor încetează până la parcurgerea întregului program de redresare.

Alte împrumuturi subordonate la termen cuprind:

- împrumuturi primite de bancă pentru care creditorii au acceptat să fie neprioritari față de alți creanțieri, stabilind un termen fix de rambursare și o dobândă fixă;
- depozite ale persoanelor fizice, acționari, cu condiția de a fi încorporate în capital într-un interval de maximum cinci ani de la data constituirii depozitelor, fiind indisponibile până la data încorporării în capitalul social.

b) Datoriile subordonate pe durată nedeterminată se structurează astfel:

Titluri subordonate pe durată nedeterminată sunt împrumuturi obținute de bănci prin emisiunea de titluri cu următoarele particularități:

Scanned with OKEN Scanner

- durata împrumutului este nedeterminată, rambursarea împrumutului făcându-se din inițiativa băncii;
- dobânda se calculează permanent, iar plata acesteia poate fi amânată de la an la an, în cazul lipsei profiturilor;
- în caz de lichidare a băncii, rambursarea împrumutului poate avea loc numai după satisfacerea celorlalți creanțieri privilegiați.

Împrumuturile subordonate pe durată nedeterminată cuprind:

- împrumuturi primite de la creditori care au acceptat să fie neprioritari față de alți creanțieri, rambursarea având loc din inițiativa băncii;
- împrumuturi acordate de acționari sub forma avansurilor de echilibru, nepurtătoare de dobânzi și fără termen de rambursare.

Contabilitatea acestor datorii se realizează cu ajutorul conturilor de gradul I, detaliate în conturi sintetice de gradul II, astfel:

531 „Datorii subordonate la termen"
- 5311 „Titluri subordonate la termen"
- 5312 „Împrumuturi participative"
- 5319 „Alte împrumuturi subordonate la termen"

532 „Datorii subordonate pe durată nedeterminată"
- 5321 „Titluri subordonate pe durată nedeterminată"
- 5322 „Împrumuturi subordonate pe durată nedeterminată"

537 „Datorii atașate"

Fiecare din conturile de datorii subordonate ***se creditează*** cu împrumuturile obținute în corespondență cu conturile:

- 3556 „Alți debitori diverși" cu sumele subscrise;
- 3742 „Prime de rambursare privind titlurile cu venit fix", în cazul împrumuturilor din emisiune de titluri cu primă de rambursare.

Se debitează cu rambursarea împrumuturilor în corespondență cu conturile:

- 3566 „Alți creditori diverși" cu valoarea împrumuturilor amortizate și nerambursate;
- 5012 „Capital subscris vărsat" cu valoarea împrumuturilor convertite în acțiuni;
- 379 „Alte conturi de regularizare" cu valoarea împrumuturilor rambursate anticipat.

Scanned with OKEN Scanner

Dobânzile datorate pentru aceste împrumuturi se înregistrează în debitul conturilor:

- 6051 „Cheltuieli privind datorii subordonate la termen";
- 6052 „Cheltuieli privind datoriile subordonate pe durată nedeterminată", în corespondență cu conturile de trezorerie, pentru cele plătite, sau în corespondență cu contul 537 „Datorii atașate", pentru dobânzile calculate și neajunse la scadență.

Înregistrări determinate de operațiuni cu datorii subordonate:

1) *Se emit titluri convertibile în acțiuni pe termen fix, cu primă de rambursare:*

%	=	5311
3556		„Titluri subordonate"
„Alți debitori diverși"		
3742		
„Prime de rambursare privind titlurile cu venit fix"		

2) *Încasarea debitelor din titluri emise:*

%	=	3556
101		„Alți debitori diverși"
„Casa"		
111		
„Cont curent la BNR"		
2511		
„Conturi curente"		

3) *Amortizarea primelor de rambursare:*

60369	=	3742
„Alte cheltuieli privind datoriile pe titluri"		„Prime de rambursare privind titlurile cu venit fix"

Scanned with OKEN Scanner

4) *Convertirea titlurilor emise în acțiuni:*

5311 „Titluri subordonate“	=	% 5012 „Capital subscris vărsat“ 3742 „Prime de rambursare privind titlurile cu venit fix“

5) *Dobânzi calculate și plătite la data conversiei în acțiuni:*

6051 „Cheltuieli privind datoriile subordonate la termen“	=	% 101 „Casa“ 2511 „Conturi curente“ 111 „Cont curent la BNR“

6) *Împrumuturi din titluri emise, nerambursate la scadență din lipsă de lichidități:*

5311 „Titluri subordonate la termen“	=	3556 „Alți creditori diverși“

7) *Dobânzi calculate în continuare pentru împrumuturile nerambursate:*

6051 „Cheltuieli privind datoriile subordonate la termen“	=	537 „Datorii atașate“

8) *Răscumpărare titluri și achitare dobânzi aferente în numerar:*

% 3566 „Alți creditori diverși“ 537 „Datorii atașate“	=	101 „Casa“

Scanned with OKEN Scanner

Capitolul IX

Contabilitatea cheltuielilor și veniturilor

9.1. STRUCTURA CHELTUIELILOR ȘI ORGANIZAREA CONTABILITĂȚII LOR

Activitatea desfășurată de societățile bancare determină structurarea cheltuielilor după natura lor, astfel:

a) ***cheltuieli de exploatare bancară***, ocazionate de operațiunile de trezorerie și interbancare, operațiunile cu clientela, operațiunile cu titluri, operațiunile de leasing, locația simplă și asimilată, operațiunile cu datorii subordonate, operațiunile de schimb valutar, alte cheltuieli de exploatare bancară;

b) ***cheltuieli cu personalul*** includ cheltuielile cu remunerațiile personalului, cheltuieli privind asigurările și protecția socială;

c) ***impozite și taxe*** cuprind cheltuielile cu impozitul pe clădiri, taxe și vărsăminte asimilate;

d) ***cheltuieli cu materialele, lucrările și serviciile efectuate de terți*** includ cheltuielile cu materialele, cheltuielile cu obiectele de inventar, cheltuielile cu lucrările și serviciile executate de terți, cheltuieli de protocol, reclamă, publicitate;

e) ***cheltuieli diverse de exploatare*** includ cota-parte privind operațiunile de exploatare nebancară efectuate în comun, pierderi din cesiunea imobilizărilor;

f) ***cheltuieli cu amortizările privind imobilizările necorporale și corporale*** includ cheltuieli cu amortizarea imobilizărilor necorporale și corporale;

g) ***cheltuieli cu provizioane și pierderi din creanțe nerecuperabile*** includ cheltuieli cu provizioane pentru creanțe din operațiuni interbancare, cheltuieli pentru creanțe din operațiuni cu clientela, cheltuieli cu provizioane privind operațiuni cu titluri, cheltuieli cu provizioane pentru valori imo-

Scanned with OKEN Scanner

bilizate, cheltuieli cu provizioane pentru riscuri și cheltuieli, cheltuieli cu provizioane reglementate și pierderi din creanțe nerecuperabile;

h) ***cheltuieli excepționale*** includ cheltuieli excepționale privind operațiunile de gestiune, cheltuieli excepționale privind amortizările și provizioanele și alte cheltuieli excepționale;

i) ***cheltuieli cu impozitul pe profit*** calculat potrivit legii.

Varietatea mare a cheltuielilor a determinat sistematizarea conturilor într-un număr de nouă grupe, după cum urmează:

60 „Cheltuieli de exploatare bancară"
61 „Cheltuieli cu personalul"
62 „Impozite și taxe"
63 „Cheltuieli cu materialele, lucrări și servicii executate de terți"
64 „Cheltuieli diverse de exploatare"
65 „Cheltuieli cu amortizarea privind imobilizările corporale și necorporale"
66 „Cheltuieli cu provizioane și pierderi din creanțe nerecuperabile"
67 „Cheltuieli excepționale"
69 „Cheltuieli cu impozitul pe profit"

Toate conturile de cheltuieli funcționează după regulile specifice conturilor de activ, adică se debitează cu cheltuielile efectuate, iar la data închiderii (lunar și anual) se creditează în corespondență cu contul de rezultate 591 „Profit și pierdere".

9.1.1. Cheltuielile de exploatare bancară 60

Cheltuielile de exploatare bancară sunt formate din: dobânzi, comisioane, pierderi din cesiuni de titluri sau pierderi din operațiuni de schimb valutar.

Această grupă de conturi este cea mai numeroasă, cuprinzând în special conturi sintetice de gradul II sau III privind cheltuielile cu dobânzile pe feluri de împrumuturi primite.

Conturile de cheltuieli privind dobânzile ***se debitează*** cu dobânzile suportate de bancă în corespondență cu: conturi de datorii atașate fiecărui cont de împrumut, pentru cele calculate și neajunse la scadență, cu contul 375 „Cheltuieli înregistrate în avans" pentru cele plătite cu anticipație sau cu contul 3722 „Contravaloarea poziției de schimb", pentru echivalentul în lei al dobânzilor datorate în devize.

Se creditează cu cheltuielile virate în contul 591 „Profit sau pierdere".

Cheltuielile cu comisioanele se înregistrează în corespondență cu conturile curente sau de corespondent bancar, cu contul 377 „Cheltuieli de plătit" cele

Scanned with OKEN Scanner

calculate și neachitate, cu contul 3722 „Contravaloarea poziției de schimb" cu echivalentul în lei al dobânzilor datorate în devize.

În această grupă se includ și unele conturi de pierderi, cum ar fi 6032 „Pierderi din titluri de tranzacție", în care se înregistrează diferențele nefavorabile dintre costul de achiziție și prețul de vânzare al titlurilor, sau 60336 „Pierderi din cesiune" reflectând diferențele nefavorabile între valoarea contabilă și prețul de cesiune al titlurilor de plasament.

O categorie aparte o constituie „Alte cheltuieli de exploatare bancară", evidențiate cu ajutorul conturilor:

6092 „Cotă-parte privind operațiunile de exploatare bancară efectuate în comun";

6093 „Venituri retrocedate privind operațiunile de exploatare bancară efectuate în comun".

În debitul contului 6092 „Cotă-parte privind operațiunile de exploatare bancară efectuate în comun" se înregistrează sumele datorate altor bănci pentru unele lucrări realizate în comun (exemplu operații cu cărți de credit), în corespondență cu contul 377 „Cheltuieli de plătit".

Contul 6093 „Venituri retrocedate privind operațiunile de exploatare bancară efectuate în comun" se debitează cu cedarea unei părți din veniturile realizate de bancă, pentru operațiunile efectuate în comun cu alte bănci, în corespondență cu contul 377 „Cheltuieli de plătit".

Înregistrări determinate de operațiuni de efectuare a cheltuielilor:

1) *Cheltuieli cu dobânzile la depozitele constituite de alte bănci:*

6013 „Dobânzi la depozitele băncilor"	=	% 1327 „Datorii atașate" – cu dobânzile calculate neajunse la scadență– 375 „Cheltuieli înregistrate în avans" – cu dobânzile plătite anticipat– 3722 „Contravaloarea poziției de schimb" – cu echivalentul în lei al dobânzilor datorate în devize –

Scanned with OKEN Scanner

2) *Cheltuieli cu dobânzile calculate neajunse la scadență, pentru împrumuturile de refinanțare de la BNR:*

6011 „Dobânzi la BNR“	=	1172 „Datorii atașate“

3) *Cheltuieli cu dobânzile calculate neajunse la scadență, pentru împrumuturile acordate de alte bănci:*

6014 „Dobânzi la împrumuturile de la bănci“	=	1427 „Datorii atașate“

4) *Cheltuieli cu dobânzile calculate neajunse la scadență, ocazionate de operațiunile cu clientela:*

6024 „Dobânzi la conturile curente“	=	25172 „Datorii atașate“
6025 „Dobânzi la conturile de depozite“	=	2537 „Datorii atașate“

5) *Cheltuieli cu comisioanele pentru operații interbancare:*

6019 „Comisioane“	=	% 111 „Cont curent la BNR“ 377 „Cheltuieli de plătit“ 3722 „Contravaloarea poziției de schimb“

Scanned with OKEN Scanner

6) *Cota-parte de cheltuieli pentru operațiunile de exploatare bancară efectuate în comun cu alte unități ale băncii:*

6092 „Cota-parte privind operațiunile de exploatare bancară efectuate în comun“	=	% 377 „Cheltuieli de plătit“ 341 „Decontări intrabancare“

7) *Retrocedare din veniturile realizate din comisioane altor unități sau societăți bancare:*

6093 „Venituri retrocedate privind operațiunile de exploatare bancară efectuate în comun“	=	% 377 „Cheltuieli de plătit“ 341 „Decontări intrabancare“

8) *Pierderi din cedarea titlurilor de tranzacție – diferențe nefavorabile între costul de achiziție și prețul de vânzare:*

6032 „Pierderi din titlurile de tranzacție“	=	3021 „Titluri de tranzacție“

9) *Pierderi din cedarea titlurilor de plasament – diferențe nefavorabile între valoarea contabilă și prețul de cesiune al tilturilor de plasament:*

6036 „Pierderi din cesiune“	=	3031 „Titluri de plasament“

9.1.2. Cheltuielile cu personalul

Cheltuielile cu personalul sunt formate din remunerațiile datorate salariaților, contribuțiile cu asigurările sociale, fondul de sănătate și ajutorul de șomaj. Conturile din grupa 61 „Cheltuieli de personal“ se debitează în corespondență cu conturile adecvate de datorii din clasa 3.

Scanned with OKEN Scanner

Înregistrări ocazionate de cheltuielile cu personalul:

1) *Cheltuieli cu remunerațiile personalului:*

611 „Cheltuieli cu remunerațiile personalului“	=	3511 „Personal – remunerații datorate“

2) *Cheltuieli sociale și protecția socială:*

– *cheltuieli cu asigurările sociale și fondul de sănătate:*

6121 „Cheltuieli privind contribuția la asigurările sociale“	=	35211 „Contribuția unității la asigurările sociale“ an 1 – CAS an 2 – fond sănătate

– *cheltuieli cu ajutorul de șomaj:*

6122 „Cheltuieli privind contribuția unității pentru ajutorul de șomaj“	=	35211 „Contribuția unității la fondul de șomaj“

9.1.3. Cheltuielile cu impozitele și taxele suportate de bancă

Aceste cheltuieli sunt evidențiate de conturile din grupa 62 „Impozite și taxe“. Se debitează în corespondență cu conturile de datorii față de buget cuprinse în clasa 3.

Înregistrări ocazionate de cheltuieli cu impozite și taxe:

1) *Impozit pe clădiri și diverse taxe specifice:*

627 „Cheltuieli cu alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate“	=	3536 „Alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate“

Scanned with OKEN Scanner

9.1.4. Cheltuielile cu materiale, lucrări și servicii prestate de terți

Aceste cheltuieli sunt evidențiate de conturile din grupa 63, cu aceeași denumire. Aceste cheltuieli sunt formate din valoarea consumurilor de materiale, uzura obiectelor de inventar, valoarea lucrărilor și serviciilor prestate de terți, cum sunt: lucrări de întreținere și reparații, livrări de energie electrică și apă, servicii poștale și de telecomunicații, servicii de transport.

Serviciile prestate de terți pot să fie achitate din conturile de trezorerie sau la data constatării lor se înregistrează ca datorii în conturile „Cheltuieli de plătit" și „Alți creditori diverși".

Înregistrări determinate de cheltuielile prezentate:

1) *Cheltuieli cu materiale diverse – materiale consumabile, piese de schimb:*

631 „Cheltuieli cu materialele"	=	362 „Materiale"

2) *Cheltuieli cu lucrările și serviciile executate de terți – cheltuieli de întreținere și reparații, cheltuieli cu energia și apa:*

634 „Cheltuieli cu lucrările și serviciile executate de terți"	=	3566 „Alți creditori diverși"

3) *Cheltuieli poștale, taxe de telecomunicații, cheltuieli de deplasare și reclamă, cheltuieli de publicitate plătite în numerar:*

% 6343 „Cheltuieli poștale și de telecomunicație" 6345 „Cheltuieli cu deplasări, detașări, transferări" 635 „Cheltuieli de protocol, reclamă și publicitate"	=	101 „Casa"

Scanned with OKEN Scanner

4) *Cheltuieli de transport cu mijloacele proprii:*

6345 „Cheltuieli cu deplasări, detașări, transferări și transportul personalului și bunurilor“	=	101 „Casa“

9.1.5. Cheltuieli diverse de exploatare

Cheltuielile diverse de exploatare sunt formate din venituri retrocedate din activitatea de exploatare nebancară și cote-părți din cheltuielile de exploatare bancară suportate de bancă, pentru operațiunile nebancare efectuate în comun.

Tot în această grupă sunt incluse și cheltuielile privind pierderile din cesiunea imobilizărilor necorporale, corporale și financiare. Pierderile din cesiunea imobilizărilor necorporale și corporale sunt egale cu valoarea neamortizată a imobilizărilor cedate sau scoase din evidență, iar pierderile din cesiunea imobilizărilor financiare reprezintă diferențele nefavorabile dintre valoarea contabilă și prețul de vânzare a imobilizărilor financiare cedate.

Înregistrări determinate de diverse cheltuieli de exploatare:

1) *Venituri datorate coparticipanților din operațiuni de exploatare nebancară efectuate în comun:*

641 „Venituri retrocedate privind operațiunile de exploatare nebancară efectuate în comun“	=	377 „Cheltuieli de plătit“

2) *Cheltuieli refacturate băncii din operațiuni de exploatare nebancară efectuate în comun:*

642 „Cota-parte privind operațiunile de exploatare nebancară efectuate în comun“	=	377 „Cheltuieli de plătit“

Scanned with OKEN Scanner

3) *Cote-părți în lei din cheltuielile sediului social suportate de sucursalele din străinătate:*

643 „Cota-parte din cheltuielile sediului social“	=	3722 „Contravaloarea poziției de schimb“

4) *Pierderi din cesiunea titlurilor reprezentând părți în cadrul societăților comerciale legate, titluri de participare și titluri ale activității de portofoliu:*

6462 „Pierderi din cesiunea imobilizărilor financiare“	=	% 411 „Părți în societățile comerciale legate“ 412 „Titluri de participare“ 413 „Titluri ale activității de portofoliu“

5) *Valoarea la preț de înregistrare a materialelor și imprimatelor bancare vândute:*

649 „Alte cheltuieli diverse“	=	362 „Materiale“

6) *Valoarea bunurilor valorificate, provenite din executarea creanțelor băncii:*

649 „Alte cheltuieli diverse“	=	368 „Alte bunuri diverse“

7) *Valoarea la preț de înregistrare a obiectelor de inventar vândute, a căror valoare nu a fost cuprinsă în cheltuieli:*

649 „Alte cheltuieli diverse“	=	363 „Obiecte de inventar“

Scanned with OKEN Scanner

9.1.6. Cheltuielile cu amortizările privind imobilizările necorporale și corporale

Cheltuielile cu amortizările privind imobilizările necorporale și corporale sunt compuse din amortizările legale privind imobilizările, înregistrate în corespondență cu conturile de amortizări.

Aceste cheltuieli sunt evidențiate de conturile din grupa 65, cu aceeași denumire.

Înregistrări determinate de amortizarea imobilizărilor necorporale și corporale ale activității de exploatare bancară și în afara exploatării bancare:

1) *Cheltuieli cu amortizarea legală a imobilizărilor necorporale:*

651 „Cheltuieli cu amortizările imobilizărilor necorporale“	=	% 4611 „Amortizarea imobilizărilor necorporale“ – pentru activitatea de exploatare bancară – 4621 „Amortizarea imobilizărilor necorporale“ – în afara exploatării bancare –

2) *Transferuri de cheltuieli, reprezentând venituri de primit corespunzătoare amortizării legale a imobilizărilor necorporale folosite în cadrul operațiunilor bancare efectuate în comun:*

651 „Cheltuieli cu amortizările imobilizărilor necorporale“	=	7094 „Transferuri de cheltuieli de exploatare bancară“

3) *Cheltuieli de plătit cu amortizarea imobilizărilor necorporale, rezultate din operațiuni de exploatare bancară și nebancară efectuate în comun:*

651 „Cheltuieli cu amortizările imobilizărilor necorporale“	=	377 „Cheltuieli de plătit“

Scanned with OKEN Scanner

4) *Cheltuieli cu amortizarea legală a imobilizărilor corporale:*

652 „Cheltuieli cu amortizările imobilizărilor corporale“	=	% 4612 „Amortizarea imobilizărilor corporale“ – pentru activitatea de exploatare bancară – 4622 „Amortizarea imobilizărilor corporale“ – în afara exploatării bancare –

5) *Transferuri de cheltuieli, reprezentând venituri de primit corespunzătoare amortizării legale a imobilizărilor corporale folosite în cadrul activității de exploatare bancară efectuate în comun:*

652 „Cheltuieli cu amortizările imobilizărilor corporale“	=	7094 „Transferuri de cheltuieli de exploatare“

9.1.7. Cheltuieli cu provizioanele și cu pierderile din creanțe nerecuperabile

Aceste cheltuieli sunt formate din cheltuielile de constituire a provizioanelor, evidențiate de conturile din grupa 66 cu aceeași denumire.

Fiecare cont de cheltuieli privind provizioanele se debitează în corespondență cu contul adecvat naturii provizionului.

Această grupă este structurată în conturi sintetice de gradul I și fiecare cont sintetic se dezvoltă în conturi sintetice de gradul II, astfel:

661 „Cheltuieli cu provizioane pentru creanțe din operațiuni interbancare“

662 „Cheltuieli cu provizioane pentru creanțe din operațiuni cu clientela“

663 „Cheltuieli cu provizioane privind operațiuni cu titluri și operațiuni diverse“

664 „Cheltuieli cu provizioane pentru valori imobilizate“

665 „Cheltuieli cu provizioane pentru riscuri și cheltuieli“

Scanned with OKEN Scanner

666 „Cheltuieli cu provizioane reglementate"
667 „Pierderi din creanțe nerecuperabile acoperite cu provizioane"
668 „Pierderi din creanțe nerecuperabile neacoperite cu provizioane"

Înregistrări determinate de operațiuni de constituire și utilizare a provizioanelor:

1) *Constituiri de provizioane aferente creanțelor din operațiuni interbancare:*

6611 „Cheltuieli cu provizioane specifice de risc de credit"	=	1911 „Provizioane specifice de risc de credit"
6612 „Cheltuieli cu provizioane specifice de risc de dobândă"	=	1912 „Provizioane specifice de risc de dobândă"

2) *Constituiri de provizioane aferente creanțelor din operațiuni cu clientela:*

6621 „Cheltuieli cu provizioane specifice de risc de credit"	=	2911 „Provizioane specifice de risc de credit"
6622 „Cheltuieli cu provizioane specifice de risc de dobândă"	=	2912 „Provizioane specifice de risc de dobândă"

3) *Constituire de provizioane pentru deprecierea titlurilor:*

6631 „Cheltuieli cu provizioane pentru deprecierea titlurilor"	=	391 „Constituiri de provizioane pentru deprecierea titlurilor"

4) *Constituire de provizioane pentru deprecierea stocurilor:*

6633 „Cheltuieli cu provizioane pentru deprecierea stocurilor"	=	393 „Provizioane pentru deprecierea stocurilor"

Scanned with OKEN Scanner

5) *Constituire de provizioane pentru creanțe restante și îndoielnice:*

6637 „Cheltuieli cu provizioane pentru creanțe restante și îndoielnice“	=	399 „Provizioane pentru creanțe restante și îndoielnice“

6) *Creanțe îndoielnice acoperite cu provizioane, trecute la pierderi:*

667 „Pierderi din creanțe nerecuperabile acoperite cu provizioane“	=	% 1821, 2821, 3821, 4821 „Creanțe îndoielnice“ 1822, 2822, 3822, 4822 „Dobânzi îndoielnice“ 1827, 2827, 3827, 4827 „Creanțe atașate“ – pentru dobânzile majorate aferente creanțelor și dobânzilor restante și îndoielnice –

7) *Creanțe îndoielnice, nerecuperabile, trecute la pierderi, neacoperite cu provizioane:*

668 „Pierderi din creanțe nerecuperabile neacoperite cu provizioane“	=	% 1821, 2821, 3821, 4821 „Creanțe îndoielnice“ 1822, 2822, 3822, 4822 „Dobânzi îndoielnice“ 1827, 2827, 3827, 4827 „Creanțe atașate“ – pentru dobânzile majorate aferente creanțelor și dobânzilor restante și îndoielnice –

Scanned with OKEN Scanner

9.1.8. Cheltuielile excepționale

Cheltuielile excepționale sunt evidențiate de conturi din grupa 67, cu aceeași denumire. Cheltuielile excepționale se clasifică în două grupe: cheltuieli excepționale privind operațiunile de gestiune și cheltuieli excepționale privind amortizările și provizioanele.

În grupa cheltuielilor excepționale privind operațiunile de gestiune sunt cuprinse cheltuielile privind despăgubiri, amenzi și penalități, donații și subvenții acordate.

În grupa cheltuielilor excepționale privind amortizările și provizioanele sunt cuprinse cheltuielile cu amortizarea imobilizărilor calculată excepțional, provizioane pentru riscuri și cheltuieli privind operațiuni excepționale, provizioane constituite pentru deprecierile cu caracter excepțional privind stocurile și imobilizările și provizioane reglementate constituite cu caracter excepțional, potrivit dispozițiilor legale.

Înregistrări determinate de operațiuni care ocazionează cheltuieli excepționale:

1) *Amenzi și penalități plătite sau plătibile:*

6711 „Despăgubiri, amenzi și penalități“	=	% 101 „Casa“ 111 „Cont curent la BNR“ 2511 „Conturi curente“ 3539 „Alte datorii și creanțe cu bugetul statului“ – pentru amenzi și majorări datorate bugetului –

2) *Donații și subvenții acordate sub formă bănească sau materială:*

6711 „Despăgubiri, amenzi și penalități acordate“	=	% 101 „Casa“ 111 „Cont curent la BNR“ 2511 „Conturi curente“ 361 „Valori din aur, metale și pietre prețioase“ 362 „Materiale“ 363 „Obiecte de inventar“ 4422 „Mijloace fixe“ – la valoarea neamortizată –

3) *Creanțe îndoielnice, dobânzi îndoielnice și dobânzile aferente acestora privind debitorii diverși, trecute la pierderi:*

6714 „Pierderi din debitori diverși“	=	% 3821 „Creanțe îndoielnice“ 3822 „Dobânzi îndoielnice“ 3827 „Creanțe atașate“

Scanned with OKEN Scanner

4) *Pierderi din calamități privind materialele, valorile din aur, metale, pietre prețioase și obiecte de inventar:*

6717 „Alte cheltuieli excepționale privind operațiunile de gestiune“	=	% 361 „Valori din aur, metale și pietre prețioase“ 362 „Materiale“ 363 „Obiecte de inventar“ 368 „Alte bunuri diverse“

5) *Amortizarea imobilizărilor necorporale și corporale calculate excepțional:*

6731 „Cheltuieli excepționale privind amortizarea imobilizărilor“	=	% 4611, 4621 „Amortizarea imobilizărilor necorporale“ 4612, 4622 „Amortizarea imobilizărilor corporale“

6) *Constituiri de provizioane pentru riscuri și cheltuieli cu caracter excepțional:*

6732 „Cheltuieli excepționale privind provizioane pentru riscuri și cheltuieli“	=	559 „Alte provizioane“

Scanned with OKEN Scanner

9.2. STRUCTURA VENITURILOR ȘI ORGANIZAREA CONTABILITĂȚII LOR

Veniturile în societățile bancare reprezintă expresia valorică a serviciilor efectuate de bancă, al căror termen de exigibilitate expiră în cursul exercițiului financiar, la care se adaugă, în vederea calculării rezultatului, unele venituri excepționale, din reluarea provizioanelor și rezervelor pentru riscul de credit.

Principalele elemente care formează veniturile unei societăți bancare sunt sumele încasate sau de încasat din:

- dobânzi aferente creditelor acordate și altor plasamente;
- comisioane;
- alte venituri din activitatea de exploatare bancară și nebancară.

Potrivit legii, contabilitatea veniturilor se ține pe feluri de venituri, care se grupează după natura lor astfel:

a) ***Venituri din activitatea de exploatare bancară***, care includ: venituri din operațiunile de trezorerie și interbancare, venituri din operațiuni cu clientela, venituri din operațiuni cu titluri, venituri din operațiunile de leasing, locație simplă și asimilate, venituri din credite subordonate, părți în cadrul societăților comerciale legate, titluri de participare și titluri ale activității de portofoliu, venituri din operațiile de schimb, venituri din prestațiile financiare;

b) ***Venituri diverse de exploatare***, care includ: cheltuieli refacturate, cota-parte privind operațiunile de exploatare nebancare, venituri din cesiunea imobilizărilor, cota-parte din cheltuielile sediului social, alte venituri diverse din exploatare;

c) ***Venituri din provizioane și recuperări de creanțe amortizate***, care includ: venituri din provizioane pentru creanțe din operațiuni interbancare, venituri din provizioane din operațiuni cu cheltuieli, venituri din provizioane privind operațiunile cu titluri și operațiuni diverse, venituri din provizioane pentru valori imobilizate, venituri din provizioane pentru riscuri și cheltuieli, venituri din provizioane reglementate, venituri din recuperări de creanțe amortizate;

d) ***Venituri excepționale***, care includ: venituri excepționale din operațiunile de gestiune, venituri excepționale din provizioane și alte venituri excepționale;

Scanned with OKEN Scanner

e) ***Venituri din reluarea rezervei generale pentru riscul de credit***, care constau în diminuarea sau anularea provizioanelor constituite, în cazul în care nu se mai justifică menținerea provizioanelor constituite, respectiv are loc realizarea riscului sau cheltuiala devine exigibilă.

Contabilitatea veniturilor se realizează cu ajutorul conturilor din clasa 7 „Venituri", sistematizată în cinci grupe corespunzătoare naturii lor, după cum urmează:

70 „Venituri din activitatea de exploatare bancară"
74 „Venituri diverse din exploatare"
76 „Venituri din provizioane și recuperări de creanțe amortizate"
77 „Venituri excepționale"
78 „Venituri din reluarea rezervei generale pentru riscul de credit"

9.2.1. Venituri din activitatea de exploatare bancară

Veniturile din activitatea de exploatare bancară au o structură variată; ponderea însemnată în cadrul acestora o dețin veniturile din dobânzi și comisioane.

Conturile de venituri din dobânzi sunt conturi de pasiv.

Se creditează cu:

- dobânzile calculate și neajunse la scadență, în corespondență cu conturile de creanțe atașate;
- dobânzile calculate și încasate anticipat, în corespondență cu contul 376 „Venituri înregistrate în avans";
- dobânzile în lei pentru operațiunile în devize, în corespondență cu contul 3722 „Contravaloarea poziției de schimb".

Se debitează cu veniturile virate în contul 591 „Profit sau pierdere".

Conturile de venituri din comisioane sunt conturi de pasiv.

Se creditează cu:

- comisioanele încasate în corespondență cu conturile de lichidități: 101, 2511, 111;
- comisioanele calculate și neîncasate, în corespondență cu contul 378 „Venituri de primit";
- comisioane în lei pentru operațiunile în devize, în corespondență cu contul 3722 „Contravaloarea poziției de schimb".

Se debitează cu veniturile virate în contul 591 „Profit sau pierdere".

Scanned with OKEN Scanner

În categoria veniturilor de exploatare bancară se cuprind și veniturile din operațiuni cu titluri, compuse din diferențele din reevaluarea titlurilor de tranzacție, veniturile din dobânzi sau dividende pentru celelalte categorii de titluri, precum și diferențele favorabile din cesiunea titlurilor (preț de cesiune minus valoarea contabilă).

Diferențele din reevaluarea titlurilor de tranzacție se înregistrează în creditul contului 7032 „Venituri din titluri de tranzacție", în corespondență cu conturile de titluri de tranzacție.

Dividendele și diferențele favorabile din cesiunea titlurilor se înregistrează în conturile de venituri, în corespondență cu conturile curente sau de corespondent bancar în cazul încasărilor, sau în corespondență cu contul 333 „Conturile societăților de bursă", în cazul reflectării lor sub formă de creanță ce urmează a se încasa.

În mod similar se înregistrează și celelalte venituri din operațiuni de leasing, chirii, venituri din cesiunea imobilizărilor, venituri din operațiuni de schimb valutar.

Înregistrări determinate de operațiuni de realizare a veniturilor din activitatea de exploatare bancară:

1) *Venituri din dobânzi ocazionate de operațiuni cu BNR:*

%	=	7011
1171		„Dobânzi de la BNR"
„Creanțe atașate"		
376		
„Venituri înregistrate în avans"		
3722		
„Contravaloarea poziției de schimb"		
– analitic deviza –		

2) *Venituri din dobânzi la depozitele constituite la alte bănci:*

%	=	7013
1317		„Dobânzi de la conturile
„Creanțe atașate“		de depozite la bănci“
376		
„Venituri înregistrate în avans“		
3722		
„Contravaloarea poziției		
de schimb“		
– analitic deviza –		

3) *Venituri din dobânzi calculate și neajunse la scadență din operațiuni cu clientela:*

2027	=	70213
„Creanțe atașate“		„Dobânzi la creditele
		de trezorerie“
2037	=	70214
„Creanțe atașate“		„Dobânzi la creditele
		de export“
2027	=	70215
„Creanțe atașate“		„Dobânzi la creditele
		de echipament“

4) *Venituri din dobânzi la creditele de scont:*

376	=	70211
„Venituri înregistrate în avans“		„Dobânzi din operațiunile
		de scont și asimilate“

5) *Venituri din dobânzi la creditele de factoring:*

376	=	70212
„Venituri înregistrate în avans“		„Dobânzi din operațiunile
		de factoring“

Scanned with OKEN Scanner

6) *Venituri din comisioane din operațiunile cu clientela:*

%	=	7029
2511		„Comisioane“
„Conturi curente“		
101		
„Casa“		
378		
„Venituri de primit“		

7) *Diferențe favorabile rezultate din reevaluarea titlurilor de tranzacție:*

3021	=	7032
„Titluri de tranzacție“		„Venituri din titlurile de tranzacție“

8) *Dividende de încasat din operațiuni cu titluri de plasament:*

378	=	70333
„Venituri de primit“		„Dividende și venituri asimilate“

9) *Dobânzi încasate din titluri de investiții (obligațiuni):*

111	=	7034
„Cont curent la BNR“		„Venituri din titlurile de investiții“

9.2.2. Venituri diverse din exploatare

Veniturile diverse din exploatare sunt formate din cheltuielile refacturate (transfer de cheltuieli) societăților din cadrul grupului sau altor societăți bancare pentru operațiunile efectuate în comun, care se înregistrează în cadrul conturilor de venituri, în corespondență cu contul 378 „Venituri de primit“.

În această grupă se mai cuprind conturile care țin evidența veniturilor din cesiunea imobilizărilor, din producția de imobilizări, din subvenții și alte venituri.

Scanned with OKEN Scanner

Înregistrări determinate de realizarea veniturilor diverse de exploatare:

1) *Cheltuieli refacturate societăților grupului:*

378 „Venituri de primit“	=	7411 „Cheltuieli refacturate societăților grupului“

2) *Cota-parte de primit privind operațiunile de exploatare nebancare efectuate în comun:*

378 „Venituri de primit“	=	742 „Cota-parte privind operațiunile de exploatare nebancare efectuate în comun“

3) *Venituri din producția de imobilizări:*

432 „Imobilizări corporale în curs“	=	7494 „Venituri din producția de imobilizări“

4) *Valorificarea bunurilor adjudecate pentru executarea creanțelor:*

3556 „Alți debitori diverși“	=	7495 „Venituri privind bunurile mobile și imobile din executarea creanțelor“

5) *Cota-parte din subvențiile din investiții trecută la venituri:*

5412 „Subvenții pentru investiții înregistrate la venituri“	=	7492 „Cota-parte din subvențiile de investiții trecută la venituri“

Scanned with OKEN Scanner

9.2.3. Venituri din provizioane

Veniturile din provizioane se constituie din diminuarea provizioanelor, ca urmare a cedării sau a scoaterii din evidență a activelor pentru care s-au constituit provizioanele, ca urmare a diminuării riscurilor sau a deprecierilor reversibile. Veniturile din provizioane se constituie și ca urmare a anulării provizioanelor rămase fără obiect.

Înregistrări determinate de operațiuni de diminuare sau anulare a provizioanelor:

1) *Diminuări sau anulări de provizioane ca urmare a diminuării riscurilor de credit și de dobândă din operațiuni interbancare:*

1911 „Provizioane specifice de risc de credit“	=	7611 „Venituri din provizioane specifice de risc de credit“
1912 „Provizioane specifice de risc de dobândă“	=	7612 „Venituri din provizioane specifice de risc de dobândă“

2) *Diminuări sau anulări de provizioane ca urmare a diminuării riscurilor de credit și de dobândă din operațiuni cu clientela:*

2911 „Provizioane specifice de risc de credit“	=	7621 „Venituri din provizioane specifice de risc de credit“
2912 „Provizioane specifice de risc de dobândă“	=	7622 „Venituri din provizioane specifice de risc de dobândă“

3) *Diminuări sau anulări de provizioane pentru deprecierea stocurilor:*

393 „Provizioane pentru deprecierea stocurilor“	=	7633 „Venituri din provizioane pentru deprecierea stocurilor“

Similar se înregistrează și alte operațiuni referitoare la diminuarea sau anularea provizioanelor pentru deprecierea imobilizărilor și titlurilor.

Scanned with OKEN Scanner

9.2.4. Venituri excepționale

Aceste venituri sunt formate din:
- venituri excepționale din operațiunile de gestiune, adică din despăgubiri și penalități, și din alte venituri din operațiunile de gestiune;
- venituri excepționale din provizioane;
- alte venituri excepționale.

Conturile de venituri excepționale din operațiuni de gestiune se creditează, în general, în corespondență cu conturile de lichidități încasate sau în corespondență cu contul 3556 „Alți debitori diverși", de la care urmează a se încasa.

Veniturile excepționale din provizioane se realizează din diminuarea sau anularea provizioanelor care au fost constituite din motive excepționale.

Înregistrări determinate de realizarea veniturilor excepționale:

1) *Încasare penalități de la clienții băncii sau din operațiuni interbancare:*

% 101 „Casa" 2511 „Conturi curente" 111 „Cont curent la BNR"	=	7711 „Venituri din despăgubiri și penalități"

2) *Pagube materiale de recuperat de la debitori:*

3556 „Alți debitori diverși"	=	7711 „Venituri din despăgubiri și penalități"

3) *Utilizarea provizioanelor pentru riscuri din litigii cu terții (alții decât clienții) constituite în mod excepțional:*

559 „Alte provizioane"	=	7731 „Venituri excepționale din provizioane pentru riscuri și cheltuieli"

9.2.5. Venituri din reluarea rezervei generale pentru riscul de credit

Veniturile din reluarea rezervei generale pentru riscul de credit se constituie asemănător veniturilor din provizioane. La finele fiecărui exercițiu se analizează soldul creditelor acordate. Față de aceste solduri se constituie o rezervă de 2% pentru riscul de credit. Dacă soldul creditelor la finele exercițiului este mai mic decât soldul creditor la începutul exercițiului, se va diminua rezerva constituită, înregistrându-se doar diferența.

1) *Diminuarea rezervei pentru riscul de credit, conform reglementărilor legale:*

514 „Rezerva generală pentru riscul de credit, conform reglementărilor legale“	=	781 „Venituri din reluarea rezervei generale pentru riscul de credit“

Scanned with OKEN Scanner

BIBLIOGRAFIE

Basno C., Dardac V., „Operațiuni bancare", Editura Didactică și Pedagogică, București, 1996.

Ionescu L., „Fundamentele profesiunii bancare", Editura Economică, București, 1996.

Temeș I., Mureșan N., „Contabilitatea societăților bancare", Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 1998.

Turcu I., „Operațiuni și contracte bancare", Lumina Lex, București, 1995.

*** Legea contabilității 82/1991.

*** Legea nr. 101/1998 privind Statutul Băncii Naționale a României.

*** Legea bancară nr. 58/1998.

*** Planul de conturi pentru societățile bancare și normele metodologice de utilizare a acestuia.

Banca Națională a României
– Normele nr. 3/1994 privind clasificarea creditelor și constituirea provizioanelor specifice de risc.
– Normele nr. 10/1995 privind constituirea și utilizarea rezervei generale pentru riscul de credit.
– Regulament privind compensarea multilaterală a plăților interbancare fără numerar pe suport de hârtie – 1994.
– Regulament nr. 3/1995 privind condițiile de efectuare a refinanțării societăților bancare.

Monitorul oficial al României Partea I, Colecția anilor 1997-1999.

Scanned with OKEN Scanner

Problematica sistemului bancar prezintă astăzi un interes larg nu numai pentru cei implicați direct în activitatea financiar-bancară, ci și pentru agenții economici, pentru managerii societăților comerciale și pentru cei care urmează cursurile unei instituții de învățământ superior și mediu cu profil economic (facultate, colegiu, școală postliceală).

De asemenea, în demersul său, autoarea a pornit de la premisa că un contabil la o bancă nu trebuie să se limiteze la o operațiune pe care o execută din rutină, ci trebuie să cunoască toate operațiunile specifice activității bancare și modul de reflectare a acestora în contabilitate.

Lucrarea își propune, deci, să vină atât în ajutorul celor care doresc să dobândească și să-și completeze cunoștințele în domeniul contabilității bancare, în concordanță cu normele contabile existente, cât și în ajutorul celor care vor să se specializeze în domeniul contabilității bancare.

100025022103405

ISBN 973-601-862-8
9 789736 018626

Scanned with OKEN Scanner